

www.kitabxana.net
Milli Virtual-Elektron Kitabxana

“Çağdaş Azərbaycan poeziyası”: N 09 (2018)

FİRÜZƏ MƏMMƏDLİ

“Söz macalı”

ŞEİRLƏR

07.02.2018
Yeni Yazarlar və Sənətçilər İctimai Birliyi (Qurumu)
www.yysq.kitabxana.net

Yaddaşında nə ki virdi, cəm etdim,
Gündüzən gecələrənəzəm etdim.
Vərəqləri qəzəmimlə şum etdim;
Səgəmli bütün fikrimi, nə yaxşı.

SÖZ MACALI

seirlər

FİRUZƏ MƏMMƏDLİ

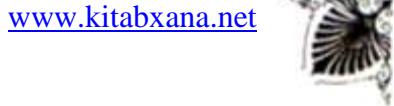

DİQQƏT

Müəlliflik hüququ Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və əlaqədar beynəlxalq sənədlərə uyğun qorunur. Müəllifin razılığı olmadan kitabın bütöv halda, yaxud hər hansı bir hissəsinin nəşri, eləcə də elektron informasiya daşıyıcılarında, Internetdə yayımı yasaqdır. Bu qadağa kitabıñ elmi mənbə kimi istifadəsinə, araştırma və tədqiqatlar üçün ədəbiyyat kimi göstərilməsin şamil olunmur.

www.kitabxana.net

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın təqdimatında

Bu e-kitab Yeni Yazarlar və Sənətçilər Qurumunun "**Çağdaş Azərbaycan poezisi**" ədəbi-kulturoloji layihəsi çərçivəsində təqdim edilir. Elektron kitab N 09 (2018)

Kulturoloji layihəni qismən maliyyələşdirən qurum:

Azərbaycan Yazıçılar Birliyi - <http://www.azyb.az>

Yeni Yazarlar və Sənətçilər İctimai Birliyi (Qurumu)

www.yysq.kitabxana.net

Firuzə Məmmədli “Söz macəli”

Redaktə və bütün hüquqlar müəllifə məxsusdur

Kitab YYŞİB tərəfindən e-nəşrə hazırlanıb

Virtual redaktoru, e-nəşrə hazırlayanı: Aydın Xan Əbilov,
yazıçı-kulturoloq

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri. **Bakı – 2018**

Firuzə Məmmədli *Söz macalı*

www.kitabxana.net

**Milli Virtual-Elektron Kitabxananın
təqdimatında - 2018**

FİRUZƏ MƏMMƏDLİ

Söz macalı

Şeirlər

Bakı - «Qanun»-2017

Tərtibçi:

ARİFƏ ARİFQIZI

Korrektor:

SƏBİNƏ ASLANOVA

**FİRUZƏ MƏMMƏDLİ. «SÖZ
MACALI». Bakı, 2017, 606 səh.**

Müasir Azərbaycan poeziyasının tanınmış nümayəndələrindən olan şair Firuzə Məmmədlı ötən əsrin 60-ci illərində ədəbiyyata gəlmışdır. Bu günədək şairin 30-dan artıq kitabı nəşr olunmuşdur. Onun fəaliyyəti çoxşaxəlidir; 4 monoqrafiyası, 120-dən çox elmi və pudlisistik məqaləsi çap edilmişdir. Firuzə Məmmədlili həm də filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin dosentidir.

Şeirlərindən nümunələr ingilis, rus, özbək, türkmən, türk, gürcü, Ukrayna, fars, polyak və Koreya dillərinə tərcümə olunmuşdur. Özünün isə rus, özbək, tacik dillərindən bədii tərcümələri vardır. Bir çox türk şairlərinin šeirlərini Azərbaycan dilinə çevirmişdir. Şeirləri beynəlxalq poeziya festivallarında və şeir müsabiqələrində birinci mükafata layiq görülmüşdür. 2012-ci ildə «Tərəqqi» medalı, 2017-ci ildə «Qızıl kəlmə» mükafatı ilə təltif olunmuşdur.

Şairin 8 cildlik «Seçilmiş əsərləri» çapdan çıxmışdır.

Bu kitabda Firuzə xanımın müxtəlif illərdə qələmə aldığı şeirlərindən seçilmiş nümunələr verilmişdir.

**Hər tərəf
əl yetəndi**

O GÜNLƏR

*Ulu öndərin hakimiyyətə
qayıtmasının 20 illiyi
münasibətilə*

1990-1992-ci illər

Səhərdən-axşama qorxu bizimlə,
Gecə səhərədək narahat idik.
Yuxumuz yox idi, yuxu bir yana,
Elə yuxuda da farağat idik.

Vahimə saçırdı qapı-pəncərə,
Qonşunun qonşuya inamı yoxdu.
Oyunlar gedirdi ölkədə hələ,
Di gəl, oyuncunun ünvanı yoxdu.

Yollar bir-birinə badalaq idi,
Qəfil ölüm idi dalanlar, tinlər.
Qulaqda partlayan şapalaq idi
Biri o birindən bəlalı günlər.

Qanunlar, mizanlar başqa havada,
Dinən dinməyənin ağası idi.
Məhəl qoyulmurdu elmə, savada,
Cırılan fağırin yaxası idi.

Yaman dəbdə idi “bal”, “barmaq”,
“yalaq”,
Yaman dəbdə idi “duran” və “yatan”.
Erməni çatırıldı Kürə az qala,
Biszə pul qırırdıq,
Pul da ki... Kalan!

Dəbdəbə! Təmtəraq! Villa tikən kim,
Fürsətin quluydu ellər, obalar.
Qorxurduq, bu sərvət bitib-tükənsin,
Tükənsin, qupquru düzlərdə qalaq.

Bir də ki, varlanmaq yasaq deyildi,
Kim necə bacarır, buyur, yağmala.
Hər ada əyilmək asan deyildi,
Nə olsun, yuyulub gedər damğalar.

Nəsə, Yerin, Göyün qulağı səsdə,
Gözləyən də vardi, susan da vardi.
Saya salınmamaq, söyülmək üstə
İnciyən də vardi, küsən də vardi.

Səngimək bilmirdi torpaq oyunu,
Cəbhədə igidlər candan keçirdi.
Arxada bazardı – “papaq” oyunu
Elə məndən, səndən, ondan keçirdi.

Hamı danışındı, dinləyən yoxdu,
Hamı haqlı idi öz inadında.
Qatili, canini damlayan yoxdu,

Hamı öz yurdunda – özgə atında.
Zaman caninindi, tamahkarındı,
Sərvət cinayətin açarı idi.
Şişib-dاشmadayı varlı varında,
Amma bir ayağı qaçaraq idi...

1993-cü il

Bu yandan da – təzə “ağatlı oğlan”,
Qardaşdan-qardaşa odlu güllələr.

Cəbhədən mərkəzə ağatlı oğlan
Çapıb gəlmədəydi,
nə gülünc zəfər!...

Artıq qopmadayı yurdun mehvəri,
Bıçaq sümükdədir artıq deyəsən.
Yığışıb taxtından qaçan rəhbəri
Necə anlayasan, necə duysan?!

Sahib axtarırkı ölkə də, xalq da,
Sahibsiz xəzinə talana düşər.
Bü günün qanunu sabaha – saxta,
Günlərin dilində – “lənət keçmişə!”

Keçmiş danırkı yerindən duran,
İntiqam – içlərin yanğısı idi.
Dəyişik düşmüşdü qanan, qandıran,

Hamı bir-birinin yağısı idi...

“...O¹ gəlib hər şeyi yoluna qoyar,
O, xalqın rəhbəri, dərdbilənidir.
O, xalqı yolunda canına qıyar,
O, yurdun mehvəri, dərd bölgənidir”.

Belə düşünürdü o zaman hamı,
O zaman hamının inamı buydu.
Mənsə o günləri bir daha anıb,
İndi o inamı yenidən duydum.

2013

¹ Ulu öndər nəzərdə tutulur.

İNSAN

Elə ki çırpinib çıxdı bələkdən,
Yaxası-yamanı keçər ələkdən.
Sevinci – özündən, dərdi – fələkdən,
Bəxtindən inciyib küsəndi insan.

Ümidi qırılsa, ümid hörəndi,
Dünəndi, bugündü, sabahgörəndi.
Haçan ki arzusu daşa dirəndi,
Haqqının üzünə üsyandı insan.

İnamdan, ümiddən gödəksə dili,
Açılmaz ömrünün çicəyi, gülü.
Günahı önündə günahkar bilib,
Özü öz əlini kəsəndi insan.

Arzusu, imkanı – doğmalı, yadlı,
Mərdi piyadadı, namərdi atlı.
Əlindən qəlbinə bir ömür adlar,
Çölünü içinə qışındı insan.

Özüçün doğular, özgəyçin yaşar,
Çökər ömründəki bahara, qışa.
Gah dəniz hırsında qaynayıb daşan,
Gah bulaq eşqində susandı insan.

Ömrü yasa səslər, ürəyi toya,
İstəyi yolunda ömrünü qoyar.

Həyatı həyatdan gedəndə duyar,
Sadədi, çətindi, asandı insan.

1988

MƏLƏKİLİK İNSANA ENİRDİ ONDA

*İnsanlığa sınaq idi
Qırx bir-qırx beş arası*

Günəş tarlasında al günün altda
Yanırdı barmağı əl boyda kəndin.
Cəhənnəm saçırdı sünbül sıgalı,
Xırmanı ac idi vəl boyda kəndin.

Barmaq boydaların qılçıq barmağı
Vər boyu arayıb sünbül yiğirdi.
Boylar cırtdan idi, əyilmək asan,
Odur ki, cəld yiğir, yüngül yiğirdi.

Çörək çıxarırdı yer damarından, –
Körpələr dayaqdı, körpələr arxa.
Çörəyi qaldıran çiyinlərdəki
Kisələr qoymurdu boyları arta.

Kisələr basırdı, barmaq boyları
Bir buğda boyu da uzanammırdı.
Əsgər ailələri, əsgər evləri
Cəbhə sorağından qızınamırdı.

Kimin nəyi vardı; çoxmu, ya azmı –
Döyüşən orduya göndərilirdi.
Berlindən başlanan hücumun ağızı
Çevrilib Berlinə döndərilirdi.

Mərhəmət, səxavət son həddə idi,
Hamı bir-birinə hənirdi onda.
Yollar cəbhəyəydi, sərhəddə idi,
Mələklik insana enirdi onda.

2011

INTIQAMI SERT OLACAQ O GÜNÜN

Daş altında yatacağam sırr kimi,
Söz altından cücerəcək dəndlərim.
Fələk məni yaşadacaq pir kimi,
Aşacağam zaman adlı sədləri.

Araz yüküm yüklenəcək dünyaya,
Sevinəcək dərdə dərman bulanlar.
Qulağından şəklənəcək dünyaya,
Dinşənəcək olacaqlar, olanlar.

Arıdacaq günahları haqq özü,
Öz rənginə boyanacaq ağ, qara.
Tükənəcək siyasetin saqqızı,
Boylanacaq kaspilərə, saqlara.

Söküləcək Qarabağın dağları,
Hər qatından alp ərənlər qopacaq.
Dəxil düşmüş iskit, qıpçaq, saqların
Nərəsindən dağ dələnlər qopacaq.

Silkinəcək Dərbənd, Göyçə, Borçalı,
Üst-başından yabançını çırpacaq.
Orda bizim bayrağımız ucalıb,
O göylərdən talançını çırpacaq.

Oğuz, qıpçaq yürüyəcək - əldə tuğ,
Mehvərinə boy verəcək yurdumun.

Şığıyacaq haqq yolunda hərbə tuğ,
Göy Tenqrimiz süləyəcək¹ Ordunu.

İntiqamı sərt olacaq o günün,
O zamanın səltənəti – yaxında.
Maskaları yırtılacaq o günün,
Təki zaman tərsiməsin yaxında.

Canə doyub alverindən dünyanın,
Bəd niyyətlər kürüyəcək kölgəsin.
Görünəcək hər yerindən dünyanın
Onda Böyük Azərbaycan ölkəsi.

2008

¹ Qoşun yeritmək

CƏNGİ ÇALIN

Cəngi çalın,
Sənərimiz oyansın.
Cəngi çalın,
Gənclərimiz oyansın.
Cəngi çalın,
Minbərimiz oyansın,
«Cihad» desin
Namaz üstdə
Durəni,
«Cihad» desin
Dəstəməzi, Quranı.
Cəngi çalın,
Özümüzə gələk biz.
Bəsdi tutduq
Üzümüzə ələk biz.
Niyə, balam,
Məğlub kimi,
Əməlindən peşman kimi
Davranaq?
Cəngi çalın,
Düşmən ilə
Düşmən kimi davranaq!

2009

DÜNYADA

Gətir, ağrıların əlindən öpüm,
Bircə o tərk etmir məni Dünyada.
Məndən üz döndərən sabahları
Tutub da saxlayır fani Dünyada.

Nədəndi hamidan məni tez görüb,
Əhdimdə, andımda deyən düz görüb.
Qorxma, çıxan deyil, məndən üz görüb
Mənli ağrıların canı Dünyada.

Gah bir üzü dönmüş dostdu bu ağrı,
Gah bir əzizimə qəsddi bu ağrı.
İlahi, bir ömrə bəsdi bu ağrı,
Təkcə mən duyuram onu Dünyada.

Soyunsun libasın, tələssin adda,
Doğulur gecəsi hələ gün adda.
Misir, Əfqanistan, Fələstin adda
Axır ağrıların qanı Dünyada.

Qarabağ ağrısı uyuyur hələ,
Mızanlar sərr dolu quyudur hələ.
Ağrı qamətidir, boyudur hələ,
Ağrısız bir şair hanı Dünyada?!

2012

ÊÇƏRİŞƏHƏR

Qollarım arasında qalan
Şəhərim mənim.
Keçmişimə səfərim mənim.
İçərişəhər -
əsrlərin sınağında
zəfərim mənim.
İçərişəhər -
əsgəri - mənəm.
Hələ yazılmamış
əsərim mənim.
Pillələr,
pillələr...
Bu da İçərişəhər!
Küçələr,
küçələr...
Əsrlər burdan
necə
keçərlər?!
Döngələr...
döngələr...
Ordan çıxarlar
burdan dönsələr.
Bura çıxarlar
ordan dönsələr?
Əsəblərindən
itmək istəsən,
gətirməzlik
səbəblərindən

azmaq istəsən,
qalx pillə-pillə
bu qədim qəsrə.
Düş birdən-birə

neçə on əsrə.
Ensizliyindən
keç küçələrin.
Əkizliyindən
keç küçələrin.
Döngələri tut,
dola qoluna.
Hər dalan boyu
qolun dolanar.
Sarıyar səni
dəhlizlərinə, –
səslilərinə,
səssizlərinə.
Sinəsi daşdır,
qəlbi daş deyil.
Əsəblərinlə
oynayacaqdır.
Çıxmaq ümidin,
tapmaq ümidin
minarə olub
haray salanda
Qız qalasından
boylanacaqdır.
İçərişəhər –

əsəri mənəm.
Əsgəri itmiş,
əsgəri mənəm!

1975

SİZDƏ, DAĞLAR

Bir yanda çoban - qaya,
Sürülər gəlməz saya.
Qoçun kərəsi sizdə,
Kürəsi sizdə, dağlar.

İsti lavaş sac üstdə,
Tez nənənin qaç üstə.
Nənə hanası sizdə,
Nehrəsi sizdə, dağlar.

Çiçəklər gəlin-gəlin,
Çiçək toyuna gəlin.
Gülün nəfəsi sizdə,
Şirəsi sizdə, dağlar.

Buludlar xəyal-xəyal,
Şimşəkdən od misra al.
Sözün dəryası sizdə,
Bərəsi sizdə, dağlar.

Gələr göylərin təbi,
Çağlayar təbil-təbil.
Saz eydirməsi sizdə,
Ney səsi sizdə, dağlar.

Nəğmədən axar bulaq,
Dodağından bal dadaq.
Dərdin dərmanı sizdə,

Çarəsi sizdə, dağlar.

Uca dayanıb vüqar;
Ağ sinəsi gümüş qar.
"Qüdrət qalası" sizdə,
Zirvəsi sizdə, dağlar.

1970

HƏR TƏRƏF ƏL VƏTƏNDİ

Dünya kiçilib deyən,
Hər tərəf – ayaq dəyən,
Hər tərəf əl yetəndir.
Getdiyin yer Vətəndir.
Ötdüyün yer Vətəndir.
Vətəndir Yer kürəsi,
Ay – kainat pilləsi.

Marsa səfərə gedən,
Aya da baş çəkərsən.
Mənim yerlimi görsən,
Deyərsən darıxmasın.
Qayıdanda, a səyyah,
Marsdan bir az buz gətir,
Saturndan toz gətir.

Aydan bir Ay parçası,
Gül butası qız gətir.
Elə qanım qaynayır –
Ay kimi qızım ola.
Enə göydən pay təki,
Adın qoyaq Aytəkin.

Hə, nə isə, a səyyah,
Saturna ismarla,
Sabah bizi gözləsin.
Şlyapası tozlanıb,

Bir onu təmizləsin...
Aləm kiçilib, baba,
Hər tərəf əl yetəndi,
Hara getsən, Vətəndi.

2008

ĀOBUSTAN HAVALARI

Burda bir az dəcəlləşdim uşaq tək,
Burda bir az kövrəkləşdi qəlbim də.
Neçə əsr gözlərimdə yumaq tək
Çözeləndi - ipin ucu əlimdə.

Bir daş alib Qavaldaşa toxundum,
Cingirdağ sancıldım bir ox kimi.
Böyükdaşa şəkil-şəkil oxundum,
Kiçikdaşa "nəmər" verdim qəlbimi.

Təpələrdən nizə kimi boylandım,
Zağalarda yoxa çıxdım büsbütün.
Yamac-yamac oyuqlara quylandım,
Nizə kimi ötüb keçdi bir günüm.

Əsrləri yükləyərək tonqala,
Xəyalımda bir dağ kəli qovurdum.
Çataçatda sıldırıım da az qala
Qəlpə-qəlpə, ovum-ovum ovuldu.

Bircə hovur nəfəs aldım dərindən,
Bəlkə, bəlkə yanılmışam, çəşmişam...
Demə tutub xəyalımın əlindən,
Eraları birnəfəsə aşmışam.

1973

AURA - UZUN ÖMÜRLÜLƏR ÖLKƏSİ

"*Kəndimiz*"
silsiləsindən

Başı üstdə Şahdağının kölgəsi,
Sinəsində -
Pirbəhyənin odudur.
Bura - uzun ömürlülər "ölkəsi",
Bura - böyük məqsədlilər yurdudur.

Şöhrətinin gözü elə doyub ki,
Taxtı-tacı yaraşdırmaز özünə.
Bağ-bağatı yol üstündə qoyub ki,
Mermeyvəsi xonça-xonça düzülə.

Çilçırqaqdan boyunbağı bağlayan
Küçəsi var - qaldırımlı, döngəli.
Qocasında, cavanında çağlayan
Ədaları bir-birinə tən gəlir.

Çiçək yağış payızına, yazına,
Yağış dəyib - daşı dönüb inciyə.
Burda səs-küy yaşmaq çəkib ağızına;
Qorxur - birdən aqsaqqallar inciyə.

İgidləri çox özündən deyəndir, -
Söz-söhbəti eldən-elə düşübdür.
Çəsməsində göz var imiş bu kəndin, -

Gözəlləri pərən-pərən düşübdür.

Qızırqanmaz o meyvədən, o bağdan -
Yolun düşər, – özün görüb duysan.
Qorxuram ki, elə durub uzaqdan
Gözdolusu baxmağınla doyasan.

Dağlarında ürəyincə gəz-dolan,
Əl uzadıb Günəşin üz, gülü üz.
O zirvənin qurşağında bənd olan
Ağ kələğay dumani üz, tülü üz.

Başı üstdə bu zirvənin kölgəsi,
Ürəyində - bu Günəşin odudur.
Bura - uzun ömürlülər "ölkəsi",
Bura - böyük məqsədlilər yurdudur.

1980

AU YERDƏ

Burda səadətin köksü qabarıq,
Burda genişlikdən böyüklük istə.
Səni insanlığın sehri aparar, -
Yaxşılıq gøyərər yolların üstdə.

Axar neçə kənddən, neçə şəhərdən,
Ululuq, müdriklik dolar qəlbinə.
Elə ucalarsan, dərinləşərsən,
Bu dağlar, dərələr qovuşar sənə.

Özünə o qədər yaxın olarsan,
Ömrünə o qədər doğma olarsan,
Bir isti-işıqlı axın olarsan,
Yönü yaxşılığa doğru olarsan.

Pisliyin kölgəsi burdan uzaqdır,
Burda yaxşılıqdan sakitlik istə.
Nə minnət qoyacaq, nə umacaqdır, -
Ululuq çıxacaq yolların üstə.

1981

AZMAN QALA

"Qala harayı" silsiləsindən

Otaqların sükutuna hörümçək qonub,
Divarların süqutunda tora düşüb vaxt.
Ötüb keçən xatirələr qalib yuxulu,
Burda bəlkə dastan yatır, - oyadənə
yox.

Neçə əsrin kürəyini vurubdur yerə,
Özülünə igidlərmi ciyinini verib!
Neçə əsr ötüşəcək başından hələ:
Bu qalanın hər daşında dözüm
göyərib.

Qapıların, mazğalların ünvanı - bəlli,
Gedəni yox, gələni yox, gözləyəni
yox.
Bu daşlara biganədir tişənin əli,
Zaman keçir, bu qasidin izləyəni yox.

Qılınclaşma meydaniymış bu divar
üstü,
İndi orda buynuzlaşır dəcəl keçilər.
Bir ordunun o qülləyə yetməzmiş
səsi,
Burda indi süfrə açıb yolçu küçələr.

O əzəmət dizi üstə düşüb, amandır,
O qürurun qollarından tutun, qaldırın.
O, bir elin tarixini udan azmandır,
O tarixin yollarını işıqlandırın!..

1981

AZADLIQ YOLLARINDA

*Dünyanın azadlıq uğrunda
mübarizəyə qoşulan gənclərinə*

Nə yatmışan bu torpağa baş qoyub?! -
Qalx, əlinin qabarını ovuşdur.
Bu divara kim bir xırda daş qoyub,
Azadlığın qalasına qovuşub.

Ağlamasın səsindəki inilti,
Ağlamasın üzündəki cəsarət.
Bu dünyada milyon ildi, min ildi
Azadlıq var - qollarında əsarət.

Azadlıq var - yollarında qan-qada,
İtəni kim, batanı kim - bilinmir.
Azadlıq var - məzəndəsi çox baha, -
Alanı kim, satanı kim - bilinmir.

Zaman belə tamahlara dözəmməz,
Siyrlı müti dünənindən dözümün.
Mənim səbrim "sabah"lara dözəmməz,
Mənim səbrim didib-tökər özünü.

Nə yatmışan bu torpağa baş qoyub,
Qalx, əlinin qabarını ovuşdur.
Bu divara kim bir xırda daş qoyub,
Azadlığın qalasına qovuşub.

1982

ÂƏTƏN

Günəş də vurulub ana yurduma,
Burda gecələyər, burda qışlayar.
Çiyninə tikilən ulduzlu səma
Bu oddan yoğrulmuş yurdu xoşlayar.

Hər gur şəlaləsi - bir gümüşü nur,
Araz, Kür sədası odlu bir nərə.
Şimşek qəhqəhesi, çay gülüşü - nur.
Odlu damarından pay düşüb nara.

Bax, qartal qanadlı o zirvələrə;
Qaşında min illik baxışı saxlar.
Şimşek qılıncları neçə min kərə
Vüqarlı köksündə sınavıb dağlar.

Dağı dağ eyləyən qayalar, daşlar
Bizə səngər olub, yada - göz dağı.
Çiynindən üzülən düşmən başları
Burdan diyirlənib üstdən aşağı.

Bağında tükənməz atəş qaynağı,
Adında "can" kimi şirin sözü var.
Bahar gəlişində - ana qucağı,
Qışa baxışında Günəş gözü var...

1970

ÄÜNYAM

Çökmüşəm ömrünün şirinliyinə,
Dünənə övladam, sabaha ana.
O isə - mənimlə çiyin-çiyinə,
O isə mənimlə daban-dabana.

Səsinə, sözünə həsrət kimi yəm,
Oduna, közünə həsəd kimi yəm.
Bir misra ümidi də təzə kimi yəm,
Bir misra arzuda hələ gümanam.

Göyləri üstümdən sökhasökdədir,
Topağı çiynamə çökhaçökdədir.
Elə dartmadadır, çəkhaçəkdədir
Pələngi - bir yana, şiri - bir yana.

Özümü ağa da, kölə də billəm,
Qismətim nədir ki, bölgə də billəm.
Bir qəfil günündə olə də billəm,
Mən şirə, pələngə qarşıduramam.

Mən şirə, pələngə qarşıduramam,
Bir vaxt enəsiyəm dərinliyinə.
Bu dünya - mənimlə daban-dabana,
Bu dünya mənimlə çiyin-çiyinə.

Əllərim əlində yanın közdə olub,
İzlərim yolunda itən iz olub.
Hara dönmüşəmsə, mənə göz olub,

Harda dayanmışam, - məndən deyinən.

Nə qədər ilim var, - gələ qabaqdan,
Dovşanlar arxada, tələ qabaqda.

Arazlar, Livanlar - hələ qabaqda,
Mənsə odu qoyub, külü geyənəm.

Ən uzaq baxışım niyə qayıdar? -
Həsrət vüqarını əyər - qayıdar.
Sərhəd dirəyinə dəyər - qayıdar,
Dəyər iradəmin əsirliyinə.

Dəyər iradəmin əsirliyinə,
Mən şirə, pələngə qarşıduram.
Odur ki, - mənimlə çiyin-çiyinə,
Odur ki, - mənimlə dabən-dabana.

1983

İ ARAHAT DÜNYAM MƏNİM

Çiçəkləri, arıları - yalançı,
Düşüb əsrin qarğısına bu dünya.
Həzləri, ağrıları - yalançı,
Qohum çıxıb yağışına bu dünya.

Yaxa cırır, əsəblərin şıltağı,
Qəzəb üstdə yallı gedir küçələr.
Əlbəyaxa - qəddarlıqla yumşaqlıq,
Əlbəyaxa - gündüzlərlə gecələr.

Hədə-qorxu orbit boyu düzülüb,
Raketlər də körpələr tək oxşanır.
Taxtaluşlar göyə dikib gözünü;
"Ulduzları sökməsələr yaxşıdır".

Bu küçələr hiddət geyib əyninə,
Bu küçələr nifrətində yanası.
Meridianlar gedir ciyin-ciyinə;
Yumruqlanır Yer üzünün səması.

İşsizliyi, yurdsuzluğu az imiş,
Qorxu, kədər hərbə qarşı saç yolur.
Dalğa-dalğa tələb imiş, söz imiş,
Bu küçələr qırma-qırma daş olur.

Bu gecələr sürmə-sürmə göz olur,
Yata bilmir pəncərələr, döngələr.

Dan yerində Günəş erkən köz olur, -
Gözlərinə inanammır ölkələr.

Göy üzünün ulduzları heyrətdə,
Söz dodaqda, əl çənədə - qışlayıb.
İnsandımı - bu adda, bu qeyrətdə,
Barmağını öz məhvinə tuşlayıb?!

1985

AU GÜN DAŞKƏND

Bu gün Daşkənd zirvəsindən doğulur,
Arzusunun səmalarda gözü var.
Qəhremandır hər xatını, oğulu,
Göy üzündə imzası var, izi var.

Göy üzünə çəkir bizi binalar,
Göy üzündən asılıbdır istəyim.
Körpeləri göy üzündə analar
Göy oğlu tək, göy qızı tək bəsləyir.

Asa bilsəm əllərimi göyündən,
Mən bu yurdun işığına dönərəm.
Bəlkə elə şöhrətindən deyim mən,
İşiq olmaq deyil, axı hünərim.

Bu doğuluş benzəməyir bir kəsə,
Bu gələcək tutulacaq alqışa.
O binaya bəzək vurur bir gözəl,
Bu binada tora düşüb qalmışam.

Bu bəzəyin, bu düzəyin görünü
Bir sehirli, bir şəkilli nağılmı?
Bu gün Daşkənd zirvəsindən hörülüb,
Əsil özbək gözəli tək doğulur.

Gözlərimdə uchuşu var göylərin,
Mən bu yerə göydən uçub gəlmışəm.

Göy üzündə tutub məni evləri,
Yerdən uçub, göyə düşüb gəlişim.

1984

ƏAÇIN

Bu dağ bu şəhərin tapıntısim?!
Bu şəhər bu dağın yapincısımı?
Ordan bir çay axır - qapıcıdımı?!
Bu dağ bu şəhərə yaman yaraşır.

Küçələr - eləcə səflənib gedir,
Məhlələr gədikdə təklənib gedir,
Bu dağ bir şəhəri yüklənib gedir, -
Bu şəhər bu dağa yaman yaraşır.

Bu şəhər ümidi dən, arzudan düşüb,
Çinqıdır, aşığın sazından düşüb.
Loğman təbiətin yazından düşüb,
Bu yaz bu şəhərə yaman yaraşır.

Evlər - qayalarla qoşa , - deyirəm,
Dolub dərələrə, daşar, - deyirəm.
Bu şəhər bu dağı aşar, - deyirəm, -
Bu daşqın bu dağa yaman yaraşır.

Qılınçı, qalxanı yox bu igidin,
Yoluna xoş üzlə çıx bu igidin,
Duyğuna, ruhuna yiğ bu igidi, -
Xoş üz bu şəhərə yaman yaraşır.

Bu dağ bu şəhərin tapıntısim?!
Bu şəhər bu dağın yapincısımı?!
Ordan bir çay axır, - qapıçıdımı?!
Bu şəhər bu dağa yaman yaraşır.

1985

AZADLIQ ƏŞCƏRİ

O gün dodağında inqilab andı,
Qaynayıb çalxanan izdiham idin.
Kürəyi duz tərli, yaxası qanlı
Köynəyin tarixin ittihamiydı.

Alov püskürmüdü onda üzünə,
Baxışın, duruşun mərdanə idi.
Qolunda gərilən səbrə, dözümə
Bir zaman mütilik pərvanə idi.

İndi aç ömrünün xoş səhərini,
Keçmişə döyməyə qolunu qaldır.
Dünənin alnından silib tərini,
Bugünün sabaha yolunu qaldır.

Əsrlik həsrəti yanır düzlərin,
Yanır o dağların əsrlik qarı.
O kolun ardında keçmiş gizlənib,
Külüngə sarılma, tüfəngə sarıl.

Sıxıl qollarında gərilən gücə,
Qaldır o dağ boyda hünəri, qaldır.
Bugünün zəfəri - sabaha müjdə,
Dünənin diz üstdə, - dünəni qaldır.

İndi əlindədir bahar da, qış da,
Dözümü, inamı saxla ayaqda.
Ocağın başında gizli, ya aşkar

Düşmən pusqudadır, düşmən oyaqdır.

Sən - yenə bəxtinin körpə yanında,
Bir əlin dağıdır, bir əlin qurur.
Hələ qaygilısan süfrə başında,
Hələ ki, keçmişlər üzünə durur.

1986

Ata yurdum

Bu dünyanın iynə gözü yerisən,
Çölün, düzün, çicəklərin - adicə.
Dağın yoxdur, yüz ağacdən görükə.
Arıların, milçəklərin - adicə.

Qoyun-quzun, inəklərin - adicə,
Tarlaların bircə tikə seçilmir.
Şorun, kərən, dürməklərin – adicə,
İndi daha bulağından içilmir.

Yollarının daşı, tozu həməndir,
Yaşılığın yolunubdu bir az da.
Qızlarının qaşı-gözü həməndir, -
Öğlanların - həmən arzu-murazda.

Baş aparır məhlə-məhlə çəpərin,
Binaların daş geyinib əyninə.
Həyət var ki, sinəsindən dəbərib,
Göz dikibdir yollarının eninə.

Adicədir gəncliyinin hüsnü də,
Adicədir sevinclərin, dərdlərin.
Naməndlərin - lap adicə pusquda,
Lap adicə qayğıdadır məndlərin.

Qeyri-adi bir istəyim var mənim,
Qəlbim, gözüm adiliyə can atır.
Gəncliyimin sovurulmuş xırmanı,

Ata yurdum, ana yurdum Canaxır!..

Demirəm ki, odun daha istidir,
Demirəm ki, suyun daha dadlıdır.
Məni soyuq torpağın da isidir,
Mənə acı küləyin də bal dadır.

1986

QƏCRƏŞ

Burda gözəlliye göz öyrəşibdir,
Dolan, qarış-qarış gəz, öyrəşibdir.
Qonağa, səyyaha üz öyrəşibdir,
Qonaqsız bu meşə, bu dağ darıxar.

Elə çiçəkləyib çöllərin əli,
Çəməni əyninə geyməyin gəlir.
Bu ömrü nəğməli, qoynu kölgəli
Baqlara dəyməsən, budaq darıxar.

Açar boynundakı qövsi-qüzehi,
Sərər yollarına bir xalı təki.
Yerdəki, göydəki, ürəyindəki
Sirləri açmasa, bulaq darıxar.

Bir qarış yerin də burda adı var,
Bir ovuc külün də gizli odu var.
Sözlüdür, sazlıdır, istedadı var,
Boyunu öyməsə, qonaq darıxar.

1978

"Qız hörüyüü" şəlaləsi

Kabarda-Balkar əfsanəsi

Bu qız belə hörüklüymüş, heç demə,
Bu qız elə görümlüymüş, heç demə!
Bir igidə deyikliymiş heç demə,
Deyiklisi bir xatırə daşıydı.

Bu qayada o qız təkdi hər səhər,
Yollar boyu ümid əkdi hər səhər.
Hörüyündən bir tük çəkdi hər səhər, -
Çaya saldı - bu dünyaya daşındı.

İllər yağdı gözlerinin oduna,
İllər yağdı yuvasına, yurduna.
İllər yağdı ünvanına, adına, -
Qız - eşqinə sədaqətlə yaşıdı.

O igidi dava uddu, - dedilər,
İndi torpaq, indi otdur, - dedilər.
Bəs deyilmi, yaşın ötdü, - dedilər.
Pıçıldadı: - «Susun, axı eşidir».

O, beləcə qaya üstdə qayayıdı,
Fələk bir gün ona məhəl qoyayıdı.
Gözlərini sevinc yaşı yuyayıdı, -
Deyəydi ki, qadınlığın işidi.

Bir gün gəlir - qayada qız görünmür.

Əvəzində - bir şəlalə asılmışdı, -
hörükdü.
Dağ kəli də baxdı, baxdı, - döyükdü,
Bu ağlıqdan, şəffaflıqdan üzüdü.

O hörüklər bu yollara sarındı,
Hər gün səhər yellərilə darandı.
Beləcə də "Qız hörüyü" yarandı, -
Dedilər ki, o bir qızın eşqidir.

1979

Lal qayalar, sal daşlar

Qədim insan - kahalara bələdçi,
Bələdçisi yoxa çıxıb bu yurdun.
Yol bələdçi, yol qədimdir hələ ki,
Qədimliyə üz tutanlar buyursun.

Sıra-sıra sıralanıb duruşu,
Yaddaşında tariximi kömübdür.
Heç bilmirəm o dağlara nə düşüb, -
Əsrlərin yurdaşına dönübdür.

Daş dövründə daş olmadı insanı,
İnsanlaşma dünənimə gəlirdi.
Daş dövrünün insanına inanıb,
İnsan oldum, dişlədim öz əlimi.

Öz əlimin göynərtisi - dişimdə,
İnsan idim dünənimə, doğrusu.
Dünənəcən insan idim işimlə,
Bu gün tarix, bu gün ünvan oğrusu.

Unut, neynək, gəl yığışaq, unudaq,
Mən vətənin bir çöpünə dəymərəm.
İnsanamsa, bu yanğıya, bu oda
Köksüm altda daş da olsa, göynərəm.

Lal qayalar, sal daşlara beşikdir,
Bu qayada bu daşlara yapıllam.
Mən duraram tariximə keşikçi,

Mən olaram daş dövründən tapılan.

1988

Bu yaz xəbərləri

*1988-ci ildən başlanan
dəhşətli hadisələrə*

Bu yaz yollarının qaçarağında
Xəbərlər çırpınıb yordu özünü.
Döydü gecələrin pəncərəsini,
Açıdı gündüzlərin qapılarını,
Qol atıb, əl atıb cirdi üzünü.
Yoldu saçlarını qəmli xəbərlər,
Çapıb yel qanadlı yaz yollarını,
Məkrdən, qəzəbdən endi xəbərlər.
Endi təmkinimə, səbrimə endi,
Yüz il bundan belə qəbrimə endi.
El ilə, sel ilə gəldi bu qəm də.
Dincliyin, ülfətin ahil yolunda
Atını belədən-beləyə çapdı,
Adını belədən-beləyə çırpdı.
Çırpdı hikkəsini, çırpdı odunu.
Uşağı, böyüyü, qızı, qadını
Barita döndərdi, oda döndərdi...
Bu yaz yollarının qolları üstdə
Bir dəstə günahsız lalə atıldı.
İçindən kükrəyən selə atıldı.
Suyu süzüləsi günahlar üstdə

Neçə günahsızın qanı süzüldü.
Səbəbkar, davakar, günahkarınsa
Bir ani baxışla gönü süzüldü.
Tələ quranların təlesi qaldı,
"Sonrası",¹ "görəyi",¹ "hələsi"¹ qaldı.
Qaldı "sabahların" "get-gəli" açıq,

Qaldı süfrələrin çəngəli, acı.
Barmaqlar ucunda, qapı dalında
Pusqular, küskülər, güzgülər qaldı.
Artdı məzəndəsi qapıların da,
"Özünkülər" keçdi, "özgələr" qaldı...²
Sevinc - bir adamlıq, dərd ümumidir,
Gözlədik dörd gözlə bir qart ümidi.
Bu bahar yolları - sözlü, xəbərli;
Pələng kim, tülükü kim, qarışqa kimdir?
Haqlını, haqsızı, mərdi, namərdi
Gəl xəlbirlə indi, arıtlı indi.
Ruhunuz şad olsun, xəlbir babalar.
Ey dilbir babalar, əlbir babalar,
Dünən "yüz" sayırdıq, bu gün "min"
saydıq,
Biz də xəlbirləndik, gözünüz aydın!

1988

¹ M.Qorbaçova Azərbaycan tərəfindən edilən müraciətlərin cavablarıdır.

² Moskvanın münasibətinə işarədir.

Dost cibinə girən əli

Silva Kaputikyan cavab¹

Nifaq qaranlığı çökür ölkəmə,
Yenə yerli-yersiz qaralanıram.
Düşüncə qılincım enir kölgəmə,
Fikir döyüşündə yaralanıram.

Fikirdən ağrıya ötdü bu yara,
Bu ağrı yarası yırtar dözümü.
Haçansa gözümü örtdü bu yara,
Bu günsə qan kimi tutar gözümü.

Yetər, qaytarmıram, dursun aldiğın,
Yetər, Göycə gölün dadını yedin.
Məndən pay dilənib, umsuq aldiğın
Dağların, düzlərin adını yedin.

Dönüb İrəvanım "Yerevan" oldu,
"Bayandur" ad kimi çıxdı əlimdən.
"Xanım" - öz əlimlə "Stepan" oldu,
Şuşam qardaş deyib, sıxdı əlini.

Dost kimi oturub dost süfrəmizdə,
Qazax tikəm üstdə dalaşan oldun.
Nə üzlə, nə adla çıxdın təmizə?

¹ 1988-ci ildə erməni şairi Silva Kaputyan radio ilə erməni xalqına müraciət edib onları Qatabağış işğal etməyə təhrik etmişdi.

“Qara göl” qəlbimdə qara qan oldu.

Alışdın-verişdin ilkin izimlə,
Mətləblər, məqsədlər uzandı burda.

Göycə göz yaşımıdı, sildin gözümdən,
Bir kənd də "Şaumyan" qazandı burda.

Mərkəzdə ortaqsan "Tərəkəmə"mə,
"Vağzalı"m üstündə gəlinin köçür.
Haçansa minmisən mənim gəmimə,
Qəbrimdə yatmışan, - ölənin üçün.

"Uzundərəm" bəlkə Dilican dərəsi,
Ona da, buna da əlin uzalı.
Sənin ki nəğməməçin ürəyin əsir,
Tamsınma, balası, babamdan qalıb.

Bir dinlə, durduğun torpağın altda
"Heyrati" çağırır əcdadım, xalqım.
Yurdumun Zəngəzur papağı altda
Ərənlər qəbrini geyinib qalxır.

Gəmi özümündür, gəmiçi mənəm,
Dənizi daşacaq kinimdən çəkin.
Haqqın Zöhhakına dəmirçi mənəm,
Qılincım sıyrılar qınından, çəkin!

Yaşa isteyincə, arzunca yaşa,

Feqət torpağımın cibinə girmə.
Nəvənçin, oğlunçun, qızınçın yaşa,
Gəl mənim səbrimin küpünə girmə.

Dostsansa, gəl otur, istimə qızın,
Sənə "ana" deyib sevəndən utan.
Ocağım başında gəlindir qızın,
Ay nənə, gələcək nəvəndən utan!

Satqının, daşnakın, aravuranın
Ölkəmə tuşlanan barmağı olma.
Qatma bir-birinə dağlı-aranı,
Keçmişin paslanmış qarmağı olma.

Əlim ətəyində min bir diləyin,
Ömür bu yollarda çapır qılınca.
Hər qarış torpağım - Allah ətəyi,
Əllərim kəsilər o kəsilincə.

1988

Xaçmaza

Gözəlləşib küçələri, bağları,
Açılibdır vaxtin əli Xaçmaza.
Qonaq-qara göz üstündə saxlanır,
Qişında da bahar gəlir Xaçmaza.

Qayğı görüb, ömrü-günü gül açıb,
Məhəbbəti duyğulara yol açıb.
Prospektlər, xiyabanlar qol açıb
Gözəlliyi bir nömrəli Xaçmaza.

Qurucusu tanrı seçən kəs oldu,
Qulağında bir müqəddəs səs oldu,
Yaradanın «ol» kəlməsi bəs oldu
Saf niyyətli, düz əməlli Xaçmaza.

Haçan gəlir, zinətçilər xoş gəlir,
Gözəlliyyə minnətçilər xoş gəlir.
Xoş qədəmli sənətçilər xoş gəlir
Dəbdəbəli, təntənəli Xaçmaza.

2010

Düzlərin

Qızılqum düzlərinə

Payız budağında xəzələ dönnəm.
Bir hörgü daşında özülə dönnəm.
Qumuna qarışib qızılı dönnəm,
Mən ollam ən sadıq qızı düzlərin.

Burda bir kölgəcə quyu - qızılmış,
Ovcunda bir içim suyu - qızılmuş,
Karvan yürüşündə boyu qazılmış,
Çökmüş tarixinə tozu düzlərin.

Bəxtim çiraq imiş - taleyim boyu,
Alışdım bir simurq lələyi boyu.
Sarıdım yolları biləyim boyu,
Asıldım boynundan qızıl düzlərin.

Dəvəsiz karvanlar keçdi gözüm dən,
Karvansız sarbanlar keçdi gözüm dən,
Günahsız qurbanlar keçdi gözüm dən,
Qondu üz-gözümə izi düzlərin.

Gəlmışdım Qızılqum həvəsi ilə,
Görüşdüm ilanı, kələzi ilə.
Qarşısında siçanı, dəvəsi ilə
Durmuşdu büsbütün özü düzlərin.

Mən keçən yolların qolları üstə,
Tarlaları üstə, kolları üstə,

Mən keçən zamanın əlləri üstə,
Çiləndi çicəyi, yazı düzlərin.

Şirincə bir yazdı, ötüşdü bu yaz,
Gör harda mənimlə öpüşdü bu yaz,
Qayıtdım, qəlbimə çökmüşdü bu yaz,
Daşdı ürəyimdən sözü düzlərin.

1988

Adət önungə¹

Nə tikanlı məftil, nə silah idi,
Bir qadın əlindən düşdü ortaya.
Hərə öz kinində bir Allah idi,
O gün təslim oldu örپək orduya.

O gün təslim oldu adətə vaxt da,
O gün dədə-baba gərəyim oldu.
Bir ağbirçək örپək çətin ayaqda
Babama söykənən kürəyim oldu.

Sıxıldı yay kimi kinlər, qəzəblər,
Hiddətlər bir addım atıb dayandı.
Nifrət hüdudunu aşan əsəblər
Örpək sərhəddinə çatıb dayandı.

... Cilov gəmirirdi hər kəsdə bir
"mən",
Qılinc tək sıyrılıb durmuşdu anlar.
Hərə öz içindən kükrəyən vulkan, -
Boğuldu damardan çıxası qanda.

Qəzəbdən ağlımı çasdı dünyanın?!
Gözlərdən işıqmı, yaşmı çəkildi?!
Bir adı örپəyi adlayıb yəni
Qəzəb didiştirmək belə çətindi?!

¹ 1988-ci ildə bir-birinin qanına susamış iki cəbhə bir qadının ortaya atdığı örپəyi basıb keçməyi haqlı olaraq özlərinə ar bildi.

Minnət ayağında - ana örpəyi,
Çətini o anı tapdamaq idi.
Örpəkdə - namusu, duzu, çörəyi,
Örpəkdə ananı tapdamaq idi.

1988

Öz-özümü tanıdım¹

Yenə kimdir xəyalımda at çapan,
Gümanımı dəhmərləyən kimdi, kim?
Ümidimə od qalayan, od çatan,
İmkanımı çəperləyən kimdi, kim?

Elə səbrim qəm üyündər, dərd ələr,
Elə məni xəlbirləyər tamahlar.
Hey açılar gözümüzdəki pərdələr,
Dünənimə hey qamçılardı sabahlar.

Yaddaşımın tanrı üzü sərt imiş,
Gözgörəsi yağılaşır dost-tanış.
Ötüb keçən sevinclər də dərd imiş,
Uralanır keçmişimin bostanı.

Qollarımın ağırlığı - çıynimdə,
Qabarlayır əllərimin dözümü.
Demə səhvmiş əqidəm də, dinim də,

¹ 1988-ci ildən başlayan dəhşətli hadisələr hər kəsin içində hələ o günə kimi duymadığı təzə bir “mən” oyatdı.

Yaranışdan səhv tapmışam özümü.

Mən - mənimlə öz aramda bir qapı,
İnamım yox bəxt əlilə döyüləm.
Hər ağızdan, hər ürəkdən sərr qapıb,
Daha küyə qanad açan deyiləm.

1989

Ağı

*Ermənistana yardım üçün
uçan təyyarədə həlak
olan şəhidlərin analarına*

Bu məclisin dərdi daşdı,
Qəm selləndi, bərə uçdu.
Ana, sənin qəlbin daşmı? -
Gözündən bir damla düşsün.

Bu qandır, düşüb araya,
Ovut bu səssiz harayı.
Gözünün yaşı quruyub,
Qəlbindəki qanla düşsün.

Ana, sənin səbrin dağmı?
Ölüm, itim oyuncaqmı?
Ağıcıiddi ağını,
Dilindən bir cümlə düşsün.

Göyə baxma, göylər zülmət,
Fikirlərin ilmə-ilmə.
Oğlun göydən enmək bilməz,
Get oğlunu danla, düşsün.

Baxma ora, belə baxma,
İnadına qara yaxma,
Göylərin üstünə yıxma,
Varmı orda canlı - düşsün?!

İgidlər getdi, dönmədi,
Ümidlər itdi, sönmədi,
Uçanlar göydən enmədi,
Bəs o dönüb kimlə düşsün?

Səbrin olsun, miskin ana,
Taleyindən küskün ana.
Qarışdı hüsnün, ana,
Ağla, bəlkə inlə, düşsün.

1989

Qismət

Divarı hörgülü,
hörgüsü mürgülü,
hündürlüyü çiyninə örüklü
bir qara gecə
aldı başına məni,
çırpdı daşına məni.
Divarı hündürdü,
elə astanadaca
arzularıma hürdü,
ümidlərimə hürdü bu qara gecə.
Hürdü bütün keçmişimə,
gələcəyimə bu qara gecə.
İstədi divarına hörə məni,
qara daşlarından biri kimi
görə məni.
Mən çıçəklədim divarında
bu qara gecənin.
Fələyin çarxı gecədən keçirdi, -
ilişdi qaldı çıçəklərimə.
Gecə qara dışınə alıb,
məni çəkdi fələyin çarxına.
Əriyib itmək əvəzinə
itiləndim mən.
İtiləndim gecənin şıltığına,
hirsinə,
hikkəsinə,
adamyeyənliyinə,
xəbisliyinə,

cibgirliyinə itiləndim gecənin.
Gecə məni hardansa sizilan
sısqa işıq şüasına çəkdi.
Çəkdi ki,

kəsim onun qoynuna axan
bu şüacığı.
Fələyin barmaqlarından süzülürmüş
bu şüalar
kəsə bilməzdi kəsərim onu.
Demə elə-beləcə,
əyləncə üçün
sısqa-sısqa,
dəcəl-dəcəl süzülürmüş gecəyə.
Məzəli-məzəli
yoxladı kəsərimi.
Məni vecsizmi bildi,
əzablara yararlımı,
bilmirəm.
Eləcə "var" ilə "yox" arasında
saxladı.
Bu nə ölüm idi,
nə həyat.
İstəyirsən, yaşa,
İstəyirsən, ölü.
Nə gecəyə çırp özünü,
nə gündüzün gözünə gir.
Bu yer, bu göy,
bu işıq, bu zülmət

ovcunun içindəsə,
tut ovçunu bəxtinə,
ya qismət...¹

1989

¹ Qarşidan isə sən demə 1990-cı il 20 yanvar gecəsi
gələcəkmiş...

Dünyanın

Bizə kimi ağlamırdı, gülürdü,
Ümid üstdə, inam üstdə dururdu.
Araz Kürdən, Kür Arazdan görürdü,
Günahları ağlayırdı dünyyanın.

Bir ağızdan yumulmağı var idi,
Bulandısa, durulmağı var idi.
Bir sıradan qırılmağı var idi,
Silahları ağlayırdı dünyyanın.

O kəslər ki, idrakından soyuldu,
Əşrlərin özülünə qoyuldu.
Nəsimisi, Füzulisi "oyundu", -
Allahları ağlayırdı dünyyanın.

Yanırdılar, sönürdülər odunda,
Yorturdular, çapırdılar atında.
Ağlamırdı "dünən", "bugün" adında,
"Sabahları" ağlayırdı dünyyanın.

Bizə çatdı mələkləri ağladı,
Gizli-gizli dilekləri ağladı,
Taleyində bələkləri ağladı, -
Çıraqları ağlayırdı dünyyanın.

Yol üstündə nəsilləri yıxıldı,
İnamları - qəsrləri yıxıldı.

Yalın əlli əsgərləri yıxıldı,¹
Bayraqları ağlayırdı dünyanın.

1990

¹ 1990-cı il 20 yanvar gecəsi Bakının müdafiəsinə qalxan silahsız gənclərə işarədir.

Sürgünlər əsri

Gözlərin işığı sürgünə getdi,
Papaqlar günəşə tixac olmuşdu.
Dünənin uşağı sürgünə getdi,
Sevgisi başına qaxınc olmuşdu.

Dərəsi, təpəsi, kəndi sürüldü,
Üzdən qoparılan xal oldu bir xalq.
Dilinin şərbəti, qəndi sürüldü,
Susdu, əzabına lal oldu bir xalq.

Bir qızın toyunun gərdəyi qaldı,
Bir igid bəyliyə macal tapmadı.
Həyətin toyuğu, ördəyi qaldı,
Qocalar evində əcəl tapmadı.

Sürüldü tarixdən göyərən bir el,
Yurd-yuva tökülüb yadlara qaldı.
Satıldı dəyməzə, dəyərə bir el,
Qovulmuş, sovulmuş adları qaldı.

İlahi, o tini sürgün etdilər,
O döngə burulub, axdı dalınca.
Allahın itini sürgün etdilər,
Çaqqalı, tülküüsü baxdı dalınca.

İlahi, o tini sürgün etdilər,
Ümidin, inamın yelkəni idi.
İlahi, gör kimi sürgün etdilər, -

Ağzında dilinin ötkəmi idi.

Tükənmək üzrədir sürgünlər əsri,
Qırğıının, sürgünün sonu görünmür.
Qafqazdan Sibirə - yorğunlar əsri,
Sibirdən Qafqaza yolu görünmür.

1990

20 Yanvar günü

Hara qaçım dərd əlindən,
Qəm əlindən hara qaçım?!
Haqsızların, qansızların
Əməlindən hara qaçım?!

Yerin, Göyün əməli – qan,
Varın, yoxun təməli – qan.
Gözəlliyyin camalı – qan,
Qan əlindən hara qaçım?!

Geyib getdim dar günümü,
Söyüb getdim var günümü.
Cansız gördüm hər günümü,
Canalandan hara qaçım?!

1990

*Azadlıq, şahlıq quşu,
müharibə*

Siz məni ömrümdən dartin, qoparın,
Siz məni özümdən soyun, ağrıyım.
Qəbrimin yerində torpaq qabarıb,
Qəbrimin içində ruhum ağlayır.

Ömrümdə - kərpic yox, divar uçqunu,
Məni uçqunların arasında gəz.
İlahi, zirvəmə qəfil quş qonub,
Bəlkə də bayquşdur, bəlkə də kərkəs.

Tiranlar, krallar, şahlar, gədalar
Tanrı bazarında - taclara həris.
Acıb iddialar, şışib ədalar,
Zirvədən-zirvəyə hoppanır xəbis.

Caynaqlar uzanıb, boğazlar qıldır,
Talelər, qismətlər - hədəyə təslim.
Qıcıyıb dişini, dirənib quldur,
Ölüm doluları kəsmir ki, kəsmir.

Bir qanlı siyasət bu qara qışı
Çatıb kürəyimə gör neçə ildir.
Uçur başım üstdə padşahlıq quşu,
Qonmağa ciynimdə yer tapa bilmir.

Gözlərdən yaş deyil, qan axır indi,
Dünya bir barmağa dolanıb gedir.

Qanlıdır qızların yanağı indi,
Aradüzəldən də yallanıb gedir.

Mən ki, iblislərin "çal-çağırında"
Sinəmi oxlara sıpər edəndim.
Dəmir iradəmlə, şal-çarığımıla
Məğribdən Məşriqə səfər edəndim.

İndi kəndin kəndə yolları bağlı,
Bu evin o evə harayı yetmir.
Yerlərin, göylərin qolları bağlı,
Sarğısı, dərmanı yaraya yetmir.

Ümidlər eləcə sayıqlamada,
Vədlər, vədələr sədləri aşdı.
Uyub sağlıqlara bazar tamada,
Açıdığı süfrəsi boşdu ki, boşdu.

Ah, məni ömrümdən dartin, qoparın,
Ah, məni özümdən soyun ağrıyım.
Qəbrimin yerində torpaq qabarıb,
Qəbrimin içində ruhum ağlayır.

1992

Qara şənbə, qamətimdə bükülmə,
Dözümlüyük «Qanlı şənbə» yükünə.
Nə illətdir, o şənbədən bu günə
Bu millətin şəhid doğur anası.

Bu gün tapır ağlamağa dərd məni,
Parçalayır, şaqqalayır dörd məni.
Bu matəmə örpək edib ört məni,
Ağrin alım, şəhid oğul anası.

Nə yatırsan, qalx, farağat dayan bir,
Şəhid bala, qatilinə oyan bir.
Harda olsan, bil ki, sənə həyandır
Bu ağrının dağdan ağır anası.

2010

“Səhrada tufan”¹

Səhra qış götürmür, yağış gətirmir,
Bu qanı yumağ'a Nil daşmalıdır.
Çağırılmış «qonaqlar» - ərkli, xətirlili,
Ərəbin sərvəti qardaş malıdır.

Uraya axışır raketlər, tanklar,
Birin otuzadır nisbəti burda.
Açır öz kartını bizneslər, banklar,
Bölünür ərəbin qisməti burda.

Başlanır bir səhra taxtası üstdə
Tarixin ən iyrənc şahmat oyunu.
Yarışın ibnəsi, saxtası – üzdə,
Gedir nəsillərin töhmət oyunu.

Ərəbin ərəbdə iddiası yox,
Hərbə yerikləyən tamahlar – iti.
Məscidin kilsəyə bəd duası yox,
Günahlar qan tökür, - günahkar itib.

Yaralı binalar, çəpərlər daha
Ərəb qadınıni gizləyə bilmir.
Oyaq minarələr, minbərlər daha
Əzəni, namazı gözləyə bilmir.

Yağır ulduzlardan ölüm dolusu,

¹ 1990-cı ildə otuz dövlətin İraqa qarşı apardığı hərbi əməliyyatın adı.

Bağdad bir cənnətmiş, - küçəsi qanlı.
Qurana, Yasinə yetmir ölüsü,
Axır qara qızıl, - külçəsi qanlı.

Bu bəbəyə girən, bu göz əridən
Bəhanələr nahaq, "tədbirlər" nahaq.
Səhra qarış-qarış məzar yeridir,
Səmada qazılan qəbirlər nahaq.

Niyə qənim çıxsın ərəb ərəbə?
Niyə çökdürülsün diz vətənində?
Öz yurdı uğrunda ərəb – qəribə,
Ərəb işgalçiyimş öz vətənində.

Yenə siyasətlər bazarı dəbdə,
Tiranlar, fironlar qan içir yenə.
Yağlı vədlərin astarı dəbdə,
"Xilaskar" rolunda and içir yenə.

Birin otuzadır nisbəti burda,
Qumara qoyulan ərəb qanıdır.
Görünür hər kəsin qisməti burda,
Ərəb qoltuqlanır, ərəb yanılır.

Səhra qış götürmür, yağış gətirmir,
Bu qanı yumağa Nil daşmalıdır.
Çağırılmış «qonaqlar» - ərkli, xətirli,
Ərəbin sərvəti «qardaş malıdır».

1991

Fövqəlada vəziyyət

Qadağan mundiri geyib küçələr,
Döngələr mariğa yatan pişikdir.
Qüllələr boyunu qısılıb içinə,
Qısılıb içinə qala keşikçi.

Əprimiş, qartılmış ağrilar üçün
Saxta nəzakətlər bazarı bağlı.
Qərəzlər, qatillər, yağılar - üstün,
Qayğılar, qanunlar - "nəzəri ağrı."

Nəzəri qılıqda - əməli aclıq, -
Növbələr tövbədən doyub qayıdır.
Sırtlı vədlərin boş əli - açıq, -
Yetən qəpiyini qoyub qayıdır.

Qısılıb taleyini bu çək-çevirdə
Ölümün gözündən baxan təsəlli.
Çapır ölümünü nabələd burda,
Çapır, qollarında tanrı qəzəbi!

Çəkib taleyini başına damlar,
Sökür varaq-varaq qərinələri.
Ağrısı gözündən daşan adamlar
Ağrıdan-acıdan cərimə verir...

Bağlı pəncərədən boyلانانı yox,
Şəhər qan içində yatdı o gecə.
Xəbərdən-xəbərə payлананı yox,

Diş qana batmış qurtdu o gecə.

Gəldi qismətlərin ortağı oldu,
Ay düdü, il düdü o qanlı dişdən.¹
Bir qətlin biçinçi orağı oldu,
Biçildi sünbülüüm tufanlı qışda.

Qadağan mundırı - indi küçələr,
Döngələr mariğa yatan pişikdir.
Qüllələr boyunu qısib içində,
Qısılıb içində qala keşikçi.

1991

¹ 1990-cı il “Qanlı yanvar” faciəsi.

Hayandan sizir bu işiq

Üzümdə-gözümdə - kölgələr dönük,
Torpaqda, havada bölgülər - dönük.
Uluslar, obalar, ölkələr - dönük,
Bu işiq hayandan sizir görəsən?

Birdən bu işığın rəngi dəyişdi,
Birdən bu işığın zülməti artdı.
O zirək hakimin əngi dəyişdi,
Bu zülmət xalının ilməsi artdı.

Genəldi bu ilmə ilgəyə döndü,
Asıldı dünyanın dar ağacından.
Dirilər diriykən kölgəyə döndü,
Ölülər təzədən öldü acıdan.

Sevinclər bir yolluq ölmək istədi,
Dönmək istəmədi köçü dünyanın.
Birdən sevgisini bölmək istədi,
Boşaldı qovuq tək içi dünyanın.

Bezib üzlərdəki ağrı-acıdan,
Döndü mələklərə, körpələr uçdu.
Beşiklər, bələklər qaldı açılı,
Ömürdən-ömürə körpülər uçdu.

Açıldı zindanı əzabların da,
Dəhşətin divləri tutdu bəşəri.
İçlərdən kükrəyən qəzəblərin də

Hiddəti, hikkəsi uddu bəşəri.

Dünya xoşlayammır gözütoxluğu,
Birdən ac ümidlər qılınca çapdı,

Birdən o ağanı "yedi" öz qulu,
Çırpdı bu harını, ölüncə çırpdı...

Bu işıq hayandan sizir görəsən?
Bu isti hayandan isinə bilir?
O çənə toxluqdan qızıb görəsən!
Qısılıb o tində hirsinə biri.

...Bəlkə bu yazının günahı yoxdur,
Yazıb taleyimə gətirdim nahaq.
İlahi, zalimin Allahı yoxdur, -
Onu yolum üstdə bitirdin nahaq...

Bu işıq hayandan sizir görəsən?

1992

Fikrim məni güllələyir

Coxlarının kədərinə yamaq vuruldu,
Coxlarının üzə gülən qılığı itdi.
Əsr boyu çözələnən yumaq qırıldı,
Qapıların şəşələnən qulağı itdi.

"Yeni dünya" dediyimiz o xam
müştəri
Aldı, satdı oz-özünü can verə-verə.
Zaman adlı intiqamın qızdı şışləri,
Köhnə dünya üzə durdu, qan verə-
verə.

Kimi kimə yamayırdı saxta pinəçi? -
Millətdə qan qarışığı yaman olurmuş.
Biri - könül həsrətlisi, biri - kin acı, -
Barışmazın barışığı yaman olurmuş.

Boğma-boğma "doğmalardan" əlim
üzüldü,
Dağım-düzüm köynək geydi alca
qanımdan.
Qan hönkürən qız üzüydü, gəlin
üzüydü, -
Sərilmişdi ayaq altda xalça qanımdan.

Binə qurub, yurd saldım, toy
gözlədiyim,
Elim-obam qanlı döyüş meydanı oldu.

Sazım, sözüm görüşümlə əzizlədiyim,
Dünya mənim faciəmə biganə oldu.

Susub durdum dörd divarın
sıxıntısında,
Ömür məni sıxcaladı tənha beşikdə.
Heç bilmirəm niyə qorxdum, kimə
sığındım,
Fəqət, özüm evdə idim, sözüm eşikdə.

Gördüm məndən-mənə qədər hissim
ağrılı,
Gördüm dərddən-dərdə qədər həvəsim
qalıb.

Əllərimi söz çağırırmır, qələm çağırırmır,
Əllərimdə ötən şerin əvəzi qalıb.

Qalıb şerim əllərimdə xatirə kimi,
Nə yazıram, qan qoxuyur sətirbəsətir.
İlk sətirdən lap sonuncu sətirə kimi
Gördüm qansız düşünmək də, yazmaq
da çətin.

Qan çılenir vərəqlərə şeir əvəzi,
Fikrim məni güllələyir fərari kimi.
Hisslerimdə Qarabağın tufanı əsir,
İnləyirəm, qıvrılıram yaralı kimi...

Xəyanətin taleyimdə izləri - dərin,
Nə yaş o yaş, nə göz o göz, nə can o
candır.
Mən dünyaya doğulandan dözür
əllərim,
Dözə bilmir qollarımda qan intiqamım.

Fikrim məni güllələyir fərari kimi,
İntiqamı "qan", qışqıran bir hədəyəm
mən.
Vətənimin ağrısına yararlı kimi
Sətir-sətir, misra-misra cəbhədəyəm
mən.

1992

Dünyanın

Bu kədərin ünvanı nə, yükü nə?
Ümid varmı bir gün bitib tükənə?!
Bir o qalır, diri-dirilər
Pambığına, kəfəninə dünyanın.

Adım anıb ad isində çəkərmi?
Qismət nədir – bal içində zəhərmi?
Ömür elə səhra boyu səfərmi?
Əhsən karvan çəkəninə dünyanın!

Dəli keçir, dolu keçir günlərim,
Eniş-yoxuş yolu keçir günlərim.
Elə başlıovlu keçir günlərim,
İlişirəm tikanına dünyanın.

Mən biliyəm bu deyimdə nə varsa,
Əzabların gileyində nə varsa.
Soyub atır, köynəyində nə varsa
İlan da bir məkanına dünyanın.

Macalmı var, bir dikəldə qəddini?
Ömür-gündü – qəlibləyib həddini.
Qarşıyımmı yolum üstdə sədd kimi
Qaratikan əkəninə dünyanın?!

Gün-dirilik otağımdan çımxırır,

Təbəssümüm dodağımdan çımxırı.
Fırlanammır, yatağında çımxırı, –
Əlim dəyib sükanına dünyanın.

2009

Yaralı bayraq

*Bir neçə il bundan əvvəl
Tehranda ölümə məhkum
edilmiş Mərziyə Uskuhiyə.*

O bayrağı ayaq üstə saxlayın, -
Ayağının altında qan - gölmədi.
Yaraları - əsgərində ağriyır, -
Əsgərləri döyüslərdən dönəmədi.

O, döyüşdə yaralandı sinədən,
Sinəsinin yarasında sarğı yox.
O ağrını alışdırın yenidən, -
O sinənin yarasında ağrı yox.

O ağrıya köz sarıyın, duz qoyun, -
Duz yandırar, qoy yandırsın ağrını.
Bu ürəyə kim bu qədər buz qoyub? -
Gör haçandan söndürübdür yanğını!

Bu tonqallar alışacaq bəs haçan?
Bu bayraqlar o yixılan oldumu?
Bu qapının taleyini kim açar?
Bu qapıya qıfil vuran oldumu?

O bayrağı ayaq üstə saxlayın, -
Ayağının altında qan - gölmədi.
Yaraları - əsgərində ağrıyır, -
Əsgərləri döyüslərdən dönmədi.

1975

Qafqaz lövhələri

Gecələri torpaq ətirli,
quşlarına hopub
bir az yarpaq ətiri,
bir az cəcə qoxusu.
Dağlarından enib gəlir
zizəklərin yuxusu.
Pətəklərə daraşib
arıların zəmzəməsi.
Dağlardan enməyə
ərinməsə,
balı elə pətəyindən daşıyar
bizim dağdan ağır Mixayıl Mixaylız.

1978

Kabarda-Balkar lövhələri

Şəfəq düşüb sinəsinə o gölün,
Güzgüsündə sığallanıb yamaclar,
Güzgüsündə sığallanıb ağaclar.
Budaqlar var –
marallarla qolboyun,
Marallar var –
budaqlanıb yol boyu,
güzgülənib yol boyu.
Şirin-şirin yırgalanan asma yol
Sırğalanıb zirvələrin qasında.
Seyrə çıxdın, buludları tapdama, –
Bulud durub sərvlərin başında.
Ovucla iç çiçəklərin şəhindən,
Saflıq hopsun düşüncənə, qanına.
Təpəyə də “salam” de, öt yanından,
Şəhid yatır hər təpənin qoynunda.
Kurqanı var, – açılmayıb düyüñü,
Qurbanı var, – döyüşlərdə deyilib.

1978

Saxladım

«Kəndimiz» silsiləsindən

Güman məni ünvanımdan qopardı,
Yenə gəlib ayağına döşəndim.
Mən bu yerdə itiyimi tapardım,
Nə ağırmış qəribliyi bu kəndin.

Uzaqlığı qanad ačar üstümə,
Yaxınlığı gözlərimin içidir.
Cığırları elə qaçıր üstümə,
Deyərsən, bəs el-obanın köçürdür.

Tanış-biliş, dost-müsahib hanı bəs?
Bu kənd mənə qəriblikdən boyanır.
Gelişimə qaynamırımı qanı bəs?
Mənsiz keçir məclisləri, toyları.

İrmaqları göz yaşımı? – Quruyub,
Bir keçilməz çaydı daha yaddaşım.
O təpədə mənimçinmi qoruyub
Beş qarışlıq qəbir yeri, baş daşı?

İtirmədim həvəsini bu kəndin,
Xatirəmin mücrüsündə saxladım.
Havasını, nəfəsini bu kəndin
Ciyərimin bir küncündə saxladım.

2015

Bulağım mənim

A yerin altından püskürüb çıxan,
A daşı, torpağı küsdürüb çıxan,
Milçəkdən, dəvədən üz görüb çıxan,
Dumduru, sopsoyuq bulağım
mənim.

Duruldun, gözündə özümü gördüm,
Çağladın, dilində sözümü gördüm.
Səndə daşdan keçən dözümü
gördüm,
A şır-şır nəğməli qulağım mənim.

Dağ nədi, düz nədi, səndə göy nədi,
Yerə də, göyə də çöhrən aynadı.
Daddım, damağında dişim göynədi,
A qışdan bac alan yaylağım mənim.

2014

Səbr elə

***Doğmalarını tərk edib, bəxt
ardınca diyar-diyar düşənlərə***

Bəhanə yox inciməyə, küsməyə,
Nəkarədir bizlə kəlmə kəsməyə!
Ha deyirəm, durub özüm səsləyəm,
Kimsə çəkir ətəyimdən, «səbr elə».

Ay Allahın bəxtəvəri, hardasan?
Bir qalanın şax divarı, hardasan?
Hər keçən gün vaxta varır,
hardasan?
Tut ömrünün yedəyindən, səbr elə.

Sənlik deyil bu od-alov, yana dur,
Əl uzatma, barmaqların yanar, dur.
Balı bizə düşən deyil, kənar dur
Bu dünyanın pətəyindən, səbr elə.

Bəxt ardınca gör nə qədər qoşan
var,
İndi ha çox heçə-puça coşanlar!
Üz-üzədi silahlılar – qoşunlar,
Daldalan daş-kəsəyindən, səbr elə.

Bu Gün ki var, hər dan üzü çırtlamır,
«Meydanları» meydan özü çırtlamır.
Sırr deyil a... Zaman sözü çırtlamır,
Çəkin də söz düzəyindən, səbr elə.

Küsüb gedən, bezib gedən, dön
geri,
Şər-xatanı göndərənlər göndərir.
Heç bilirsən nə çəkir öz səngərin
Kəsəyəndən, küsəyəndən? Səbr
elə!

2013

Qanlı şənbə

Başımız nə yaman qarışdı bizim,
Ölüm ömrümüzə daraşdı bizim.
Gözümüz necə də alışdı bizim
Tökülən qanlara, axan qanlara.

Biz belə yaxından tank görməmişdik,
Biz belə yaxından qan görməmişdik.
Biz belə ürəkdən and görməmişdik,
Tutduq üzümüzü şəhid andlara.

Bu qəmin içindən keçidimiz yox,
Bu qanın içindən keçidimiz yox,
Bu ahın içindən keçidimiz yox,
Sarmaşdıq ahlara, hopduq ahlara.

Cölüm-biyabanım oğlum, qızımıdı,
Bağım, xiyabanım yolum, izimdi.
Ay ömrü gülleyə ünvan olanlar,
Siz ey cavan qızlar, cavan oğlanlar,
Toxtayıñ, dayanın, ölüm bizimdir.

Sizi ayaqlayan o yollar - qatil,
Tırtılı, zirehli "oyunlar" - qatil,
Xarici, Mərkəzi¹ "düyünlər" - qatil,
Dünyanın ən qatil ili bizimdir.

Çökdü ömrümüzə ən qatil gecə,

¹ Москвайа ишарядир.

Sökdü yaxasını ən asi gecə.
Fitnənin, fəsadın imzası gecə,
Səndən ayaq açan zülüm bizimdir.

O bizim nəğmədir, inlədi, susdu.
O bizim "doğmadır" dinlədi, susdu.
Ərzimə baxmadı, kinlidir, susdu, -
O qatil bizimdir, zalim bizimdir.

Gözümüz necə də alışdı bizim
Tökülən qanlara, axan qanlara...

1990

*İntiqamım “Şuşa” deyib
haylayır*

Dağ döşündə yuva salmış Laçınım,
Sənin qartal baxışından kim baxır?
A bəxtimdən, qismətimdən uçanım,
Gözlərindən mənə nifrət, kin baxır.

Səndən sonra nələr getdi əlimdən?
Necə oldu, Kəlbəcəri itirdim?
Sən də getdin, mən özümə
gəlmədim,
Ağdam kimi cəngavəri itirdim.

Mən qaçıram bu yolların köçündə,
Dərdim məni bu dünyaya paylayır.
Qəlbimdəki ağrıların içindən
İntiqamım “Şuşa” deyib haylayır.

2006

Qala harayı

Burda qədim bir qala
Yatır daşlarının çopurlarında.
Yatır divarının uçuqlarında.
Başında - yel olub ötən əsrlər,
Məğrur qüllələrin söküklərindən
Bir dişləm qoparıb keçən əsrlər.
Tufanlar azıbdır burda yolunu -
Bəlkə də bir külək çaparı keçib.
Dolaşıq, çarpaşıq dolaylarından
Canını bir təhər qurtarıb keçib...
Burda öz ömrünü sayır bir qala,
Burda öz ömrünü yatır bir qala.
Çopur daşlarında bir giley yatır,
Uçuq hasarında mürgülər yatır.
Yatır əfsanəsi, yatır harayı:
"Məni axtarın, məni arayın".

1975

Mən yaşayan yer

Şirin bir yuxudur, xoş bir nağıldır,
Mavi bir nəğmədir mən yaşayan yer.
Bilsən, ayrılığı necə ağırdı,
Bilsən, nə doğmadı mən yaşayan yer.

Məni küvrək edər, uşaqlaşdırar,
Məni arzularla qucaqlaşdırar,
Məni üzgəmdən də uzaqlaşdırar
Mən yaşayan yer.

Ordadı ümrğmğn qızıl anları,
Ordan seyrə zixdım asimanları.
Qəlbinin ən munis həyəcanları –
Mən yaşayan yer.

1973

Mənim körpəliyimdən

Sirli-soraqlıydı o günlərimiz,
O günlər qadali-xatalı idi.
Yetim böyüyürdü yüz minlərimiz,
Birimiz atalı-analı idik.

Seləmi, suyamı dönmüşdü insan -
Aramsız bir axın...
Axırkı Şərqə.
Qurtulub alovdan,
qurtulub oddan,
Ukrayna gəlirdi, -
qucaqda körpə.

Ukrayna gəlirdi marağımıza, -
Baxışlar, sədalar -
Ukrayna dərdli.
Neft üzünə həsrət çıraqımız da
"Voyna" yaralıydı, "Voyna" dərdli...

...O günlərdən bir də yadımda qalıb
Al bayraqlı bir yaz, laləli bir düz.
Bir bayram süfrəsi, bir də çal-çağır,
Bir də bağ başında kəsilən öküz.

1976

Atəşgah

Donub burda
oda heyrət,
alova heyrət,
istiyə heyrət...
Bu divanə istəyə -
heyrət!..
Bu məbədin Günəşi var -
bu odlarda dualanıb
qalxar bir cida boyunca.
Bu məbədin atəşi var -
dilim-dilim doğranıb
qalxar bir cida boyunca.
Adamları var bu məbədin -
cida boylu;
yeməzlər doyunca,
içməzlər doyunca.
Alovlarla baxmaqdan
baxışları alov saçar.
Oxlova bənzər
qolları, qıçları.
Ulu nənələrin
purtlaşq düşmüş kələfidir
saqqalları, saçları.
Bu məbəddə çicək açmaz -
haramdır.
Bu məbədə xatın girməz -
haramdır.
Bu məbədi quranlar da -

insanlar,
Bu ocaqda qurbanlar da -
insanlar...
Bu istidə, bu atəşdə
ışıq görənlər,
yaxşılıq görənlər
eynlərinə almaz
ömürlərinə çökən qaranlıqları;
ışığa -
xeyirə səcdədə bulunarlar, -
gündə yüz yol
müqəddəs odların
başına dolanarlar...
Oda heyrət,
alova heyrət,
istiyə heyrət...
Bu divanə istəyə - heyrət!..

1978

Sahillərin həsrəti

Təbriz həsrəti ilə

Canə doyub sahillərin həsrəti,
Üzə durub bu ayrılıq haçındı.
Ümidləri yumruğunda gizlədib,
Bu diş bizə gülə-gülə qıcındı.

Bu dil bizi deyə-deyə uğundu,
Şirinləşdi kürsülərdə yerimiz.
Bu hiss bizi döyə-döyə doğuldu,
Arxasınca yerimədi birimiz.

Ümid olub qapı açan fələyi
Ayrılığa çıraq tutan görmüşük.
Sözdən - işə!
Çox vaxt hünər diləyib,
Arzuları kuyə uçan görmüşük.

Qiymamışiq budağını əyməyə, -
Bu torpağın palıdları kövrəkmış.
Haçan döndü bu pələnglər əmliyə?! -
Palıdların kövrəlməsi gərəkmiş!...

Bir barmağa - dünya üzük - qızıldan,
Bir hiddətin himə bənddir daşması.
Bu düyun də nəsil-nəsil qıfilbənd, -
Qan diləyir bağlaması, açması.

Canə doyub sahillərin həsrəti,
Üzə durub bu ayrılıq haçındı.

Ümidləri yumruğunda gizlədib,
Bu diş bizə gülə-gülə qıçındı.

1983

Gün düşdü üzümüzə,
Üzümüz çılin-çılpaq.
Gözlərimiz dipdiri,
Bizi birləşdir, Allah.

Dərdimiz üzə durdu.
Bizlə göz-gözə durdu.
Qorumağa bu yurdu,
Bizi birləşdir, Allah.

Biz ki ümman ummuruq,
Ölüyə can ummuruq.
Düy, elə bircə yumruq,
Bizi birləşdir, Allah.

1993

Əlim ona yetənmiş

Qonaq idim, dost tək düşdüm evinə,
Demə elə xoş qılıq da Vətəndi.
Allah, mən ki o dünyada deyiləm,
Uzatsaydım, əlim ona yetəndi.

Bəs nə imiş bizi çəkən, saxlayan?
Hasarlayan, budarlayan nə imiş?
Elə yandıq qəlbimizdə şaxtaya,
Nisgil oldu "xanımız", "bəyimiz".

Necə oldu könlümüzə yaxını
Uzaq-uzaq diyarlarda aradıq?
Dərdimizə, odumuza yaxılan
Qardaşlardan durduq elə aralı?

İçimizin Ulduz üzü, Ay üzü
"Oraq-çəkic" astarına açıldı.
Ömrümüzün yazı, yayı, payızı
Qışçı kimi ağrılıydı, acılı.

Köksümüzdə qərib-qərib oxuyan
Sevdalardan ölməmişik, ilahi!
Elə "Cənnət" dediyimiz o diyar
Türkiyəmiş, bilməmişik, ilahi!

O diarı qarış-qarış gəzənlər,
Mənim duyğum, mənim qəlbim
sizlədir.

Yollar yoran bəzirganlar, ozanlar,
Deyin, bizi kim beləcə gizlədi?

Dünya daşım, ocaq daşım, yurd daşım,
Doğu, Batı türk elimə vətənmiş.

Minillərdən varıb gələn qardaşım,
Uzatsaydım, əlim sənə yetənmiş.

Uzatsaydım, kəsilərdi əlim də,
Sayıq idi qadağalar, qorxular.
Girov idi torpağım da, əlim də,
Ömrümvardı, ittiham tək oxunan.

Öz içimi qısılı durdum, odur ki,
Zaman-zaman öz oduma közərdim.
Taleyimdən küsüb durdum odur ki,
Bəxt əli də o vaxt məndən bezardı.

Nə yaxşı ki, qərib-qərib oxuyan
Sevdalardan ölməmişik, ilahi!
Elə "Cənnət" dediyimiz o diyar
Türkiyəymış, bilməmişik, ilahi.

1992

Haray

Hər addımda mina əkib, qəlpə becərən
O dağları, dərələri yürüyənim, hey!
Ömür adlı qıl körpüdən sayıq keçərək,
Qədəmində azadlığı sürüyənim, hey!

Addım-addım yol açırsan "qələbə"
yolu,
Hər addımın düşmənlərin qatından
keçir.
Oğul yolun, əsgər yolun, tələbə yolun
"Vətən" adlı bir bayraqın altından
keçir.

And üstündə, tank üstündə, top
arxasında
Dağ vüqarın yaraşdı, işıqdı, nurdu.
Yürü, gümüş zirvələri qopar pasından,
Qoy parlasın o zirvədə doğmaca
yurdun.

Yürü oğlum, hünərvərim, milli
mənliyim,
Murdarların nəfəsindən tarixi qurtar.
Dəliqanlı, intiqamlı, kinli mənliyim,
Mir Möhsünü, Natəvanı, Vaqifi qurtar.

Gözü yolda Şuşam elə, Laçının elə,
Xankəndimin qollarında qandalı qalıb.

Kür daşıyır gözlerimin yaşını elə,
Sabahımda "Araz" adlı and-aman qalıb.

Yürü oğlum, dağ yürüsün, düzən
yürüsün,
Bu yürüşün, bu mərdliyin - tale
hikməti.
Addımında Babək kimi izin yürüsün,
Qollarında Koroğlunun zəfər qisməti!

1992

Hirslən, Allah eşqinə

Döyüşçülərimizə

Qalx mənim hünərimdən,
Sıçra mənim qanımdan.
Qılınca dön əlimdə,
Sıyrıl intiqamımdan.

Yar düşmənin bağrını,
Yuvasını tala keç.
Bağçasını, bağını
Tonqallara qala, keç.

Ayaqla, keç qəlbində
Mərhəməti, himməti.
Oyat şimşək təbində
İntiqamı, hiddəti.

Qisasçı ol, dönməz ol,
Vermə aman düşmənə.
Qeyrətindən sinmaz ol,
Kükre, Allah eşqinə.

Hirslən, Allah eşqinə,
İçimizdə kütlüyə,
"Qorxaq" adlı itkiyə,
"Qaçqın" adlı kütləyə.

Hirslən, Allah eşqinə,

Tamah altda tələyə,
Şeytan izli mələyə,
Rüşvət üzlü kələyə.

O yurdunda qalanan
Yağı ocaqlarına,
Yağmalanan, talanan
Gəlin otaqlarına
Hirslən, Allah eşqinə.

İsməti tapdalanan,
Qisməti tapdalanan,
İzzəti tapdalanan,
Gəlininə, qızına
Hirslən, Allah eşqinə.

Hirslən, Allah eşqinə, -
Düşməninə düşmən ol.
Yumruqları daşdan ol,
Mərhəməti daşdan ol.
Hirslən, Allah eşqinə!

1993

Dəyişir

Sökülüb yaxası, rüsvay olubdur,
Dünya öz içini gizləyə bilmir.
Orda - insan seli, burda - okean,
Qarışıb, sel seli gözləyə bilmir.

Şerdən şər törəyir, xeyrə ümid yox,
Əlini ağızına təpir fəlakət.
Qəzəblər, nifrətlər üsyan püskürür,
Monitor - fəlakət, efir - fəlakət.

Çarpaşır, dolaşır fitnəyə fitnə,
Yer Göyə qarşıyır, Göy Yeri kəsir.
Ölkələr, bölgələr qan çanağıdır,
Birinin ipini minbiri kəsir.

Dadıb taxt-tacın ləzzətini də,
Dövrün fironları tarana gedir.
Meydanlar, küçələr, dalanlar boyu
Kütlələr tix-tixnaş, talana gedir.

Min-min qurbanı var bir səhvin burda,
Zərbələr hədəfi ötüb yan keçir.
Ən sərrast «xilaskar» bombanın belə
Yolu körpələrin bağından keçir.

Dərd dərdə söykəkdir, ağrı ağrıya,
Gözünü qan tutub, doğma yadların.

Uyub fitnələrə xilafət yurdu,
Dəyişir tarixin köhnə adları.

2011

Köç

Vallah, çox qəribə bir iş idi bu,
Nə yazdı, nə payız, nə qış idi bu.
Ağrısı qıçında bir köç idi bu,
Qalxırdı, enirdi dağ yollarıyla.

İnsandı, şeytandı qovan bu köçü.
Harda itirmişdi karvan bu köçü?
Yamanlıq etmişdi ünvan bu köçü,
Ölüb-dirilirdi sağ yollarıyla.

Sıldırırm bilmirdi, qaya bilmirdi,
Huşunu keşikçi qoya bilmirdi.
Ölürdü, ömrünə qıya bilmirdi,
Qalırdı, kəfənə bağ yollarıyla.

Qarğışdan, nalədən tutqundu göy də,
Niyə hikkəsini udqundu göy də?
Gurladı, olmaya satqındı göy də
Yağmuru, dolusu ox yollarıyla?!

Bu köç bir millətin yarası idi,
Qocası, cavani, qarısı idi.
Qaçan ürəyinin parası idi,
Parası qalmışdı haqq yollarıyla.

Bir elat qaçqındı, bir el qaçırdı,
Güçündə aldanmış bir sel qaçırdı.
Zülmün zirvəsindən bir yol qaçırdı,
Qaçırdı səmanın ağ yollarıyla.

1994

Bu türbənin tövbəsi yox,
Səbrində qarğalar ötür.
Əl öpməyə növbəsi yox,
Əlini ağrılar öpür.

Hansı sırınsə heykəli,
Dayanıb dərdə söykəli.
Dönüb taleyin təkəri,
Ömründən yağılar ötür.

Yolu karvandan üzülüb,
Ovsarda dəvəsi - ölü.
Qürubadır ömür yolu,
Bir dünya nağılı itir.

1995

Təzədən

Mən ki uzaqlaşmışam bəşəri
dərdlərimdən,
Ayırmışam ömrümü köçəri
dərdlərimdən.
Bir şey qalmayıb məndən içəri
dərdlərimdən,
Özümü özüm üçün təzədən yaradıram,
Qətiyyətdən, hiddətdən, qəzadan
yaradıram.

Heç ağıl da deyilmiş əllərimdən
boylanınan,
Cəsarətsiz, ümidsiz illərimdən
boylanınan.
O uşaqlıq, o gənclik yollarından
boylanınan
Çılğın, şərəşur, höcət əzabdan
yaradıram,
Özümü özüm üçün təzədən yaradıram.

Yaddaşım vəfasızdır, nahaq
yanımasınlar,
Köhnə dostlar, tanışlar məni
qınamasınlar.
Taniya bilmədim sə, qoy heç
tanımasınlar,
Huşumu da sabaha həsəddən
yaradıram,

Özümü özüm üçün təzədən yaradıram.

Köhnə sevinclərin də vallarını
dəyişdim,
Bu uca hasarlara yollarımı dəyişdim.
Təzə görüşlər üçün qollarımı
dəyişdim,
Onları da qılıncdan, nizədən
yaradıram,
Özümü özüm üçün təzədən yaradıram.

Ürəyim vərəq-vərəq qapandı
keçmişlərə,
Gözəl nəyim vardısa, tapındı
keçmişlərə.
Gələcəyə tələsib, yubandım
keçmişlərə, -
Taleyi də gündə bir yazıdan yaradıram,
Özümü özüm üçün təzədən yaradıram.

1996

Şəhid məzarları

Şəhid məzarları... Güllər təzə-tər,
Yaralar hələ də qan verir burda.
Hələ də üzünü cirir dərd, kədər,
Hələ də çiçəklər can verir burda.

Şəhid məzarları qəbristan deyil,
Fəryadın saçını yolduğu yerdir.
Şəhid məzarları gülüstan deyil,
Qanın çiçəklərə dolduğu yerdir.

Qurğuşun qəbrimi, igid qəbrimi?
Hərə sinəsində qatili yatır.
Şəhid məzarları qısib səbrini,
Səbrində "ey dili-qafili" yatır.

"Ey dili-qafil"in qurbanı səf-səf,
Oğullar - baş daşı, qızlar - baş daşı.
Analar, bacılar - ağrıya hədəf,
Ağrılar içində sizler baş daşı.

İgidlər geyibmi məzar daşını?
Farağat düzümü əmr gözləyir.
Qitədən-qitəyə qəzəb daşınır,
Dünya da növbəti qəmi gözləyir.

Burda ayrı düşüb yaşıdaşlarından,
Vaxt elə gündündə, ayında yatır.

Qəzəb yumruğudur baş daşları da,
Şəhidlər bir əli bayırda yatır.

2001

Ötən ilin son yuxusu

Başında
bomba əkdilər
İraqın.
Canının ağrısı
qan kimi
axıb getdi
məscidlərin dizi üstündən.

Ovuc-ovuc
ovuclayıb qaldırdılar
Allaha
bu qanı.
«Yerdə qoyma, Allah,» - dedilər.
Qan
ağrılı-acılı
fəryad oldu,
ucaldı minarələrə,
əzanların ağızından
qan fışkırdı.

Allah
Göydən baxırdı.
İraqın başında əkilən
bombalara da,
əlindən,
gözündən,
sözündən qan daman
adamlara da

baxırdı Allah.

İraq məscidləri
qan gölmələrini

namazgah etmişdi.
Qan içində
namaz qılırdı
İraq məscidləri.
Yox,
Bu Səlib yürüşü
deyildi!

2003

Az qala

Hər kələyin – öz yalani, öz düzü,
Üz qıizardır, üz ağardır söz düzü.
Baxışlardan boylananda göz düzü
Mən yuxudan ayılrıam az qala.

Yan-yörəmiz – yalan-palan; en qədər,
Sayğı-filan düz yanından gen gedər.
Haqsızlığı nəfəsimi təngidən
Çəkçevirdən bayılram az qala.

Get-gəlindən dağılıbdı başmağı,
Danışıqlar, qətnamələr – boş nağıl.
Əzizlənir PKK-sı, Daşnakı,
Mən işgalçı sayılıram az qala.

Rəyasəti, siyasəti – ağ yalan,
İsraili, Fələstini – dağ yalan.
Əfqanistan, İraq, Qarabağ – yalan,
Bu da yalan?- Soyuluram az qala.

Dağ ərisin, bazar döysün dizinə,
Sərvətindən pay düşürmü özünə?
Bu alverdə tərəzinin gözüne
Daş yerinə qoyuluram az qala.

Hər kələyin – öz yalani, öz düzü,
Üz ağardır, öz qızardır söz düzü.
Baxışlardan boylananda göz düzü
Mən yuxudan ayılrıam az qala.

2010

Yurd yeri

Bu nədir, bu həmin yurd yeridirmi?
Bir elin "beşgünlük" səfəridirmi?
Bu kərpic, bu ocaq ötəridirmi?
Bu hasar ömrünü gömüb dərində.

Qədri bilinməyən bir şəhərdi bu,
Qəbri bilinməyən bir şəhərdi bu,
Səbri bilinməyən bir şəhərdi bu,
Qalib bir uğursuz bəxtin əlində.

Yatır ulusunun yerinə, yatır,
Səsində yüzlərcə qərinə yatır.
Ləpiri özündən dərində yatır,
Özü şəhidlərin sümüklərində.

Burda bir ürəyin təlaşı qalıb,
Süd daşıb, qazanı bulaşıq qalıb.
Bir tarix - kələfi dolaşıq qalıb,
Bir tarix eləcə sayır yerində.

Qəfil çapqınlarda dözümü gedib,
Dünəndən bu günə özülü gedib,
Məcməyi-məcməyi qızılı gedib,
Gedib acgözlərin nəfslərində.

İşləyən əlinə vurulan olub,
Atına, kəlinə vurulan olub,

Bir zaman gülünə vurulan olub,
Külünə vurulan mənəm hələ də.

O külün keçmiş yandıra bilər, -
İzini, özünü andıra bilər,
İnandıra bilər, qandıra bilər,
O külün keçmiş özcə elimdi.

1985

Kəndimizdə

Qayalar da təpələr də otlanıb -
Yaman düşüb yazın əli bu kəndə.
Yamacları yaşıł-yaşıł qatlanıb,
Görən deyər bir də gəlim bu kəndə.

Zəmilərin dizəcəndir dalğası -
Sünbüllərin sırasına az qalır.
Qızıllanır asta-asta albalı -
Budaqların sırgasına az qalır.

Ağaclarla çıraq-çıraq qonacaq,
Baxışlarda daşınacaq almalar.
Göz-göz olub yanağından yanacaq,
Yarpaqlarla yaşınacaq almalar.

Heyif sizə, ay qırılan meşələr,
Heyif sizə, ay uçulan yuvalar.
Yurdunuzu haçan qarğı eşələr, -
Həsrətqulu tüfəng qapar qovalar.

Həsrətqulu bostançıdır, neyləsin?!
Qurddan-quşdan qorxusu yox kişinin.
Tərəvəzə "it nəfsi" dəyməsin -
Gecə-gündüz yuxusu yox kişinin.

"Sabah plan baş alacaq gələcək" -
Qayğı basıb bostançının başını.
Dolu gedib, boşalacaq gələcək

Hüseynin "QAZ-53" maşını.

Məhəmmədşah atıb Yasin - Quranı,
Ülgüt çəkib saqqalına, bığına.

Neçə vaxtdır ölçür dağı-aranı, -
Gözətçidir yenə gilas bağına.

Tavat xala doxsanını adlayıb,
Hara qaçır arxasınca küləyin?
Söz gəzirmiş - "körpü yenə çatlayıb" -
Dözə bilmir, elnən gedir ürəyi.

Qovladılar bu il kənddən Vəlini,
Gedənəcən yenə "tövbə" deyirmiş.
Ağsaqqallar kəsəcəkdi dilini, -
Deyirlər ki, haram tikə yeyirmiş.

Dünən Səfər güllə atıb bülbülə,
Saray nənə haray salıb görən tək:
"Quş ömrünü qəfil kəsən o güllə
Bu zalımı institutdan kəsəcək".

Bu bahardır, ürəyimdə titrədi
Acı-şirin xatırələr düzümü.
Kəndimizdə yaxşı nədir, pis nədir
Qələmimdən beləcə də süzüldü.

1975

Haqqım Qarabağ

A yurdum, a yuvam, haqqım Qarabağ,
A köçkün, didərgin, qaçqın Qarabağ.
Bəxtimdə dərd adlı daşqın Qarabağ,
Bitsin əsir ömrü sürmeyin daha.

Daşı ətəyindən töksün inadlar,
Gözündən pərdəni söksün inadlar.
Daha cilovunu çəksin inadlar,
Mən də az yanılıb, büdrəyim daha,
Bitsin əsir ömrü sürmeyin daha.

Ağrıdan, əzabdan yordum özümü,
Sındırdım özümü, qırdım özümü.
Mən çox arsızlığa vurdum özümü,
İndi «qısas» deyib kükrəyim daha,
Bitsin əsir ömrü sürmeyin daha.

Elə içün-için xiffətim - oyaq,
Səbrim yumruqlanıb, hiddətim - oyaq.
Xainə, düşmənə nifrətim - oyaq,
Ömrü qələbəyə kökləyim daha,
Bitsin əsir ömrü sürmeyin daha.

Dırnağım, dişimlə qaytarım səni,
Sözümlə, işimlə qaytarım səni.
Ulu keçmişimlə qaytarım səni,
Sabahın üstündə titrəyim daha,
Bitsin əsir ömrü sürmeyin daha.

A yurdum, a yuvam, haqqım Qarabağ,
A köçkün, didərgin, qaçqın Qarabağ.
Bəxtimdə dərd adlı daşqın Qarabağ,
Bitsin əsir ömrü sürmeyin daha.

2005

Səhid həyati

Gəlmışəm, yastığın yüngül, ay şəhid,
Səni yad etməyin bir yolu da bu.
Bilirəm, bu dərman deyil, ay şəhid,
Dərdin böyüydür gözündə yuxu.

Yuxunu al, dərdiş, yolun uzundu,
Bəlkə də yolundan saxlayan oldu.
Daha bu gediş də haqqə yozuldu,
Ömrünün qalanı Allaha yoldu.

Sənin bu dünyada gözün qalmayıb,
Qalsayıdı, yatmadın belə arxayın.
Atanda, ananda dözüm qalmayıb,
Bir bax, başdaşın da dözmür, ağlayır.

Görürəm, burda da tənha deyilsən,
Dörd yanın qanına bələnib yatar.
Bu yatan ölümdür, sən ha deyilsən,
Əsgərsən, həyatın - şəhid həyati.

Gəlmışəm, yastığın yüngül, ay şəhid,
Səni yad etməyin bir yolu da - bu.
Bilirəm, bu dərman deyil, ay şəhid,
Dərdin böyüydür gözündə yuxu.

2006

Qızbənövşə

Şahdağının ayağına sərilibdir xalı kimi.
Bulaqları - yaşıl meşə yanağının xalı
kimi.
Başı üstdə ağ buludlar dolanır ağ şalı
kimi
Bizim meşənin - Qızbənövşənin.

Uşaqlıqdan ləpir-ləpir sərilmışəm bu
torpağa,
Dolanmışam, ömür-ömür sarılmışam bu
torpağa.
Qərarım yox başqa yerdə, vurulmuşam
bu torpağa,
Bizim meşəyə - Qızbənövşəyə.

Səxavəti, ədaləti qəlbim kimdən alıb
mənim?
Şirələnmiş mevvəsinin düşməsindən alıb
mənim.
Baxışlarım qaynarlığı çeşməsindən alıb
mənim
Bizim meşənin - Qızbənövşənin.

1971

Özbəkistan torpağı

Bu torpağın sevgisimi suçludur?
Beşiyində yürgələyir xalqını.
Öz əlilə tarixini uçurdur,
Silkələyir, yırğalayır xalqını.

Əsrlərlə igidləri döyüşdə,
At üstündə qılinc səsi doğranıb.
Yağmalanıb mal-davarı örüşdən,
Dəvələri karvanında dağlanıb.

Bəlkə, insan naləsiymış bu torpaq,
Hər addımda bir inilti dəfn olub.
Əsrlərin kinlisiyimış bu torpaq,
Bu sükunət, bu sakitlik səhv olub.

Qerinələr - qəzəb üstdə, inadkar,
Neçə-neçə xəzinəsi məhv olub.
Tarix boyu - öldürənlər günahkar,
Tarix boyu ölənlər də səhv ölüb.

Dəyanətlər, dözümlərmi tükənib, -
Bugünündə silkələnir sabahlar?!
Bu torpaq ki, şöhrətinə söykənib,
Nə deməkmiş bu "təbii günahlar?!"

...Gözlərində yuxusunu ovacaq
Hələ neçə axşam çığı, sübh çığı.
Silkələnir, deyirlər ki, bu torpaq

Sinəsindən dağ püskürür, dağ doğur.

Zaman-zaman qəzəb onu təkləyib,
Üzə çıxıb qəlbindəki od kürə.

Keçmişlərin sinəsinə çəkdiyi
Dağları da gərək indi püskürə?!

Bu torpağın sevgisimi suçludur?! -
Beşiyində yürgələyir xalqını.
Öz əlilə tarixini uçurdur.
Silkələyir, yırgalayır xalqını.

Silkələyir tarixini hirsində,
Daha demir gəncliyini oyadır.
Hər sarsılan rahatlığın üstündə
Bir gələcək dincliyyini oyadır.

1984

Pirbəhyə dağı

Qubanın sağ əlində bir çalmasız dağ
var,
Zaman-zaman babalardan qalıb
yadigar.
Səcdəsinə gəlir hər il cavan-ixtiyar,
Yollarına çətir tutmuş meyvə budağı -
Pirbəhyə dağı.

Çiçəklikdir, meyvəlikdir dövləti-varı,
Şırıl-şırıl axıb gedən buz bulaqların
Dili - dadlı bir nəğmənin doğma
xalları.
Nügədinin sinəsində qızıl sancağı -
Pirbəhyə dağı.

Mehman olub, buz hovuzda çimməsən
- günah,
Ceyran gördün, ovçusansa, dönməsən,
- günah.
Şirin sözlü möclisində dinməsən, -
günah.
Sağlamlığın, gözəlliyyin sönməz çıraqı -
Pirbəhyə dağı.

Əlindəki qızıl təknə - şerbət camımı?!
Təknədəki suyun tamı - Zəmzəm
tamımı?!
Qoy yandırım sinəsində ömür şamımı.

Naz-nemətlə qarşılayır gələn qonağı
Pirbəhyə dağlı.

1971

Dünyanın

Gözümüzün karşısında – tor daha,
Görəmmirik, hardan desən, vur daha.
Arıdammır işiq daha, nur daha
Hiyləsini, tələsini dünyanın.

Deyən bitib, nağılların yox ardi.
Yıxıldınsa, balta çalan çoxaldı.
Dəli başa ağıl qoyan yox artıq,
Kim incitdi lələsini dünyanın?!

İndi hər kəs – doğmasının qənimi,
Tikəsinin, loxmasının qənimi.
Özü – özcə hoqqasının qənimi,
Görməmişdik beləsini dünyanın.

Tükənmir də gün-güzəran dərd-səri,
Yoxa çıxıb ölüm – həyat sədləri.
Tanrım, elə ağırlaşış şərtləri,
Çəkmək olmur şələsini dünyanın.

Bir anadır, doğduğundan pərt olub,
Yuxa qəlbi, yumşaq üzü sərt olub.
Yerdən – Göyə bir çəkilməz dərd olub
Qarabağı, Fələstini dünyanın.

2011

Müstəqil Azərbaycan

Xırda-xırda qar yağır,
Orda-burda qar yağır.
Kimin qanadıdır bu?
Çibin qanadıdır bu.
Yox, deyəsən ulduzdur –
Göydən yerə ələnir.
Çala-çuxur dümdüzdür,
Hər tərəf ağ bələnir.
Qış bizi geyindirir,
Qar dilində dindirir.
Nə deyirik, tez donur,
Dilimizdə söz donur.
Torpaq yatır qar altda,
Yox bir sərçə qaraltı.
Hər tərəfdə şaxtadır,
Qarğalar yem axtarır.
Çörək ətrinə qaçıır
Səfil küçə itləri.
Təpilir dükanlara
Qəfil küçə itləri.
Maşınlar təkərlərin
Tərsliyində dincəlir,
Meydanlar dəcəllərin
Səs-küyündə dincəlir.
Qış da sevincdi indi,
Lap elə yanvar olsun.
Ağ çiçəkli qar olsun.
Fəqət olmasın daha
Doxsanın o Yanvari...

Qaşqabaqlı səhərin
Gözündən qan saçırıdı,
Bakının başı üstdə
Qaranlıq göz açırdı.
Gecənin qol-qılçası
Qan içində gərnəşir,
Hər yanda – nalə, fəryad,
Hər tərəfdə – hay-həşir.
Yaralanmış küçələr
Ağrıdan qıvrılırdı.
Hər qıvrılan ağrıda
Bir şəhid qovrulurdu.
Qanın rəngini görüb,
Yaniq qoxuyurdu qar.
Sarısını udmaqdan
Qaxılmışdı adamlar.
Cəsədlər – qalaq-qalaq,
Hövsələlər – daşqalaq.
Hər tərəf – motor səsi,
Söyüş, qarğış, şapalaq.
Qaçaqaçdı, qovhaqov,
İnsan – ovçu, insan – ov.
Gah qaçan qovulurdu,
Gah qovanlar qaçırdı.
Avtomat qaqqıltısı
Elə ölüm saçırıdı...
Amma haqq bizə tərəf,
Söz bizimdi o zaman.
Şəhidlərin qanından
Doğulurdu Dünyaya

MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN...

və indi:

...Xırda-xırda qar yağır,
Orda-burda qar yağır...

2012

20 Yanvardan
başlayan ağrını
çekib gətirdim
ürəyimin başına.
Gözlərimin yaşı
niyə qırmızı idi, –
bilmədim.

2012

2012
barmağını
bala batırdı
dekabrin 21-də,
Dünya
şirinləşdi.

2012

Xatırə

20 yanvar sahərinə

Gecə
qaldırdı
göz yaşlarını
ovuc dolusu.
Göylərin güzgüsü
çılık-çılık oldu
sinəsinə çırplılan
ovuc-ovuc
göz yaşı daşlarından...
Dan üzü
narın yağış səpməyə
başladı.
Qan-qırmızı
yağış
ətəyi ilə
küçələrin qanını
silib təmizləyirdi.

2013

Bir xoş gün də görmədi,
Gözüm aldatdı məni.
Dərdinə yenmədiyim
Dözüm aldatdı məni.

Tərif dedim şəninə,
Payıma düşənimə.
Ağrıldım düşmənimə,
Sözüm aldatdı məni.

Bir az qədirbilənəm,
Ağladiqca gülənəm.
Aldanmadım qələmə,
Özüm aldatdı məni.

2016

Kişiləri

Nə çoxdu bu dünyanın
Ağlasıgmaz işləri.
Deyəsən çاش-baş qoyub
Zaman indi kişiləri.

Kəsilsə əlacından,
Bir tük çəkin saçından.
Barmağının ucundan
Asın cinli kişiləri.

Susun pul-parasından,
Ağrıyın yarasından.
Adamlar sırasından
Çıixin kinli kişiləri.

Düzəlmirsə işləri,
Vaxt onlara işləmir.
Dəyişib vərdişləri
Daha sinli kişilərin.

1981

Göydələnlər üçün

Yuxarıdan baxan şəhər,
Mən Yerə yaxınam a...
Yerin ovçunda məscidə,
Minbərə yaxınam a...

Çox atırsan can Allaha,
Oxuma meydan Allaha.
Sənə görə mən Allaha
Min kərə yaxınam a...

Düşmənlə göz-gözə duran,
Məni mənə unutduran,
Yağıllara qan udduran
Səngərə yaxınam a...

2015

Zəhmət adamı

Heç nə deyəmmədim,
zəhmət adamı...
Sənin gəlirin yox,
mənimsə dərdim.
Eləcə bağından
bir nar dərmışdim,
Onu dənələyib,
sənə göndərdim.

Bax gör, sevərsənmi
bağını özün?!
Niyə zəhmətini
dada bilmirsən?
Əkirsən, biçirsən...
min-bir ümidi dən
Barı bircəsini
sata bilmirsən.

Yığırsan üst-üstə
bağ əməyini,
Gəzişir barmağın
alın tərində.
Şaha əyilməyən qəddin
əyilir
Bir sınmış budağın
ətəklərində.

Daha nə söyləyim,
zəhmət adamı?!
Sənin gəlirin yox,
mənimse dərdim.

Eləcə bağından
bir nar üzümüşdüm,
Onu dənələyib,
sənə göndərdim...

2015

Bu uşaq ayaq açır...

Bu uşaq ayaq açır -
anasının əllərinə doğru,
atasının ciyinlərinə doğru.

Bu uşaq ayaq açır -
nənəsinin cavanlığına,
babasının gümrahlığına doğru.

Ayaq açır bu uşaq -
dilində açılaşıcı çiçəklərə doğru,
səsində oyanası gülüşlərə doğru,
qəlbində cürcərəsi sevgilərə doğru.

Ayaq açır bu uşaq -
Dünyanın Günəşinə,
Günəşin işığına doğru.

(Atom işığı da vardır dünyanın...
Ona doğru ayaq açan
xirosimalı uşağı da).

Bu uşaq ayaq açır -
dünyanın sevincinə,
kədərinə doğru,
insanına,
heyvanına doğru,
müdrikinə,
nadanına doğru.

Dünyanın başı üstündə -
Atom bombası -
eşidirsinizmi, əmilər?
O bombanın altından keçəsi

yolu var bu uşağıın.

1983

Divarın o üzünə məktublar

I məktub

İşlərim pis getmir,
Qəlbimdə apardığım
Qazıntı işləri
Üz bəhrəsini verir:
Dğnən bir xatirəni
Qazıb zıxartdım.
Pah atonna!
İnsanda nə qədər
Məkr olarmış!
Zəhər dadan
Bu məkrin əstən
Xırdaca,
Zox xırdaca
Bir nəvazış,
Bir də vaxt ürtməşdə;
O vaxtdan kezən,
Əsgər yığışınq andıran
Vaxt – zaman.
Bəli, ən büyyük
Həkim
Vaxt imiş.
O bətgən yaraları
Sağaldır...

II məktub

Zəkildiyim həqrənin
Dürdkənc güzgəndən
Bir parza

Güyğzğ
Baxır mənə
Hərdən Gənəşİ,
Hərdən Ayl,
Hərdən ulduzlarıyla.
Bəzən təmiz zührəsini
Qara buludlar
Alır.
Onda dğşğrsən
Yadıma.
İzərimdə
Gəzdirdiyim
Sənli gənlərin
Ağırlığı
Asılır kipriklərimdən.
Otağıma boyلانan
O bir parza
Səma
Güz yaşlarını
Udur
Məni gürğb;
Aqlamaq nüvbəsi

Həmişə
Mənə dəşşər.

III məktub

Həddindən artıq
Mehriban azıldı
Bu səhər.
Təbəssəm güzəmdə,
Həniri əllərimdə,

İşığı
Qəlbimdə oyandı.
Hez nə baş
Verməmişdi.
Sən də
Dğnənki idin,
Mən də.
Dəyişən
Nə işmiş,
İlahi!

IV məktub

Zoxdan idi ki,
Başımın əstəndən
Səma,
Ayağımın altından

Yer qazmışdı.
Nə ęzgmə
Külgə salanım
Vardı,
Nə ęzgnə
Külgəm dğşənim.
Axır ki,
Bir bənd
Şerin ęstgəndə
Dura bildim.
Yerim,
Güygm
Qayıtdı mənə.

2008

Kimimsən mənim

*Uşaq evində baxışlı niskilli
bir
kürpə mənə «ana» dedi*

Sən mənim qızımsan, dalınca qazım?
Ardınca su atım, oğlumsan bəlkə?
Durum lap ayağı yalıncaq qazım,
Arxamsan, qanadım, qolumsan bəlkə?!

Səbəb tapamıram, axır gün yaşım,
Ğräyim dəryadı, boşalır, dolur.
Həsrətim boy verib, – mənlə yanaşı,
Kimimsən, desənə, a qurban olum.

Mənə «ana» demə, mən «yol
ğstdəyəm»,
Ülərsəm, təzədən yetim qalarsan.
Sən bu şirinlikdə atasız bala
Yenidən anasız zətin qalarsan.

Hələ anlamırsan, yaŞ o yaŞ deyil,
Ruhumla yaşaram güvdəndə sənin.
Amma bu təşviş də elə boş deyil,
Mən kimə tapşırım «gedəndə» səni?!

Mücözə gəzirəm adında bəlkə,
Sanma bu mğjdədən doyub gedərəm.

Ana tək qalarsam yadında, bəlkə
Dğnyada bir üvlad qoyub gedərəm.

Qəzadı, qədərdi, amma nə deyim,
Dolu gürdgyğncə bu, boş dğnyadı.
Gah əlini kəsir, gah da ətəyin,
Bu, ayıq başla da sərxoş dğnyadı.

Gürğrsən, səbəbsiz deyil güz yaşıım,
Şrəyim dəryadı, boşalır, dolur.
Həsrətim dayanıb mənlə yanaşı,
Kimimsən, desənə, a qurban olum.

2013

Səbrin ətəyi
uzun-uzadı
yolların
başlangıcıdı, –
tutanlar
yaxşı bilir.
Uzun-uzadı
yollar
Qarabağa
aparırsa
necə?..

2012

Ağrısına
qan udduran
dünyadı bu.
Ağrısı isə –
acizlərin
gözündə.

2010

Tərs bağlanmış
yaylıqdır
qaçqınların
əlinin xinasıymış, -
Şuşa gözünü silib
bağışlamışdı onlara.

2013

Şəhidin başından
dəyən
düşmən güləsi
şəhid anasının
ürəyindən,
şəhid atasının
belindən,
şəhid nənəsinin
gözlərindən keçib,
şəhid bacısının
saçlarını
yolmuşdu.
Gözünün
kökü saralmışdı
Moskvadan-Berlinə
qələbə daşıyan
qoca əsgərin.

2011

Uzaqdan gələn
top səsləri
yaxındakı hap-gopa
istehzadır, –
söhbət
Qarabağdan gedirsə.

2011

Atalar
şəhid olan
əsgər balalarını
torpağa tapşırmağa
tələsməz.
Torpaqdan əvvəl
dəfələrlə
gözlərində
dəfn edərlər
onları.
Sonra da
ildə bir dəfə
həmin gün
onları
təzədən basdırılarlar.

2013

*Şuşanın işgalinden
21 il kezdi*

Bu gğn
sədr mənəm;
iclası
azacam,
amma
hez kimə
süz verمəyəcəm.
Bu gğn
süz sğkutundu, –
bir dəqiqəlik
sğkutun, -
21 illik
sğqutun.

2013

Çökmüş pəncərələrin
səsi
uçulmuş
binaların altında
qalıb.
Hiçqirtısı
hələ də
can verir.

2013

Dünya – savaş meydanı,
Zaman, dartma qaytanı.
Ara, axtar, şeytanı
Canına salanı tap.

Sürüyüb, hara çəkib!
Üzünə qara çəkib.
Səni bazara çəkib,
Satanı, alanı tap.

Əgər busa qismətin,
Əkdiyin heç bitməsin.
Zaman, başın itməsin,
Dərdinə qalani tap.

2012

«Ağ ulus»a daş atma

«Aqulis» – deyirlər, bu – «Ağ ulus»du,
Ad özü səsləyir: «Gəl məni ara».
«Ağ ulus» - «büyük kənd, oba»
deməkdir,
Canım «ulus» hara, erməni hara?!

Ah, bildim qəlbində nələr yatırımiş,
Nəyi gizləmişən, nəyi danmışan.
Nələr ağırdırmış qəlbini, bildim, –
Sən Yerin xətrinə Göyü danmışan.

Başının üstündə nə yoxmuş, bildim,
Bildim o göylərə meylin yox niyə.
Sənin ulduzun yox, sənin Ayın yox,
Sənin vətənin yox, elin yox niyə.

Gördüün düz-dünya bəşərdi, olsun,
Millətini yenən bəşər qazanmaz.
Xalqının haqqını adlayan kişi
Haqqın gözündən də düşər, qazanmaz.

Bəşəri olarsan, adil olarsan
Bir yol hinduların haqqını yazsan.
Özü öz qanını içən ərebin
Başına açılan hoqqanı yazsan.

Varsa əzilən xalq, varsa əzən xalq,

Xəlbirlə əzən kim, əzilən kimdi.
Sənə öz adını mükafat verən
Xalqı az xirdala, xalqı az incit.

Misqalın xətrinə xalvar itirdin,
Ağlın niyyətinə qul imiş sənin.

Qalxıb ucaldığın o zirvədə də
Tutduğun xəyanət yoluymuş sənin.

O qaçqın yolların sinəsi – meydan,
Nəticə – ortada, səbəb – ortada.
Əvvəli unudub, sondan yapışan,
Hədəfmi gəzirən, hədəf – ortada.

«Qaçqın, qaçqın» dedin, qovan kimdi
bəs?
Qaçan olardımı, qovan olmasa?
Bəs sən neyləyərdin, ulu babanın
Yurdundan qovulsan, yuvan olmasa?

Heç nəyin fərqində olmasan da, bil,
Adına şəriksən, xalqdan eyibdi.
Lap deyək tutmadı, duz-çörək səni,
Axı həqiqət var, haqdan eyibdi.

Dərisi soyulan, döşü kəsilən
Qaridan, qocadan, qızdan eyibdi.
Əsir Qarabağı necə unutdun?

O yollarda qalan gözdən eyibdi.

Əlimin izidi yazmadıqlarım,
Yazdığım gözümün içindən gelir.
Yollar – yorğun-argın, yollar döyənək,
Hələ də qaçqınlar köçündən gelir.

Gelir, Xocalının ayağı – yalın,
Qar üzü göynədir yer damarını.
Qızların soyulmuş abır-həyası
Qanına bələnmiş yol kənarıdır.

Namus soyqırımı, ar soyqırımı
İçir igidlərin qızıl qanını.
İtir parça-parça tank tırtılında
«Qardaşlıq», «Yoldaşlıq», «Dostluq»
qanunu¹.

Sorur iliyini intiqam hissi
Yaralı əsgərin, əlil əsgərin.
Kəsilib atılmış qıcıını gəzir
Veteran cibində əli əsgərin.

Bu qanın, qırğının dirijoru kim,
Başlayanı kimdi, davamçı kimdi?
Şahidli, şəhidli... İndi kim bilmir, –
Burda haqlı kimdi, yalançı kimdi.

¹ «Инсан инсанын досту, йолдашы, гардашыдыр» - Советляр Иттифагынын халглары йаҳынлашдырмаг гануну иди.

Görürdük, bilirdik baş verənlərin
Məqsədi, zülmü, zilləti nədir.
Hələ də açılmır şeytan düyüni,
Hələ də açılmır... İlləti nədir?

...Eh, o görmədiyin daş yuxuları,
Görüm «Ağ ulus»ca yaşatmayasan.
Ta qorx yuxuların qara daş ola,
Daha «Ağ ulus»a daş atmayasan.

2013

Yol

*Vaxtilə bizi məktəbə
aparıb-
gətirən yol ot-ələf iżində
itib-batmışdı.*

Xatirələrimdən.

Sərilib kezmişinin əstəknə yol,
Sarılıb bəlkə də lap hirsinə yol.
Nə gedib-gələni var, nə ananı,
Anımdı, xatirədi bir simə yol.

Yoxdu bir qovğasına rəml atanı,
Ayağı altına bir dəmir atanı.
Yoxdu bir həsrətinə hənir atanı,
Ki, aza qollarını «Sim-Sim»ə yol.

Oyanar, kezsə bir at dırnağına,
Bir pişik mily-milyına, cırmağına.
Dünə kezmiş o bulaq şırnağına,
Oyanar, hez demə bəndmiş himə yol.

Nezə il üncə bu yol bizli idi,
Laləli, mənzərəli, süzlər idi.
Elə olmuşları var, gizli idi,
Siğınıb indi gürən bəs kimə yol?!

İndi həsrət kələgnən tonqalı var,
Yuvalardan zükəyi, donqarlı var.
Budanan şax-şəvəli, yonqarlı var,
Yazılılb taleyinin əksinə yol.

Zənki ondan tək ilan sığrışığı kezər,
Güzənən əqrəb ilə gürğüş kezər...

Eh, təzə bir nəslin yığrışığı kezə,
Qayıdar əvvəlinə, əслиnə yol.

Yoxdu bir xiffətinə hənir atanı,
Ki, aza qollarını «Sim-Sim»ə yol.

2017

Hər gən qulağına
yəzələrcə top və pulemyot səsləri
məxlənir.
Qulağı doludur
top səsilə,
pulemyot
taqqıltısıyla.
Nə qədər yuyur,
nə qədər qurdalayır,
zixib tükəlmər
səslər qulağından.
Həkimlər dadına zatsın,
ay qoca Əsgər!

1975

Təzə Bakı
köhnə Bakının
başı üstündən
boylanıb,
ayağının altındakı
dənizə
baxırdı.

2013

Dəniz
köhnə Bakının
içi-içalatı idi.
Büsbütün
ona çəkmişdi;
oğul
atasına çəkən kimi.

2013

Qobustan

Bir nəhəng timsahımı, ya qurbağamı,
Bir nəhəng dəvəmi burda hər qaya?
Əfsanə zağalar, nağıl zağalar
İstəsən, səninçün şərqi oxuyar.

Qılınç zirvələrin mamırlı qını
Sürüşdün, əl atib tutacaq səni.
Əjdaha yarğanlar açıb ağzını,
Bir göz qırpımında udacaq səni.

Burda hər qarış yer bir qıfilbənddir;
Bağlayar kimini, açar kimini.
Qayalar, qayalar bir himə bənddir -
Başlaya min illik nağıl himnini.

Düşər hər baxışım bir nişangaha,
Düşər hər addımım bir binə üstə.
Burda sirlər -kaha, tilsimlər -kaha;
Yatır Qobustanım xəzinə üstdə.

1974

Azix mağarasi

Arxeoloqlara

Mağaralar,
mağaralar...
İndi məni
bir səs olub,
bir ün olub
çağıralar,
çığıralar,
bağıralar...
Marağımdan,
diqqətimdən
heyrətimə boyylanaram,
heyrətimdən
damla-damla oyanaram;
Bura demə -
ilk insanın ilk beşiyi.
Bura demə -
ilk idrakin körpəliyi...
Bu beşikdən,
bu köşkdən
bəlkə bircə nəfər çıxıb,
bəlkə bütöv bəşər çıxıb...
Əsrlərlə,
nəsillərlə
arzuları,
əməlləri
yaşa dolub;
daş alətlə,

daş idrakla
yaşıd olub...

Hanı görən
ilkin əməl,
şür adlı inqilaba
ilkin sübut,
ilkin təməl?!
Kömürləşib,
torpaqlaşış...
Bu aləmin,
bu dünyanın
hay-harayı
bir öküzün,
bir qabanın
arxasında
qaçıb-qaçıb -
uzaqlaşış...
Bu beşikdə
bəlkə elə
ilk bəşərin
ilk sakini,
bəlkə elə
icmaçılıq
zirvəsindən düşüb
itən
süqutunu qoyub gedib -
axtarmayıb.

Bir gərəksiz
əşya kimi
sükutunu qoyub gedib -
aparmayıb.
Külüngləyin,
çilikləyin
bu sükutu.
Yaxasından tutun
bərk-bərk
silkələyin.
Qoyun desin -
haçan onu atıb gedib?
Varlığını dəvəyəmi,
mamontamı
çatıb gedib
buranın son sakinləri?
Daş baltanı,
daş çəkici,
daş nizəni
necə yonub?..
Burda deyən
sükut özü
daşa dönüb.
Külüngləyin,
parçalayın,
çilikləyin bu daşları.
Qəlpələyin,
sığallayın
sükut dolu yaddaşları.

1974

Kəndimiz

Təzə atıb üstündəki yorğanı,
Təzə çıxıb tonqallardan kəndimiz.
Tarlaları şırım-şırım doğranıb,
Bağçaların sıgallardan kəndimiz.

Sən adında mənaya bax, "can əxi"..."
"Əxi"lərin yadigarı Şamaxı,
Bəlkə sənin bir parçandır Canaxır...
Bəlkə qopub nağıllardan kəndimiz.

Hünərindən söz açılsa, sözü var,
Yarışanlar cərgəsində özü var.
Beşilliyin zirvəsində gözü var, -
Qeyrət görüb oğullardan kəndimiz.

1975

Gəlmışəm

Ətəyini öpə-öpə o dağın
Günəşinə, kölgəsinə gəlmışəm.
O dağ üçün mən bir körpə uşağam, -
Hikmətinə, ülfətinə gəlmışəm.

Çəmən kimi ayağına döşənib,
Üz sürtərəm torpağına, daşına.
O gədiyin, o qayanın, meşənin
Zaval yoxdu pələnginə, quşuna.

Zaval yoxdu zirvələrin buzuna,
Zaval yoxdu dəli-dolu sellərə.
Dedim - bəlkə bu şairə qızına
Bu dağ özü təmkinində yer verə.

Demə mənə qəzəblidi kölgəsi,
Hey bir ucdn yollarıma qar tökür.
Dirmanıram, duman lələ yol kəsir,
Dayanıram, sevincə - kür, dərdə - kür.

Əllərini ova-ova ümidin,
Bağlanıram ürəyimə damana.
Bu inadla gün üstündən gün ötür,
Mənə qalır həyəcanlar, gümanlar.

Əriyərsə qəzəbində, kinində,
Dağ yerinə bir adicə daş qalar.
Bir qocaman müdrikliyin çıynində

Bir zirvənin yeri-yurdu boş qalar.

Açsın dedim bu dağ mənə sirrini,
Bəlkə elə gəlişimlə haqsızam.

Bildiyinin bəlkə mində-birini
Çözeləyəm, ipə-sapa mən düzəm...

Ətəyini öpə-öpə o dağın,
Günəşinə, kölgəsinə gəlmışəm.
O dağ üçün mən bir körpə uşağam,
Hikmətinə, ülfətinə gəlmışəm.

1986

ömrümə

Onda

Bizim nəslə

Bu uzun yolların sınağı - öndə,
Öndə arzuların inadı vardı.
Ömür-gün bir mavi nağıldı onda,
Onda yolların da qanadı vardı.

Bir qarış addım da uğurdu onda,
Bir addım cığır da yüksəliş idi.
Yollar cığırlardan doğurdu onda,
Cığırlar tanrıdan göndəriş idi.

Durmuşduq ətəkdə, başıhavalı,
Zirvələr bığaltı qımışirdilər.
Xəyal elçimizin yoxdu zavalı,
Zirvəyə yollar da gümüşüydülər.

Gümüşü nurlara qanad açırdıq,
Yollar qanad idi, qol idi onda.
Yurdə qaynasaq da, yola daşırdıq, -
Bəndlər, bərələr də yol idi onda.

Biz bəxtəvər idik gənclik içində,
İçimiz, çölümüz bəxtəvər idi.
Yuxular göründük dinclik içində,
Hələ kövrək idik, vaxta var idi.

Vaxt isə yollardan açdı qapını,
Yuxu döyüşlərdən doymuşduq onda.

Ümid yorğunuyduq, - haqqa tapınan,
Haqdan əlimizi yumuşduq onda.

Biz üz görməmişdik haqqın üzündə,
Haqqın bizə gələn yolları bağlı.
Zaman pərdə-pərdə qalxdı üzündən,
Durduq haqq önungdə qolları bağlı.

Bu uzun yolların sınağı varmış,
Varmış arzuların inadı onda.
Hər nəslin öz nağıl yumağı varmış,
Varmış yumağın da qanadı onda.

1991

Ürəyim sənə doğru

Mən sənə doğru ürəyimlə,
Gözlərimlə, əllərimlə yüyürmişəm.
Səni ürəyimin, gözlərimin, əllərimin
İkicə addımlığında görmüşəm.
Susub əllərim, susub gözlərim:
Əlimin əlinə ərki çatmayıb,
Gözümün gözünə ərki çatmayıb.

Ürəyim o qədər dinib səninçin,
O qədər özünü danib səninçin,
O qədər yüyürüb sənə doğru ki...
Bu qədər sürüyüb məni, doğrusu,
İkicə addımda dayanıb-durub,
İkicə addımı keçə bilməyib -
Ürəyim göylərdən enib səninçin.

Bilirsən nə qədər nəsihət görüb,
Nə qədər töhmətlə dağlanıbdı o?!
Nə qədər söz-daşdan eziyyət görüb,
Nə qədər göz altda saxlanıbdı o?!
Bu qədər töhməti, bu qədər gözü.
Bilmirəm heç necə yenib səninçin?

Bir ömür əzab keçib,
yol keçib o,
yüyürüb sənə doğru,
İkicə addımda dayanıb-durub,
İkicə addıma ərki çatmayıb.

1977

Ayrılıq

Yavaş-yavaş alışaram bu ayrılığa,
Üzükərəm əzabımdan, həyəcanımdan.
Çala bilməz məni sarı simində daha,
Bu ayrılıq qətrə-qətrə çıxar canımdan.

Alışaram sənsiz gülüb sevinməyə də,
Sənsiz açan səhər məni ovutmaz
yəqin.

Hər müdrikdən təzə sözə, təzə öyüdə
Ürəyimdə həvəs olmaz, od olmaz
yəqin.

Bu ayrılıq hardan-hara əzabım olar,
Qarışdırar vaxtı-vaxtsız yuxularımı.
Səndən gələn bir hənir də əsəbim
olar,
İtiləyər hisslərimi, duyğularımı.

Günah billəm bu yaşimdə bu həsrəti
də,
Ovutmağa, uyunmağa ürəyim gəlməz.
Tale kimi başım üstdə bu qismətin də
Bu tanrıdan duzu gəlməz, çörəyi
gəlməz.

Bu musiqi həzin-həzin axar qəlbimə,
Ürəyimdə sənsizliyin daşı ağlayar.

Mən bükərəm dözümümə yuxa
qəlbimi,
Alışaram bu qəmindən naşı ağrıya.

Çarə yoxdu, mən bu ömrü
daşimaliyam,
Bir ömrü ki, ömür boyu gördüm eləcə.
Sənli, sənsiz, fərqi yoxdur,
yaşamalıyam,
Ölsə, yəqin qəlbimdəki dərdim öləcək.

1988

Gəl ömrümə

Gəl ömrümə, gözəl sevgi,
Gəl ki, yanıb külün olum.
Gözəlliyyin mənə gəlsin,
Gəl, gözəl sevgilin olum.

Yolunda can qıymadılar,
Səni mən tək duymadılar,
Yolkəsənlər qoymadılar,
Gülşənində gülün olum.

Gözəl sevgi, gəl ömrümə,
Ol bir nağıl il ömrümə,
Gün-gün, ay-ay dol ömrümə,
Yar boynunda qolun olum.

Dünyaya yürüşüm sevgi,
Ömürlə görüşüm sevgi,
Ayağına düşüm, sevgi,
Ürəklərə yolun olum.

Minlərdən birinəm sənin,
Ömürlük sirrinəm sənin.
Ən gözəl dirinəm sənin,
Ən gözəl də ölüñ olum.

Qəlbimdə daş olmaqdansa,
Gözümdə yaş olsan, - gözəl.
Bu sevgidən ölsəm, - gözəl.

Gel ömrümə, gözəl sevgi.

1996

Qızlar

*Bir zaman tələbəm
olmuş qızlara*

Bu yaxın keçmişin dəcəli qızlar
Hərə bir ocağı isidir indi.
Bir zaman qubalı, gəncəli qızlar,
Məndən ünvanınız gizlidir indi.

Gedirsiz - fikrimi, intizarımı
Obadan-obaya yönəldirsiniz.
Mənim mənzilimin divarlarını
Çəkib, addım-addım genəldirsiniz.

Orda əməyiniz, hünərinizcə
Burda gəncləşməyim, qocalmağım var.
Sizin arzunuzca, əməlinizcə
Mənim enməyim var, ucalmağım var.

Ay tələbəm qızlar, barı qoymayın -
Qəlbimi uşaq tək sizə açım mən.
Sizdən nigaranam, sizdən arxayın,
Sizə həsrətliyəm görün haçandan.

Nola, bu dünənin dəcəli qızlar -
Qırıb uzaqlığın surguclarını,
Sərtliyin, tərsliyin qulunclarını,
Yığışıb, axışıb bizə gələlər.

Arzudan, ümidi dən, gümandan çıxıb,

Küləkdən, yağışdan, dumandan çıxıb,
Sürüşə-sürüşə gələlər yenə,
Gülüşə-gülüşə gələlər yenə.

Gələlər - ümidim, təsəllim kimi,
Gələlər, tələbə - müəllim kimi!

Qonalar gözüümə - təbəssüm olub.
Donalar gözümdə - təbəssüm olub.
İllərin, ayların qayğılarından
Sivişib, axışib gələlər kaş ki...

Sıxılıb, sığınıb qaranquş təki,
Bir miz arxasına onu sıqlısa.
Bir şeytan sevincə qalanmış təki
Küncə düşdüyüünü görüb qımışa...

Pıqqıltı pırtlaya ağızda, əldə.
Məsələ açıla, gülüşmə düşə.
Küncə düşdüyündən
"qorxan" gözəl də
Güzgүyə oğrunca bir nəzər salıb,
Gahdan sakitləşə,
gahdan pərtləşə...

Eh, hələ dünənin dəcəli qızlar,
Bu cilvəli qızlar, işvəli qızlar
Hərə bir ocağı isidir indi...
Bir zaman qubalı, gəncəli qızlar,

Məndən ünvanınız gizlidir indi.

1978

Bahardan – qışa

Bulud gözlərindən qan zilənirdi,
Göylər şallaqlanır, qamçılanırı.
Yağış içimizə damcılanırdı,
Hürkmüsdük bir dəstə qaz balası tək.

«Sel gələr» fikriydi qorxudan bizi,
Sanki qovurdular arxadan bizi.
Deyən izləyirdi şər-xata bizi,
Kimsə qoruyurdu üz balası tək.

Pərən-pərən idi qaçış yolları,
Yol güstərən idi qaçış yolları,
Gahdan dərə idi qaçış yolları,
Gahdan sildirimdı, – qız qalası tək.

Irəli getməyə həvəs var idi,
Yorulsaq, ikinci nəfəs var idi.
Qarşıda elə bir avaz var idi, –
Bizi yapacaqdı söz qalası tək.

Göylər bu nəfəsdən çasdı deyəsən,
Bulud sinəsini azdı deyəsən,
Yağış sərhədini aşdı deyəsən,
Bir dolu başladı, – qoz qalası tək.

Sürüşdük yolların buz axarında,
Büdrədik, yixıldıq düz axarında...
Təbiət beləcə öz axarında

Bizi cilaladı buz qalası tək.

... O buz da əridi, o yol da getdi,
O dərə, o təpə, o yal da getdi.

Bir göz yuxu imiş, ayıldı getdi,
Getdi, göynərtisi – duz yarası tək.

Zalındı toyumuz, bir ev də olduq,
Tapıb yarımızı bütüv də olduq.
Bir ocaq gözünə kösöv də olduq,
Qarıdıq, əridik göz qarası tək.

2012

Sözə öygü

Yaxın gəl, ey məndən uzaq duran söz,
Ya Tövrat sözü, ya İncil sözü, Quran söz.
Hədiyyəsən mənə, Allah verən söz,
Sənin qədər məni duyan olmadı.

Mənim səndən özgə kimim var görən?
Nəkarəyəm, məhbəsini dar görəm?
Ey sazımın boyasında qar görən,
Sənsiz toy da xına qoyan olmadı.

Bu məkəndi, əvvəldə sən, sonda sən,
Bu zamandı, hər məqamda, anda sən.
Həyatda sən, fikirdə sən, canda sən,
Sənsiz inam, sənsiz qiyam olmadı.

Düşmən – həmən, dost görmədik sən
kimi,
Rəqiblərin sənlə «əzdiq» əngini.
Oyatmaqızın canımızda Cəngini
Sənin qədər təbil döyən olmadı.

Bu qaz-qovda Dünya ləpir-ləpirdi,
Sənsiz dözüm səbr deyil, qatırdı.
Səni dedim... Ərkim sənə çatırdı,
Səndən üzgə mənə həyan olmadı.

Ömür yazdı gül ətirli səninlə,
Qanad azdım bir sətirlik səninlə,

Bəxti «yüzə-yüz» gətirdi, səninlə, –
Firuzəni sənsiz öyən olmadı.

2013

Ad günü

Otağın - dünyanın gündoğan yeri,
Çarpayın rəngarəng qövsi-qüzehdür.
Bu gün ad günündür; bu gün dan yeri
Sən yaşayan evdən söküləcəkdir.

Bu gün sənin üçün açacaq səhər,
Günəş sənin üçün güləcək, qızım.
Bu gün ad gününə tökülüb gələr
Bir nəsil, dilində "mübarək" qızım.

Çiçəklər bağçadan, ulduzlar göydən
Ananın əlilə üzüləcəkdir.
Bu gün yer üzündə quş südü desən -
Tapılıb, süfrənə düzüləcəkdir.

Təbiət dönəcək öz adətindən,
Başqa cür yanacaq od-ocaq bu gün.
Sənin bayramından səadətindən
Hərəyə bir qədəh çatacaq bu gün.

Bu gün sənin üçün açacaq səhər,
Günəş sənin üçün güləcək, qızım.
Bu gün ad gününə tökülüb gələr
Bir nəsil, dilində "mübarək", qızım.

1974

Bu qış

Bu qış necə də xoşdur,
Hər yan naxış-naxışdır.
Ağ gəndəzlər – alışqan,
Al, gecəni alışdır.

Yorğanlı qar qış gəlib,
Ağ qış bizə xoş gəlib.
Bu qış ağ bir səmadır,
Ulduzu beşguşəli.

Bu qış – noğullu xonza,
Gəməş siğallı xonza.
Yolka tutub əlində
Bir qış nağıllı xonza.

Yollar – qışın yarğanı,
Yarğan tutub yolları.
Yollar şəşələnərlər,
Qaldırmayıñ yorğanı.

Ay ulduz-ulduz qışım.
Bahara yollu qışım,
Üz evimə yolsuz qışım.

Ay ulduz-ulduz qışım,
Bağlarda ağ paltarlı
Gəlin qışım, qız qışım.

Bu qış elə qış gələr,
Bizə daha xoş gələr. –
Bir papaq altda yğz ev,
Bir cığırda yğz təpə.

Evlər – pambıq tayası,
Züllər – pambıq tarası.
Ay ulduz-ulduz qışım,
Zuxası, papağı qar,
Bığ-saqqalı buz, qışım.

1973

Sevgim

Xətrin yanında belə xətirli imiş,
demə,
Qədrin yanında belə qədirli imiş,
demə,
Yaxınlığın nə qədər ətirli imiş, demə,
Uzaqlığın – ümrəmğn zəni-dumanı,
sevgim.

Gürən kim idi o vaxt bəxtimi nişan
alan?!
Şirinimi-acımı, haqqımı nişan alan?!
Bu xaini, xəbisi yoxdumu nişan alan?!
Gürğm, qəlbi qırılsın məni vuranı,
sevgim.

Varmı idi xətrini bu qədər dağ
eyləyən,
Arzusunu, hissini boğub dustaq
eyləyən?
Üpgrəm bu gən əzən canımı sağ
eyləyən
Bu torpağı, bu daşı, suyu, səmanı,
sevgim.

Mən səni ütərmərdəm səs kimi,
duman kimi,

Mən səni itirmirdim vaxt kimi, zaman
kimi.
Nazlayıb xəyal kimi, oxşardım gğman
kimi, –
Sağ ol ki, yanılmadın bu xoş gğmanı,
sevgim.

1972

Çiçək bitirən yollar

Yoxluğunun əstəndən
Bir qara xətt zəkmişəm.
Getdiyin nezə gəndəq, -
Divara xətt zəkmişəm.
Bir gənən iki gənmüş, -
Dəbara xətt zəkmişəm.
Yollar hazan dünəcək, -
Səni gətirən yollar.
Qəlbimin küvşənində
Zizək bitirən yollar.

1980

Bahar fəslidir

Səsinə səs verim, ay bulaq, sənin,
Boyuna boy verim, ay budaq, sənin.
Ömrünə od düşsün, ay sazaq, sənin -
Bahar fəslidir.

A bağça, çiçəyin, gülün hardadır?
A zirvə, dumanın, tülün hardadır?
O tər bənövşəni - görün, hardadır? -
Bahar fəslidir.

Ay səhər, şəhindən bizə də göndər,
Ay külək, mehindən bizə də göndər,
Ay Günəş, sehrindən bizə də göndər -
Bahar fəslidir.

Qaçaq yaşıllığın tünd yaşıllına, -
Şəhər yaşıllıdan kənd yaşıllına.
Qaçaq çəmənlərin ən yaşıllına -
Bahar fəslidir.

Səsinə səs verək, ay bulaq, sənin,
Boyuna boy verək, ay budaq, sənin.
Ömrünə od vuraq, ay sazaq, sənin -
Bahar fəslidir.

1981

Təzə il Novruzdur

Gah yağış yağacaq, gah qar səpəcək,
Göyün sinəsində nə var, səpəcək.
Dünyanın başına bahar səpəcək,
Təzə il Novruzdur, Novruza alqış!

Dinəcək yaşılı yarpaq əllərin,
Qargülü, bənövşə – torpaq əlləri.
Düşəcək başından papaq əlləri,
Dağın zirvəsində o buza alqış!

Nə verib alammir qış bu fəsildən?!
Aşır başımızdan iş bu fəsildə.
Bir budağa quş ol, uç bu fəsildən,
Bahara aparan yolumuza alqış!

Tonqallar çırtlayır yollar boyunca,
Şamlar, yelləncəklər – oyun-oyuncaq.
Mahnılar, oyunlar, rəqsler – doyunca,

— Yallıya çatılan qolumuza alqış!

Kosa saqqal umur təkədən bu gün,
Doyammır loxmadan, tikədən bu gün.
Qışın bağırı çatlar hikkədən bu gün,
Bu gündən başlayan ilimizə alqış!

Döyür qapıları Axır çərşənbə,
Əfsanə çərşənbə, nağıl çərşənbə.

Dolur papaqlara noğul çərşənbə,
Yeni halımıza, günümüzə alqış!

Lalələr – titrəşən al qumaş daha,
Bir yanardağ olar yal-yamac daha.

Ömrünü qış üstə ağlamaz daha,
Ahuramazdaya – Hörmüzə alqış!

Dilin də, dinin də qədimi – bizdə,
Pirin, peyğəmbərin qədəmi – bizdə.
Axtarsan, taparsan Adəmi bizdə,
Halal yurdumuza, yerimizə alqış!

Gah yaşış yağacaq, gah qar səpəcək,
Dünyanın başına bahar səpəcək,
Təzə il Novruzdur, Novruza alqış!

2009

Nostalci

Hər anın öz gözəlliyi var idi,
Çəməndə düz gözəlliyi var idi.
Dinənin söz gözəlliyi var idi, –
Könül açan, göz oxşayan zamandı.

Zərli tacdı Ayda Günəş haləsi,
Yal-yamacın yanaqdaydı laləsi.
Bərq vururdu ləçəklərin jaləsi, –
Mizrab tutub saz oxşayan zamandı.

Sevdaliydi başımızın havası,
Səsimizdə – bülbüllərin avazı.
Gözlərimiz – ilk məhəbbət yuvası, –
Ömrümüzü yaz oxşayan zamandı.

2011

Gördüm

Yuxuda gördüm ki, mən mən deyiləm,
Süsənəm, sünbüləm, çicəyəm gördüm.
Mən tamam başqayam, həmən
deyiləm,
Quşam, kəpənəyəm, böcəyəm gördüm.

Çevirdi gözəllik üzünü mənə,
Üzü gözəllikdə güzgünü mənə.
Güzgüdə qısqandım özümü mənə,
Mən özüm özümdən göyçəyəm,
gördüm.

Ömür bir çicəkdən, gün bir çicəkdən,
Mənə yuva hördü minbir çicəkdən.
Nə uma bilərdim indi çicəkdən?!
Gündüzə can atan gecəyəm, gördüm.

Uzatdım, əllərim, boşda qalmadı,
Bir cüt qanad olub uçdu, qalmadı.
Quşqanadlı yuxum borcda qalmadı,
Quşlar cərgəsində necəyəm, gördüm.

2012

Sənin telefon nömrən

Sənin telefon nömrən
dənələnib,
rəqəmlənib
fikirlərimin təsbehində.
Aşiq kimi aşılanıb,
rənglənib
ovucumun sehrində.
Rəqəm-rəqəm
didəcəyəm,
parça-parça edəcəyəm
mən onu.
Tullayacağam
"doqquz"u
doqquz dağdan
o taya -
(qara daş kimi)
"Yeddi"ni
yeddi dəryanın dibinə. -
(qaravaş kimi)
"Altı"nın başına
altı batmanlıq
dəyirmən daşı salacağam.
"İki"ləri
iki yerə bölüb,
iki qutuya quylayacağam. -
(ilan əvəzi)
"Bir"i saxlayacağam
kipriklərimin ucunda -

göz dağı,
göz dustağı.
Bir sözlə,
sənin telefon

nömrəni -
bizə bağlı, biz soraqlı o teli
qıracağam,
dara çəkəcəyəm.
Cib dəftərimdə
sənin üstündən
qara çəkəcəyəm.
Çəkəcəyəm üstünə
kədərimi,
matəmimi,
təəssüfümü.

1978

Kənd axşamları

Arıların qanadında düşdü bu axşam,
Qarların deyinməyə vaxtı olmadı.
Çöl-bayırдан ev-eşiyə köçdü bu
axşam;
Bu şər vaxtı şər deyənin baxtı olmadı.

Həyət-baca, oğul-uşaq yerbəyer oldu,
Axışdılар talelərin çal-çağırına.
Bilinmədi heç nə zaman dərbədər oldu
İş gününün qollardakı ağırlığı da.

Mal-qaranın gövşəyində - otlaq iştahı,
Toyuq-cücə hündürlüyüñ ciyninə sindi.
Alabaşın gözlərində dondu qışdakı
Tülkü himi, çäqqal himi, canavar kini.

Bu gecənin sükutuna süzülüb axdı
Qumruların, ilbizlərin gecə nəğməsi.
Boz keçinin buynuzunda ayağa qalxdı
Qara qoçun şərə-şura süzən ibnəsi.

O buzovun gözlərindən qara-qorxusu
Zillənibdir bağ-bağatın qaranlığına.
"Darvazanın o üzündə oğrumu pusur?
O xoruz da qorxusundan tara
sığınar..."

Yatdı çöllər, yatdı quşlar, yatdı
çiçəklər,
Kipriklər də - gecələrin mürgü bağları.
Bir quzunun gecəsi də özü kimi - tər;
Yuxusunda aşılıb-daşdı süd bulaqları.

1987

Yetkinlik yaşı

Bu gözəlin sevinc tutub gözünü,
Gül açıbdır yanağında gülüşü.
Yer bu qızın ayağından üzülüb,
Bu qız göyün sinəsində sürüşür.

Qollarından qanad açıb bu gözəl,
Hara sözür, hara uçur istəyi?!
Çöhrəyə bax, Ayla, Günlə çəkişər,
Saçlara bax, Ayı, Günü gizləyir.

O buludlar topa-topa yundumu? -
Bu qız uçur - buludları daraya.
Alça gülü kəpənəyə döndümü? -
Uçub getdi oba-oba haraya.

Yazın günü çəşib qaldı qaranqus,
Göyərçinlər heyrətindən ağardı:
"Uçuşa bax! Elə bircə bu qalmış,
Heç olmasa, bizdən qanad alardı".

Bu qızınsa qanadları qol açıb,
Sevinc olub uçuşunun ünvani;
Ömrü-günü ilk bahara yol açıb, -
O yenidən tanıibdir dünyani.

Bu gözəlin sevinc tutub gözünü,
Gül açıbdır yanağında gülüşü.
Yer bu qızın ayağından üzülüb,

Bu qız göyün sinəsində sürüşür.

1986

Mübarək

Xalçaçı bacılarımı

Nə tez çıxdın bu dünyani gəzməyə,
Çəmənləri isteyincə dğzməyə?!
Ürəyində ürəyini gözləyən
Hər sap üçün cümlələrin mübarək!

Söz demədim, söz toxunar qəlbinə,
Hana üstdə gərəkdir ki, əl dinə.
Nə yaratsan, yadigardı xalqına -
Təzə-təzə ilmələrin mübarək!

Bu rənglərin istisində yanmışam,
O butalar, qöncələrlə tanışam.
Hər naxışı min çalarda danışan
Şirin-şirin kəlmələrin mübarək!

Xalidimi, çəməndimi əkdiyin,
Arğacdımı, kamandımı çəkdiyin?!
Qarşısında əyilib diz çökdüyün
İşıqların, kölgələrin mübarək!

O nəğmənin harayı nə, hayatı nə, -
Hər nağıldan bir sap düşüb payına.
Bu dördguşə dünyasında ayılan
İqlim-iqlim ölkələrin mübarək!

1979

Vaxt geriyə dönərmış

*Məzunların "20 ildən
sonra" görüşünə*

Fırlanarmış tərsinə Yer kürəsi,
Vaxt geriyə qayıdarmış, dönərmış.
Bu ömürlər hiss edirmi görəsən,
İyirmi il geri dönmək hünərdi.

Budur - açıq qapıları "əlli"nin,
Bu qapıdan çapacağam haçansa.
Heç bilmədim haçan sixdı əlimi,
Haçan düşdü "otuz"la - "qırx" küçəsi.

Haçan düşdü "otuz"la - "qırx" küçəsi.
Haçan geydim ahıllığı əynimə.
Kimi dedi - "xala", "bibi" necəsən?
Kimi dedi- "qızım", "bacım" göynəmə.

Mənim kimi yol üstdədir dost-tanış,
Mənim kimi at üstündə çapır vaxt.
Bu dünyani quraşdırın ustəni
Gərək tapıb bu məclisə qaçırdaq.

Cılvələnib o şuluqçu qızımız,
Bu qocanın elə qatsın başını,
Unudulsun saatların düzümü,
Mən unudum, o unutsun yaşını.

Xatirələr bizi min-bir fənd ilə
Lap təzədən xəlbirləsin, ələsin.
Baxaq görək qabaqdadır sən demə
Taleyin də mükafatı, hədəsi.

Hələ ömrün "otuz"u var, "qırx"ı var,
Mənə doğru gəlir illər, fəsillər.
Qabaqdadır otuz hasar, qırx divar -
Yollarımı əlliyəcən kəsiblər.

"Əlli" ildə otuz yazı, qırx yayı
Qəm ələyib, yoğuraram sevinc mən.
"Əlli" ilin "otuz" payı, "qırx" payı
Mükafatmış, heyf çıxdı əlimdən.

"Əlli"yəcən - əlli düşmən itirib,
Əlli də dost qazanaram güman ki.
"Əlli"yəcən - əlli imkan itirib,
Əlli misra yazammaram güman ki...

Hələ açıq qapıları "əlli"nin,
Bu qapıdan çapacağam haçansa.
Heç bilmədim haçan sixdı əlimi,
Haçan düşdü "otuz"la "qırx" küçəsi.

Fırlanarmış tərsinə Yer kürəsi,
Vaxt geriyə qayıdarmış, dönərmış.
Bu ömürlər hiss edirmi görəsən

İyirmi il geri dönümek- hünərdi.

1988

Bilmirəm

Mən səndən üz döndərmişəm,
Çevirmişəm üz səndən.
Nə beynimdə, nə qəlbimdə
Qalmayıbdı iz səndən.
Amma hara dönürəmsə,
Yolum keçir düz səndən.

Ləpirlərim üzə durur,
Ayaqlarım: «Getmə, dur».
Qapına bənzər qapılar –
Gözlərimdə: «Ötmə, dur».
Əlim gedir mobilnimə,
Tərəddüdüm: «Etmə, dur»...

Bu nə sirdi, baş açmırıam,
Bu nə haldı, bilmirəm.
Nədir mənə ümid verən,
Kimdir mənə dil verən?!

2009

Görüs

Bu baharla üz-üzəydik, göz-gözə,
Gülümsədi ümid bizə, bəxt bizə.
Ovcumuzda, qəlbimizdə tərtəzə
Qızılğullər, bənövşələr öpüşdü.

Yada düşdü ötən illər, fəsillər,
Bizə çatıb, bizi ötən nəsillər.
Ürəyimdə səsi, ünү kəsilən
Nəğmələrim dilə gəlib ötüşdü.

Sinəmizdə çiçəklədi söz bizim,
Od bizimdi, ocaq bizim, köz bizim.
Nə yaxşı ki, taleyimdə, əzizim,
İki iqlim, iki dünya görüşdü.

Yavrusuyuq bir baharın, bir qışın,
Qanadları biz imişik bir quşun.
Qismətimiz gümanlardan yiğışib,
Bir arzuda, bir ümiddə qovuşdu.

1989

Həvəs

Çəkə həvəs bu dağları gəzməyə səni,
Axtardığın yollar-izlər dolaşiq düşə.
Duman sinə, yalquzaq tək izləyə səni,
Sürü keçə, - yollarına bir işıq düşə.

Qarışasan qoyun-quzu mələrtisinə,
Dördgöz ola ürəyində qorxuya dözüm.
Qoyun iti qəfildəncə gələ üstünə, -
Kəsilincə heyin yetə çobanın özü.

Baxışından minnətdarlıq oxuya çoban,
Sağ-salamat qalmağına fərəhlənəsən.
Çomaq çəkə qəlbindəki qorxuya
çoban, -
Bu dağların vüqarıyla zirehlənəsən.

Dura çoban uşaqları gözündə maraq,
Yaxınlaşışb saçlarını sığallayasan.
"Qız oyanıb" - anasına çatınca soraq
Tez yetirib beşiyini yırgalayasan.

Zirvələrin gümüşündən gözün qamaşa,
Sərinliyin çeşməsində təzələşəsən.
Bir qüzeydə bir leysanla düşüb savaşa,
Bir güneyin qırımızda gözelləşəsən.

Varlığında - dağ vüqarı, qartal həvəsi,
Qayıdasan başa vurub bu səyahəti.

İnamına qonub gələ dağların səsi,
Hisslerinə hopub gələ dağların ətri.

1974

Kəndimizin qızları

İçib tingli dərədəki bulaqdan
Həvəsini, ilhamını bu qızlar.
Səhəng dolub, güyüm dolub bayaqdan,

Kənddə barmaq silkələyir intizar.

Bir igidin "xoş səhəri" gecikdi, -
Ürəyindən nələr keçdi oğlanın!..
Söyüd altda görüşləri gecikdi, -
Baxışları çənə düşdü oğlanın.

Nənələrin hövsələsi - darısqal,
Analar da ev-eşiyə sığmayır.
Bir cavabı haraylayır min sual,
Samovarın su həsrəti sizlayır.

Qanadlanır dərədəki bulaqdan
Cilvələri, işvələri qızların.
Bir lətifə çözələnir bayaqdan,
Axşam düşür, yox xəbəri qızların.

Birdən vaxtin qarmağına düşürlər, -

Çiyinlərə birdən qonur güyümlər.
Gəlib naxır ayağına düşürlər,
Şər qarışıb, iş qarışıb...
Düyünlər...

Qürub çağı yanaqlarda dan gülür, -
Sınağından keçib axı gözlərin.
Baxışlardan şəlalələr tökülür, -
Bir bulağrı içib axı gözləri.

Əməlləri yer şumlayar, gül dərər,
Məhsulları aşıb-daşan dənizdir.
Bir baxışda yüz təbəssüm göndərən
Ürəkləri, amalları təmizdir.

1973

Bu yaz diriltdi hər nə var

Sevdası başına vurub,
Ayazı saçına vurub,
Günəşti tacına vurub,
Bu yaz diriltdi hər nə var.

Ayağında çidar, gəzir,
Torpaq üstdə nə var, gəzir,
Ölü qalxıb məzar gəzir,
Bu yaz diriltdi hər nə var.

Kükredi, çayından daşdı,
Qızları boyundan daşdı.
Novruzu oyundan daşdı,
Bu yaz diriltdi hər nə var.

Çiçəklədi çölü, düzü,
Çöl-çəməni - qoyun-quzu,
Addımladı yolu, rizi,
Bu yaz diriltdi hər nə var.

Koma-koma, papaq-papaq,
Quzuladı, daşdı torpaq.
Budaq-budaq, yarpaq-yarpaq
Bu yaz diriltdi hər nə var.

Şıq geyindi, şıq yeridi,
Oğlanları şux yeridi.
Qarları şax yeridi,

Bu yaz diriltdi hər nə var.

Hacıleylək birinci gəldi,
Qaranquş, bildirçin gəldi.

Çıxdı nağıldan, cin gəldi,
Bu yaz diriltdi hər nə var.

Uçdu bağ-bağ, nəğmə dedi,
Bülbül budaq nəğmə dedi,
Hər göz-qulaq nəğmə dedi,
Bu yaz diriltdi hər nə var.

2008

Tilovda balıq dadı var

Başı buludda bir evin
Eyvanı dənizə düşər.
Mələklər göydən əl edər,
Evvandakı gözəllərin
Ən gözəli,
Şeytanı dənizə düşər.
İçər sevginin ilkini,
Oğlanlar da - tilov kimi
Atılar qızıl balığa.
Balıq sözlərin lalıdır,
Sözlər balığın ləlidir, -
Saxlar dilinin altında.
Tilova düşən balığın
Sözlərdə lal fəryadı var.
Evvandakı gözəllərin
Ən şeytanının
Balıq olmaq muradı var.
Balıqda tilov qorxusu,
Tilovda balıq dadı var.

2006

Fikirlərim cəm olmadı,
Başqa bir peşəm olmadı.
Sənsiz gün axşam olmadı,
Qaldı uzana-uzana.

Niyə yortduq qəm atında?
Endik simurq qanadından.
Ömrün nağıl cənnətindən
Çıxdıq utana-utana.

Tale yazan cəza verib.
Gətiriblər gözə, verib.
Əziyyəti bizə verib,
Bəxti yetənə-yetənə.

1994

Bir yağış, bir ümid

Arzum yağışları yıgar ovcuna,
Yağar ümidimə bu günlər mənim.
Çıxaram yağışda yolayıcına, -
Ümidə bürünən görsünlər məni.

Keçərsən, izlərin düşər yağışa,
Qıymaram izindən bircə qəm keçə.
Salaram əksimi şüşə yağışa, -
İzlərin əksimin üstündən keçər.

Bilməzsən kim idi, bilməzsən neçin
Atdı sevincini qədəmlərinə.
Sənin sakitliyin səssizcə keçib
Tələsər, bəlkə də görüş yerinə.

Qalarıq bir yağış, bir ümid, bir mən...
Beləcə qırılar əksim "şüşədə".
Səni qısqanaram "dilsizliyimə",
Səni qısqanaram o görüşə də.

1975

Paraşütçülər

Birdən-birə
nöqtə-nöqtə
çıxıb işıq selindən,
səmaların yaxasında
düymələnib qaldılar.
Sualların,
nidaların arxasında
düyünlənib qaldılar.
Bu nöqtələr,
bu düymələr
yavaş-yavaş
dönüb vergül oldular,
bu düyünlər
bir dəstə gül oldular.
Gül deyilmiş -
yelləncəkmiş -
asılmışdı topa-topa
buluddan,
enirdilər asta-asta
tuta-tuta
sükutdan...
Şəfəqlərin üstü ilə
süzə-süzə
çıxırdılar
sual dolu,
nida dolu atəşdən,
enirdilər
dağa-düzə

Aydan, Marsdan,
Yupiterdən,
enirdilər
Günəşdən.
Sənin ömrün 1977

Tələbə
yoldaşlarımı

İndi gözlerin də balacalaşıb,
İndi ürəyin də yuxalıb daha.
Yığılıb başına balacaların,
Qayğıın, intizarın çoxalıb daha.

Bir az üz-gözünə qırışlar qonub,
Bir az saçlarının gümüşü artıb.
Yerişin-duruşun tapıb yolunu,
Qapı-bacanızın gülüşü artıb.

Sevda gəzmək dəmi çəkib yükünü,
İşin, əməyinlə alqışlanırsan.
Evdə ərköyünlük böyüklüyünü
Xirdaca oğluna bağışlamısan.

Axar - baxarlıdır ömrünün yolu,
Tale qapılarda qoymayıb səni.
Peşən sabahını qazanmaq olub,
Ehtiyac cənginə qıymayıb səni.

Gözləri qan çəkən yuxularını
Daha xatırlayan, anan deyilsən.

Sevib-seviləmək qorxularını
Ömründən, günündən sanan deyilsən.

Təsadüf hardasa kəsər qarşını,
Bir də o günlərə qayıdar səsin.
İmkən ərkli-ərkli çatar qaşını,
Gözün dörd dolanar:
«Aman, bilməsin!».

Düşərsən keçmişin ayaqlarına,
Bu da - bir həyəcan,
Bu da - bir istək!
Durduğun tərəddüb dolaylarından
Ötəri bir salam... Ya da ... Nə işə...

Bəlkə də bir eşqin boynu bükülü,
Gözünü yoluna dikib nahaqdan.
Sənin səadətin gözündən gülür,
Baxıram, körpən də gülür bayaqdan.

1980

Nə gözəldir

Nə gözəldir çiçəklərin mürgüsü,
Sarmaşığın çəpərlərdə hörgüsü.
Arzuların, əməllərin sərgisi
Nə gözəldir, nə gözəl.

Zərif-zərif qırçınlanır tər sular,
Xumarlanır, tumarlanır arzular.
Alnımızda naxışlanan yazılar
Nə gözəldir, nə gözəl.

Bulaqların cilvəsində tər gülüş,
Təzə-təzə səma gülür, yer gülür.
Budaqlarda çıraq-çıraq nar gülü
Nə gözəldir, nə gözəl.

Dünya tərdi, ömür tərdi, sevgi tər,
Tər ilhamın istəyi tər, zövqü tər.
Məni təzə duyğulara sövq edən
Nə gözəldir, nə gözəl.

1973

Kürəyimi günəşə söykəyib
oturmuşam -
üzü kölgəmə.
Sənsə kölgəmlə mənim
aramızdasan.
Səndən danışırıq.

Məni kölgəmə
beləmi qısqanırsan? -
Durmusan aramızda,
Amma unutmusan ki,
kölgəm üzündədir.

1993

Sənə köynək tikirəm
Günəş şəfəqlərindən.
Sənə köynək tikirəm.
Durmusan Günəşlə aramızda,
Kölgən düşür tikdiyim köynəyin
üstünə.
Sənə köynək tikirəm,
Köynəyin üstündə – kölgən.
Tikirəm kölgəni köynəyinə.

1993

Hardasan

Salam, dünyalarca əziz olanım,
Salam, istəyimlə əkiz olanım,
Ay dərdli dünyama mərkəz olanım,
Salam, yenə salam, salam, hardasan?

Töküb qaş-qabağın kin ayrılığı,
Qayıt üzü bəri, dön ayrılığı.
Çöküb həsrətimə gün ayrılığı,
Səsini eşidək, balam, hardasan?

Hanı çıraqdakı o cin, tapınını,
O sənli günlərə dönüm, qapılım.
Yetişsin müştuluq günü qapımin,
Olsun ayrılığın yalan, hardasan?

Susuram səsimdə, ünümədə elə,
Neynim, günahım var öündə elə.
Ay mənim aymda, günümədə elə,
Elə özüm olub qalan, hardasan?

Mənəm o beş günlük yaşamı qalan,
Sünbülli sovrulub, həşəmi qalan.
O getdiyin günə döşənib qalan
Bir tənha, bir qərib yolam, hardasan?

Qaytar üzüyola gedışlərini,
Gəl ucalt ömrümün enişlərini.
Mən elə o qəlbi genişlər kimi

Ardınca uzanan qolam, hardasan?

2007

Ağ günün ağ bayrağımı
Tutub başıma, gedirəm.
Hər gün məndən keçib gedir,
Mənsə işimə gedirəm.

Yolum-gümrah, yolum-yorğun,
Yolum - bəd nəzərdən oğrun.
Bir qoçaq hünərə doğru
Döyüb döşümə gedirəm.

Gedirəm səhərdən keçib,
Dopdolu şəhərdən keçib.
Təptəzə bahardan keçib,
Gəlirəm xoşuma, gedirəm.

2006

İndi bildin-bilmədin,
Sənin deyiləm daha.
Keyfin kimlə istəsə,
Gəz, dolan, əylən daha.

Çıxmışan dümdüz yerə,
Daha çökmə diz yerə.
Keyfini çək yüz yerə,
Min yerə paylanın daha.

Haqq özü göydən baxır,
Gözlədiyin an - yaxın.
Nə içində yan-yaxıl,
Nə üzdə söylən daha.

2005

Vaxtımı bölürdüm

Səni də boşladım, səni də atdım,
Gərəyim deyilsən, məndən uzaq gəz.
Fikrimdən sən adda sənədi atdım,
Ver öz yoxluğunla mənə cəza, gəz.

Vaxtımı bölürdüm, vaxtim bol idi,
Sənlə gün keçirmək bir gün deyilmiş.
İstək oyununda bir futbol idi,
Ardınca qaçğıım sevgin deyilmiş.

Sən də bir ayrı cür sınaqdın mənə,
Gördüyüm günlərin boş damarıydın.
Bilmədim, yaxındın, uzaqdın mənə,
Eləcə durduğun yol kənarıydın.

Ayrılıq küləyi əsdi hayandan?
Sənsizlik duyğusu daha yad deyil.
Mənə ayırdığın sevgi payı da
Haqqın cəzasıdır, mükafat deyil.

Küskün bəndəsiyəm indi hisslərin,
Sinəmdə dərdimin sözardı qalıb.
Əzabım dünyadan heç nə istəmir,
Ruhum qapandığım hasarda qalıb.

2006

İnşallah

Gözəllik həddini aşan bu qızlar,
«Qızlar bulağı»ndan daşan bu qızlar,
Göyərçin qanadı açan bu qızlar
Arzudan-arzuya uçar, inşallah.

Barışan ulduzlar haqq qapısıdır, -
Döyər sevgilərin vaxt qapısını.
Elçilər bəzəyər baxt qapısını,
Qızlar o qapıdan keçər, inşallah.

Gözəllər əlində həna xoş olar,
Deyilən sağlıqlar cana nuş olar.
Bu sevincə ata, ana quş olar,
Uçub o badədən içər, inşallah.

Vağzalı başlayıb, söz yığışanda
Gəlinlik boylanar qız baxışından.
Ana sevgisinin göz yağışında
Qızlar ər evinə köçər, inşallah.

2003

Bir yaz xatırəsi

Bu gecə yenə də haman vaxt idi,
Göyündən ulduzlar daman vaxt idi.
Dünya çal-çağırdı, cavan vaxtıydı.
Qol-qola vurğunu, əl-ələ vurğun,
Meydana siğmirdi bir belə vurğun.

Böcəklər işığa rəqs eləyirdi,
Elə bil gənclərlə bəhs eləyirdi.
Uşaqlar şənlənir, səs eləyirdi,
Dağ gölə vurğunu, çay selə vurğun,
Meydana siğmirdi bir belə vurğun.

Deyəni-güləni çoxdu gecənin,
Deyəsən dərd-qəmi yoxdu gecənin.
Elə açılmışdı baxtı gecənin,
Söz-sözə vurğunu, dil-dilə vurğun,
Meydana siğmirdi bir belə vurğun.

Səhərə az qalır, meydan həməndi,
Rəqslər...Gülüşlər...Qayda həməndi.
Ulduzlar yatmadı, göy də həməndi,
Naz gözə vurğunu, göz gülə vurğun,
Meydana siğmirdi bir belə vurğun.

Hardasa "Kərəmi" yanındı yenə,
Kiminsə gözləri damırdı yenə.
Dünya gəncliyini anırdı yenə,
Söz saza vurğunu, saz telə vurğun,

Meydana sığmirdı bir belə vurğun...

1999

Çələng

Yazın qoynundan çırtlayan qız,
Güləş gözlü ulduzlar
üzünü yusun.
Gözlərin
açan güllərə,
güllər
gözlərinə vurulsun.
Səni ağ günlərin aynasına boylanasan.
Günəşin
qəlbində yanın arzular,
Arzuların
taleyin üstündə işıq olsun.
O işığın içindən keçən,
o işığın nuruna düşən
sənin cazibəndə dolaşib qalsın.
Xoşbəxtlik
ardınca düşən pişik kimi
yalmansın sənə.
Yazın içindən
Gün kimi,
gül kimi,
boylanın qız,
bu dünyada mən
daşın da vurğunu oldum,
divarın da.
Təkcə özümə vurula bilmədim.
Təkcə özümə öyrəşə bilmədim.

Uzaq sevgilərin
kökü var qəlbimdə, -
xatırə ağacı çiçəkləyir hərdən
yaxşılıq görəndə,

gözəllik görəndə.

Baharın qəlbində çiçəkləyən qız,
mənim də haçansa baharım olub,
bir ümid dolusu,
öyüd dolusu,
qəhqəhə dolusu,
sevinc dolusu,
yolları dizimdə,
ayrılığı gözümdə,
ağlı-qaralı taleyi alnımda
şəhərim olub.

Çöküb gözlərimin dibinə
sevinci - kədərilə,
axşamı - səhərilə.

Çöküb huşumun dərinliyinə
sakit küçələrilə,
qarlı gecələrilə,
yosma evləri,
sadə həqiqətləri,
yalanlarıyla...

Mənim haçankı baharimdasa
xirdaca-xirdaca imkanlarına söykənib
böyük arzularına, böyük ümidlərimə
qanad açmağım olub.

Baharı gözlərində çağlayan qız,
gözün bulaq görsün,
əllərin səhəng.

Mənim gəncliyimin ciyni
o bulaq üstündəki
səhəngə əyilib hələ də.

O səhəng yerə yapışib,
zamana yapışib,
dövrə yapışib -
qalıb mənim ciyni əyili
gəncliyimin qaldığı yerdə.

Baharı saçlarında oynayan qız,
əllərin,
ayaqların "Tərəkəməyə" süzsün,
toyunda çəqlasın
ata-ananın,
nənənin, babanın,
elinin, obanın
isti, həzin, coşqun, sakit havaları.

"İnnabi",
"Qəşəngi",
"Bəxtəvəri",
"Naz eləmə",
"Xalabacı",
"Aman nənə",
"Yüz biri" oynatsın səni.

"Vağzalı" üstündə köçəsən, qız!

Fəsillər ömrünə
vaxtında gəlsin.
Ən uzun fəslin ömrünün qışı -
nəvəli,
nəticəli,
kötükçəli fəslin olsun!
Elincə,
obanca nəslin olsun, qız!..

1989

Oxşayım tellərini

Oxşayım tellərini,
ovuclayım su kimi,
Axsın barmaqlarından,
süzələnsin, dilməyim.
Rəngini gözlərimə
çəkim
bir yuxu kimi -
Sürmələsin gözümü
saçlarının ipəyi.

Elə gəzsin baxışım
çöhrənin səhərini,
Yanağında alışan
laləyə meyli düşsün.
Qəlbim keçə bilməsin
tərəddüd çəpərini,
Arzum ümidlərindən
elə gileyli düşsün.

Yaxınlığın tilsimi
salsın uzağa məni,
Bükülsün gözlərimin
xumarına diləyim.
Elə yarıyuxulu
bənzət uşağa məni.
Sənəe arzularından
yaxın düşə bilməyim.

Elə arzularımın
çəpərindən boyanıb,
Qəlbimə çəkim səni,
ruhuma töküm səni.

Elə ümidlərimin
şəfəqinə boyanıb,
Xəyalda əzizləyim,
xəyalda öpüm səni.

1982

Qoy mənə dənizin havası dəysin

Qoy mənə dənizin havası dəysin,
Dalğanın sahillə davası dəysin,
Yerlərin göylərə duası dəysin;
Qəlbimdə bir nifrət yanır, qaralır,
Durum bu nifrətdən bir az aralı.

Bir az urəyimi açım küləyə,
Dağılsın sancağım, saçım küləyə.
Atım plaşı da qaçım küləyə,
Bu işdə, bu gücdə ruhum daralıb,
Durum bu darlıqdan bir az aralı.

Məni məhrəm bilib ötsün o quş da,
Çaxsın o şimşek də, yağsın yağış da.
Qalsın heyrətində o şüx baxış da,
Unutsun yanında ürkən maralı,
Durum bu ürkəkdən bir az aralı.

Yaşımın durumu təngiməsin qoy,
Arzular, ümidlər səngiməsin qoy,
Bəxtim çəkinməsin, ləngiməsin qoy;
Üzüm qürubadır, rəngim saralıb,
Durum rəngimdən də bir az aralı.

Gündüzdən gecəyə yerişim - asta,
Elə yerişim tək hər işim - asta.
Gedirəm, ayrılıq vərdişim - asta,
Qalıram, ay dəniz, sorma "haralı", -

Durum "haralı"dan bir az aralı.

Ən sərt dalğanı qov, tuşla başımdan,
Açım qollarımı, xışda başımdan.

Bu ağrı-acını daşla başımdan,
Qopar ciynim üstdən bu köz yaranı,
Durum bu yaradan bir az aralı.

O yurd da...
Qapısı açıqdı elə,
Gələnə-gedənə aşiqdi elə.
Yoluma boylanan uşaqdı elə,
Çəlçəpər küncündən gözü bərəlir,
Durum o gözdən də bir az aralı.

Dildə "utan" deyən öyüddən qaçım,
Qəlbə "üsyan" deyən igiddən qaçım.
Şeytandan, mələkdən, ifritdən qaçım,
Düşsün aralığa dağlar, dərələr,
Durum özümdən də bir az aralı.
Qoy mənə dənizin havası dəysin...

1999

Bu qız

Bu ünvana bir qız köçüb gəlibdir,
Bu ünvana bir naz köçü gəlibdir. -
Nəğmələnib pəncərələr, qapılar -
Bu qız deyən nəğmə içib gəlibdir?!

O, sevincin, o, nəşənin tacıdır,
Deyir - bütün oğlanlara bacıdır. -
Bir oğlan da elə yanar, yaxılar...
"Bu qız neçin belə diliacdır?!"

Cilvəsində - bərə qurmuş torçudur,
Cəsarət də, məlahət də ovçudur.
Sanki dünya bu gözələ tapınar, -
Bu qız bəlkə ovsunçudur, ovçudur.

Bu ünvana bir qız köçüb, o gündən,
Düşüb bura bir naz köçü o gündən.
Qonşu oğlan gedib, - çətin tapıla...
Bu qız deyən kədər içib o gündən.

O yollara baxan gözdə nəm nədir?
O baxışda kölgələnən qəm nədir?
O qollar da sinə üstə çatılar?!
Bu qızın ki, gülüşü də qəmlidir.

Susur nəğmə, susur qapı-pəncərə,
O işvələr, o cilvələr dincələr.
Darıxacaq mərtəbələr, qonşular,

Gəl, bu qızın xiffətinə qoşulaq.

Bu ürəkdən o ürəyə yol çəkək,
Bu sevgiyə, bu vüsala qol çəkək.
Deyək-gülək, qanadlı bir quş olaq, -
Gəl, bu toyun karvanına qoşulaq!

1978

Dilində bir sözlü qıfil,
Nə susursan, dillən, tifil.
Bu dünyada kifir-kifir
Üzlər sənə tənə edir.

Gör nə çiçək yağışıdır,
Qızlar ömrün naxışıdır.
Tut birinin baxışını,
Gözlər sənə tənə edir.

Sən də bir elin toyusan,
Bir "qurban olumun" boyusan.
Durub gözünü döyürsən,
Qızlar sənə tənə edir.

1997

Janım sevgi

Ganım sevgi, anam sevgi,
Məndən bir diləyin yox ki?
Göylərin mələk-mələkdir,
Bu gün bir kələyin yox ki?

Açdım gözümü, göylər də
Uçdu, gözümə siğmadı.
Canım sevgi, yum gözünü,
Eşqi gözümə siğmadı.

Ömrün soyuq bucağından
Ha boylanım, boyum çatmaz.
Canım sevgi, o göylərə
Bu sevginin göyü çatmaz.

Qəlbimdə bir mələk yaşar,
Sən biçimdə, mən biçimdə.
Canım sevgi, götür apar,
Qoyma qala qəm içində...

1996

Yağış istəyir

Nə vaxtdandı yağmayırlar,
Qupqurudur çöl-bayır.
Yer də göyü qınayırlar,
Torpaq yağış istəyir.

Hanı yaşıl pöhrələr?
Şeh içərdi hər səhər.
Od içində – kölgələr,
Yarpaq yağış istəyir.

Kövrekələşmiş budaqlar,
Canında bir yanğı var.
Yetiş payız, gəl bahar, –
Budaq yağış istəyir.

Alışır ağızda dil,
Alov qarsıb elə bil.
Atəşdir – nəfəs deyil,
Dodaq yağış istəyir.

Susuz qalıb düz-dərə,
Yağ, su gəlsin düzənlərə.
Torpaq yağış istəyir,
Suzaq yağış istəyir.

1968

Lirik şeir

Xəyalın -
həzin bir sükutdu bu gün,
Yolların -
itkimin süvarisidir.
Gözlərim yaş dolu buludlu bü gün -
Gözlərim yolunu suvarisidir.

Elə yalqızam ki,
tanış qəmimlə, -
Bu gün dostu-yadı dolaşdırıram.
- Alo, eşit mənəi,
danış mənimlə, -
Mən səni fikrimlə calaşdırıram.

Həsrətim -
həzin bir mahnidır, gülüm,
Sənin pianonun dilində susur.
Yanar, -
barmaqların ağrıdar, gülüm,
Qoy yatsın dillərdə, -
bir az soyusun.

Bilirəm, -
o sənin yaxın həmdəmin, -
Sevgi anlarında dillənəsidi.
Mən vaxtsız-vədəsiz
sevginəm sənin,
Məni pianonun başına çevir.

Elə yalqızam ki, tanış qəmimlə,
Qorxuram qəlbimi yada oxuyam.
Alo, fikrindəsə danış mənimlə, -
Bu gün yad orbitə düşəm qorxuram.

1977

Qayıtsam o yerlərə

Mən elə bilirəm ki,
məsum körpəliyimi
qoyub gəldiyim yerə
qayıtsam qonaq kimi,
hər döngədə qarşımı
kəsəcək uşaqlığım.
O mavi baxışlara
baxmasam bircə kərə,
uşaq kövrəkliyilə
küsəcək uşaqlığım.
Dönüb giley-güzara
gözlərimə qonacaq.
Bir soyuq baxışından
üşüyəcək, donacaq,
uşaq tək dodağını
büzəcək uşaqlığım.
Mən elə bilirəm ki,
o yerlərə qayıdır,
o günlərə dəyməsəm,
qar ələnmiş başımı
gileyli bir körpənin
qarşısında əyməsəm,
ümidini, əlini
üzəcək uşaqlığım.
Hər addımda arxamca
boylanıb acı-acı
ağır qədəmlərimi
süzəcək uşaqlığım...

Mən elə bilirom ki,
qayıtsam o yerlərə,
mavi gözlü bir uşaq
kəndin girəcəyində

düz qarşımıma çıxacaq.
Bir cüt mavi baxışla
mavi suallar verib,
dinləyəcəkdir məni.
İllər ayrısı kimi
bir cüt mavi baxışla
danlayacaqdır məni.
Qoy danlaşın,
mən ona
borcluyam gəncliyimi,
rahat nadincliyimi,
narahat dincliyimi.
Kəsir, kəssin qarşımı
bir uşaq vüqarıyla.
Təngə gətirsin məni
mavi sorğularıyla.
Hər addımda qarşımı
kəsən körpəliyimin,
küsən körpəliyimin
qadasını alaram.
Anasının dilində
bir vaxt yarımcıq qalan
laylasını çalaram.
Min sorğulu, suallı

mavi baxışlarını
öpərəm gözlərimlə.
Narahat ürəyinə
rahatlıq vurguları
səpərəm gözlərimlə.

1969

Bir mən ünvanlı sevdanın,
Hələ ki, canlı sevdanın,
Bir dəliqanlı sevdanın
Əlində ağacam daha.

Vurdu, yıxıldım ömrümə,
Daşib, yiğildim ömrümə.
Söz-söz sıxıldım ömrümə,
Qupquru qaxacam daha.

Çıx yoluma, atam, anam, -
Güman, yenə adam olam.
Gedirəm ki, Adəm olam, -
Təzə dünya açam daha.

1997

Mən də elə bu dünyanın
Dərdi deyən şairiyəm.
Bir baxışla qəlbi sıñib
İçini yeyən şairiyəm.

Dünya görüb mərd üzümü,
Yumşaltmayır sərt üzünü.
Tərəzinin dərd gözünü
Bir az əyən şairiyəm.

Qabarmadım zamanına,
Bozarmadım yavanına.
Düşüb ümid dabanına
Qapı-qapı ayaq döyən şairiyəm.

1998

Körpə

Fikrimə, düşüncəmə
Yağış yağar, çən düşər.
Arzuma, xəyalıma
Məndən gizli dən düşər.
Gündüzümüzün ciyindən
Axşamım erkən düşər
Körpəsiz bir otaqda.

Ən ülvi sevincimi
Körpə işığı gələn
Ocağa göndərərəm.
Baxışımı xalı tək
Hər gün neçə körpənin
Qədəminə sərərəm.
Min ömürlük həsrəti,
Min ömürlük əzabı
Bir ömürdə görərəm
Körpəsiz bir otaqda.

1972

Həsrətin odunu gördüm,
Xiffətin dadını gördüm.
Yeddinci qatını gördüm
Sənsizliyin.

Aradım, ürəyim yoxdu,
Arzusu, diləyi yoxdu.
Tanrısı, fələyi yoxdu
Sənsizliyin.

Duyğularım divan qurdu,
Ümid kəsdi, inam qırdı.
Şahid tək üzümə durdu
Sənsizliyim.

2007

Yenə qəlbim
çiçək-çiçək
açıldı
gələn bahara.
Mənim
nə yaşimdır axı?!
Vur-tut -
Altmış altı!

2006

Sevgi məktubları

Birinci məktub

Təkəm,
tək-tənha.
Çəkilmişəm özümə -
küskünlüyümə.
Tale
yenə sərt baxdı üzümə
sənin baxışınla.

İkinci məktub

Məni sindira-sindira
bir şələ çör-çöp etdilər.
Sonra tonqal çatdılar
bu çörçöpdən, -
görəsən ki,
necə yanıram.

Üçüncü məktub

Soyumusan,
bilirəm, buz kimisən
öz soyuqluğunda.
Gəl, qızın tonqalımda,
yanacağam
sən gələnəcən.

Dördüncü məktub

Gələcəksən
soyuq əllərinlə

soyuq külümü ələməyə.
Məni söz-söz
tutmağa, -
söz-söz
güllələməyə.

Beşinci məktub

Harda itirdim səni?
Harda düşdüm qəlbindən,-
cibindən saldığın
məktub kimi?
Qəribə deyilmi -
qəlbindən salan- sən,
itirən - mən?!

Altıncı məktub

Sənə ümidli
deyiləm daha.
Səndən əlimi
üzmüşəm.
Amma, bax bu...
Sinəmdəki
bu bədbəxt

gözünü yolundan
çəkmir ki, çəkmir.

Yeddinci məktub

Haçansa
döyəcəksən yenə

bu qapını.
Onsuz da gecəli-gündüzlü
həsrətinə
vurğun qapını.

Səkkizinci məktub

Təkəm,
tənhalığım qədər yalqız
bir də özüməm.
Amma, yox,
iztirabların
mənimlədir,
tənha qoymurlar
məni.

2004

Nədəndi

Bu sükutu ayrılığa yozaqmı, –
Aramızda söz danışmir, nədəndi?
Barı bircə təbəssümü yasaqmı,
Dodaq susur, göz danışmir, nədəndi?

Niyə aşşır bir yol günah səddini?
Keçəmmədi o ikcə addımı.
Bilmək olmur doğmadımı, yaddımı, –
Əllərimiz düz danışmir, nədəndi?

Bir baxışdan allanardı, yanardı,
Lalə kimi güllənərdi, yanardı.
Səssiz, sözsüz dillənərdi, yanardı,
İndi dinmir, üz danışmir, nədəndi?

Ağrımadı solub gedən günlərə,
Addım-addım yolu gedən günlərə.
Allah, yaşa dolub gedən günlərə
Üsyən olan qız danışmir, nədəndi?

Açılammir, o duyğular örtülü,
İndi daha ədalar da – ütülü.
Pərtlik üzdə pörşələnib, pörtülüb,
Ağıl mısib, hiss danışmir, nədəndi?

Bu sükutu ayrılığa yozaqmı, –
Aramızda söz danışmir, nədəndi?
Barı bircə təbəssümü yasaqmı,

Dodaq susur, göz danışmır, nədəndi?

2010

Gündəliklər

I gün

Vəfasız bir gündü;
Ömrü - dörd yol ayrıçı.
Özümdən
hansı tərəfə qaçım -
bilmirəm.

II gün

Çıxb gedəcəyim
günə düşmüşəm.
Əlim-ayağım -
sevinc içində.
Heyf ki,
daxilimdəki
ayrılıq marşı
məni ağrıdır.

III gün

Axır ki,
Əlindən qaçıb qurtardım.
Məni nəfəsilə
isidən əlindən,
sığalıyla
uyudan əlindən,
həniri ilə

sevən,
sevdirən əlindən...

IV gün

Günlərim - fəryad dolu,
günlərim - uzaqlığın dolu.
Günlərim – ayrılığın dolu.
Yoxluğun dolu.
Ölümümə tələsirəm,
gəlsənə!..

V gün

Gələcəyin günü də
cırıb atdım
təqvimdən.
Ümidim yeni günə
qalır -
Gəlməyəcəyin günə.
Tanrıım,
onu necə cıracağam?

VI gün

İçərimdə
kimsə səni çağırır.

Bu gün bu
mən deyiləm.
Mən səndən qaçanam.
Çağırın -
səni özüylə gətirən.
Ah,
daha dözə bilmirəm...

VII gün

Ayrılığın
Ağ günü olmazmış.
Mən özümdən
qaça bilmədim.
Qayıdırıram sənə.
Qarşıla...

2004

Haçan gəlirsən

Kəsib ayrılığın bəndi-bərəni,
Başıma, gözümə həsrət ələnir.
Mənə gəlişindən müjdə verəni
Basım da bağrima, qucum, gəlirsən,
Haçan gəlirsən?

Hansı məkandasan, vaxtdasan hələ?
Sədan göydən gəlir, haqdasan hələ?
Olmaya təyyarə taxtdasan hələ? -
Mən qanad çıxarım, uçum, gəlirsən,
Haçan gəlirsən?

Əydi qamətimi ayrılıq yükü,
Axır ki, gəlirsən, Allaha şükür.
Gün keçir, vaxt ötür, qaranlıq çökür, -
Qapını indidən açım, gəlirsən,
Haçan gəlirsən?

Uçar şad xəbərlər üstümə daha,
Əriyər buzlaqlar istimə daha.
Taledən ad-san da istəməm daha,
Şöhrətim, başımın tacı, gəlirsən,
Haçan gəlirsən?

Yoxdur bu gəlişin vaxtı, bivaxtı,
Bil ki, gəlişinə oyanır baxtım.
Yetər ki, boylandım, yetər ki, baxdım,
Durum qabağına qaçım, gəlirsən,
Haçan gəlirsən?

2005

Son gedən elə mən olum

Bir ilgım halənin içindəyəm mən,
Bir qəfil bəlanın içindəyəm mən.
Bir dünya yalanın içindəyəm mən,
Niyə oturmuşam - varıb da gedim.

Demə daşam elə, dəmirəm elə,
Yoğur, ya yoğurma, xəmirəm elə.
Hara qaçıramsa, səninəm elə,
Yolların qolunu qarib da gedim.

Ömrünə kim gəlib, pərt qayıdıbdır,
Qəlbində bir ağır dərd qayıdıbdır.
Mənim qayıdışım sərt qayıdıbdır,
Gedən sıraları yarib da gedim.

Daha siz tərəfdə işim qalmasın,
Həsrətdən qovrulum, bişim, qalmasın.
Bircə xatırəm də düşüb qalmasın,
Qapından izimi yolub da gedim.

Mən yenə biganə olum dünyaya,
Düşməsin bir daha yolum Dünyaya.
Söyüm, yamanlayım, gülüm dünyaya,
Dünyanı gözümdən salıb da gedim.

Bir də həsrətimə tən gəlməyəsən,
Əysin qürurumu qəm, gəlməyəsən,
Mən elə gözləyim, sən gəlməyəsən,

Gözüm yollarında qalıb da gedim.

Mənim tək yol üstdə durasan elə,
Yetəni dindirib yorasan elə,

Hardan keçdiyimi sorasan elə, –
Səndən qisasımı alıb da gedim.

Tən ola bilmədik, neynək, gen olum,
Səninlə qalana yolverən olum.
Gedirəm, son gedənin elə mən olum,
İsrafil surunu çalıb da gedim.

2004

Səni bu oyunda

Sən mənim deyilsən, inandım daha,
Dərdim – dərin deyil, qəmin deyildir.
Sındı qolum daha, qanadım daha,
Daha bu göylər də mənim deyildir.

Daha qopammıram qəm yaxasından,
Daha qətrə-qətrə dərdə çökürəm.
Ömrümə qoyulan qan bahasından
Hissimə, duyğuma pərdə çəkirəm.

Yox, məni aldatmaz bir gülüş daha,
Fəryadım ahımdan ucalar mənim.
Üzümdən, gözümdən tökülür daha
Qəlbimə yüklenən acılar mənim.

Bir ayrı dünyadan qopub gəlmışdım,
Gəlmışdım, ömrünü bəzəyəm bəlkə.
Bilmirəm, səndə nə tapıb gəlmışdım,
Dedim, sevənlərə bənzəyəm bəlkə.

Yanlışlıq, aldanış... Bu da bir oyun,
Daha girişmərəm, eh, keçmiş ola!
Daha həqiqəti bir yana qoyub,
Nağıla uymağım gecikmiş olar.

Kimi aldatmışan, kimi atmışan, -
Sənin öz işindir, nəyimə gərək?!
Bir onu biliyəm, nahaq qatmışan, -

Səni bu oyunda uduzub ürək.

2004

Kiminləsən

Mən necə quş olum, uçum yanına,
Mən necə bilim ki, sən kiminləsən?
Çekir içərimdən hücum yanına,
Çıxır vücudumdan can, kiminləsən?

Qırım bu yolların damarın, gəlim,
Həsrətin üzünə qabarım, gəlim.
Ölsəm, varlığımı aparım, gəlim -
Cənazəm önündə yan, kiminləsən?

Qoluna girəsi qola dönüm qoy,
Arxanca gələsi yola dönüm qoy,
Əlində bir ləçək gülə dönüm qoy,
Məni bir dəqiqə an, kiminləsən?

Ayrılıq önündə donub sən olum,
Güzgüyə baxarsam, dönüb sən olum.
Yox, e...
Kaş ki, elə mən də sönüb sən olum,
Gəzim bu sevgidən gen, kiminləsən?

2005

Xatirə

*Türkçənin Uluslararası
Şeir Şöлəni növbəti dəfə
Fransanın Strasburq şəhərində
keçirildi.*

Dünyanın hər yerindən
Yığılıb gəlmışdilər.
Qayğıdan, məhəbbətdən
Yoğrulub gəlmışdilər.
Doğma türk dillərində
Çağrılıb gəlmışdilər.
Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

Bütün səviyyələrdə
Türk diliydi danışan.
Elə tarixcə qədim
Bir dil idi danışan.
Ünsiyyət – quş dilində;
Bülbül idi danışan.
Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

«Avropa birliyi»nin
Divarları – qulaqda,
Türk dili şeir deyir
Sülh və azadlıq haqda.
Deyirdi Qarabağdan,
Danışırkı İraqdan,

Əfqandan, Fələstindən,
Sevgidən, məhəbbətdən,
Bir də uca Allahdan

Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

Şeir axıb gedirdi
Reyn çayı boyunca.
Bayır-bucaq, çöl-çəmən
Şeir içirdi doyunca.
Payız yarpaqlarıydı
Şeir ardınca söyüncək, –
Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

Türkün böyük oğlunun
Hünəri səslənirdi.
Altaydan Pirineyə
Səfəri səslənirdi.
Atatürkün, Heydərin
Zəfəri səslənirdi, –
Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

Şerin qanı qaralır,
Durulurdu türkcədə.
Dünyada yeni dünya

Qurulurdu türkcədə.
Bəşər şerin dilinə
Vurulurdu türkcədə.
Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

Şeirin öncəgörümü
Həqiqətdi, gerçəkdi.

Deyirdi; - Türk xalqına
Ərməğan gələcəkdir, -
Siyasət kürsüsünə
Ərdoğan gələcəkdir.
Strasburq türk dilində
Şeir deyirdi o gün.

2011

Bu yaz

Bu yağışın yaz ətəyi,
Sildi güzgəmdən yaşları.
Bağışladım məni qovub
Evə salan yağışları.

Dolu idi, – inci kimi,
Noxud kimi, kğncət kimi.
Güylər məndən incik kimi
Tükdəş başıma «daşları».

Getmişdi, bəs hardan gəldi?
Yoxsa, nağıllardan gəldi.
Lap sonuncu qardan gəldi,
Bu yaz da belə başladı.

2016

Bu yay da

Bu yay da ütdğ, kezdi,
Qayğıları havayı.
Nə gürdğk, nə gütğrdğk
İstisindən savayı?!

Bu yay bağzaların da,
Yaşılı dəm verirdi.
Circırama səsində
Nəğmələr can verirdi.

Yolların hüvğlğndə
Asfalt buxarlanırdı.
Quşlar arxlar boyunca
Yaydan yaxalanırdı.

Dəbdəydi sərinliyi
Yaylaqların, dağların:
Əyləncə mərkəzləri...
İstirahət bağları...

Nabran, Marxal, Pirqulu,
Qızbənəvüşə, Şahdağı...
Varına qol azmışdı
Şənlik, sevinc, zal-zağıır.

Amma yaman istiydi,
Vay halına kasıbın!

Aparırdı fikrində
Gələn qışın hesabın:

«Bu yay gürdgygm isti
Qalan yaşıma bəsdir.
Payızılı ütğrsəm,
Bətgən qışima bəsdir».

2015

Bəlkə sevgi deyildi

*«Sevgisiz gül-ciçək
bitməz, ey könül» şerinə*

Niyə məndən uzaqlaşıb, bilmirəm,
Müdrikləşib, uşaqlaşıb, bilmirəm.
Həsrətimi yasaqlaşıb, bilmirəm,
Üzü dönmüş, bəlkə sevgi deyildi.

Cəzaydı e... söz-söhbətin əlində,
Üzüm-gözüm – bu töhmətin əlində.
Qaçammirdim bir möhnətin əlindən,
Üzü dönmüş, bəlkə sevgi deyildi.

Ay uddum a... ağrısını ölmüşün,
Bəxtim bildim falçısını ölmüşün.
Pusdum qapı-bacasını ölmüşün,
Üzü dönmüş, bəlkə sevgi deyildi.

Yaxınlığı uzaqlıqdı əzəldən,
Düşüncəsiz uşaqlıqdı əzəldən.
Əzizləyib yaşatdıqmı əzəldən?
Üzü dönmüş, bəlkə sevgi deyildi.

İnsanam da... Sevgisiz də yaşaram,
İşim-güçüm... Azmı dolub-daşırıram?!
Bu keçmişdən qaçaram, hey, qaçaram,
Üzü dönmüş, bəlkə sevgi deyildi.

Ağrı idi, çulğamışdı qəlbimi,
Hiss də olsa, saxta imiş, qəlp imiş.
Ürəyimdə gizli qalıb, qartımış.
Üzü dönmüş, bəlkə sevgi deyildi.

2008

Deyilsən

Daha ayrılmışıq dağla düz kimi,
Soyuq baxış kimi, soyuq söz kimi
Qəlbimə, ruhuma yaxın deyilsən.
Həsrətim, xiffətim, ahım deyilsən.

Mehrimi salmışdım, nə bilim, nədən,
Sənə alışmışdım ruhla can kimi.
Çaşdı hissim nədən, əqlim nədən?
Bütün ayrılıqlar ayrılan kimi
Sıyrılsın sidqimiz, ayrılaq daha.
Qəfləti yuxudan ayılan kimi
Bu meyxoş yuxudan ayilaq daha.
Boyat xatırəyik, meylik indi.
Görürsən, əvvəlki deyilik indi.

Qəlbimə, ruhuma yaxın deyilsən,
Səni axtarmıram, səni anmırıam.
Xiffətim deyilsən, ahım deyilsən,
Daha ayrılmışıq, daha yanmıram.

2010

Məktub

Ayrılığın gözü də
Tutulub, dəlmək olmur.
Elə yaxındasan ki,
Yanına gəlmək olmur.
Həsrətinin əlindən
Durub-dincəlmək olmur.
Yoxluğun – diş ağrısı,
Varlığın – baş ağrısı,
Dilə gəlib sızlayır
Qəlbimin daş ağrısı.
Səni unutsun deyə,
O daşa diz çökmüşəm.
Ötən ömürə, günə,
Yaddaşa diz çökmüşəm.
Budur günüm, güzarım...

Yaşadığım dünyanın
Biz adda küncü yoxsa,
Bu küncün mücrüsündə
Sən adda inci yoxsa,
Qismətin mənə düşən
Çinqı sevinci yoxdu.

Nazın, büzun, qəmzənin
Ardınca daş atmışam.
Qəlbimi dilə tutub,
Bir təhər aldatmışam.
Ömür bir addımsa da,

Sənə doğru atmışam.
Əllərimdən üzümə
Əzab şırımı düşüb.

Ürəyimin içindən
Nəsə qırılıb düşüb.

Ta səbrimin əlində
Dözüümüm yumruqlanıb.
Cırnadır gecə-gündüz
Özümü yumruqlarım.
Boyumdan, qamətimdən
Daşlanan sədayam ta.
Bütün ayrılıqlara
Sülhəm, əlvidayam ta.
Yollar qulağa durub
Bir duyum hənirinə.
Susma, de, hardan keçir, –
Baş qoyum hənirinə!

2008

A qızlar

*Zaqatalanın qızılgül
bəsləyən qızlarına*

Sizi güldən, gülü sizdən seçməyən
Sözlü könlüm izə düşüb, a qızlar.
Yurdumuzu neçə yerə bölmüşük, -
Çiçək payı sizə düşüb, a qızlar.

Bu torpağın nəgməsi-gül, sözü- gül,
Gül bəsləyən gəlini- gül, qızı- gül.
Ləçəyində şəh saxlayıb qızılgül -
Ətirlənmək bizə düşüb, a qızlar.

Kürlük etsə, bura cala oğlanı,
Gülə qala, oda qala oğlanı.
Qızılgülə ünvan alan oğlanın
Qəlbi burda közə düşüb, a qızlar.

Siz incəsiz, çiçək - inci, söz inci -
Axtar indi, topla indi - döz indi.
Sətirlənib Firuzənin sevinci,
Dağa düşüb, düzə düşüb, a qızlar.

1977

Yoluma bahar düşüb

İlk bahar...

Həvəsim kəndə üz tutub, -
gedib çicəkləri qarşılıamağa,
gedib şimşəkləri qarşılıamağa.
Yolu tonqalların qoynundan düşüb,
yolu "Qapı pusdu" oynundan düşüb.
Qayıdırpusulmuş ümidiirlə.
(O ki bir qızılmış ümidlərile!)
Kəndin meşəsini, kəndin bağını
dolanıb gəlib.
Kəndin baharına
boyanıb gəlib.
Qonub gözlərinə
sözlü bənövşə,
heyrəti Şahdağdan ünvan alıbdir.
Bu yazdan gəlmışə,
kənddən gəlmışə
həsədim,
həsrətim
heyran qalıbdir.

1975

Gülə-gülə

Bu da bir ömürdü, sərt üzü – səndə,
Bu da bir gecədi, gündüzü – səndə,
Keçdiyin küçədi, ən düzü – səndə,
Niyə çəkinirsin? Keç gülə-gülə.

Çəkildi əlçatmaz göyün bu bəxtə,
Düşmədi eşiyin, evin bu bəxtə.
Sınma, gileylənmə, sevin bu bəxtə,
Gəldisə ömrünə gec gülə-gülə.

Aliş, doğmasına, yadına baxma,
Yaşa, ünvanına, adına baxma.
Sevda şərbətdisə, dadına baxma,
Verilir, çək başa, iç gülə-gülə.

Nədir taleyində bu ağ, bu qara?!
Paran bütövləşməz, bütövün – para.
Səni əzablara, iztirablara
Əkəni ömründən biç gülə-gülə.

Canından artıqmı can qoyduğun kəs?!
Heç kəs arşını sən qədər ölçməz.
Ya qopar qəlbindən, ya qoparma, döz,
Axır ki, birini seç gülə-gülə.

Bu da bir ömürdü, sərt üzü – səndə,
Bu da bir gecədi, gündüzü – səndə,
Keçdiyin küçədi, ən düzü – səndə,

Niyə çəkinirsən? Keç gülə-gülə.

2009

Qış gözündən

Yolunuza bəyaz xalı sərdimi?
Üst-başınız ağ çiçəkmi, zərdimi?
Düzün deyin, xoşunuz da gəldimi
Şaxta sizə qar-topunu sıxanda?!

Vay dədəm, vay, nə yüklənib ağaclar!
Qundaqlanıb, bələklənib ağaclar.
Tərpənəmmir, çələklənib ağaclar,
Əl-qol açar bir də qışdan çıxanda.

Buz lay olub o küçələr, o damlar,
Suduq deyib sırsırani dadan var.
Əzilməyin, ağrımayıñ, adamlar,
Çəkməninizin altı sizi yixanda.

Qar altında – tarlaları, bağları,
Get-gelişin yolu, rizi bağlanıb.
Mal-davarı tövlələrdə saxlanıb,
Yem həvəsi gövşək olub çoxunda.

Təkərlərin zəncirində qış donub,
Ağaca bax, budağında quş donub.
Məktəblərdə dərs dayanıb, iş donub, –
Biz donuruq qış bizə sərt baxanda.

Bu sərtliyə ağlayan var, gülən var,
Bəxt ardınca qış gedib, yaz gələn var.
Səbr eləyin, çıxmağına hələm var,
Qış gözündən yaz baxar bu yaxında.

2010

Bir yarımcıq şerim ola,
Qayıdam, gələm üstünə.
Söz mənim üstümə qaça,
Mən qaçam qələm üstünə.

Susmaqdan yorulub qaçam,
İş-gücdən dərilib qaçam,
Ölüyəm, dirilib qaçam,
Diriyəm, oləm üstünə.

Geninə-boluna düşə,
Oxucu toruna düşə, –
İş-gücum yoluna düşə;
Tökülə aləm üstünə.

Bilirəm ki, yenə qalan,
Bəlkə aya, günə qalan,
Pay-pürüsədən mənə qalan
Ömrümü böləm üstünə.

2008

Gecənin altda gizlənib,
Par-par yanır qar gözləri.
Allah, bu qışın deyəsən
Heç nəyi yox, var gözləri.

Elə soyuq-soyuq yanır,
İçi çöldən böyük yanır.
Meydanda qar oyuq yanır,
Mat-mat baxır şar gözləri.

Dərə-təpə aşıb gəlir,
Qış bizlərə çəşib gəlir.
Qarı görüb xoşa gəlir
Ağacların bar gözləri.

2010

Bu da ötən il oldu,
Bu bir il bizdən keçdi.
Qürubun qoyub getdi,
Dan yeri bizdən keçdi.

Apardı nəyi vardi, –
«Südlü» inəyi vardi.
Bir az göynəyi vardi,
Hər biri bizdən keçdi.

Çarəsizi, harını,
Bir yol tapıb barındı.
Saf-çürüyü arındı,
Xəlbiri bizdən keçdi.

2012

Şeirlərim sizinlə
Daha gözəl danışır.
Mən bir az hərdən-birdən,
O müntəzəm danışır.

Düzüb-qoşar, gap eylər,
Çözer-çözər sap eylər.
Deyərsən ki, lap elə
Təzə-təzə danışır.

Eh, sözdən söz böyüdür,
Xırdalayır, üyündür...
Məndən eşitdiyidir,
Gəlib sizə danışır.

2012

Sabah gözümü açıb,
Başımdan aşacağam.
Canımı dəstələyib,
İşimdən aşacağam.

Nə fərqi – cin, ya mələk,
Gedənlərim gələcək.
Yığışanda əl-ətək
Axşamdan aşacağam.

Bir dəvətə yol salıb,
Bir məclisə pul salıb,
Bir havaya qol salıb,
Yaşımdan aşacağam.

2010

Əslinə qalsa, mən də
Sizlərdən birinizəm.
Bir az boyda balaca,
Yaşdasə irinizəm.

Nə ağılda üstünəm,
Nə qismətdən küskünəm.
Bir az mağmin, miskinəm,
Ulunuz, pirinizəm.

Dərd önündə həlimdir,
Qəlbim bezmir, ərinmir.
Əlinizi verin bir, –
Ağriyan yerinizəm.

2010

Səndən sonra yaz gəlir

Çekilməyə nə künc qalıb, nə bucaq,
Elə hamı künc-bucağa dürtülür.
Əli tutan balta qapır, ya bıçaq,
Soyuq qarsan od-ocağa dürtülür.

Çiçək-ciçək budarlanır çöl-çəmən,
Dirmixlayır yal-yamacı küləklər.
Yun topası bulud dönür əlçimə,
Yaz havası həsrət olur ürəkdə.

Nə vaxtidir bu çovğunun, bu qarın?-
Qıştı yatıb, yaz gələndə ayılıb.
Çiçəkləri sırgalanan baharın,
Yolu üstdə bir keçilməz çay olub.

Sərhədini aşırma çox, qırma çox,
A qış qoca, az qıcıqlan, az gəril.
Gəl özünü oda-közə vurma çox,
Neyləsən də, səndən sonra yaz gəlir.

2008

Bahar ritmləri

Gğn – bulud əsiri, dan yeri kğskğn,
Yağır, yal-yamacın zəməni yağır.
Güydən Yer əzgnə kəkotu, yarpız,
Güydən Yer əzgnə səməni yağır.

Hələ yumuludur bahar əlləri,
Qaranquş gəlməyib, dimdiyində su.
Novruz xonzasından bağ ətri gəlir,
Gəlir, güzlərində bahar yuxusu.

İncimi səpilir qar dənəsində?! –
Bənүvşə dodağı qazır torpağıın.
Gecikmiş qış baba hər dənəsində
Elə bil mirvari sazır torpağıa.

Şşgyğr qar altda aldanmış zizək,
Bu sazaqlı gğn də nahaq deyilmiş.
Əyninə qar geyib gğlən təbiət –
Aprel yalantımış, bahar deyilmiş.

...Elə cilvələnir aşığın təbi,
Əli əzgləmmir saz ətəyindən.
Azır boğzasını axır ki dğzlər,
Bənүvşə tükğlər yaz ətəyindən.

Sinəsi atlana zəməndən, züldən,
Zizək ətri gəlir, yaz ətri gəlir.
Daha şairlərin qələmindən də
İncə, lətafətli söz ətri gəlir.

2015

Uzaqda yaxın kimiyik,
Yaxına gələ bilmirik.
Yaxınlıq qəlbimizdədir,
Deyəsən hələ bilmirik.

İzimizdən zülə kimi
Bilməmişik hələ kimik.
Ümrəməzə şələ kimi
Bir yığkığ, bülə bilmirik.

Şirinik yerimiz əzən,
Əzizik dirimiz əzən.
Elə bir-birimiz əzən
Ülgrək, ülə bilmirik.

2016

Söz və məna

*Mənanı «kir» adlanıtran
bir yazara*

Məna sözgün cüvhəridir,
Məna sözgün lüvbəridir.
Məna süzdən bəşəridir,
Mənasız da söz olarmı?!

Məna – leksik, qrammatik,
Söz – statik, dramatik.
Məna – simvol, məna – motiv,
Motivsiz söz dəz olarmı?!

Söz meyvədi, məna – dadı,
Hər mənanın var söz adı.
Məna sözgün söz qanadı,
Söz mənadan əzələrmi?!

Söz zahirdi, məna batın,
Məna sözgün məzmun qatı.
Məzmun – sözgün məkafatı, -
Söz məzmunsuz züzələrmi?!

Söz bətnində məna düldə,
Söz yoxdusa, məna dondu.
Məna sözə doğru yoldu,
Məna da süzsəz olarmı?!

Süz ağzında məna – kəsər,
Süz sənətdi, məna – əsər.
Məna süzg süzdən asar,
Süz mənadən pozularmı?!

Məna – süzğn izalatı,
Ədviyyatı, şokoladı.
Hardan zıxdı bu «kir» adı? –
«Kir» mənaya yozularmı?!

2016

Göndərirəm

Gələcək nəsillərə

Mən sizə gündərirəm
Şeirimin əslini,
Bir az payız, bir az qış,
Bir az bahar fəslini.
Zəkilib rəngi-ruhu,
Solğun yanaqlı qışdır.
Uzası hələ da yox,
Yorğun qanadlı quşdur.
Ümğr yığğ - dərd olub,
Həyat bığğ, - sərt olub.
İzində nəyi vardı,
Ələk-vələk eyləyib,
Haqq olanın yolunda
Üzgün həlak eyləyib.

Mən sizə gündərirəm
Şeirimin səsimi;
Bir qızı reyhan ətri,
Bir qom nanə əsimi.
Bir az sərtdi, nə eybi?!

Bir az pərtdi, nə eybi?!

İnsan əzəq var onun,
İnsaf əzəq var onun.
Ağılları - pərdəli,
Ağrıları - pərdəli.

Gah sığaldı, gah sillə,
Gah noğuldu, gah gəllə, –
Ənvənına nikahlı,
İnamına nikahlı,
İmanına nikahlı.

Mən sizə gündərirəm
«Şeir» adında bir inci:
Gah Füzuli naləsi,
Gah Xətayi qılıncı.

2015

Bahar musiqi zalır
Təmiz mahnı dilində.
Azılır pəncərəmin
Qulağı da, dili də.

Otaqda səkut – ağıır,
Mahnı ruhuma axır.
Ğräyimdə bir fağıır,
Dinir, məni kiridə.

Baxıram, kimim zatmır,
Qəlbimin simi zatmır.
Hansısa gğnğ zatmır,
Bitmir ayım, ilim də.

2014

«Ön sözə» doğru

Elə də sənsizlik yox camalımda,
Qğrurum zırplınır şah damarımda.
Durna qatarında, söz qatarında,
Gedirəm, gedirəm, «Son sözə» doğru.

Hər kəlməm od oldu, köz oldu bir
vaxt,
Yğz yerə, min yerə yozuldu bir vaxt.
Dildən-dilə dğşdğ, yazılıdı bir vaxt,
Calandı, helləndi sonsuza doğru.

Kezər boğazına, söz ilgək olar,
Sözgün dğzğndə də əyilmək olar.
Son söz Tanrınlındı, nə bilmək olar,
Bəlkə də qayıtdım «Ün sözə» doğru.

2016

Mənə məktub gəlir şerin adından,
Gəlir dağın, dəzgən, Yerin adından.
Toyda bəy adından, gəlin adından
Məndən toy şeri güzləyən olur.

Mənsə unutmuşam toyları zoxdan,
İzimdən bir xiffət boylanır zoxdan.
Toyların huyları-köyləri zoxdan
Məndən səs-köyənən gizləyən olub.

Nə fərqi o toya vardım-varmadım,
Batası deyil ki, bala barmağıım.
Güydən ulduz dərib, Ay qoparmağıın
Elə üzgə toyca söz deyən olur.

Kezirdim bu ümrəg toysuz-mağarsız,
Gəlib gürğnərəm bir hor, zağırsaz.
Mənim əfsanəsiz, mənim nağılsız
Taleyim ümrəmgə bəzəyən olub.

2013

İl kəpənək qanadında
Uzur bahardan bahara.
Lalə də üz rəng qanını
İzir bahardan-bahara.

Yarəb, məni bğlbğl elə,
Nəğmələrə sğrgñ elə.
Ya da üldğr, bir gğl elə,
Kezir bahardan bahara.

Ğzğ mənə camal gğldğr,
Orman gğldğr, zəmən gğldğr.
Hər yaz azan həmən gğldğr,
Küzğr bahardan bahara.

2013

Bu nə sualdı

Daha darıxmıram
zənglərin əzən,
Qulağıma sıraqa
süzlərin əzən.
İndi darıxmıram
əllərin əzən,
İndi darıxmıram
güzlərin əzən.
Daha darıxmıram,
darıxdığımdan
güzğmə əllərinə
zillənib qalıb.
Əlimdə əlinin
gəlləri qalıb.
O gəl butasını
güzğmə təpdim.
O gəl ləzəkləri
əzəmə səpdim.
Hərəsi bir kəlmə
süylədi səndən,
güzğmə, əlimə
süylədi səndən...
Daha darıxmıram,
əsəblərimdən
dəyanət sazıma,
düzğmə sazıma
sim zəkib, ayrılıq

havası zaldım.
Hələ soruŞursan, –
Darıxırammı?
Daha darıxmıram,
bu nə sualdı?! 2013

Gğn doğdu yaxasından,
Zıxdı qar zuxasından.
Dəyişdi, his-pasından,
Təmizləndi bu dğnya.

Güylər şaldı ziyninə,
Zəkib saldı ziyninə.
Yazı aldı ziyninə,
Əzizləndi bu dğnya.

2013

Kömək ol

*Bacım Əzizənin 75 yaşı
ğzğn*

Ahıllıq zələngi başında, gəlir,
Gəlir payızında, qışında gəlir.
Ümrənən yetmiş beş yaşında gəlir,
Allah, bu gələnə üzgün kümək ol.

Hanı gəncliyinin ghtəlgə beli,
Ümrənən kəmərili zəkili beli?
Kümək ol, dğzəlsin bəkgəlgə beli,
Qaldırsın da yerdən dizin, kümək ol.

Ütsən baxışından o duman, ütsən,
O zənli, zisəkli asiman ütsən.
Ol üzgün ümrənə pasiban, ütsən,
Ver üz qədrətindən izin, kümək ol.

Nə o heyi qalıb, nə o səsi var,
Yoxuş təngişməsi bir nəfəsi var.
Qəlbində sən adda məqəddəsi var,
Qırışıq alnında – yazın, kümək ol.

Ğz gürsən nəslinnən, elinnən belə,
Ğz gürsən ayınnan, ilinnən belə.
Üzgüz gəcənə qoy innən belə
Otuz il yaşasın azı, kümək ol,

Allah, bu gələnə üzgün kümək ol.

2014

Ona

Deyin o sevgiyə məndən qazmasın,
Məndən dündərməsin ğz, deyin ona.
Ügeylilik etməyin söz bətuvğndə,
Məndən nə desəniz, dğz deyin ona.

Niyə duyğuluyam, qoy o da bilsin,
Ağrıdır, acıdır... qoy uda bilsin.
Mənim tək üzğənə unuda bilsin, -
Mən ki deyəmmirəm, siz deyin ona.

Yumub dğnyasına güzğənə, susur,
Məni yada salmır, üzğənə susur.
Qızıl qiymətində sözğənə susur,
Bir kəlmə, bir kəlmə söz deyin ona.

Bəlkə gənahım var, yuya bilmirəm,
Dğşəb hansı dildən kğyə, bilmirəm.
Hazandan bilmirəm, niyə bilmirəm,
Kimdən söz toxunub, güz dəyib ona.

Əlimi atram, qələmim qazır,
Dilimin ucuna gələni qazır.
Ay Allah, qazanlar beləmi qazır,
Mən nə demişəm ki, tez dəyib ona?!

Süzğəmən doğradım qəm kəsərile,
Üldəmən səhvərimi kəm-kəsiriyə.
Daha nə duayla, nə nəzir ilə
Qayıtmaz... beş deyin, yğz deyin ona.

2014

Nə yaxşı

Yaddaşimdə nə ki vardı, cəm etdim,
Gəndzləri gecələrə şam etdim.
Vərəqləri qələmimlə şum etdim,
Süzgm bitib təkənmədi, nə yaxşı.

Zətinliyi dağdan aşan gənlərin,
Çmidləri aşılı-daşan gənlərin,
Duyğulara səfrə azan gənlərin,
Varağını bğkəmmədim, nə yaxşı.

Mənə doğru şərin dizi qırıldı,
Ümrə-gənə dğşən izi qırıldı.
Vaxtın mizan-tərəzisi qırıldı,
Zəkdiyimi zəkəmmədi, nə yaxşı.

Səbrin əli ətəyindən uzunmuş,
Vaxt deyilmiş, itirdiyim qızılmış.
Daş-qavaş olub taleyimə dğzğlmış,
Dərd-sərdən zəkilmədim, nə yaxşı.

Nə biləydim, amansızdı zərx belə,
Tərs damarda yeri-güyg zalxalar.
Zox əzlərə astar olur arxalar,
Arxaldan zəkinmədim, nə yaxşı.

Mağar qurdu taleyimdə bir səda,
Pərt etmədim ğrəyimi qırsa da.

Yolsuzluğunu yolum əstdə dursa da,
Duruşuna təpinmədim, nə yaxşı.

1913

Ömür ritmləri

75 yaşlım gəzgən

Doyumluq oldu bu ümğr,
Bu həyat doyumluq oldu.
Mənə daha hez nə demir,
Elə bir deyimlik oldu.

Elə bir geyimlik oldu,
Dərdi, sevinci – bircə dəst.
Elə bir üyğünlük oldu,
Qayğıları min ümrə – bəs.

Soyuğuna güz yummadım,
İstisini soyunmadım.
Həsrətini yuyunmadım,
Oldu bətəvğn kəsiyi.

Zəkilməz bir yəkdir demə,
Nazikləşib, təkdir demə.
Üzəndən büyəkdir demə
Bu ümrən əyər-əskiyi.

Nə yoğurub-yapdım onu,
Nə itirib, tapdım onu.

Qayalardan zapdım onu,
Qoy yaşatsın dağ bu ümrğ.

Həgsnğnə güzəl demədim,
Gedişinə «gəl» demədim.
«Qal» demədim, «ül» demədim,
Daşıylıram sağ bu ümrğ.

Meyl etmədi səfərlərə,
Mühğr oldu zəpərlərə.
Savaşlara, zəfərlərə,
Qaldırdım bayraq bu ümrğ.

Daha doydurub məni də,
Susarı da, dinəni də.
Qələm istəyir tanıda
Gələcəyə şah bu ümrğ.

Neynirəm e... Tanınmağı,
Kaş olmasın danılmağı.
Bir də hərdən yanılmağı
Olmasın, Allah, bu ümrğn.

Durmur qanı damarında,
Olsun Tanrı amanında.
Yetmiş beşin tamamında

Tanıdım, Vallah, bu ümrğ.

2015

20-ci mərtəbə
qızıldır,
19-cu mərtəbə
gəmğş.
Liftin
dincliyi yoxdur
20-ci mərtəbənin
əlindən.

2014

Hələ də
yazmaq ǵzğn
bir az da
yazmamaq gərək.
Bilmirəm,
yazmamaq
«istirahəti»
mənə dəşşər,
yoxsa, sözə.

2013

Arxeoloq əlində
Daş-divar dilə gəlir.
Qurumuş zaylardan da
Süz gilə-gilə gəlir.

Min ilin, on min ilin
Ütərisi sükəlgər.
Zaman bu gən tikirsə,
Səhərisi sükəlgər.

2000

Sahil
dənizin başına
tac qoymuşdu
gecə işləqləri ilə.

2013

Dğnyanın alt qatına
baş vurduqca
dğnya
qabarlaya-qabarlaya
dağ doğur,
təpə doğur,
kaha doğur.
İnsanın daxilinə
baş vurduqca
insan
Əjdaha doğur.

2000

Qaradərili
qitə
dişlərini
ağardanda
Dğnya
başını itirdi.

2012

Ğstğnə qol azıb gəlir, –
Bu adam qucaq yeridir.
Tərpəndi, dərdə sancılır,
Qan verir, bızaq yeridir.

Nə bu yoldan dünə bilir,
Nə gürdgyğn dana bilir.
Od-ocaqsız yana bilir, –
Dğnyanın sıcaq yeridir.

Üz odudur, üz istisi,
Baxışında – küz istisi.
Qəlbindəki süz istisi
Sünməyən ocaq yeridir.

2016

Şəlalələr hürğyğnəq azacaq,
Ayna bilib siləcəkdir Gənəq yaz.
Yarpız ətri dərələrdən daşacaq,
Üpə-üpə oyadacaq gəlgəq yaz.

1981

Gəlir

Nə vaxtdı fikrimdə bükülü qalan,
İşim-güçüm kimi tökülü qalan,
Yazmasam, nə odu, nə külü qalan
Sözlərim könlümü almağa gəlir.

Gəlir, gəlişində bədnəzər yoxdu,
Düzüb-qoşduğunda əndazə yoxdu,
Məni öldürə ha, bir cəza yoxdu,
Osa xilaskarım olmağa gəlir.

Qəlbimdə yoğrulur, beynimdən sizir,
Boyumdan, çəkimdən, əynimdən sizir,
Oynumdan, fəndimdən, felimdən sizir,
Məni yorub əldən salmağa gəlir.

Bir görün nə vaxtdı xiffət yeyir o,
Çəkinə-çəkinə qapı döyür o.
Bilmirmi sahibdir, qonaq deyil o,
Ömürlük şerimdə qalmağa gəlir?!

2009

Məhəbbət
üzümə çəkilən
Ay işığı,
bəxtimə yazılan
rəngin
ağıdır.

Məhəbbət
duyğuların
Allahı, –
ancaq
Allahdan
aşağıdır.

Məhəbbət
gəncliyimin,
ahillığımın,
qocalığımın
böyümək
istəməyən
şiltaq uşağıdır.

Ruh
əbədidirsə,
Cəhənnəmi
Cənnətindən
dadlı Dünya
ruhun

məhəbbət çağıdır.

2009

Sakit gecələr
dənizin uğultusundan
üz döndərmış
qağayı səsidir, –
sahil qayalarının
dimdiyində
gözləri
yuxu dənizində
üzər.

2009

Sabah tezdən
ağaran pəncərəni
üstümə çekib
yuxumun ardını
görəcəyəm.
Pəncərə
ağ işıqdan
süzülə-süzülə
sığallayacaq
yuxuda gülümsəyən
çöhrəmi.
Qırışığı açılmış
alnim
düyünlərdən
xilas olacaq.
Gözlərimin yuvasında
iki damla dəniz, -
məni aparacaq
mələklər.
Sonra o dənizdən
dipdiri çıxıb,
qayıdacam
yandırğıım
ocağın başına.
Çaydanı
samovar tək
ikiəlli tutub,
süfrəmin ən

hörmətli yerində
oturdacam.
Balaca
armudu

stəkanımdakı
lalə rəngli
çayın ətri
ruhumu oyadacaq.
Təpəcəyəm səhəri
gözümə
qurtum-qurtum.

2009

Ac qağayılar
dənləyir sözləri.
Sözlər
qağayıların
gözlərindən bərəlir.
Deyən
özlərindən əvvəl
gözləri düşür
dənizə
qağayıların.
Sonra da
özləri enirlər
gözlərinin ardınca.

2010

Günəş
kölgəsini
öldürə-öldürə
çinarı
yerdən qaldırdı
və
başının üstündə
durub
ona
böyümək öyrətdi.

2011

Çimərlik
dənizin qəhqəhəsidir –
hər yay mövsümündə
uğunub gedir
adamların
dodağında.
Dənizin
başı üstündə
ağalıq edən
qağayılar
adamlara
təpinir
çığırılıarı ilə.

2011

Ovqat

Yenə gözlərin
dənizi
çəkib gətirdi
qəlbimin
səhra quraqlığına.
Yenə baxışların
mavi göyləri endirdi
içimin qaranlığına;
cürcərdi qəlbimdəki
ümidlərim.
İçərimin
künc-bucağı
işıqlandı.
Qaldırdım
dizlərimi yerdən.
Ümidlərim piçıldadı:
«Dünya gözəldir!»
Əllərim,
qollarım qışqırdı:
«Dünya gözəldir!»
Ömrüm
keçmişini vərəqlədi –
bir an,
bircə an –
keçmişə...
Ora ki,
gəncliyimi

qoyub
gəlmışdım.

2010

Atamın dizinin
dibindən
dənlədim
öyünd-nəsihəti.
Anamın
əlindəki oxlov
kürəyimdə
zolaq açanda
qaçıb
sığındım
atamın
dizinin dibinə.
Bir gün də
atamın
dizinin dibi
şapalaq oldu
qulağımın
dibində.
Günahım
ağır idi;
yalan danışmışdım.
O gündən
yalana
«Əlvida» dedim.

Yolun
ən düzü idi
atamin
dizinin dibi.

2012

Sabahın üzünə
çixmaq
bugünü
sevindirməkdən
başlayır.

2012

Mən
yeməli deyildim, –
paltarlar məni
yeyirdi.
Dəniz adamların
çılpaq bədənlərinə
susamışdı.
Paltarlar isə
əynimində durmaq
istəmirdi.
Çantamdakı
çimərlik dəsti
elə hey
fikrimin
ətəyindən
dartıb,
özünü
yada salırdı...
Qaçıb
uzaqlaşmaqdan başqa
çarəm qalmadı.
Paltarlarımı
yoldan çıxaran
dənizə
«Əlvida»
deməli oldum.

2010

Əllərimi
açıdım
göy üzü
Allahın
təbəssümü imiş,
üzümə
salavat edincə
çöhrəm
güldü.

2012

Sənin təbəssümünü
min yerə yozdular,
Cokonda,
mələklərə,
cılərə yozdular,
Cokonda.
Kafirlərə,
dinlərə yozdular,
Cokonda.
(Üzündəki –
qadınlıq,
analıq idiancaq.)
Adamların da
işi-güçü qurtarıb.
Kimin nə borcuna –
sən nəyə gülürsən;
şeytana gülürsən,
mələyə gülürsən.
Olsun ki,
yarandığın gündən
düşdüyüñ
tələyə gülürsən.
Kimin nə borcuna!

1975

Üzümün
salavat yeri
məndən cavab
gözləyir.

2012

Çarhovuzda
çimən
Ay
öz şüaları ilə
oynayırdı, –
əlləri
yaxınlıqdan keçən
qızların
ətəyində.

2013

Ağlamağa başlayanda
şəklimi
gözündən qopar
ki,
islanmasın.

2013

Bahar
gəlişilə
hər yanda
təmizlik işinə
başladı;
dodağında
şəhər təbəssümü.

2013

Ayağına daş dəyibsə, çək geri,
Ömür sondan başlayıbsa, dik yeri,
Tanrı səni xoşlayıbsa, öp yeri,
Göyə uçmaq imkanını qaçırmıa.

Aç qolunu, ucalıqlar sənindi,
Özün boyda qocalıq var, sənindi,
Dünya dolu açıqlıqlar sənindi,
Mehrəb elə, ünvanını qaçırmıa.

2011

Bu güllə dəydi-dəymədi,
Bağrımın başı deyəcək.
Məni dərdmi əydi belə -
Desə, bir naşı deyəcək.

Ağla daha zülüm-zülüm,
Məni anıb, ağla, gülüm.
Sevənlərə varsa ölüm,
Sevgimin yaşı deyəcək.

Ötürdüm bu ilimi də,
Ovucladım külümü də,
Adiləşən ölümü də
Qəlbimin daşı deyəcək.

2005

Kənddə qış

Ətrafi qar basar, qəlbi intizar,
Bir qonaq sədası tutar dünyani.
Yolunu gözlərdən başlayar yollar,
Sükut elə bil ki, udar dünyani.

Evlərə yaraşar sırsıra saçaq,
Evləri göylərdən asar tüstülər.
Bir qadın əlilə alışan ocaq
Bir kişi qəlbində işığa dönər.

Sıyrılsa üfüqdən bir ulduz kimi,
Sükut dənizini yarar yolcular.
Köhnə ləpirləri köhnə dost kimi
Tənha sahillərdə arar yolcular.

Çöl-bayır bir evə sığışar yenə,
Nağıl çuvalları bir-bir sökülər.
Yollar yorğunluğu çəkər üstünə,
Axşamın gözündə yuxu mürgülər.

Babalar sandıq tək açar keçmişİ,
Nəvələr - gözündə köz dənə-dənə.
Tökülər ortaya bayram kişmişİ,
Gecəni nağılla əyirər nənə.

1972

Dənizçilər

Gecələri ulduz-ulduz
yollarına döşənər,
Gündüzündə
Günəş boyda ümidi var onların.
Yuxuları gecələrin qayğısında isinər,
Qayğısında dəniz-dəniz
öyüdü var onların.

Yelkən-yelkən arzularla
qanadlanıb uçarlar,
Günlərinə gah lal sular,
gah tufanlar yerləşər.
Sevinci də, kədəri də
dəniz kimi udarlar,
Ürəyinin tutumuna okeanlar yerləşər.

Yerisində ləngərlənər,
yırğalanar dənizlər,
Baxışında səma-səma
qağayılar qıy vurar.
Tufan-tufan acılayar,
ləpə-ləpə əzizlər, -
Söhbətində ümmanların
mətahı var, duzu var.

Gelişləri, gedişləri
qanadlansa sübh ilə,
Günəş kimi

şəfəqlərə boyanarlar üfüqdə.
Dəfələrlə ayrı düşüb,
qovuşduğu sahilə

Həsrət ilə, heyrət ilə
boylanarlar üfüqdən.

Gəmilərin sinəsində
parçalanın, yarılan
Sular - ayna -
qırıldıqca zərrin-zərrin səpilər.
Yola düşən gəmilərin izlərində
sanıram, -
Göy sulara dəniz boyu
meridianlar çəkilər.

1975

Aylı gejə

*"Kəndimiz"
silsiləsindən*

Bir azdan bu kəndə düşəcək gecə,
Bir azdan əl-ayaq yığışacaqdır.
Bir yol uzanacaq Aydan bizəcən,
Şəfəqlər axışib
Dünyayla birgə
Mənim otağıma sığışacaqdır.

Bir dəli marağın bağını söküb,
Ay da boyلاناقاq pəncərəmizdən.
Bəlkə heyrətindən lap yerə çöküb,
Gəzəcək damımda dan üzünəcən.

Dan üzü ulduzlar düşəcək kuyə -
Bir kənd səhərinə xəbər çatacaq:
"Bu gecə yığışib bütün şəfəqlər
Nurunu bu evə səpələyibdir.
Bu ev süd gölündə üzür bu səhər,
Bu evdə Ay özü gecələyibdir".

Bir azdan bu kəndə düşəcək gecə,
Bir yol uzanacaq Aydan bizəcən.
Bir azdan əl-ayaq yığışacaqdır,
Şəfəqlər axışib Dünyayla birgə
Mənim ünvanıma sığışacaqdır.

1977

Bu bağçanın

Bu bağçanın mehi sərin, şehi durudu,
Əyildim bir gülün dərim - əlim
qurudu.

Bu bağçanın gülü qönçə, tülü zərifdi,
Örpəyini səhər öncə bura səribdi.

Bu bağçanın barı şirin, narı məzədi,
Elə gəzdin - qədəmlərin bağı bəzədi.

Bu bağçanın gülü incə, dili şirindi,
Dönbə baxdım - gül içində yerin
göründü.

1980

Burda bir dəli-dolu var,
Sağa-sola min yolu var,
Çiyninə yük əl-qolu var,
Görən haçan ağıllanar?

Həddi-buluğu tərləyib,
Azacıq biği tərləyib,
Gözünüzü çəpərləyin,
Baxışınız oğurlanar.

2001

Bənövşə

Xurşidbanu Natəvana

Boynu bükükmüdü binadan-başdan?
Ayrı düşmüşdümü yordan, yoldaşdan?
Bəlkə də qaçıbmış bir qəlbidaşdan,
Düşüb qar üstündə qara bənövşə.

Belə bitməmişdi heç kol dibində,
Çəkin qəlbinizə bir yol dibindən.
Açılıb həsrətə bir qol dibindən,
Olub tənhalığın yarı bənövşə.

Ay duruşu məğmin, ay ətri incik,
Saldın tilsiminə qocanı, gənci.
Ayrılıq gözləyir əlində xəncər,
Vuracaq qəlbimə yara, bənövşə.

Yazın xəbərini gətirdin, əcəb,
Libasın, rayihən, ətirin - əcəb.
Mənim ürəyimdə xətirin - əcəb,
Gəl ol sinəm üstdə aram, bənövşə.

Mən də sənin kimi qəlbidağlıyam,
Nisgil soraqlıyam, qəm çıraqlıyam.
Bir sıniq taleyə elə bağlıyam,
Çekib varlığımı dara, bənövşə.

1965

Lövhə

Bu bahar yolları yiğib əlinə,
Qapısı dinşənib bu ilk baharın,
Arzusu dinşənib bu ilk baharın,
Odur ki, yollardan yiğışmaq olmur.

Bu qızın üzünə günəş çəkilib,
Səsinə, sözünə gülüş çəkilib.
İzinə tökülüb durna qatarı,
Odur ki, yollardan yiğışmaq olmur.

Tökülüb eşiye, evi qalmayıb,
Daha yol çəkməyə heyi qalmayıb.
Göydə saxlamağa göyü qalmayıb,
Odur ki, yollardan yiğışmaq olmur.

Gilas budağından sallanıb elə
Şeh də nənnilənir belədən-belə.
Açmayıb bir çəmən, bir çiçək hələ,
Odur ki, yollardan yiğışmaq olmur.

Tökülüb üzünə teli bu qızın,
Elə gözü üstə əli bu qızın,
Küləklər nazlayır elə bu qızı,
Odur ki, yollardan yiğışmaq olmur.

Bu yazın qapısı dinşənib daha,
Ünvani, arzusu dinşənib daha.
Alnında yazısı dinşənib daha,

Odur ki, yollardan yığışmaq olmur.

1971

Damla

Damla -

Üzülməmiş ümiddən iz,
min il damsə, - göl, dəniz.

Damla -

Səhrada sudan soraq,
çicəklərin sırgası.

Damla -

Daşın sinəsində oyuq,
qışın qapısında: - Tıq, tıq...

Damla -

tabla;

damla-damla -

bir səhəng ağ gümüş topla!

1969

Payız

Oxşadıqca yarpaqları sərt külək
yanaqları allanar.
Təbiətin qulağından sırga tək
qızıl payız sallanar.
Köynəyini dəyişdikcə sıx meşə,
işiqlanan ciğirlər.
Yaxındamı, uzaqdamı həmişə
qərib quşlar çigirar.
Qara bulud göydən elə alçalar,
gəlib yerlə öpüşər.
Göylər tez-tez şaqqıldayar, əl çalar,
dərələrə səs düşər.
Yolda, izdə gediş-gəliş azalar,
biyabanı andırar.
Çördən, çöpdən yiğib-yiğib ayazda,
yolcu tonqal yandırar.
Külək gəlib pülədikcə gizlicə -
yaş kösövlər fişildar.
Ocaq yanar, yuxu dolar gözlərə,
kolda xəzəl xışıldar...
Küçələrdə külək görçək, yel görçək, -
salamlayalar xəzəllər.
Örpəyinin arxasından günəş tək
gülümşəyər gözəllər.

1969

Sevgilər

İndi aramızda – «salamməleyküm»,
İndi gözümüzdə – baxış da əzgin.
Hərdən kəsişəndə durub hələ ki
Yolumuz qaçmağa bəhanə gəzmir.

Biz ki sevməmişik, qara vermişik,
Qısqanc qəlbimizə «döz», demirik ta.
İsti görüşlərə ara vermişik,
Soyuq zəngləri də gözləmirik ta.

Ötür ömrümüzdən saatlar, anlar,
Nəbzimiz deyil ki, sayaq birbəbir.
Biz necə sevirdik, sevirdik, Allah!..
İndiki sevgilər sevgi deyildir.

Minnət biçimində, şər biçimində,
Sevgi də ayrı cür bazardı indi.
İndiki sevgilər – Yer biçimində,
Allah da sevgidən bezardı indi.

İndiki sevgilər – sevgiyə acliq,
Sevənin gözünü bağlaya bilmir.
İndiki sevginin qapısı – açıq,
Gedəni yolundan saxlaya bilmir.

Eh, onda uçurduq, uçuşdu sevgi,
Sevgilər kəsirdi kəbini, Vallah!
Uzağı, bir qəfil öpüdü sevgi,

İndiki sevgilər...
Nə bilim, Vallah!

2010

Gəl, deyirəm...

Cəlaləddin Rumiyə

Çəpərləyib əllərimi göz üstdə,
Çökdürmüşəm uzaqlığı diz üstdə.
Köklənibdi duyğularım söz üstdə,
Gəl, deyirəm, mənə şeir yazdırın.

İlhamımmı, bəxtimmişən, bilmirəm,
Mənim şahlıq taxtımmışan, bilmirəm.
Dərdlə görüs vaxtımmışan, bilmirəm,
Gəl, deyirəm, mənə şeir yazdırın.

Duyğum, hissim gündə bir az korşalır,
Sözdə, səsdə, ündə bir az korşalır.
Əqidədə, dində bir az korşalır,
Gəl, deyirəm, mənə şeir yazdırın.

Gəl, taleyim, gəl, imanım, gəl, dinim,
Sənsiz nə qəlb, sənsiz nə də əl dinir.
Xilasımsan, gəl, sovuşdur dərdimi,
Gəl, deyirəm, mənə şeir yazdırın.

Gəl ki mənim səndən özgə kimsəm
yox,

İbadətim, məscidim yox, kilsəm yox,
Sevincim yox, nifrətim yox, hırsım
yox,
Gəl, deyirəm, mənə şeir yazdırın.

Dəstələyib hövsələmi, səbrimi,
Aşmadım da sənsizliyin səddini.
Gəl də, yenə taxta çıxar qədrimi,
Gəl, deyirəm, mənə şeir yazdırın.

2011

Yağış, gəl

Yandığımız, bişdiyimiz bəsdi, bəs,
Buxarlanıb uçduğumuz bəsdi, bəs,
Haldan-hala düşdürüümüz bəsdi, bəs.
Dözəmmirik, yağış, gəl, ay yağış, gəl,
Yaxınlardan, uzaqlardan yığış, gəl.

Mən nə bilim, Avropada neylədin,
Çin səddini aşdın-daşdın, teylədin.
Demirəm ki, sel-suyunu əylə, dön,
Halımıza sal bir sərin baxış, gəl,
Nə durmusan, yığış, gəl e... yığış,gəl.

Dəli-dolu gəlməyəsən gələndə,
Leysan olub gəlməyəsən gələndə.
Araz yolu gəlməyəsən gələndə,
Bu cızdağa, bu cız-bıza naxış gəl,
Hardasansa, yığış, gəl e... yığış, gəl.

Bir az sərin, bir az soyuq səpələn,
Bu dəm verən şəhər boyu səpələn,
Sən Allahın, soyut göyü, səpələn.
Sel olma ha, damla-damla axış, gəl,
Axır ki gəl, yiğış, gəl e... yiğış, gəl.

Canımıza əldə nacaq çatıbdi,
Qovurğa tək töküb saca, çatıbdi,
Günəş baba bizdən ocaq çatıbdi.
Toparlan da, dərə, təpə, yoxuş gəl,
Bu yollardan yiğış, gəl e... yiğış, gəl.

Qürurlanma, ölçü də qoy həddinə,
Ləbaləb ol sərhəddinə, səddinə.
Yağış, səni and verirəm cəddinə,
Gelişinə yağırmayaq qarğış, gəl,
Elə gəl ki, yenə deyək, yiğış, gəl.

2010

İşıqlı yuxular

İşıqlı yuxular görür gözlərim,
Görür ki, gündüzü uzanıb gedir.
Göylərdə ulduzlu yollar közərir,
İşıqlı göyüzü uzanıb gedir.

Uçuram - küləklər qolumu tutub,
Qanadım dirənib üfüqlərəcən.
Üçuram - göyüzü yolunu tutub.
Uçuram, uçuram ümidlərəcən.

Məndən uzaqlaşan, məndən ayrılan
Ayların, illərin ipi əlimdə.
Əllərim fələyə çatır az qala,
Günəş hərarətlə öpür əlimdən.

İliaq bir təbəssüm qonur üzümə,
İlahi duyğular baş alıb gedir.
Baxıram - yolların yönü üzümə,
Baxıram - ömrümün qışları gedir.

1980

Indi

İndi xırda ümidlərə inam yox,
İndi böyük arzularla yola çıx.
Əldə qılinc yol üstündə duran yox,
İndi böyük əməllərə yol açıq.

Müdriklərin yumruğunda düyülüb
Dəliqanlı həvəslərin örkəni.
Bu müdriklər ucalıqda göy olub,
Bu həvəslər bu göylərə söykənib.

İgidlər də pələngdimi, şirdimi -
Boy-buxunu çinarlara kölgədir.
Di gəl, durub xoşbəxtliyin sərrini
Bir körpənin gülüşündən öyrənir.

İstəklərin, əməllərin saflığı
Səadətə, ağ günlərə tuşlanıb.
Ömürlər də acı-şirin, dadlıdır,
Ömürlər də baharlıdır, qışlıdır.

Gözəllərin gözlərində nazlanır.
İgidlərin baxışları indi də.
Cəsarətin çılğın, dişi aslanı
Gözəllik tək alqışlanır indi də.

Batıb xırda ümidlərdə itən yox.
İndi böyük arzularla yola çıx.
Tikan olub, yol üstündə bitən yox,

İndi böyük əməllərə yol açıq.

1985

Mirvari yetirən qız

Gündoğandan bir qız endi gözümə,
Yanağında dan yerini gətirdi.
Şəfəq endi, ulduz endi gözümə, -
Cılvələri, işvələri ətirli.

Dil ayriydi, fəqət hər gün qarşımı
Dostluğunu baxışıyla tökdü o.
Yanağıma, gözlərimə, saçımı
Əllərinin hənirini çəkdi o.

Gözlərində ölkəm adlı bir maraq,
Həqiqəti öyrənməyə gəlmışdı.
Çətirvari hücrəsindən çıxaraq,
Səmaları bürünməyə gəlmışdı.

Əllər, qollar, işarələr dil açdı;
Şirin-şirin söhbətlərə qapıldıq.
Üzümüzdə təbəssümlər gül açdı,
Ürəyimiz bir-birinə tapındı.

Baxışında kölgələnən bir ahı
Gizləsə də kirpiyinin çətiri,

Bilirdim ki, onun ana torpağı
Düyüdən çox yenə şüa bitirir.

Cəlladlığı hünər bilən ordudan
Bir qatili nişan verdim, - tanıdı.
Gözlərinin ram olmayan odunda
Xirosima, Naqasaki yanırırdı.

O qız getdi, deyilməmiş sözləri,
Oxunmamış nəğmələri qalıbdır.
Üfüqlərin arxasında dan yeri,
Ürəyimdə onun yeri qalıbdır.

1974

Bu güllər

Arzularım söz bağından gül dərər,
Burda nərgiz, burda inci mənimdir.
Ətirindən kim məst olar, bilmərəm,
Bu güllərin gül sevinci mənimdir.

Bu güllərin rənglərini siz deyin,
Səma düşüb, dəniz düşüb baxtna.
Ağlığında yeddi rəngi gizləyib,
Yeddi rəngdə duruluğa baxsana.

Bu güllərin fəsilləri mənimdir,
İstisindən, şaxtasından qaçmaram.
Uğurları, kəsirləri mənimdir,
Ögey, doğma baxmasından qaçmaram.

Bu güllərlə yay adladım, qış aşdım,
Ağarası saçım daha qalmadı.
Hər addımda dincliymə iş açdım,
Töküləsi dışım daha qalmadı.

Bir sərtlikdə tikan olub kiminə,
Bir tənədə məni süzüb gözücü.
Səbrim alib bu minnəti ciyninə,
Hey daşıyır, hey yaşayır özüyün.

Arzularım söz bağından gül dərər,
Burda nərgiz, burda inci mənimdir.
Ətirindən kim məst olar, bilmərəm,

Bu güllerin gül sevinci mənimdir.

1985

Bilmirəm

Həsrətinin sorağına düşən – mən,
Həsrətindən nə umuram, bilmirəm.
Qısqanlıqdan ürəyimdə üzənən
Xiffətindən nə umuram, bilmirəm.

Ümidimmi məni sənə bağlayan,
Gelişini güzüm üstdə saxlayan?!
Hər görüşü ayrılıqla haqlayan
Qismətimdən nə umuram, bilmirəm.

Heç bilmirəm hardan endi bu duyğu,
Qəlbə axdı, hissə döndü bu duyğu.
Hansı iman, hansı dindi bu duyğu,
Hikmətindən nə umuram, bilmirəm.

Ömür keçər, ürək yaşa dolarmış,
Gah bahara, gah da qışa dolarmış.
Sevgisilə dönüb yaşıd olarmış,
Nisbətindən nə umuram, bilmirəm.

1978

Bu məhəbbət bəlkə də...

Bu məhəbbət bəlkə də belə yazıq
deyildi,
Bu məhəbbət bəlkə də belə miskin
deyildi.
Belə uzaq deyildi bu torpağa bu
göylər,
Belə küskün deyildi bənövşələr
ömürdən.
Gəlib, gəlib bu qızın qəlbinə
düşənəcən
Bu məhəbbət bəlkə də belə yazıq
deyildi.

O qız kimi sevirdi, o qız niyə sevirdi?
Qəlbindəki işığa, hərarətə sevindi.
Haçandan açdı çıçək, yandı, alışdı
haçan?
Bir körpə həvəs olub ömründən çıxıb
qaçan
O cılız, o sisqa qız hayanda qalıb
indi?..
Bir ovuc ətir olub, bir ovuc nəsim
olub,
Küçə, qapı, pəncərə zara gəlib
əlindən.
Kimdir onun qəlbini pəncərədə,
qapıda,
küçədə qoyub gedən?

Neçin düşdü bu oda,
Neçin içdi bu meyi?
Daşa dəyib istəyi,
Qışa düşüb ürəyi.
Leyliyə döndüyüünü, harda kimə
deyibdi?
Bu qızın ürəyində yanana, bişənəcən
Bu məhəbbət bəlkə də belə yazıq
deyildi.

Arzusunu, sözünü gizləməyib
kimsədən,
İstəyinin izini gizləməyib kimsədən.
Hara gedib, - ardınca dördgöz olub
şübhələr,
Mərhəmətsiz, səbirsiz, dargöz olub
şübhələr.

Qəlbindəki həsrətin ünvanı xəyal imiş,
O hərarət, o işiq, demə qara xal imiş.
Mahnılar həzin-həzin axıb, dolub
qəlbinə,

Dənizlər mehvərindən çıxıb, dolub
qəlbinə,
O şəqraq ədalardan nə iz qalıb, nə
əsər,
Dönüb quru nəfəsə, dönüb uzaq bir
səsə.

Gözündən həzin-həzin kədər boylanır
baxır.

Dünya baxışlarında qəmə boyanıb
baxır.

Yoxsa vaxtsız qocaldı,

Yoxsa vaxtsız əyildi?!

Bu qızın ümidinə, qəlbinə düşənəcən

Bu məhəbbət bəlkə də belə yazıq
deyildi.

1980

O sevirsə

Düşüb tərslik kəməndinə, qayıtmaz,
Ay dolanar, il sovuşar ömürdən.
Qürurluyam, vüqarlıyam mən bir az,
İnadlıdır, inamlıdır o deyən.

Bilirmi ki, döyümlüdür həsrətim,
Gözləyəcək son ümidi sonacan?!
Davamlıdır, döyümlüdür xisləti...
Fəqət, hissim vüqarımda donacaq.

Donacaqdır zərif-zərif əllərim
Onu gəzən ümidlərin qoynunda.
Xiffətimi əsən mehlə bölərəm
O pərişan söyüdlərin qoynunda.

Qarışaram yarpaqlara, şıvlərə,
Pöhrəlikdə mələl-müşkül itərəm.
Nadan əllə doğransam da yüz kərə,
O yollarda söyüd olub bitərəm.

Vüqarımıdır sevgimin də ünvani,
Sınamaqcın onu qırmaq nə gərək?!
O sevirsə, öz inadı bir yana,
Vüqarımı sindirmayıb, gələcək.

1976

Görüs

Rastlaşdıq - diksindik,
baxdıq, qımışdıq,
Hər gözdə yüz ilin savaşı vardi...
Mənim gülüşümdə -
bir udum açıq,
Sənin gülüşündə göz yaşı vardi.

Duymazsan,
soruşma sən əbəs yerə -
Nədir gözlərimdə bu düşmənçilik.
Məndə - o günlərdən acı xatire,
Səndəsə - bir dərin peşimançılıq.

Mən -
itən ömrümün intiqamında,
Sən -
ötən səhvinin yalvarışında.
Mənim məsumluğum -
sənin yanında,
Mənim ilk baharım -
sənin qışında.

Yox,
Nə acıqlanar, nə saxlaram kin;
Vermərəm
qəlbimdə sənə yer daha.
Sən də yoxluğunу qoru mənimçin,
İnanma - görəsən məni bir daha.

1971

Bir dəfə

Bir dəfə baxsan mənə,
doğacaqdır günəşim
nurlu baxışlarından.
Yağacaqdır sevincim
həsrət yağışlarından.
Bir dəfə baxsan mənə,
təzələşəcəyəm mən,
gözəlləşəcəyəm mən.
Bir dəfə baxsan mənə,
dünya gözəlləşəcək
mənim gözəlliyimdən.
Baxışlar dənizində
"Ümid limanım" mənim,
ay mehribanım mənim,
haçansa, haradasa
bir həsrətin gözündən
nur ələnir üstümə, -
qədəminə səpirəm.
Baxışından ulduzlar
səpələnir üstümə, -
ulduzları öpürəm.

1973

O gün

O gün
mənim dilimdəydi sənin adın,
əlimdəydi sənin əlin -
əllərini geri aldın.

Baxışını görməmişdim belə qəmdə;
çıxıb getdin - mələl-məhzun, -
baxışların qaldı məndə.

O gün mənə el elədi əllərinlə;
əllərindən
yollar düşdü aramıza,
aylar düşdü aramıza.

Əllərini qaytar gəlsin bu günümə -
Aylar gün-gün müştuluğa qaçan olsun.
Qaytar, -
sənli qatar gəlsin bu günümə, -
Sənli səhər
qapımızı açan olsun.

1975

Və sonra

*«Sənin telefon nömrən»
silsiləsindən.*

Kədər məni təkləmişdi,
Qəm məni ətəkləmişdi.
Təkliyimin kədəri bir yana,
Kədərimin təkliyini
çəkə bilmirdim.
Hara zəng elədimsə,
hara ərk elədimsə,
"Səsim sənə çatmadı".
Çatmadı ərkim sənə,
Çatmadı dərdim sənə.
Axırda
didim-didim didişdirdim
yaddaşımın
doqquz dağ aşib,
yeddi dəryadan səsi gələn
dəmir əsalı,
dəmir çarıqlı ümidini:
Doqquz dağdan qayıdan
"üç" əks-sədada
altı batmanlıq
dəyirmən daşını
"Səkkiz" nəfəsə qaldırdım.
"Yeddi" dəryanın dibini
"üç" gün əlek-vələk elədim.
Kirpiyinin ucunda
asılı qalmış

göz dağı,
göz dustağını görmeyə
"iki" göz də
satın aldım.
Ömrü - tərəddüdlə,
İnadla
Sürüyüb gətirdiyim
"dörd" yol ayricında
qaldım;
Heyf!..
Sən hardaydın?
Kim idin?
Bəlkə mənə qayıdan,
Bəlkə məni ayıldan
elə öz səsim idi?!
Yetmədi qəmim sənə,
Heyf, güvəndim sənə!..

1979

Salam sənə, ay işığı

Salam sənə, Ay işığı,
Salam sənə, alma işığı,
Salam sizə, dayı uşağı,
Əmi uşağı.
Ürəyimi gətirmişəm isindirməyə
istinizdə,
işiğinizda.

Salam sənə, çəmən ətri,
Salam sənə, nənə ətri,
bacı həniri, qardaş həniri...
Canımda əsrin soyuğu,
isiməyə gəlmışəm,
gözünüzdə,
sözünüzdə,
üzümə toxunan nəfəsinizdə.

Salam sənə, bulud qatarı,
Salam sənə, durna qatarı, -
Ümid qatarı,
hərəkət qatarı,
bərəkət qatarı.
Baxışlarım ardınızca düşüb
hara gedib, -
bilmirəm.
Heyrətimi yiğışdırmağa gəlmışəm
sürətinizdən.

Salam sənə, sünbül sığalı,
anadil nəvazişi,
bülbüл sığalı.
Dedi-qodudan qulağı sırgalı

illərimi, aylarımı
gün-gün əzizləməyə,
gün-gün təmizləməyə
gətirmişəm
səsinizə,
ününüzə.
Salam sizə!..

1981

Qələbə sevinji

Bu oğlanın nəşəsində bulaqlar daşır,
Görən ona nə olmuş ki, sevinir belə?!
Yəqin yenə haradasa pəhləvanlaşıb,
Çətinliyin kürəyini vurubdur yerə.

Gülüşünə toxunmayın - qırıla bilər,
İndi onun həvəsinin atlı çağıdır.
Ədasından, qürurundan vurula bilər -
Adiləşər gözlərində ucalmağı da.

Duya bilməz heyrətin də nağıllığını,
Adiləşər, sevinməyi yadırğayar o.
Dözə bilər sal daşların ağırlığına,
Dözə bilməz soyuqluq tək bir ağrıya
o.

Gəlin onun sevincini bölüşək, gülək,
Heyrət görsün hünərinə gözlərimizdə.
Qürur dolu baxışını zirvələşdirək, -
Zirvələr də, sevinclər də öz əlimizdə.

Bu oğlanın nəşəsində bulaqlar daşır,
Yoxsa sevir, sevgisindən sevinir belə?!
Bəlkə yenə haradasa pəhləvanlaşıb,
Çətinliyin kürəyini vurubdur yerə.

1976

Özbək qızı

Nə tez durub daranıbdır bu gözəl,
Sübh şehindən yaranıbdır bu gözəl,
Hörüyünə sarınıbdır bu gözəl,
Gözlərində qara gölə düşərsən.

Mahnıları həsrətlidir, həzindir,
Bir az onun, bir ağı da bizimdir.
Al dütarı, o simlərdə gəzin bir,
Bəm tutarsan, dönüb zilə düşərsən.

Qonaq oldun, qohumusan, dostusan,
Süfrəsindən can dərmanı istə sən.
Çıx səfərə, burda yolun üstə sən
Doğma günə, doğma elə düşərsən.

Çöhrəsinin bədirlənmiş ayı var,
Deyirlər ki, bu payızda toyu var.
Xəzərimin o üzündə tayı var.
İki üzdə birgə dilə düşərsən.

1984

Sənin ad günün

Nə yaxşı bu həyata
Sən gəlmisən mənimçin.
Mənim bayram günümdür
Sənin doğulduğuñun gün.

Nə yaxşı bu həyata
Mən gəlmişəm səninçin.
Sənin bayram günündür
Mənim doğulduğum gün.

Qəlbimin şad günüdür,
Həsrətin yad günüdür,
Eşqimin ad günüdür -
Sənin doğulduğuñun gün.

1970

Miğmiğa

Elə bircə sən əskiksən,
Sən də mənə tuş gəldin.
Neyləyək, ta gəlmisən də,
A miğmişa, xoş gəldin!

Didişməyə kimsə yox,
Mən canla əlləşirəm.
Cəlmisən, canım qurtardı,
Ta sənlə əlləşərəm.

Qapım taybatay açıqdı,
Pəncərədən gəlirsən.
Oyunun olsun, a miğmişa,
Hancarıdan gəlirsən?

Dodağında mızıltı,
Sərxoşsan, ya dəlisən?
Dərdivardan yapışma,
Harda "vurub" gəlirsən?

Özünə yazığın gəlsin,
Gendə dur eləcə sən.
Mən başdan-başa dərmanam,
Dişlədin, ölücəksən.

2002

İlk bahar

Yuyub əl-üzünü qışın qarında,
Yumşalar, ovular indi tarlalar.
Bağda, ağacların budaqlarında
Tumurcuq içindən püskürər bahar.

Təzəcə din vuran tər bənövşəni
Əyilib astaca üzməyin gələr.
Qışdan silkələnib çıxan meşəni
Elə hey gəzdikcə gəzməyin gələr.

Bir şey qalmasa da qışın köçündən,
Hərdən saxta-sazaq izləyər səni.
Qalxıb quzulamış torpaq içindən
Bir yeni dirçəliş gözləyər səni.

Təzəcə şumlanan torpaq üstünə
Kəndin ləpirləri tökülər indi.
Zərif şırımlanan tarlaya yenə
Xirdaca toxumlar səpilər indi.

Yuyub əl-üzünü qışın qarında,
Yumşalar, ovular indi tarlalar.
Bağda, ağacların budaqlarında
Tumurcuq içindən püskürər bahar.

1967

Dünəndən bujünə

Yenə bahar havasına qapım - açılı,
Yenə bahar rayihəsi götürüb məni.
Hələ dünən dözümümlə yendim əcəli,
Bu gün alıb təbiətin etiri məni.

Nə sözüm var bu hikmətə, nə etirazım,
Bir gün döyən, bir gün öyən dünyadı
bu da.
Bu sevgiyə, bu nifrətə gümanıb azıb,
Oyunçudur, öz oynunu oynadır bu da.

Deyən Günəş gülümsəyir başımın
üstdə,
Bu tufandan, qasırğadan çıxıram
deyən.
Uğur üstdən uğur gəlsin işimin üstdə,
Bəxtim ilə qolboyundur axırm deyən.

Təzələşən təbiətmi, ya ömrümmüdür?
Ağlımmıdır, hissimmidir? -
Ayırammiram.
Bu duyğular yalanmıdır, ya
doğrumudur?
Nədir axı içərimdə bu bayram quran?

Hələ dünən dözümümlə sovdum əcəli,
Daha yaxın düşməz mənə yüz canı
ola.

Baxıb gördüm, dadi-bidad, dünya
gözəldi,
Yaşamağa, yaratmağa imkanın ola.

Baxıb gördüm min yaşda da, milyon
yaşda da
Gözəlliyi, xoşluğuyla cavandı dünya.
Siğalla da, dümsüklə də, sev də, daşla
da,
Oynamağı bilirsənsə, havandı dünya.

Oynamağı bilirsənsə, utanma, qol aç,
Çalan kimdi, çalınan kim, sənə borc
deyil.

Çıx meydana, ətəyindən tutana qol aç,
Tumurcuq ol, bu yaşda da, hələ gec
deyil.

Tumurcuq ol, arzu çırtla, ümid çiçəklə,
Səni udan əjdahanın ağızından od qap.
Div öündə iməkləmə, yetir, ətəklə,
Ünvanından ünvan qopar, adından ad
qap.

Tumurcuq ol, ömrün qışı, ağ günün
gəlir,
Daha qaçar söhbətindən, sözündən
ələm.

Neçə illik yasdan çıxıb ruhun dincəlir,
Gözəlləşir, cavanlaşır gözündə aləm.

2000

Günəşin ünvanı

Mən Günəşin ünvanını almışam,
Mən Günəşin qonağıyam bu gündən.
İstəyim var - bu qayğıdan alışam,
İstəyim var - bu qayğıya bürünəm.

Bu acını damla-damla içərəm,
Bu istini köçürərəm qəlbimə.
Bu vurğunu qollarımda ölçərəm,
Bu qayğının körpəsi - mən, gənci -
mən.

Mən Günəşin ünvanını almışam, -
Bir neçə vaxt seçilərəm ömrünə,
Bir neçə vaxt biçilərəm boyuna, -
Xəzərlənər günlərimin havası.
Balıqlardan oğurlayıb dənizi,
Yosunlardan oğurlayıb dənizi,
Addımında daşıyaram qoynuna.

Mən Günəşin ünvanına düşmüşəm, -
Sehirlənib günlərimin sayı da.
Ümidlərim Ulduzlanıb, Aylanıb.
Soraq düşüb
Saxalındən, Riqaya,
Soraq düşüb
Kamçatkadan Qubaya ...
"Günəşli"nin Günəşi də, Ayı da
Ünvan olub,

Yer üzünə paylanıb.

1978
“Günəşli”

sanatoriyası

Ciçi xalısının göyərçinləri

xalçaçı

Ağbirçək

Seydayevaya

Zibeydə

Nənənin ağappaq telindən uçdu,
Alyanaq qızların dilindən uçdu.
Mən tutmaq istədim o göyərçini,
Əlimi uzatdım,- əlimdən uçdu.

Uçdu bir cehizin incisi kimi,
Uçdu bir baharın qönçəsi kimi.
Uçdu,- Avropanın müzeylərinə
Qondu bir obanın elçisi kimi.

Uçdu bir xalçanın naxışlarında,
Uçdu bir dünyadan alqışlarında.
Uzaq üfüqlərdə heyrətə qondu
Kiminsə yanıqlı baxışlarında.

Nənənin ağappaq telindən uçdu,
Alyanaq qızların dilindən uçdu.
Fərəhdən yürüüb tutmaq istədim,
Əlimi uzatdım, - əlimdən uçdu.

1971

Küçə

Yerişlərə dolanan küçə,
Yürüşlərə yollanan küçə,
Baxışları yanın küçə,
Gecə keçdi, e...
Yatsana.

Gedənlərindən üz çevir,
Gələnlərinə duz çevir.
Yüz ölç, yüz biç, lap yüz çevir,
Gecə keçdi, e...
Yatsana.

Yatdın, gözün yumulmadı,
Qaçdın dizin yorulmadı,
Ağ gündüzün yorulmadı,
Gecə keçdi, e...
Yatsana.

2004

Bir xırda gölməçə,
Bir islaq sərçə,
Endi gölməçəyə -
Su içsin deyə.
Çərçə islaq idi,
Gölməçə susuz.
Silkindi, sərçənin
Suyu süzüldü
Susuz gölməçəyə,
Yaş gölməçəyə.
Sərçə cikkildədi,
Gölməçə güldü.

2006

Ay işığı – süd kimi

Qış çağı, ya yaz çağı
Gecənin ayaz çağı
Feyzi çıxardı "ova".
Ürəyində çırpinan
Qorxunu qova-qova.

Yığardı-yağmalardı,
Torbasına salardı
Yumurtadan, toyuqdan.
Oğruyu - oğurlardı
Kiminin yuxusunu,
Kiminin qorxusunu.

Yuxusu oğurlanmışlar
Qorxu tüfənglərini
Boşaldardı oğruya.
Feyzi bu qorxulardan
Kölgəsini qoruya-qoruya
Yol salardı bir gecədən gündüzə.
İzləri qalardı bizə-
İzlərini apara bilməzdi.
Feyzinin əvəzinə
Səhər izlərini tutardılar.

Bir müddət
Feyziyə qəzəblərini
Unudardılar.
O belə yaşayardı -

Gecələr
cəbhə xəttini
kişisiz kəndimizə
daşıyardı.

Daha öyrəncəliydik
Bu ayaz gecələrdə
sülənən
yad nəfəsə.
Göydə Ay görünən tək
Biz verərdik səs-səsə;
"Ay işığı - süd kimi,
Feyzi gəzir - it kimi".
(O isə tülükü kimi gəzirdi)
Bir gecə də
izlərini yumaqlaya-yumaqlaya
çatdılar
Feyzili bir talaya.
Aldılar araya,
tutdular...
Adamlar
Feyzinin pisliyini
bölüştülər.
Gördülər ki, hərəyə
lap bir zərrəcə düşdü -
gülüştülər.
Özünü də,
Pisliyini də unutdular.
Bizə isə

aylı gecələrin
Feyzili mahnısı qaldı:
"Ay işığı - süd kimi,
Feyzi gəzir it kimi".

1976

Dilim

Dəyişə bilmədim, məni bağışla,
Gözüm gördüyüünü yanında bilmir.
Səni duymadığım anı bağışla,
Ağlım hisslərimi yönəldə bilmir.

Soyuqluq dünyanın özü boydadır, –
İçindən – çölünə isitmək olmur.
Hər kəs böyüklükdə sözü boydadır,
Odur ki, hamını eşitmək olmur.

Yoxa çıxanları ara sözündə,
Sözünün içində gizlənir hamı.
Söz de, gizlənəsən elə özün də,
Zamandan zamana, damsə, söz damır.

Dilimin canında – söz şirinliyi,
Məni söz düzündə yaşıtdı dilim.
Dilimin varlığı – öz diriliyim,
Yağıya söz ilə daş atdı dilim.

Dilim güvəncimdi, əlim yalınsa,
Dilini yașadan xalq ölü bilməz.
Qadağa qoyulsa, döner qılınca,
Dil ağa tanımaz, dil kölə bilməz.

Ömrümə, günümə bayramdı dilim,
Elimdi, sözümdü, söhbətimdi o.
Ağımıdı, nəğməmdi, laylamdı dilim,

Üçrengli bayrağım, dövlətimdi o.

2011

Söz

Çapdim sözün sahilinə,
Baxıb gördüm, dəryadı söz.
Fikrin, hissin, həyəcanın
Laylası söz, fəryadı söz.

Çətininə çiyin verdim,
Asanında sindim sözün.
Yandım, bişdim ocağında
Əhdim sözün, andım sözün.

Uzaqda yox, alnımdaydı,
Açar oldum söz qəlbinə.
Xoş üzümlə, sərt üzümlə
Məni saldı öz qəlbinə.

Nə sirri var, açdı, tökdü,
Mənə saldı mehrini də.
Əziz tutdu, mənə qızdı
İmzasını, möhrünü də.

Saydım, seçdim, incələdim,
Öpdüm əlin halal sözün.
Durdum elə qulluğunda
Anam sözün, balam sözün.

Söz hasardı, söz divardı,
Dünyanın iç qapısıdır.
Açmadınsa, düz divardı,

Açdınsa, keç, qapısıdı.

2008

Bu istək

Necə yaxınlaşdım, uzaqdı elə,
Necə əzizlədim, yazıqdı elə.
Böyükür, ilahi, uşaqdı elə,
Axı hara çəkir bu istək məni?

Atamın, anamın izi yox onda,
Sevmək, ya sevilmək hissi yox onda.
Vallah, bircə tikə gözüm yox onda,
Axı hara çəkir bu istək məni?

Yaşının ardınca zaman atlıdı,
Ondan can bahası uman atlıdı.
Dəyişmir, ay Allah, haman atlıdı,
Axı hara çəkir bu istək məni?

Elə dərə-təpə yürüyəndi o,
Bir ümid nisgilli ürəyində o.
Boynuma ip salıb sürüyəndi o,
Axı hara çəkir bu istək məni?

Ağlının ucundan nələr çəkirəm!
Düşüb dabanına kədər çəkirəm.
Elə inandırır - hədər çəkirəm,
Axı hara çəkir bu istək məni?

Hərdən həsrət olub gözümə çökür,
Qaçıram qurtaram, izimə çökür.
Yalvarır, uşaq tək dizimə çökür,

Axı hara çəkir bu istək məni?

Uydum qılığına, yanıldım yenə,
Düşdüm oyununa, yenildim yenə,
Durub arxasınca yönəldim yenə,
Axı hara çəkir bu istək məni?

1999

Yağışlı yay gejəsi

Axıdır başıma
bu nəm işığı,
Elə şırıltıyla
üzüaşağı.
Sıxır gözlərini
bu qara gecə,
Yağır bağ-bağata,
yollara gecə.
Bir ara vermir də
zalim uşağı, -
İşiq yağışına
axışır elə.
Sıxır gözlərindən
bir yetim bala
qəlbinə toplanan
yağışı elə.
Kuçə şidirğidi
təkər səsindən.
Adamlar - tələsik,
adamlar - yetik.
Yetib bir-birini
ötər səsindən
avtolar,
taksilər,
duracaq səsi.
Yağış
işıqları kəsir,
doğrayır,

lampalar - asılı
papaqlarından.
Bu yaş küçə kimi
uzanan yağış

süzülür gecənin
ətəklərindən.
Şəhərin əlləri
başında qalıb,
gizlənib yerişlər
çətirlər altda.
Axır pəncərədən
çölə baxışı, -
bir şair hicqırır
sətirlər altda.
Sınır səmaların
dor ağacları, -
sınır, səmaların
quluncu sınır.
Səksənir küçənin
duracaqları, -
göylərin ildirim
qlıncı sınır.
Şaxıyan, şığıyan
od şırımı da
ölür dağ buludun
aşırımində...
Bax, bir yay gecəsi
elə beləcə

Mələklər od çatıb
su qızdırırırdı,
Yağış bir şəhəri
islağa qoyur,
Göylər bu şəhəri
çimizdirirdi.

2006

Allah, Allah, gör nələri
Mən uda-uda gəlmışəm.
Ümidimi yollarıma
Şam tuta-tuta gəlmışəm.

Gah enmişəm, gah qalxmışam,
Düz gözümdən düz baxmışam.
Dünyaya sözlə çaxmışam
Dönüb bir oda gəlmışəm.

Adam boyu canım vardı,
Ünvansız ünvanım vardı.
Nə dadım, nə tamım vardı,
Söz ilə dada gəlmışəm.

Görüb Yerdə qərib mənəm,
Qələmin göndərib mənə.
Söz macalı verib mənə, –
Tanrıdan səda gəlmışəm.

2013

Yorulmuşam, yorgunluqdan
Canım içimdə qıvrılır.
Gün-dirilik - qaqaqaçda,
Yollar qıçında qıvrılır.

Daddım ömrün sərtliyini,
Gizləmirəm pərtliyimi.
İçimdəki dərd düyüünü
İlan biçimdə qıvrılır.

Kimdir - yarası qəlbimdə? -
Gəlsin, arasın qəlbimdə.
Günün qarası qəlbimdə,
Ağrı saçında qıvrılır.

2006

Məqam

Nə yerə sığıram, nə göyə indi,
Yerlə Götə arası bölgüyəm indi.
Gələmmir mizana, ölçüyə indi,-
Yerimiz olmadı Yer məqamında.

Bir bağlı qapıya açar olmadıq,
Bir əcəl sevgiyə düçar olmadıq.
Tale yoxluğunda naçar olmadıq,-
Dayandıq dözümün şir məqamında.

Gələnə-gedənə əl verdik elə,
Bir isti salama yalvardıq elə.
Demə bir məqamda alverdi elə,
Dünya səxavətdi bir məqamında.

Gileydi, güzardı, gəl unudaq ta,
Yaxşı da, yaman da bizdən uzaq ta.
Hansı günümüzü bəxtə yozaq ta?!
Gömüldük dünyanın sərr məqamında.

2012

Yolumla

Çalışıram canfəşanlıq etməyim,
Yol azanlıq, hədd aşanlıq etməyim,
Əldən-ayaqdan düşənlik etməyim,
Əyri gürüb, düz gedirəm yolumla.

Qaçış-qaćış dayanmışam, nəfəs yox,
Qazancımdan itiyimə əvəz yox,
Gözdən düşən ümidlərdə həvəs yox,
Qoymuram bir iz, gedirəm yolumla.

Özü yanır indi dərdə yanan da,
Dünya-aləm elə ahda, amanda,
Məni yolda qoyub ötmür zaman da,
Yedeyində tez gedirəm yolumla.

Vaxt alıram deyən çərən-pərənlə,
Gün-güzəran halal keçməz haramla.
Ha çapsam da, düzdə, dağda, aranda,
Qaldırmıram toz, gedirəm yolumla.

Hərdən elə vaxt məni də çasdırır,
Adın görüb ermənidə, çasdırır.
Haqdan gələn fərmanı da çasdırır,
Eyləmirəm söz, gedirəm yolumla.

Açıq qapı örtülüdən bağlı ta,
Şirnikdirir, dolaşdırır ağlı da.
Daş-kəsəyi qorxuram ki, ağrıda, –

Qatlamıram diz, gedirəm yolumla.

2012

Ana dərd ağacıdı,
Ananı atma, bala.
Şirindi, ya acıdı,
Açib-ağartma, bala.

Ana anddı bəşərə,
Ana addı bəşərə.
Düşdün-çıxdın... işlərə
Ananı qatma, bala.

Anasız dardı Dünya,
Sənsiz də vardı Dünya.
Çox da bazardı Dünya, -
Ananı satma, bala.

2012

Qayıdım gəlim

*Ruhun dünyaya dəfələrlə
qayıtmazı barəsindəki fikirlərə*

Hər şeyi, hər şeyi unudum getsin,
Unudum bir ömür gördüklerimi.
Gümanım, inamım, ümidim getsin,
Unudum yaradıb qurduqlarımı.

Qoy başlanğıc olsun, təzə-tər olsun
Dünyaya, sevgiyə, şerə gəlişim.
Kövrək addım olsun, ilk səfər olsun
Bu yerlə gedişim, göylə gəlişim.

Təzə cığır olum köhnə dünyaya,
Təzə uğurlara izim açılsın.
Gələnə-gedənə səhnə dünyaya
Salınan pərdədən gözüm açılsın.

Ömür təzələnsin gəlişim ilə,
Mənə təzə gəlsin gördüyüm hər kəs.
Hər sözüm, əməlim, hər işim ilə
Təptəzə səs olum, təptəzə nəfəs.

Təkrar görünməsin, tanış gəlməsin
Bu kəndlər, şəhərlər, ölkələr mənə.
Duyğular qəlbimə yanlış gəlməsin,
Məni yanmasın kölgələr mənə.

Açılsın ayaqdan yaş qandalı da,

Güçünə sığmasın qolum-qanadım.
Köçürüm qəlbimə o tonqalı da,
Özümü yenidən tapım, tanıdım.

Dünya heyrət olub dolsun gözümə,
Söz vədəsi olum bir təzə eşqin.
Gördüyüm dərs olsun yolcu gözümə,
Olsun qibləgahım hər sözə eşqim.

Nə həyat şövqündən enim bir addım,
Nə dost sorağından soyusun əlim.
Bu yorğun cəsədi soyunub atım,
Bir təzə cism ilə qayıdım gəlim.

2010

Həya – atam, qardaşım,
Abır anam, bacımdır.
Durub başımın üstdə,
Məni gözdən qaçırmir.

Dindim, boynumu qırır,
Susdum, mərəkə qurur.
Elə ağzımdan vurur,
Qol-qanadım açılmır.

Arxasınca göz qalan,
Mənə lap bir az qalan,
Anamdan miras qalan
Şirinimdi, acımdı.

2010

Səlaflarə

Sizdən sonra biz var idik,
Sözə doğru çapar idik.
Hücumlara sıpər idik
Sizdən sonra.

İstəyimiz nəydi görən,
Mizanı kim əydi görən?
Zərbə kimə dəydi görən
Sizdən sonra?

Kim kimi sözündən tutdu,
İzlədi, izindən tutdu.
Eh, hərə özündən tutdu
Sizdən sonra.

Çiynində baş gəzdirən də,
Gözündə yaş gəzdirən də
Döndü savaş gəzdirənə
Sizdən sonra.

Dəbə düşdü qul bazarı,
Gah qanqal, gah gül bazarı.
Dünya – sonsuz yol bazarı
Sizdən sonra.

Düşdü dəyərdən insani,
Endi göylərdən insani.
Qovdular Yerdən insani

Sizdən sonra.

2010

**Dünyaya, sevgiyə,
şəirə gəlişim**

Mən buyam

«Birinci pəncərə»

Uzaqdan işıq gəlirdi,
İşıq - uşağa doğruydu,
Uşaq - işığa doğru.
Sonra
işıq yoxa çıxdı.

«İkinci pəncərə»

Uşaq - işıq oldu,
İşıq - uşaq.
Uşaq mənə doğruydu,
Mən uşağa doğru.
Sonra
uşaq yoxa çıxdı.

«Üçüncü pəncərə»

Mən uşaq oldum,
uşaq mən.
Mən - özümə doğruydim,
Özüm - mənə doğru.
Sonra
mən yoxa çıxdım.

«Dördüncü pəncərə»

Özüm mən oldum,

Mən - özüm.
Özüm buyam;
Bu gün

bir az o Dünya,
bir az bu Dünya...

«Beşinci pəncərə»

Mən
İşıq olmuşam,
Uşaq olmuşam,
«Mən» olmuşam,
«Özüm» olmuşam.

«Altıncı və sonuncu pəncərə»

Mən - buyam;
Bu Dünyadan
O Dünyaya - Yol.
Vəssalam...

2003

Sorğu

Yaxşıdır -
yarımcıq yollar kimi,
küsülü dostlar kimi,
aldanmış uşaqlar kimi
yaxşıdır bu həyat.

Mənə mükafatı -
iki dəfə ikinin
qiymətinə şübhə.
Özümün diriliyimə şübhə.
«Sabah yaxşı gün olacağ»a
şübhə.

Əlimdən aldıqları -
Xoşbəxt olacağıma
inam.
Öləcəyimə inam.
Yenidən dünyaya
qayıdacağıma inam.

Mənə verdikləri -
heyrət,
sadəlövhlük,
məhəbbət,
nifrət.

Ona borcum -
can borcum,
ömür borcum,

nəfəs borcum,
ruh borcum.

2004

*Ruhum qaranqus
yuvasına qayıdajaq*

«Qaranlıq»

Mən yolun içindəydim,
Ayağımla
özümə yol çizirdim.
Sonra
yol ayağıma dolaşdı.
Oturdum yolu açmağa
ayağımdan.

Ayağımdan yolu açdım,
Atdım kəndin ortasına.
Sonra
gördüm ki,
yol evimizin qapısına
dirənib.

Dirənib də
açmaq istəyir qapını.
Nə istəyir
bu yol?
Mənim addımlarımımı?!
Bu da
addımlarım!
Sənin əngini əzərəm, yol!
Hara aparırsan
məni?

«İşıq»

Çatıb da
yolu ayağımdan

çixardım.
Ayaqqabı deyildi ki,
çixmaya.
Ayaqqabı darısqallıqdı
yuxuda.
Yol isə aydınlıqdı,
uğurdu.
Ancaq - evə gedəndə.
Ev isə
YOX İDİ.

Mən yolu
qonşuya daşdım,
yataqxanaya daşdım,
Törə xalagilə,
Solmazgilə daşdım.
Neyləyəydim -
ayaqlarımın
evi yox idi.

Sonra oxudum,
işlədim.
O qədər ki,
ayaqlarım yolu yordu.
Yol daha

ayaqlarımın ardından
gölmədi.
Ayaqlarım gedirdi
onun ardından -
işə,
qonşuya,

yataqxanaya,
Törə xalagilə,
Solmazgilə;
Ev yox idi.

Sonra ayaqlarım da
yoruldu.
Ev isə yox idi.
Elə indi də
yoxdu ev.

«İllüziya»

Arifin ümidində
dörd bina tikilir.
Birində
İkiotaqlı mənzilim
var.
Arifin ümidində
Tikilən evin eyvanında
qaranquş yuva salıb.
Uçurmuram

o yuvanı.
Mən öləndə
ruhum
o qaranquş yuvasına
qayıdacaq.

2003

Şair qadınıq

Gelsək, təzə gəlir, tər gəlirik biz,
Hissə, düşüncəyə yar gəlirik biz.
Həya, abır gəlir, ar gəlirik biz,
Şerin yaşmağıyıq, nazıyıq elə.

Möhürdü, basılın söz alnımıza,
Dözüb, alışırıq biz alnımıza.
Tanrıdan aşağı öz alnımıza
Əlimizlə qonan yazıyıq elə.

Bizi görsələr də, görməsələr də.
Çekir çöhrəmizi gölməçələr də.
Bir qala bürcünə hörməsələr də,
Bu bəxtdən, taledən razıyıq elə.

Zamanıq; yaxına, dosta ömürük,
Alışdıq – ocağıq, söndük – kömürük.
Sözdə doğuluruq, sözdə ölüruk,
Qismətin çıxuyuq, azıyıq elə.

İstiyik, oxşasa doğma əl bizi,
Kövrəyik, sınırıq, əysələr bizi.
Naləyik, fəryadıq, çalsa dərd bizi,
«Yaniq Kərəmi»nin saziyıq elə.

Qardaşa qardaşıq, övlada ata,
İgidik cəbhədə, ərik davada.
Bir çıñçı işığa, bir çıñçı oda

Qatın, qəlbinizin közüyük elə.

Üzdə söz-söhbətin, içdə adınıq,
Şair doğulmuşuq, şair qadınıq.
Nə bir şöhrətinik, mükafatınıq...
Di gəl, səbrimizin diziyik elə.

2009

Nə fayda

Qədri yox, qiyməti yox bu şerin,
Yaxasına gül taxıla, nə fayda?
Öz-özümdən küsüb durum-durmayım,
Ya ovunum bu nağıla, nə fayda?

Havalanıb, qanadlanıb uçurlar,
Görən kimi oxşayırlar, qucurlar?
Kimə qalır əziyyətlər, əcrlər,
Deyək elə mən fağıra, nə fayda?

Yollarımda tələydimi, bilmirəm.
Düzüb-qoşan fələkdirimi, bilmirəm.
Əvvəlindən beləydimi, bilmirəm,
Uyub durdum bu ağrıla, nə fayda?

Əlindədi sehr günüm, sırr günüm,
Zikr günüm, dua günüm, pir günüm.
Tutula ha, onsuz keçən bir günüm
Lap şəkərə, lap noğula, nə fayda?

Biçib-tökdü doğru-yalan bu ömrü,
Şeir adda eşqi – haram bu ömrün.
Məndən sonra ona qalan bu ömrün
Sevincindən qəm doğula, nə fayda?!

2009

Analar, oğullar

Yaşayar dünyanın fəsillərini,
Ömrün baharını duyar səninlə.
Bütün anaların oğullarını
Xəyalən yanaşı qoyar səninlə.

Salsa ərköyünlük gözündən səni,
Düşsən həvəsinin atlı çağından -
Bir ana fərəhi, ana sevinci
Yıxılar ömrünün təmtərağından.

Geciksən evinə, rahatlığına,
Fikir kitabını gec bükər ana.
O gün nahara da gecikər ana,
Rahat yuxuya da gecikər ana.

Bir az qayğısından, bir az südündən
gileylənər o.
Bir az ayrısından, bir az özündən,
gileylənər o.
Yenə də özündən pis ana görməz,
Yenə öz oğlundan yaxşı bir oğul.

Yaşayar dünyanın fəsillərini,
Ömrün baharını duyar səninlə,
Bütün anaların oğullarını
Xəyalən yanaşı qoyar səninlə.

1972

Çekildiyim künçdə
mən oturmuşdum,
bir də
atamın papağı.
Mən yerdə oturmuşdum,
papaq
döşəkçənin üstündə.
İstəyirdim, durub qaçam, –
bağda tut çırpıldılar.
Həyətdə
doşab bişirmək üçün
qazanlar asılmışdı.
İstəyirdim,
durub qaçam, –
papaq gözünü ağardırdı:
«Otur!»
İçərim
tut ağaçının
budağından yixılırdı
dəfələrlə.
Ayağa qalxırdım
yixıldığım yerdən,
papaq
gözünü ağardırdı:
«Otur!»
Anam döşəkçələri
ətrafima yığıb,
atamın papağını

keşikçi qoymuşdu
mənə. –
Onda məni
atamın papağı

qoruyurdu.
Sonra
mən
atamın papağını
qorudum.

2010

Fırladır bizi

Hər şey yavaş-yavaş keçib gedəcək,
Ayların, illərin köçü gedəcək.
Biri gələcəksə, üçü gedəcək,
Dünya öz başına fırladır bizi.

Bir əlində odsə, birində sudu,
Dünya lap əvvəldən haqqın dostudu.
Beşikdən-məzara bir yol üstdədi,
Tutub öz xoşuna fırladır bizi.

Kimi - şər yolunda, şeytan izində,
Kimi - namazının əli dizində.
Mömini, kafiri birdi gözündə,
Elə boş-boşuna fırladır bizi.

Bəşər axardadı, cahan axarda,
Dünya - yaranışdan haman axarda.
Biz də yol üstdəyik, zaman axarda,
Keçirib dışınə, fırladır bizi.

Haqq da öz yerini gəlib tutacaq,
Sədləri, bəndləri dəlib tutacaq.
Əlimizdən Tanrıının əli tutacaq,
Yatmışlıq dösünə, fırladır bizi.

2007

Bəxt yükündə kiçilsəm də,
Söz yükündə iri qaldım.
Ölənlərlə ölüb getdim,
Qalanlarla diri qaldım.

Düşdüm üzübəri gəldim,
Dərd dolu illəri gəldim.
Nə bir bənd irəli gəldim,
Nə bir misra geri qaldım.

Ömrə ölçü-biçi sözdü,
Çölü sözdü, içi sözdü.
Mənə düşən iki sözdü,
Birin dedim, biri qaldı.

2011

İş adamları

Qolları çirməkli işgüzarlığın
Yanından boş-bekar ötmək olmayırlar.
Çatıb qaşlarını qaraqabaqlıq,
Çağırıb alnından öpmək olmayırlar.

Sağda büdrəməyib, solda azmayıb,
İmzada, möhürdə, qolda azmayıb.
Acliği, toxluğu pulda azmayıb,
Bu necə hikmətdi, yetmək olmayırlar.

Çıxıb uğuruna, təpə dağ olub,
Qalxmağı, enməyi ucalmaq olub.
Ailədə, nəsildə üzüağ olub,
Durub pərdələmək, örtmək olmayırlar.

Gündüzü dincəlməz, gecəni yatmaz,
Yorular, ağlının gücünü yatmaz.
Kürlüyü, süstlüyü biçimini yatmaz,
Onu öz yolundan etmək olmayırlar.

Dörd yanı rəqabət, dörd yanı tamah,
Açıb qollarını, gəl,- deyir günah.
Ona halallığı, paklığı – pənah,
Halallıq gözündən itmək olmayırlar.

Nə sözdən qaçındı, nə sözə qaçan,
Nə gözdən qaçındı, nə gözə qaçan.
Biz ona qaçanıq, o bizə qaçan,

Onu tərk edib də getmək olmayır.

2011

Kəssəm

Daha nə danışa, nə deyə billəm?!
Qalan ömrü-günü hədiyyə billəm.
Əyər-əskiyini ödəyə billəm
Birinə calayıb, birindən kəssəm.

Buna da ovunmaz, əsəbi tutar,
Gözünü bir ömrün əzabı tutar.
Kəsmirəm, qorxuram, qəzəbi tutar,
Sözümün ağrıyan yerindən kəssəm.

Yesin öz içini dərd gülə-gülə,
Bölsün vücudumu dörd gülə-gülə.
Ölüm, gözlərimi ört gülə-gülə,
Ölüyəm, onsuz da şerimdən kəssəm.

Daha nə danışa, nə deyə billəm?
Qalan ömrü-günü hədiyyə billəm.
Bəs onda nə ilə ödəyə billəm
Zərəri yenməyən xeyrimdən kəssəm?

2009

Görmədiyim günlerin
Gördüyüm əzabı var.
Tanrıının dəftərində
Hər kəsin hesabı var.

Birinin taxtı – qızıl,
Birinin baxtı – qızıl.
Birinin vaxtı – qızıl,
Hərənin öz qabı var.

Baş var – qızıl tərləyir,
Əl var – qızıl hərləyir.
Hamiya qədərləyir, –
Haqq-hesab kitabı var,
Tanrıının hesabı var.

2009

Tanrım, yazmadığım elə
Yazdığımdan ağır gəlir.
Kitab-kitab söz ağrının
Mənə bir varağı gəlir.

Yanımdanca ötüb gedir,
Ən yaxşısı itib gedir.
Bu qapını örtüb gedir,
O qapıdan sorağı gəlir.

Vallah, xatadır söz işi,
Gah şütüyür, gah ilışır.
Dili başqasına düşür,
Mənə də qulağı gəlir.

2008

Səhər küçələri

Səhər küçələri - sakit, kimsəsiz,
Qapılar örtülü - addım səsinə.
O dalan - sükutda, döngə, tin səssiz,
Quşlar cikkildəməz adam səsinə.

Gözündən gecəni silər bir qapı,
Diksiner, yuxudan oyanar küçə.
Çıxar ev dəmini çiyninə atıb,
Bir qadın tələsə-tələsə keçər.

Elə bu keçənə bənd imiş kimi
Oyanar yuxudan quş yuvaları.
Pişiklər gərnəşər, ləngimış kimi
Qaçar imsiməyə boş yuvaları.

Yuxudan oyanan addımlar keçər,
Tələsə-tələsə şütyüər səslər.
Tələsə-tələsə adamlar keçər,
Dönər küçələrdə sürtüyə səslər.

Bazar açanı kim, dərd açanı kim,
Düşər qismətinin ardına hərə.
Asta yeriyəni, bərk qaçanı kim,
Qaçar bir taleyin adına hərə.

Səhər küçələri işə tələsər,
Qayıdar evinə gecə növbəsi.
Tixnaşar, tincixar küçə, tələsər,

Ət, yağ növbəsini unudanların
İndi də başlanar küçə növbəsi.

2008

Ələyini narın elə,
Üzün ələkdən keçəcək.
Hara qaçsan, gün-dirilik
Bizim ələkdən keçəcək.

Əl gətirib, xeyrin qalıb,
Xeyir-şərə meylin qalıb.
Qorxma, canım, əyrin qalıb
Düzün ələkdən keçəcək.

Çox da bərkə-boşa salma,
Sağı-solu işə salma.
Çiysə, dilə-dişə salma,
Sözün ələkdən keçəcək.

2008

Vaxtıdı

A səbrinin dizlərini ovanım,
A gözündən xülyaları qovanım,
Kəsilibdi daha tabi-tavanım,
Yumruqlanıb, düyülməyin vaxtıdı.

Yuyulmadıq ümidlərin üzündən,
Çıxammadıq yalanların sözündən.
Günahkarsan, az gileylən özündən,
Öz əlinlə döyülməyin vaxtıdı.

İçin-için közərmədə hənirtin,
Bir də gördün ömür səni gəmirdi.
Tale ki, var, haqdan gələn əmrди,
Fərmanına əyilməyin vaxtıdı.

Çox zülmətin ötərisi - nur sabah,
Üzüqyulu gecəsənsə, dur sabah.
Hər addımda burnumuzdan vursa da,
Bu yuxudan ayılmağın vaxtıdı.

Güzgüsündə üz gördüyüm bu baxt da
Yaman qoydu bizi gözdə-qulaqda.
Həsrət-həsrət çözüb bu söz yumaqdan,
Göz dibində oyulmağın vaxtıdı.

Bir inamdan yixılmisan, dur daha,
Xeyallardan az qalaça qur daha.
Səni gözlər bir səbrsiz gor daha,

"Sevincindən" bayılmağın vaxtı.

Zaman bizi ta ömürdən doyurdu,
Nə hökmü var, innən belə, buyursun.
Bir daş olub, son mənzil tək bu
yurdun
Özülünə qoyulmağın vaxtı.

1996

Bağá baxan, bağda nə var?
Bal tutan barmaqda nə var?
Düzdə nə var, dağda nə var
Quru adından qayıdır.

Üzülübdür zamanından,
Kəsilibdir amanından,
Əkin-biçin samanından,
Çəmən otundan qayıdır.

Tüstüsünə kor olduğum,
İstisinə qor olduğum,
Yanıb-yanıb qovrulduğum
Ocaq odundan qayıdır.

2000

Mən də o gözəl dünyanın
Gözəl yükünə girmişəm.
Baxıb görmüşəm özüməm,
Adam kürkünə girmişəm.

Çıxmışam adam içindən,
Biri olmuşam üçündən.
Qalıb bir fikir köçündən,
Sözə sürgünə girmişəm.

Yolumdadır ölüm-dirim,
Gül açmayır mindən birim.
Nahaq Dədə Füzulinin
Şahlıq mülküňə girmişəm.

1999

Qurban gedərəm

Kəsilmişdi güman yolu,
Yox idi bir inam yolu.
Nə uzunmuş iman yolu,
Səbrinə qurban gedərəm.

Bir qapı aç keçim daha,
Yolda qalan köçəm daha.
Görürsən ki, puçam daha,
Cəbrinə qurban gedərəm.

Yaratmışan, öz qulunam,
Yerdə qalası olunəm.
Sal ayağına, yoluna,-
Qəbrinə qurban gedərəm.

Gözələmsə, camalınam,
Yaxşıyamsa, əməlinəm.
Ver ətəyini, əlinəm,
Əlinə qurban gedərəm.

1997

Mən atıram, yiğir, gəlir,
Təzə bəla doğur, gəlir.
Ha əyirəm ağır gəlir
Dərdim sevincimdən, ana.

Əl açmağa qoymur daha,
Qaniçəndi, doymur daha.
Quyu-quyu oyulur daha
Gözüm öz içindən, ana.

Ayaqdadır yaxın-uzaq,
Ox yayından sixılacaq.
Bu nağıl da yixılacaq
Öz qara qoçundan, ana.

1999

Xatirələrdən fragməntlər

Tənhalığı qapayaraq üzümə,
Bir mən qaldım, bir dörd divar, bir
qələm.

Yenə şükür, yenə minnət özümə,
Qəlbim məni tək buraxmaz, –
deyirəm.

Divar-divar gözlərimdə agaran
Tənha otaq sanki məndən qaçırdı.
Sükut-sükut qulağıma çığırın
Xəyallarım tavan boyu uçurdu.

Yaxın-uzaq xatirələr – ətirli,
Bir könüldə yüz "ətir"in vuruşu.
Məni minnət ayağına gətirdi
Kür boyunda bir ceyranın duruşu.

Şəlaləsi min ömürə nur saçan
Bir zirvənin baxışından güc aldım.
Bir bağbanın bəslədiyi bağçadan
Bir fəhlənin hünərində ucaldım.

Elm yolu açar verdi əlimə,
Yol-uğurlu, yol – uğursuz, yol – çətin.
Sual oldum neçə-neçə alimə;
Süfrə kimi açıb tökdü hikməti.

Yolum düşdü arana da, dağa da,
El gücündə – sellər məni apardı.

Açıq alnım, bəyaz üzüm daha da
Bir kəndlinin pambığında ağardı.

Bu dünyanın "ölümü", ya "olumu"
Bir tarixin daşlarında küsmüşdü.

Ulduzlara səfərimin yolunu
Qobustanda timsah qaya kəşmişdi.

Açılmışdı marağımın məcrası,
Gah Xəzərə, gah Göygölə boyandım.
Neft daşları - möcüzəmin aynası,
Həsrətimdən, heyrətimdən boylandı.

Yaxın-uzaq xatirələr – ətirli,
Bir könüldə yüz ətirin vuruşu.
Ürəyimin buzlağında itirdim;
İndi hamı «Onu» məndən soruşur.

1973

Birjə gediş etdin

Təzə həvəsində düşmədin bərkə,
Hardasa bir ömrü gizləti sardı.
Sevincin aldığıñ maşınla birgə
Yol aldı - düşündün bəs qanad aldı.

Hansı yazığınsa qədəmlərini
Sürüyüb yoluna çəkdi fəlakət.
O gün sən sürətin rəqəmlərini
Qalxdın sevgilinin pillələri tək.

Biçdin sürətləri, işıqforları -
Açıldın bir yolda güllə yeri tək.
Sən uçdun -uçduqça iştahan artdı...
Xəbərin oldumu, oldumu, barı -
Kim isə başından, oynaqlarından
Sökülübü töküldü təkərin altda
Təzə maşının hissələri tək!

Bircə əl oynadin xam əllərinlə,
Bircə gediş etdin kür yerisinlə.
İki həyat söndü təkərlərində -
İki şivən saldın bir gedişinlə.

İki pöhrənin də mehvəri sindi;
Töhmət - dağ hökmündə - qondu
çiyninə.
Birinin ömürlük vüqarı sindi,
Düşdü oğlunun da boynu çiyninə.

O gün sevincinin şidirḡı vaxtı
Dırmaşdın tərsliyin düz divarına.
Döndü bir gözəlin xoşbəxtlik taxtı,
Yıxıldın özün də arzularından.

1974

Səni dağ bilmışdım...

Səni dağ bilmışdım ağır anımda,
Demə, öz-özümü aldatmışammiş.
Bir qəfil tufanın burulğanında
Mən saman çöpünə əl atmışammiş.

Yaxşılıq adında dünyada nə var -
Sənə arzuladım, pis mənə gəlsin.
Bəxtim günəş olsa, - dedim, - al apar,

Duman mənə gəlsin, sis mənə gəlsin.

Qəfil bir şübhənin izləri üstdə
Bəlkə də hiddətlər udmuşdu səni.
Yaxşı ki, dostluğum əlləri üstdə
Ən uca zirvədə tutmuşdu səni.

Əslində ufacıq bir çovustandın,
Yel olub ötmədim mən ki yanından.
Özün mərtəbəni çox uca sandın,
Özün də yixildin öz ünvanından.

1974

Neyləsin

Yaranışdan üzü gülmür Tanrının,
Dağı gülmür, düzü gülmür Tanrının.
Düz dünyada gözü gülmür Tanrının,
Hürü yazılq deyinməsin, neyləsin?

Yem tüketir, camış üçün göynəyir,
Xanış içir, Xanış üçün göynəyir.
Əldən gedən canı üçün göynəyir,
Hürü yazılq deyinməsin, neyləsin?

Gözlərində yuva salır cinləri,
Hər addımda dava salır cinləri.
Tilsimi yox, qova, sala cinləri,
Hürü yazılq deyinməsin, neyləsin?

Qılıqların tələsində aldanır,
Xəstə düşür, mərəzində aldanır.
Bir taleyin qərəzində aldanır,
Hürü yazılq deyinməsin, neyləsin?

Bu günlərsə ağırlaşib əlləri,
Titrəkləşib, ahıllaşib əlləri.
Görəndə ki, fağırlaşib əlləri,
Hürü yazılq deyinməsin, neyləsin?

1975

Bir gejədə itən şəhər

Brülluvun «Pompeyin son gesəsi» əsərinə

Yatlığı gecədə qalib xanımlar,
Körpələr yatlığı beşikdə qalib.
Kefdə, əyləncədə qalib ağalar,
Nökərlər qapıda keşikdə qalib.

Gözlər hədəqədən çıxdığı yerdə,
Güləşçi rəqibi yıxdığı yerdə,
Kəniz yaş paltarı sıxdığı yerdə,
Siçanlar girdiyi deşikdə qalib.

O qız mələfəyə bürünüb qaçıır,
O oğlan xəlvəti sürünbər qaçıır,
Bilinmir, ölümü, dirimi qaçıır, -
Xəstə can verdiyi döşəkdə qalib.

Körpə, anasını dartdığı evdə,
Müsafir təzəcə çatdığı evdə,
Küsülü qarilar yatlığı evdə,
Küsülü qocalar eşikdə qalib.

Bu qırğıın səddini ötüb, deyəsən,
Zevs övladını udub, deyəsən,
Marsın dəcəlliyyi tutub deyəsən,
Amurun heykəli yesikdə qalib.

Müqəddəs Yunona, bu nədir belə? –

Ağanın dizində uyuyur kölə.
Barışib – qovuşub dərə dağ ilə,
Yalqızlıq bir qotur pişikdə qalıb.

Bir şəhər qəbrini qazdırıb burda,
İzini-tozunu basdırıb burda.
Kefcil kişiləri asdırıb burda,
Şərab çəlləkləri köşkdə qalıb.

1986

Yuxu

*Anam Aybalanın
əziz xatırasına*

Əlinin, qəlbinin açıq günüydü, -
Dünyanın ən sadə uşaq günüydü.
Dünyanın ən aydın işiq günüydü.
Göründü ömrünün günortasında,
Yanaşdı - qəlbimin kövrəldi gözü,
Yanaşdı - dərdimin közərdi közü.
Əlinin tumarı qondu saçımı,
Səsinin tumarı dondu yaşımda.
Elə həzin-həzin dindi baxışı,
Elə gizli-gizli yandı baxışı, -
Dünyanın dağları endi çıynamı.
Mən yanın qəlbimi ovutmaq üçün,
Gözümü, əlimi oyatmaq üçün,
Bu ağır yuxunu, bu ağır hissi
Özümdən kənara tullamaq üçün
Bütün səhvlərimin önündə gərək
Diz büküb, diz çöküb yalvara idim.
Ağıl uma idim körpəliyimdən, -
İsti gəzə idim soyuqluğumda.
Elə bir dəcəldim o günlərimdə!
Elə bir tərs idim diləklərimdə!..
Onun əl izini kürəklərimdə
Ən isti, ən yumşaq qayğı bilərək,
Ən güclü, ən uşaq bir inad ilə
Çönüb o izləri öpəydim gərək!
Heyhat, o izlərin isti qayğısı

Çatmırdı, çatmırdı körpəliyimə.
Yovuşa bilmirdi soyuqluğuma.
Ay Allah! Nə qədər qəddar uşaqdım!..

Bütün səhvələrimin önündə o gün
Diz büküb, diz çöküb yalvaracaqdım.
Dözmədi gözüm də yalvarışlara -
Əlinin tumarı qondu saçımı.
Getdi, asta-asta çəkildi getdi.
İşığa, dumana, buluda, suya,
Ümidə, gümana, şirin arzuya,
Şirin bir xəyalala çevrildi...

1976

Ovçu majəralarından

Çiçək-ciçək açdı dərə, açdı düz,
Çeşmə-çeşmə daşdı dərə, daşdı düz.
Ayaq altdan qaçdı dərə, qaçdı düz -
O süzümün izi qaldı havada.

Hənir aldı, sevincindən qışqırdı,
Göz açaınca o, hədəfi boş gördü.
Kol dibindən bir pırıltı fişqırkı -
Uçub getdi – gözü qaldı yuvada.

Ov həvəsi barmağında partladı,
Ovu tutdu, ürəyinə yatmadı.
Tikələri boğazına çatmadı, -
Oda döndü, közü qaldı tavada.

1977

Əllərim var idi

Əllərim var idi - danışan, gülən,
Əllərim var idi - çəhrayı pilə.
Bəs hansı dözümdən göyərdi görən
Üşyən əllərim, donan əllərim?!

Üzülüb baharın xoş ayırcıdan,
Durub payız ilə qış ayırcında.
Duyğu ayırcında, iş ayırcında
Kağıza, qələmə - ana əllərim.

Uçunar bir şerim sona yetincə,
Susalar mən ada-sana yetincə.
Bir ümid yaridib kama yetincə
Min arzu üstündə yanan əllərim.

Yıxılsam, yeganə dayağım olar,
Bu yoxuş yolumda sayığım olar.
Üçüncü, dördüncü ayağım olar
Özü öz qoluna güman əllərim.

Bir az özüm kimi xatadır mənə,
Bir az qəlbim kimi sədadır mənə.
Bacıdır, qardaşdır, atadır mənə
Qağayı əllərim, sona əllərim.

Hardasa bir dilə düşüb, - usanıb,
Hardasa bir tələ görüb, - utanıb.
Ay mənim ömrümün çıraqtutanı,

Ay mənim insana inam əllərim.

1977

Qonşuluq

İnadın bir qara pula da dəyməz,
İnamın bir qırıq külə də dəyməz.
Bir çinqı ümidin yaxın qohumu,
Bir qalaq gümanın yad qonşusuyuq.
Heç sənin insafın, qanın yoxdumu?
Biz ev qonşusuyuq, gor qonşusuyuq.
Bircə pişiyi var iki mətbəxin, -
Eh, o pişiyin də kor qonşusuyuq.
Daha dedi-qodu, küsü nə lazım?
Sən aldın - sən çaldın, mən
tapammadım.
Küsənmək, üzənmək, düzü, nə lazım?
Biz yurd qonşusuyuq, gor qonşusuyuq,

Bir pilləkən çıxır mənzilimizə,
Bircə pişiyi var iki mətbəxin.
Bu bir pilləkənin, bircə dəhlizin,
Bu bircə pişiyin nur qonşusuyuq.
Səninçin mən - bircə, mənimçin sən -
tək,
Biz gərək, biz gərək, eh... biz
gərək...
Bir çinqı ümidin yaxın qohumu,
Heç sənin insafın, qanın yoxdumu?

1978

Əməkçi gənjiliyə

Siz ey ucalıqda
Günəşə bizdən yaxın olanlar,
məhəbbətə,
alqışa bizdən yaxın gözəllər,
bizdən layiq oğlanlar,
bizdən layiq igidlər...
Sizi harda axtarım -
pambıqyığan maşında
zirvələri aşanda.
Sizi harda axtarım -
daşlara can verəndə.
Sizi harda axtarım -
dünyanın hər yerində
dağ yaranda axtarım,
yol salanda axtarım,
bağ salanda axtarım.
Siz hər yerdə, hər zaman
quran, yaradansınız,
ümid yaradansınız,
inam yaradansınız.
Siz, ey şerə, mahniya
bizdən layiq oğlanlar,
bizdən layiq gözəllər,
hansı səmtə dönürəm -
gözüm qarşısındasız.
Hansı səmtə gedirəm -
süfrəmin başındasız.
Siz bacım boyundasız,

qardaşım yaşındasız.
Arzum arzunuzcadır,
ümidim -sayınızca.
Sizli duyğularım var -

gününüz, ayınızca.
Siz ey ucalıqda
Günəşə bizdən yaxın olanlar,
məhəbbətə, alqışa
Bizdən layiq gözəllər,
Bizdən layiq igidlər.

1978

Sən məni dərdə salmisan,
Gözümə pərdə salmisan.
Durduğum yerdə salmisan
Oda məni, közə məni.

Üstümə hicran yürüyür,
Qədəmimdə dağ yeriyir.
Çəkib ayağına sürüyür
Haqdan gələn cəza məni.

Həsrət ömrü qış etməsin,
Görüşünə quş etməsin.
Bir də sənə tuş etməsin
Xəta məni, qəza məni.

2008

Bu qış, bu qar

Sevincimdən, kədərimdən üz görüb, -
Bu qış bizdən əl çəkəsi deyil ta.
İndi bunun şıltığına döz görüm,
Bu şıltığa qatlan daha, əyil ta.

Sən buna bax!.. Yaz burnunu qaşıyır,
Busa elə təzə-təzə qarlayır.
Gəlib bizlə bir mənzildə yaşayır,
Kefimizi poza-poza qarlayır.

Qış bizlərə çəşib gəlir, demişdim,
Geciksə də, o qış həzin qış idi.
Bu, əl çəkmir; qəmiş oğlu qəmişdi,
Necə qovaq, ömrümüzün qışdı.

Bir vaxt necə gözləyərdim, qar, səni?!
Hər dənənin naxışını sevərdim.
Qız ovcumda gizləyərdim, qar, səni,
Mənə soyuq baxışını sevərdim.

Bu baxışın elə çöküb qəlbimə,
Sənsiz belə hissərimə qar yağır.
Vaxt əlinlə sığal çəkib qəlbimə,
Taqətimə, gözlərimə qar yağır.

Bürüyübsən bizi «isti» kürkünə,
A qış, səni soyuq gözə gələsən!
Daha Sibir gərək deyil sürgünə,

Sibirimiz elə sənsən, elə sən...

Sevincimdən, kədərimdən üz görüb, -
Bu qış bizdən əl çəkəsi deyil ta.
İndi bunun şıltığına döz görüm,
Bu şıltığa qatlan daha, əyil ta.

2012

Kimsə oturub beynimdə,
Mənimlə belə danışır.
Mən danışmaq istəmirəm,
O tutur dilə, danışır.

Ordan, burdan, bağdan, dağdan,
Danışır haqdan, nahaqdan.
Gələn gündən, ötən çağdan
Ağlaya-gülə danışır.

Halım yox eşidəm, dözəm,
Osa susmur, salır üzə.
Dərdini qələmə, sözə,
Nöqtə, vergülə danışır.

2012

Səbrimin ətəyilə
Güzğməg sildim, yetər.
Bir əmidin yolunda
Ülğb-dirildim, yetər.
Sirdi, hikmətdi, nədi...
Üyrənib, bildim, yetər.
Daha bildiklərimi
Bəyan etmək vaxtıdır.

Yerini bilməyənlər
Üzğnəg başda gürgr.
Haqqa nahaq deyənlər
Səlhəg savaşda gürgr.
Əli gəlmir atmağa,
Gənahı daşda gürgr.
Daşatan zamanlara
Qiyam etmək vaxtıdır.

Dayan, qisas adamı,
Zamanla az kəllələş.
Dəniz kimi hirsini
Qumlara yaz, kəllələş.
Bəlkə bəxtin gətirdi,
Qəbrini qaz, kəllələş.
Doğru, dərgəst, hər nə var,
Yalan etmək vaxtıdır.

Firuzə Məmmədli *Söz macəli*

2015

Əlim

*Əllərim var idi, danışan,
gələn,
Əllərim var idi, - zəhrayıl
pile.
Bəs hansı düzğəmdən
güyərdi gürən
Ğşagyən əllərim, donan
əllərim.*

Məlliif

Zührəmin xəcalətinə
Ürtəkdə, boyayıdı əlim.
Səsi güylərdən gələrdi, –
Alqışdı, duayıdı əlim.

Bir uğura sultan idi,
Bir həcuma qalxan idi.
Gen dğnyada arxam idi,
Bir isti yuvaydı əlim.

Haram yoxdu zəkdiyində,
Bizdiyində, əkdiyində.
Ümrğən səhra təkliyində
Ləhləyən dəvəydi əlim.

2015

Canım ağrı qışqırır,
Kimsə eşitmır məni.
Məscid qulağın tutub,
Kilsə eşitmır məni.

Güzdə qalır sünən gən ,
Bugən olur “dəgnən” gən.
Ah-zarıma yenən gən
Dinsəm, eşitmır məni.

Amansızdı fələklər,
Boşa zıxır dileklər.
Susub durur mələklər,
İnsan eşitmır məni.

2016

Gedim

İlahi, İlahi mən bu gənlərin
Hansı sıfətini ütgrəm gedim?!
Ümğrlə azdığım bu yoldan bəlkə,
İzimi, süzgməg itirim gedim.

Ta qanım qaynamır bu gəndəzlərə,
Bozaran əzlərə, dünək əzlərə.
Ayətəl-kərsəməg bəlkə yəz kərə
Oxuyub, bəşərə əfəngrəm gedim.

Daha yorulmuşam, daha bezmişəm,
Bu yolda külədən-şaha bezmişəm.
Dənyaca naləyə, aha bezmişəm,
Qazım dərə, təpə, uzurum gedim.

Səbrim əliboşdur baxt itkisində, –
Gəlişi olmayan vaxt itkisində.
Bəlkə bu zamansız haqq itkisində
Vaxtimı bir təhər kezirim gedim.

Bəs necə sevmişəm bu dar dənyanı?
İtinə, qurduna bazar dənyanı.
Allah, üzgün yol tap, qurtar dənyanı, -
Sevgisin qəlbimə küzgrəm gedim.

2016

Azadlığım

*Təqəqədə zixdiğım gən
ğzğn*

Sğpğrgə zəkildi dərd-sərimə,
Rahat və asudə yaşaram daha.
Gah toplum yerinə, gah fərd yerinə
Etnikəm, milliyəm, bəşərəm daha.

Gəzib dolaşaram quş kimi azad,
Sərhəd adlayaram, məkan ülzərəm.
Mənim qələmimlə qəlbinə yazar
Adımlı yanımdan kezən ülkələr.

Əlimin, qolumun, qanadlarımın
Qırılıb tükələn vaxtı deyil ta.
Hissim, duyğularım, ağlım daranıb,
Ğzğmdə təbəssəm saxta deyil ta.

Bir kəsə dil tükəb, ağız azmaram,
İşimin-gəcəmən qərur vaxtıdır.
Ağrıdan-acıdan nağıl azmaram,
Nağıl yaşımlın da qərəb vaxtıdır.

Ürtəlgə qapılar qalar ürtəlgə,
Qapı azana da salamılm olmaz.
Doğru – azıq-aşkar, yalan – ürtəlgə,
Şəkşər, dərd satanım-alanım olmaz.

Divara mıxlamaz, tavandan asmaz,
Daha səksəkəli yuxular məni.
Həqiqət axtarmaz, gğmandan asmaz, -
Nə şeytan, nə mələk toxunar mənə.

Kamana ox olmam, tğfəngə zaxmaq, -
Əsəbə, həsədə nüqtəyəm daha.
Hər züvqə, səfaya grəyim axmaz,
Gürğn nə haldayam, kükdəyəm daha.

Dolub mərggələrim yuxularıma,
Daha şirin yatıb, acı durmaram.
Dalmaram itirmək qorxularıma,
Ğmid qollarımı azıb durmaram.

Mən elə asudə, elə azadam,
Üzgm üz yolumu kəsəm, qorxuram.
Dilimdə zəhərdən – bala azadam,
Hər gələn sədaya, səsə qorxuram.

Sğpğrgə zəkildi dərd-sərimə,
Daha yaŞayaram asudə, rahat.
Sıxaram gğndğzğ şeirlərimə,
Gecəni gecə tək yaŞaram daha.

2016

Yaralı çinar

*Zoxillik zinar
kəsilib güylərə di-
rənən başı yerə
gələndə kütğyğnən
başındam əvvəl alov
qalxdl, sonra isə sel
kimi su axmaşa baş-
ladı*

Qamətinin yarasını
Yarpaq-yarpaq
ürtdgm, zinar.
Ağrıların qan verirdi,
Qan yerini üpdgm, zinar.

Olmaya qarğıdın məni,
Bəslədiyim bağ adından.
Boğdu cır armudu məni
Bir sarı yarpaq adından.

Başıma oyun azmışdın,
Səni zapan kimdi, bildim.
Bir ümğr dğyğn azmişdım,
«Dğyğn nəymış» indi bildim.

Səni zapan kimdi, bildim,
Yaranın əstə əyildim.
Güzlərim də gildir-gildir

Sənə dərman olsun, zinar.

Ah, bu nə ğrəkdi belə!
Ağrıya küvrəkdi belə!
Məni şışə zəkdi belə
Yarandan axan su, zinar.

Ağrin dərdlərimə yaxın,
Əyil, yarpağından baxım.
Güzlərimdən sel-su axır,
Buyur, yaranı yu, zinar.

2016

Şükür

Bəlkə o yolları bir də qayıdım,
Yatmış xatirəmi üpğb ayıldım.
«Qalx!» deyim, əsnəyib boylansın
mənə,
«Nə istəyirsən e...?» süylənsin mənə.
Gürşən küvrəlmışəm, yumşalsın bir
az,
Duruxsun, durulsun, korşalsın bir az.
Coşub-daşdıığına peşiman olsun,
Güzlərimdən daşan zeşməm olsun...
...Ay Allah, nə qədər xatirəm varmış!
Yanında nə uca xətrim varmış!
Yaxşıya da şəkər, pisə də şəkər,
Mənə bəxş etdiyin sözə də şəkər!
Əyriyə də şəkər, dəzə də şəkər!..
Bir qismət uğurum olubsa əgər,
Ona da tuşlanan həsədə şəkər!
Sevgidən-nifrətə, sevincdən-dərdə
Yeridiyim yerdə, durduğum yerdə
Dərəyə-təpəyə: təzada şəkər!..
...O bahar idi e... O yaz idi e...
Mənə də vermişdin, yadındadır mı? –
Allah, o bahara, yaza da şəkər!
Qolundan tutduğum bir qocaya da,
Qolumdan yapışan cavana şəkər!
Allah, torpağına, Allah oduna,
Yerinə, güyğnə, havana şəkər!

İnsanı, heyvanı, baliğı, quşu,
Kələzi, ilanı o dğnyanındı,
Allah, bu dğnyaya qalana şgkgr!..
Mən şgkgr deyirəm bu son ggnlərin,
Məni qulağından asan ggnlərin
Xəbis qeybətinə, xoş sühbətinə,
Dolu sühbətinə, boş sühbətinə.

O dadlı, məzəli, o sazlı-suzlğ,
İşıqlı ggnlərin güzgnə şgkgr.
Sənin qələminlə, sənin yazınla
Gələnin, gedənin izinə şgkgr.
Ay Allah, hər şeydən,
hər kəsdən əvvəl
Üzgnə, Üzgnə, Üzgnə şgkgr!..

2016

Tələbə evində

İşdən sonra evim - tələbə evi;
Mən öz otağıma yorğun girirəm.
Qırılıb eşikdə qalır səs-küyüm,
Yorulub keşikdə qalır səs-küyüm.
Mən evə səsimdən oğrun girirəm.

Mən evə özümdən oğrun girirəm:
Qələm də götürsəm - özümdən oğrun,
İynə də saplasam - özümdən oğrun.
Bir qırıpım yuxu var - gözümdən
oğrun.
Qırılıb eşikdə qalan səs-küyüm
Düşür gecələrin cığallığına,
Yorulub keşikdə qalan səs-küyüm
Düşür cəncəllərin cığallığına:
O qızdan bu qız, bu qızdan ona -
Qonur gözəllərin dodaqlarına,
Qonur dəcəllərin gülüşlərinə.
Döyüb qapıları, pəncərələri,
Güya ki yuxudan ayıldır məni.
Mənim gecələrim yuxu acidır,
Mənim səhərlərim yorğun açılır.
Günlərin bir günü, elə bir günü
Mən bu yorğunluğu hamidan oğrun
Bir kənd sükutuna tullayasiyam.
Pəncərədən oğrun, qapıdan oğrun,
Cüçələrdən oğrun, Toplandan oğrun -
Bir qonaq evinin sərinliyinə,

Bir qonaq evinin dərinliyinə
Sərilib doyunca yuxlaysıyam.

1978

Borj

Bir fəzasız boşluq,
Bir cəzasız boşluq dolub
düşüncələrinə.
Tökülüb üstünə
illərin yorğunluğu,
Bütün yayı barmaqlarına axışan
yolların yorğunluğu.
Qollarını bir həsrət alıb aparır -
qollarından asılıb əllərinin ağırlığı.
Əllərində
gizli-gizli qapıların,
üzlü-üzlü papaların,
mamaların,
dayıların,-
dayələrin ağırlığı...
Gözlərində çığırın etiraz
ağrısını-acısını uda bilmir;
vicdanının qapısına
qəfil bir "qol" vurulub, -
unuda bilmir.
Məğlubiyyəti
sevinc olub
qonub bir küt sifətə.
Qapı arxasından
bir cüt məyus göz dikilib
vicdanına -
Mənasi: Üç nöqtə.
Barmaqları

Əllərindən üzülüb qaçmaq istəyir,
əlləri - qollarından.
Qolları sallanıb
bütün ömründən -
qırılmış tut budaqları tək.

Ovcunu açsa,
o bir cüt gözün "əla" qiyməti
sıçrayıb ovçundan düşəcək.
İtələyib kütün üzündəki sevinci,
keçəcək öz yerinə, öz biliyinə
o bir cüt gözün sahibi.
Ovcunu açsa,
barmaqlarından,
əllərindən,
qollarından,
bütün gələcəyindən
açılıb düşəcək
o ağırlıq...
O yorğunluq...

1979

Sükutdan giley

Açılı vərəqlər üzü ağ durub,
Dişini ağardıb gülür deyəsən.
Qarşısında bir qələm sappasağ durub -
Güçümü, qüvvəmi bilir deyəsən.

Deyəsən bilir ki zəif düşmüşəm,
İdrakım ömrümü azaldan deyil.
Bir zirvə vüqarı əyib düşmüşəm,
Yüz dəstək vurula, - düzəldən deyil.

Çökmüşəm bir soyuq, bir boş ürəyə,
Orda qayğılarım dəfn olunubdur.
Bu "namərd" ürəyə, bu qış ürəyə
Arxa çevirməkdə səhvim olubdur.

Bu qədər sarsıntı keçirməmiş heç,
Bu qədər yuxuya dalmamışdı o.
Sükutu ömrünə köçürməmiş heç,
Bu qədər minnətdə qalmamışdı o.

...Gərək sükutundan qoparam onu,
Beş gün rahatlığı gözündən gələ.
Bir cəncəl cığırla aparam onu, -
Tikani, çıraqlı dizindən gələ.

Hələ ki, vərəqlər üzü ağ durub,
Dişini ağardıb gülür deyəsən.
Qarşısında bir qələm sappasağ durub, -

Güçümü, qüvvəmi bilir, deyəsən.

1979

Şeir bazarı

Məhəmməd

Hadiyə

Bu gün
bir şeirdən söküldü dan yeri
mənimçin,
Dünyanın şeirə boyanan yeri
Qan-qırmızıydı -
nə üçün?
Yoxsa bazar açmışdı
Fələklər də şeirdən?
Baxıb kүyə düşmüşdü
Mələklər də şeirdən.
Bir şairin əlində
Ya şeirdi, ya alov.
Durub baxırdı mat-mat:
Bilmirdi qiymətini,
Məzənnəsi neçədir?
Şeir alveri getməmiş,
şeir alveri görməmiş...
Sorurdular:
- Şeirdir?
- Satırsınız?
- Neçədir?

Şeir oda dönürdü, -
od əlini yandırmır, -
qəlbini yandırırdı.
Osa inandırırdı:
- Çox bahadır, ağalar, -
od qiymətinə.
Düşürdülər çətinə -
"Od qiyməti!"
Çiynini çəkə-çəkə

ötürdülər ağalar...
Şeirin od qiymətində
itirdilər ağalar...
Şair altmış illik
bir yolda dayanırdı.
Əlini uzatmışdı
bizim üfüqlərəcən,
bizim dan yerinəcən.
Dan yerində şairin
şeirləri yanırdı...

1979

M.Lermontova

Dayanmışdı şair
bir az yantövr.
Ürəyi – ölümün yolu üstündə.
Ürəyində – ümid,
məhəbbət,
şeir.
Namərd güləsi
hələ gilizdəydi,
namərd qəzəbi üzdə.
Hansını nişan alsın? –
Ümidi?
Məhəbbəti?
Şeiri?
Hamısını birdən
nişanladı ölüm...
Şairə gülə yetmədi -
dost əlindən,
namərdlik yetdi.
Düşdü şair
Maşuqun ayağına.
Başından ildırımlar çaxdı
dağın,
qartal ölümü
çox görmüşdü,
şair ölümü
görməmişdi axı.
Dost namərdliyi

dağa da dağ oldu.
Göylərin sinəsi dağıldı, –
axıtdı göz yaşlarını ki,
şairin sinəsində

göynəyən
yanğını,
ağrını,
təəssüf yusun.
Şair susdurulmuşdu,
amma gullədən yox.

1979

Belə dost...

İndi düşüb səmimiyyət dəryasında
çiməsən,
Ən füsunkar təbəssümü yamayasan
hüsnünə,
Bu sehrdə bəlkə, desək, xoş gələrsən
kiməsə.
Aman-aman, bu görkəmlə gəlməyəsən
üstümə...

Gəlməyəsən, - əsəblərim sakit düşmüş
quzudur,
Gəlməyəsən, - bu itkidən alışmaram,
yanmaram.
Nə gərəkmış, dostun ola, astarı - bir, üzü
bir?!
Nə gərəkmış, beləsinə dostluq üçün
yalvaram?!

Ağrı dışdə, sevinc gözdə, kədər qəlbdə
güclüdür, -
Ağrılıdır, sevinclidir, kədərlidir taleyim.
Mənim tənha sıgnacağım bir səadət
bürcüdür;
Belə sadə səadətlə mən sehrli qalayam...

1979

İnsanın yeri

Quyuya atılan daşdı fikirlər,
Ağlımın ardınca ip sallayan yox.
Yığılır bir dibsiz quyu dibinə,
Onu arıdan yox, sığallayan yox.

Lap elə-beləcə dəliyəm, dəli;
Əlli ağıllıdan¹ biri gürğnmər.
Atmışam quyuya daş fikirləri,
Dartıb zıxaranın yeri gürğnmər.

Hamı bir-birinə dargüz dğnyanın
Güzdarlıq edəni yoxa zıxıbdır.
Allah, baş girləyir, baş qatır hamı,
Allah, astar əzdən baha zıxıbdır.

Min ildir kezdiyim yol da yadlaşım,
Mən ütən əsri yorub gələnəm.
Heyif, zührələrdə nur da yadlaşım,
Yoxsa bir xoş əzə durub gələnəm.

Mən alqış deyənəm səbrə, düzğmə,
Mən xeyirə alqış deyənəm, axı.
Zükənəm, düyənəm dərdin dizinə,
Sevincə qırmızı geyənəm, axı.

¹ Məsəl; Bir dəli quyuya daş atdı. Əlli ağıllı yığışıb onu çıxara bilmədi.

İndi duyğular da bir dibsiz quyu,
Sevincin, kədərin rəngi bir gəlir.
Məni tanış yollar elə zaş qoyub,
Hər dərdin ardınca tək səbr gəlir.

«Qara» toya gedir, «qırmızı» yasa,
Olmaya ülğməg bayram edirik.
Zirklini-əyinə, təmizi-tasa,
Beləcə dğnyanı heyran edirik.

Eh, yenə də bir daş atdım quyuya,
Əlli ağillidən biri gürğnmər.
Kümglər dipdiri adam quyuya,
Bu boyda boşluqda yeri gürğnmər.

2003

Bu yollarda

Sıyrılan qılincını qına qoyub qəzəb,
kin,
Kölgəmi uğursuzluq addım-addım
izləmir.
Bu dünya başdan-başa sevinc olub
mənimçin,
Hara qədəm qoyuram, bahar məni
gözləyir.

Bahar məni izləyir, qəlbim dolu
baharla,
Əllərim yarpaqlayıb, əllərim
çiçəkləyib.
Arzularım baş alıb qanadlanıb daha da,
Bir budaq sevinc verin, gözlərimə
çəkməyə.

Əlbəyaxa fikirlər durulub bulaq kimi,
Seçməyə, seçilməyə deyəsən vaxtım
da var.
Qəlbimdə söz kələfi açılır yumaq
kimi,
Duyğularım göllənib – yol verin aksın
daha.

Qol verin, ay budaqlar, sayınızca
varam mən,

Budanıb qırılsam da, yenidən
pöhrələnnəm.
Gərək açan səhərin qapısında duram
mən, -
Günəşin bütün zəri üstümə səpələnə.

Üstümdə zərrin şəfəq səhərdən enib
gələm,
Enib gələm taleyin adı pillələrilə.
Günün qayğılarına gərək elə bölünəm
-
Böyüklükdən, saflıqdan işiq ala hər
giləm.

1980

Dünya böyükdür

Fikirli gəzirsən, qəmli gəzirsən,
Çiynindən atsana möhnət yükünü.
Bir ulu məqsədi ələ götürsən,
Duyarsan dünyanın böyüklüyünü.

Bilirsən, haqqı yox indi gileyin,
Susursan, önumdə dilin gödəkdir.
Bu qəmi-kədəri gül-çiçək bilib,
Ömrünün bağında sən özün əkdin.

İndi ümidi töküsdür ara,
İndi acığını çıx həsrətindən.
Götür taleyini çırp qayalara,
İnci qismətindən, küs qismətindən.

Ara gümanını əl havasına,
Daha o günlərin məramı - bəlli.
Çək məni yenidən qəlb davasına,
Andını sinənə çırp ikiəlli.

Andından uzağa getmir düşüncən,
Bəxtinin hardasa batıb gəmisi.
Bu qədər tanışlar, dostlar içində
Sən elə tənhasan, elə qəmlisən.

Qır tök fikirlərin dörd divarını,
İndi varlığın da dünyaya yükdür.
Sarıl genişliyin duyğularına,

Sarıł, görəcəksən dünya böyükdür.

1980

Ay inadım, nə yaxşı...

Ayağından daş asılı tərəddüdlərin,
Diliqısa imkanların biri durmadı.
Ay inamım, nə yaxşı ki, daim
göyərdin,
Ay inadım, nə yaxşı ki, geri durmadın.

İndi bir az dözüm gərək, bir az
cəsarət,
İndi bir az kürlük gərək, bir az siyaset.
Bir az mərdlik, bir az sərtlik, bir az
sədaqət...
Ay inadım, nə yaxşı ki, geri
durmadın...

Sürünəcək bu ilanlı, əqrəbli yollar,
Görünəcək istiqanlı, qəzəbli yollar, –
Bu əzabdan, bu nəşədən əsəbli yollar.
Ay inadım, nə yaxşı ki, geri durmadın.

Bu ürəyim demə elə zərbə udanmış,
Bu ümidiim zərrə tutan, zərrə udanmış.
Vaxt nə qəfil sıra pozan, cərgə
udanmış,

Ay inadım, nə yaxşı ki, geri durmadın.

1981

Ay ana

Ayağını basma yerə, -
Yerdən nərgiz göyərər.
Nərgizin rəngi sarıdı, sarıdı...
Bu ömürdən kim yarıdı, ay ana?
Sənə doğru gələn yollar bağlıdı, -
Ömrüm əliçırəqlidi, ay ana.
Ömrüm dilisoraqlidi, ay ana.
Gözümü həsrət yanğısı yandırar.
Bu dünyanın gəlinləri mənə səni
andırar.
Bu dünyanın qarları
Sənə məni andırar, ay ana.
Ömrüm dilisoraqlidi,
Sənə doğru gələn yollar
elə bağlıdı, bağlıdı, ay ana.
Ürəyini açma gulə,
Güllərin qəlbi dağlıdı, dağlıdı...
Güllər laləciraqlidi, ya ana...
Ömrüm axı, budaqladı, ay ana.
Budaqlarım yarpaqsızdı hələ də.
Budaqlarım çiçəksizdi hələ də.
Bu dünyanın çiçəkləri
gözlərimdə yanır, ah!
Bu dünyanın yarpaqları
Məndən uzaqdı, uzaqdı...
Qəlbim quru bir budaqdı, ay ana,
Ömrüm qarı bir uşaqdı,
gəlin ana, ay ana.

1981

Neyləyəydi Mələk qarı

Arzu, ümid günlərinə zəncir idi,
Danlaq, öyündə boğazında kəndir idi,
İlk gördüyü, son gördüyü kənd yeriydi;
Neyləyəydi Mələk qarı, neyləyəydi?!

Əllərini əl içində görəmmədi,
Saçlarını ağ günlərə hörəmmədi.
Qız qarıldı, düz qarıldı; görən dedi: -
"Neyləyəydi Mələk qarı,
neyləyəydi?!"

Uşağa da, böyüyə də "Mələk" idi,
Özünə də, özgəyə də dilək idi.
Qız qarıldı, - bu da bir cür kələk idi,
Neyləyəydi Mələk qarı, neyləyəydi?!

Tüstüləndi, qarsımadı yeri-göyü,
Kişiləşdi əli-qolu, nitqi, boyu.
İnək sağdı, odun yardı, taya qoydu,
Neyləyəydi Mələk qarı, neyləyəydi?!

Yaşıdları ona "sərhəd", "qala" dedi,
"Qız qapısı - xan qapısı ola" - dedi.
Subay-salıq cavanlarsa "xala" dedi,
Neyləyəydi Mələk qarı, neyləyəydi?!

1982

Dəniz rahatlığı

Bu dəniz mehvərində uyuyur rahat-rahat.

Sahilini, lilini qoruyur rahat-rahat.
Suyunu, havasını, duzunu qoruyur o,
Yer üstündə izini, özünü qoruyur o.

Balıqları daşınır,
İnciləri daşınır, yosunları daşınır,
Qızılıları danışır, özünü qoruyur o.

Ləpələri daşınır,
Dalğaları daşınır.
Çöküb dərinliyinə,
çöküb rahatlığıma.
Nəyindən keçməyib ki?!
Özünü qoruyur o.

Kimə gərəkmiş belə
incisiz,
balıqsız,
yosunsuz,
dalgasız bir dərya su?!
Harda qırılıb düşüb
bu dənizin qəzəbi,
bu dənizin həsədi?
Bu dənizin səbrinə
Əsrlərmi çökübdür?

Bu dənizin dözümü
kiminsə yollarına
inci olub düzülüb.
Kiminsə qüdrətinə
imkan olub süzülüb.

O isə dözür...dözür...
Özünü qoruyur o.
Yer üstündə
izini qoruyur o.

1982

Çiyninə

Niyə yaşın yetmişinə əyildin? –
Qaldırdın da bu yalanı çiyninə.
Xəta oldu, keçmişinə əyildin,
Gördün necə yorğalanır çiyninə?!

Bilmirdinmi vaxta necə gülərlər?
Zamanı da aldadalarlar, bələrlər.
Yaş üstündən yaş götürə bilərlər,
İndi bax də, lovğalanır çiyninə.

Tanımır ha, dərəsini, dağını,
Bir ömür ki, lap çıxarıb ağını.
Əridəcək gözlərinin yağını,
Bu ki belə kovxalanır çiyninə.

Günə kimi, Aya kimi ucalıb,
Başın üstdə taya kimi ucalıb.
Göz dəyməsin, qaya kimi ucalıb,
Elə gün-gün ovxalanır çiyninə.

Kiriyəmmir, yazı, qışı kövrəlir,
Çox vaxt deyən ağlı çəşir, kövrəlir.
Bəzən, vallah, elə coşur, kövrəlir,
Göz yaşınla yaxalanır çiyninə.

Gah ləlöyün, gah küsəyən uşaqmış,
Yaş deyilmiş, ərkəsöyüñ uşaqmiş.
Xoş halına, bərbəzəyin uşaqmiş,

Gileylənmə, arxalanır çiyninə.

Əyilməsin, çiynin dursun şax elə,
O şaxlıqdan ucalığa bax elə.
Çox da ötüb zaman elə, vaxt elə
Nehrə kimi çalxalanır çiyninə.

2010

Yaş artdı, boy küçildi,
Çökdü özünə insan.
Çekib apara bilmir,
Yükdü özünə insan.

Etmədi dərd özünə,
Alışdı hər üzünə.
Ömrünün tərs üzünə
Bükdü özünü insan.

Torpağın boş yerinə
Qoyuldu daş yerinə.
Elə bil diş yerinə
Əkdi özünü insan.

2009

Babalar
əyri oturub,
düz danışa bilirmiş.
Nə qədər
əyri
otursaq da,
danışdığımız
düz olmur.
Bəlkə günah
oturduğumuz
yerdədir.

2010

Füzuli

400 il əvvəlki ahım,
kədər allahım,
qüssə allahım.
400 il əvvəl Kərbəla səfərim,
Dəclə sahilindən
Araza boylanan gözlərim.
400 il əvvəl
əhli-riyalara etirazım.
Şikayətli naməm,
ifşaçı yazım.
400 il əvvəlki sıxıntıım, möhnətim,
Qəm oduna tutuşmuş gülzərim...
Vətənli şöhrətim,
Qərib məzarım.

1964

Gecə işıqları
binaları
başına qaldırılmışdı
ki,
hamı görsün.
Binalar
gecə paltarında
nə gözəlmiş!..

2001

İllərin

Birdən-birə nə dəşməşdə yadına,
Vərəqlədin kezmişini illərin?!
Saydın, sezdin, sezmələdin nə yaxşı
Əllisini, yetmişini illərin?!

Bu sezdiyin grəyincə deyilsə,
Ələ gələn gərəyincə deyilsə,
Donluq olub, zürəyincə deyilsə,
Nə gəzirsən itmişini illərin?!

Nəyi vardı, xəlbirlədin, ələdin,
Acıstını şirininə caladın.
Zağaydım, – laylaladın, bələdin,
Daha vaxtı ütməşşəng illərin?

Süzgəlişi dedim bunu, incimə,
Hüvəllənmə savaşına, dincinə.
At zamanın sənə dəşən kəncənə
Gəlmışını, getmişini illərin.

Nə qədər ki, yerişinlə dirisən,
Canım-güzəm, beş adamdan birisən.
Zəkmə, zəkmə... Zəkəmməzsən geri
sən
Ümrə talan etmişini illərin.

Eh, il vardı, vaxt əlində saz idin,

Bir sarışın, bir alagüz qız idin.
Gərək onda arayaydın, gəzəydin
Dğzğ əyri bitmişini illərin.

Karvan gedib, izi qalıb yollarda,
Zaman adda tozu qalıb yollarda.
Qaytar geri, güzgə qalıb yollarda,
Qəfil yada dğşmğşğnğ illərin.

2015

Dilək yaxasına dönnəm yenidən

Yenidən düyərəm şər qapısını,
Dilək yaxasına dünnəm yenidən.
Küvrək ğmidlərin tər qapısını
Bir titrək əl azar mənə yenidən.

Yaxına gələrəm, «salam» deyərəm,
Baxar, heyrətlənər, baxar, tanılmaz.
Mən də baxışımla yalan deyərəm,
Mənim də baxışım yaxa tanılmaz.

Dilək yaxasından geriyə dünnəm,
Bir addım, beş addım, halım yeriməz.
Elə orda qalan ğrəyə dünnəm,
Ayaqlarım gedər, yolum yeriməz.

Ovuc xətlərimi gəzərəm bir-bir,
Geriyə dünğşəm dğyğnə dğşər.
Sayar dğyğnləri nəzərim bir-bir,
Sevgi dğyğnəndə oyuna dğşər.

Ğzgnə gğn doğar bir tər ğmidin,
Güzləri büygyər – Nə olub, nə var?
Bu duyğu, bu heyrət ütərimidi?
Hardan zıxıb bu gğn – azılıb hava?

Nə əcəb yol azılb, yol tanıylıbsan?
Olmuşa, kezmişə dünğşən hardan?

Belə qayıtmağa utanmayıbsan?
Ğstğndə qızılın, gğmğşğn hardan?

Gileyli getmişdin ümrğn ardına,
Güzlərin həməndir, yerişin toxdaq.

Gğn hayandan zıxdı, dündğn ardına?
Niyə tel vurmadın gəlişin haqda?

Əlləri qoynunda gəncliyinəm mən,
Bir az da geridə — uşaqlığınam.
Belə ahıllıqdan inciyirəm mən,
Vallah, acıylıram qocalığına.

Ay zalım, azarın-bezarın hardan?
Qelbindən güzğnə yolu gurmğrəm.
Alış-verişdəsən, bazartin hardan?
Niyə ciblərini dolu gurmğrəm?

Elə get-gəldəsən, ümrğn ardına
Sevinc aparırsan, qəm gətirirsən.
Nə qoyaq bu andır əmrin adını? –
Dərdi kim tullayırl, sən gütğrərsən.

Boş burax, bu dğnya dəvə belidir,
Zıxb oturdunmu, gəzdirər səni.
Vallah, ağlayarsan – elə ülgdər,
Gğldğn, gğlğşğylə bezdirər səni...

Vəssəlam, burdanca geriyə dünnəm,
Bir addım, beş addım... Halma yazıq.
Ağrıyan, güynəyən grəyə dünnəm,
Ayağımdan tutan yoluma yazıq...

2004

Dünya üzüyoladı

Həqiqətin əzgə bozdu,
qoy olsun,
Kor güz əzgən dənya dəzdə,
qoy olsun,
Kişi süzgə quru süzdə,
qoy olsun.
Kim deyir ki, başımıza
bələdi?
Vallah, Billah, Dənya
əzgyoladı.

Sevilir də, süyəlgr də,
gütgrər,
Üyəlgr də, soyulur da,
ütgrər,
Sükər, tikir... Aparlığıñ
gətirir;
Padşahı da üz nəfsinə
küledi,
Vallah, Billah, Dənya
əzgyoladı.

Tələsən var axırını
gürməyə,
Küzkən, qazqıñ naxırını
gürməyə.
Güzəməz yox paxırını

gürməyə.
Ümrəg borcdu, taxtı, tacı
tələdi,
Vallah, Billah, Dğnya
ğzgyoladı.
*** 2014

Zəkib bağladım qapısın,
Nə bilim, kimindi bu ev.
Pəncərə güzg də baxmaz,
Hansı miskinindi bu ev?

Maşa burda, kümğr burda,
Niyə ocaq sünğb burda?
Kimin sonu gümğb burda?
Kimin ilkinindi bu ev?

Qapısını azanı yox,
Qəfil düyğb qazanı yox.
«Harda»sı yox, «hazan»ı yox,
«Yox»un, itkinindi bu ev.

2015

Barışdı

Ömür boyu payız gördüm, qış gördüm,
Baharımın gözlərində yaş gördüm,
Bu qismətin xoş üzünü xoş gördüm,
Taleyimlə görən haçan barışdı?!

Haqq naminə əl yetirən kim oldu?
Şükür, Tanrıım, yuxularım çin oldu.
Bir məni də yada salan gün oldu,
Şad günümə qapı açan barışdı.

İndi-indi uğurumla birəm mən,
Qalan ömrə övliyayam, pirəm mən.
Görün necə möcüzəyəm, sərrəm mən,
Gəlib mənlə məndən ucam barışdı.

2012

Xof

Ümğrdən dediyin yetər, bir az da
Şmiddən, arzudan, Əməldən danış.
Danış, büyəkləri kizildən nədir,
Kiziyi büyğdən təməldən danış.

Danış, həqiqətin sərt əzgə yoxmu?
Yoxmu xəyanətin qızaran əzgə?
Niyə tikan bizar zizək əkənlər?
Niyə gəlgəmsəmir gəzəran əzgə?

Cırıltır ortada inad yaxası,
Kimə əz tutasan, kimi anasan!..
Susur fəryadı da misra simlərin,
Vargəldir ümğr də... Səndən-sənəcən.

Təzə bir qıtəsən bəlkə üzgün də, –
Səni kəşf edənin yolları bağlı.
O kimin xofudur susur güzəndə?!
Durub uğurların – yolları bağlı.

Hanı o beş metr Yer payın, güstər,
Bəlkə hez qismətin yoxmuş ona da.
Vaxta, zamana bax, hamidan əvvəl
«Unutma», dediyin səni unudar.

Hanı Yer qulağı, bir bəri tutsun,
Tənə qulağı da ütgərməz səni.
Doğma planetdə yerin yoxdusa,
Ügey planetlər gütğərməz səni.

2015

Azıqdı Əl-ayağıın,
Zəncirin, qandalın yox.
Azadlığın qolunda
Kəndirin, Əngəlin yox.

Bir zümzə ay işiğι,
Bir qaşıq gğn işiğι
Mərəzinə Əlacdı, –
Sğz, iz bu qarışığı.

Yuxular da Əcəlsə,
Yatma gecələrini.
Ğşğ, yorğanın ǵstə,
Qatla gecələrini.

Yağış yağırl gecələr,
Qaranlığın ǵzğ su.
Yerdən Güyə aparar
Axırı ki, bizi su.

2016

*Hamı doğulub
gəlir*

Dəşşəncə sarayıñın
Otaqları – boş daha.
Mənə «əlvida» deyən
Çmidlər sərxoş daha.

Nə arayıb, nə tapıb, –
Qismət əli güdəkdir.
Ümğr ipini zəkmir, –
Hər gəng bir kütəkdir.

Ələnən əleyim də
Lap əvvəldən xəlbirmiş.
Qazancım da, itkim də
Bir-birilə əlbirmiş.

Daha haqqa inamın
Dibinə də daş atdım.
Dirisini üldərdəm,
Ülgəsgən yaşıdım.

Zılğın fikirlər məni
Qırılıb-zatır, neyləyim?!

Təkənib hüvsələmin
Ehtiyatı, neyləyim?!

Zamanın gecəsində
Gəndəz axtarıram, da.
Min əyrini ələyib,
Bir dəz axtarıram, da...

Zoraklılıq, qəddarlıq
Dənyanı alıb gedir.
Dağ arxalı sısqa zay
Dəryanı yarılıb gedir...

Eh, zətin mən də bir gən
Bir mənsəbə yalvaram.
İmkanım, dəyanətim
Tablamaz bu alverə.

Zamanın zovğunları
İradəmə sərt əsir.
Asılın güzlərimdən
Bədbinliyin pərdəsi.

Demə, yaxşılıqdan zox
Pislik qalandı, heyif.
Min il yaŞasan belə,
«Dğnya yalan»dı, heyif.

Titullar, mənsəblər də
Yalan olub gedəcək.
Hamı doğulub, gəlir,
Hamı ülgb, gedəcək.

2013

Baxır

Gəzgədəki «mən»ə

Oy, bu güzlər mənimdimi?!
Mənə yaddaşlardan baxır.
Sevinci yox, kədəri yox, –
Ğräyi daşlardan baxır.

Qanadlanıb, milyon kərə
Uzuşu zırpılıb yerə.
Bəlkə, bəlkə buna gürə
Həsrəti quşlardan baxır?!

Nitqi bağlı dildir daha,
Ağlaya da bilmir daha.
Axıb gildir-gildir daha,
Quruyan yaşlardan baxır.

Nə şüvqə var, nə həvəsi,
Nə meyardı, nə tərəzi.
Hara dünsə, savaş gəzir, –
Ağılsız başlardan baxır.

2015

*Bu adımlar
nahaq niyə danışır*

İstəkləri, mətləbləri bilinməz,
Bu adamlar haqsız niyə danışır?
Hüvəllənib azıldımı «gəl» ağızlı,
Gah aşkara, gah gizliyə danışır.

Sərxoşmudu izməmiş, izmişi,
Zaşbaş salır sarımsağı, kişmişi.
Tüküşdərğəb yaxın, uzaq kezmişi,
Qıra-qıra gələcəyə danışır.

Yetirdimi əməlləri xəsarət,
Ğz-güzğnə suya zəkir xəcalət.
Elə buymuş demə mərdlik, cəsarət,
Sinəsinə düyə-düyə danışır.

Haqlısını, haqsızını bilən kim,
Dərd-sərinə ağlayan kim, gələn kim.
Ğreyini boşaltmağa elə ki,
Adam tapırlı... yerə-güyə danışır.

Baxammırlar bir-birinin güzğnə,
Əyrisini calayırlar dəzğnə.
Bir tənəni qıya bilmir üzğnə,
Başqasını süyə-süyə danışır.
Bu adamlar nahaq niyə danışır?

2015

Duaların dodağında
çarmıxa çekilmiş
İsa titrəyir.
Dodağında
İsa məhəbbəti
çarmıxi öpür,
çarmıxa
diz çökür
dualar.

2009

Artır xarabalıqlar,
Mərdiməzarlar artır.
Güydə qara balıqlar,
Yerdə məzarlar artır.

Hərbə Güy də Yerdi ta,
Haqlı, haqsız birdi ta.
Alan, satan sirdi ta,
Qara bazarlar artır.

Fərq yoxdu boyda, yaŞda,
İnsanda, fildə, quşda.
Canda, grəkdə, başda
Azar-bezarlar artır.

İlahi, nə dərddi bu?!

Dərdə də son həddi bu.
Yoxsa axırətdi bu? –
Qəbirqazanlar artır.

2014

Dağ enişli-yoxuşlu

Anamın əllərinə
Toxuna bilmədimsemə,
Atamın güzlərindən
Oxuna bilmədimsemə,
Son gedişdə bacımı
Nazlaya bilmədimsemə,
Dərdimi bir kimsədən
Gizləyə bilmədimsemə,
Güzləyə bilmədimsemə
Oğul yolu, qız yolu,
Deməyim olmadısa –
«Hardasan, qurban olum?»,
Azmadısa qapımı
Bir qəfil dəcəl gəliş,
Qazmadısa əstəgmə
Qolların azmiş ggulgış,
Sevinc məni qucub da
Bağrıma basmadısa,
Qollarım bir boyundan
Üzgünə asmadısa,
Ümər mənlə diz-dizə
Bir kəlmə kəsmədisə,
Qəlbimdəki gileydən
İnciyib kəsmədisə,
Bircə kərə grəkdən
Gəlmədisə əzəgmə,
Uğur adında bir yol

Zükmədisə izimə,
Deyimmi yaŞadım mən?!

Ütən əsrin qırxından
Bu gğnə, bu anadək
Dağ enişli-yoxuşlu
Bir ümğr daŞıdım mən...

2015

Mən elə bir qəbristanam,
Hər ülən məndə yatmayırlar.
Fikirlərin kələfində
Düşşər kəməndə, yatmayırlar.

Mənlə gəzir, mənlə durur,
Qəmlə yatır, qəmlə durur.
Ülğməndən gendə durur,
İnan, bir bəndə yatmayırlar.

Yuxuma vardım, yatacaq,
Ümrğnən ardın yatacaq.
Yaddan zıxardım, yatacaq,
Yada düşəndə yatmayırlar.

2013

Ümrğn yarısı ülgb,
Qalıb diri yarısı.
Gürğm elə boş qalsın
Bu qəbirin yarısı.

Nə su, nə dəmir yolu,
Nə od, nə kümgr yolu.
Mən kezən ümgr yolu –
Bir sətirin yarısı.

Hər yan qəbir quyusu,
Dolmur səbir quyusu.
Dğnya bir sırr quyusu, -
Biz – o sırrın yarısı.

2014

Zıxdım yola, yol azıq,
Həsrət mənə qol azıb.
Vaxt gecədən qarazı, –
Küzğnə yığlı gedir.

Səbrə inam yox daha,
Ümrə gğman yox daha.
Dinsə, aman yox daha,
Süz məni boğub gedir.

Gğn kezər, dğşər gecə,
Gah xeyir, gah şər gecə.
Qarasa da... Hər gecə
Bir gğndğz doğub gedir.

2013

Xatirən

Zəkililib gedəcək gən ağırları,
Hərəni üz ümrə alıb gedəcək.
Həsrət ağırları, kin ağırları
Ətəyindən daşı salıb gedəcək.

Qalacaq bir sevgin, bir də xatirən,
Sevgin – mənə həyan, xatirən –
məzar.

Güydə bir Allahdı, yerdə xatirən,
Daha kimim var ki, bəxtimə yazam.

Məni də sınadı, məni də yendi,
Zaman səmğygəmğ gəmiridi getdi.
Başıma hardansa xatirən endi,
Fikrimin iliyin səmğrdğ getdi.

Daha kimim vardı, yuxumu yoza?!
Olub-olacaqlar ta bizlik deyil.
Mənim zəkdiklərim sərməydi güzə,
Mənim zəkdiklərim ta gizli deyil.

Kimin güzlərində yumuldu bəxtin?!
O vaxt güzgməzgün azıq vaxtıydı.
O vaxt ümrəməzgün sevilən vaxtı,
O vaxt qəlbimizin ocaq vaxtıydı.

Udduq üzgməzg süzgməz olub,

Barı qəlbimizdən daşa bilmədik.
Yumuldu bəxtimiz, güzgməz olub,
Biz ağıl səddini aşa bilmədik.

Eh, giley-gätzara, dərd züzəməyə
Xatırən yol azıb gəlmışdi, nədi.
Ümər küzəməyə, vaxt küzəməyə,
İndi xatırən də bir bəhanədi.

2014

Nə səbrimdə dözüm qalıb,
Nə abrimda üzüm qalıb,
Bir sərgərdan izim qalıb,
Sağ ilə sol arasında.

Sevinci var, dərdi də var,
Bu səhnədə hər səda var.
Bir qalxmayan pərdə də var
Zülmətlə nur arasında.

Biz qovuruq, omür qaçır,
Bu sövdədə - toxu, acı.
Fələk özü bazar açıb
Əcəllə gor arasında.

2000

Hər şey təzədən başlayır,
Hər şeyin pisi qayıdır.
Gedəndə qızılı gedir,
Yerinə misi qayıdır.

Səbirlinin səbri gedir,
Qəbristanda qəbri gedir.
Abırlının abrı gedir,
Sırtığın üzü qayıdır.

Ürəyim qəmə tərəfdır,
Ömrümsə şama tərəfdır.
Təkcə dərd mənə tərəfdır,
Biri gedir, yüzü qayıdır.

2003

Hər gün ölüm ayağıdır,
Ömür - ölümün oyağıdır.
Qara rənglərin ağıdır,
İnanmirsan, kəfənə bax.

Haqsızlığın haqq tərəfin,
Bəxtsizliyin baxt tərəfin,
İtkinin Allah tərəfin
Görmək üçün tapana bax.

Duran öküz vaxtı bilib,
Neyçün durub, ağlı bilir.
Haqsız bilib, haqlı bilib, -
Bilmək üçün yatana bax.

2003

Kəndimizin dastarı

Kimin sözü tutdu görən bu kəndi, -
Zəmisinin buğdasına qarğıdı?!
Ağsaqqalı, ağbirçəyi tükəndi,
Qazanının dovgasına qarğıdı.

"Xəyal varmış - Saray xala adında" -
Qara xəbər qapı-qapı gəzirdi.
Həmin ildə gedəcəkmış atam da, -
Yazlıq atam - yorğan-döşək əsiri.

Qəlbim onu zülüm-zülüm ağlasın,
Barı soyuq üzünə də çatmadım.
Elə qarsdı bəd xəbərin dalğası, -
Dedim: - Yəqin ürəyimi partladar.

"Xəyal varmış - Tavat nənə yaşında "

-
Qara xəbər yel atında çapırkı.
Bu torpağın ocağının başında
Bəlkə yenə bir ağbirçək tapıldı.

Ağsaqqallıq həvəsindən uzaqlar
Kimə uydu, - kəndimizi qarğıdı?
Küyə düşüb, -böyükləşib uşaqlar, -
Bağban bağa, bağ bağbana yağıdı.

Həsrətqulu hələ kefi saz gəzir,
Yaşı onu at üstündə yoxlaşın.
Musa kişi ağır gəzir, az gəzir,

Qulağında dülgerliyin sırgası.

Məhəmmədşah saqqal qoyub - yaşıca,
Baxsan, ulu babaların tayıdır.

Neçə para kənd dolanır başına,
Deyən köhnə peşəsinə qayıdır.

Neçə para kəndin bircə mollası
Axı əski savadlıdı, yaşlıdı.
Bir də gördün, üzə vuran olmasa,
Bir surəni ortasından başladı.

Ulu-ulu ərənlərin ədası
Bu dağlardan ağır sayıb mollanı.
İndi qəfil ölənlərin sədası
Bir-birindən oğurlayır mollanı.

Eh, bir kəndin yaşarıdır bu dastan,
Bu dastanın əvvəli yox, sonu yox.
Mənlə birgə köçəridir bu dastan, -
Məndən ayrı, məndən uzaq anı yox.

1982

Qojalar

Qəlbinə toxunma, ona küsənmə,
Sənli də, sənsiz də küsənib ömrü.
Dünyanın darlığı sıxır qəlbini,
Kim bilə, bəlkə də tükənib ömrü.
Zamandan,
məkandan yiğışib qəlbi,
Bir körpə qəlbinə sığışib qəlbi;
Toxundun, -
küsəcək, inciyəcəkdir,
səbrinə söykənib dinləyəcəkdir.
Susacaq, dözümü daşa dönəcək.
Susacaq, susacaq...
Ovcunda o daş.
Səsin səndən ona yol keçənəcən,
Fəsil keçənəcən, il keçənəcən
Qəlbində, hissində, içində - o daş
Dönüb gedəcəkdir səssiz-səmirsiz.
Bəlkə də ömrünün sonuna gedən
Yola çıxacaqdır; qıçında - o daş.
Gedəcək, hissində, dışındə - o daş.
Gedəcək, ömrünün köçündə - o daş.

1983

O yollar, o məktəb

O məktəb yolları itib-batdımı?!
Kimdir orda çapan gənclik atını?!
Susur daş adını, torpaq adını,
Düşüm tikanların izinə indi.

Bu təpə öndən keçirdi o yol,
Bu bulaq gözündən içirdi o yol.
Niyə bir cığırca kiçildi o yol?
Səs vermir həsrətli səsimə indi.

Səbrini içinə çəkib neçə il,
Gözünü yoluma dikib neçə il,
Özgə ləpirlərdə itib neçə il,
Görünmək istəmir gözümə indi.

Bu da həmin məktəb, o daş, o divar,
Bu da öz əlimlə çəkdiyim suvaq.
Üstündən neçə yol aşdığım hasar
Eləcə boy vermir özümə indi.

Bu məktəb nə yaman qocalıb gedib!..
O dəhliz elə bil qıç olub gedib.
Qapı-pəncərələr uçulub gedib,
İşiq da yol tapmır süzülə indi.

Dilində nəyi var, qəlbində nəyi,
Ümidində nəyi, əlində nəyi.
Yarımçıq hörgündə küsüb istəyi,

Söykənib bir qışca dözümə indi.

Tikəni hardaymış, yoxmu macalı?
Bir ağa daşını yeyib, öc alıb.
Göylər dörd yanında ev-ev ucalıb,
O düşüb ömrünün dizinə indi.

Bu parta bu səsdən öyrənsin necə?
Bu körpə o daşa söykənsin necə?
Bu külək iliyi döyməsin necə?
Ürək söz istəyir, qızına indi.

Gəlim divarına ciynimi verim,
Hopum zehninə beynimi verim?
Gətirib ən gözəl şerimi verim,
Yazım ünvanımı tozuna indi.

1983

Mərkəzdənqaçma

Daha yaŞ o yaŞ da deyil,
Sinəmdəki daş da deyil.
Ümğr-gğn təlaş da deyil,
Deyən dəyirmandı elə.

Deyən dəyirmandı elə,
Çyğtdagyğ candı elə.
Hər tərəf xırmandı elə,
Sovruq atır kğlək məni.

Sovruq atır kğlək məni,
Dən bilir – bir şğlək... məni.
Arıtlayıır, fələk məni
Bəlkə bir gərəyi bilir.

Bəlkə bir gərəyi bilir,
Gğnahkar mələyi bilir.
Ələyir, ələyi bilir;
Süz-süz ələnib gedirəm.

Süz-süz ələnib gedirəm,
Vaxta calanib gedirəm.
Mən də qalanib gedirəm
Gedənlərin tonqalına.

Gedənlərin tonqalına,
Rəndəsinə, yonqarına...

Budur, alıb donqarına,
Dğnya məni gərək bılır.

Dğnya məni gərək bılır,
Bir yıxıqa dirək bılır.

Eh, nə bilir, fələk bilir,
Fələk bilən bizlik deyil.

Fələk bilən bizlik deyil,
Ğzgməz var, ǵzlək deyil.
Paklıq deyil, dğzlək deyil,
Tutaq ətəyindən gedək.

Tutaq ətəyindən gedək,
Lap daş-kəsəyindən gedək.
Eh, daha nəyindən gedək,
«Dğnya» deyilən yalanın?!

Dğnya dəyirmandı elə,
Sovruq atır kğlək məni, -
Bəlkə bir gərəyi bılır?

Süz-süz ələnin gedirəm,
Gedənlərin tonqalına, -
Dğnya məni gərək bılır.

Fələk bilən bizlik deyil,

Tutaq ətəyindən gedək.
«Dğnya» deyilən yalantı?!

2017

Sərvətim

Nə zaş, nə dolaşıqdı,
Nə sazdı, nə aşıqdı.
Fikrimə əliazıqdı
Mənim bu söz sərvətim.

Nə yumaq, nə kələfdi,
Nə hiylə, nə kələkdi.
İzimdəki mələkdi
Mənim bu söz sərvətim.

Nə qiyam, nə qəzəbdi,
Nə əsəb, nə əzabdı.
Tanrı verən cəzadı
Mənim bu söz sərvətim.

Azarı var, mğcrğdğr,
Şmid, inam bğrcğdğr.
Dinsə, məndən gğclğdğr
Mənim bu söz sərvətim.

Zox da sevincə acdı, -
Ağrıllara əlacdı.
Haqdan gələn xəracdı
Mənim bu söz sərvətim.

Dğşməni var, dostu var,
Zirvələrdə qəsri var.

Bir gəndə dürd fəsli var...
Mənəm bu söz sərvəti!

Qəlbdən beyindən gəlir,
Səsdən, deyimdən gəlir.
Nə xoş, güyğndən gəlir
Allah, bu söz sərvətim.

2017

Fraqmentlər

Gecə-gəndəz doğuluşu,
Vaxt mənə gən ağlamaz ki?!
Gənəşin güzgəmdə gəlsə,
Yerin-güyən ağlamaz ki?!

Bilirdim, əlim tutamaz
Bir bu qədər qəm zizəyin.
Buraxdım getdi Araza,
Ayrılıq, hicran zizəyin.

Əzab kimi əzəm qırış,
Biyabanlar sorar məni.
Dərdimdən yollar saltınar,
Yerimərəm, yorar məni.

Bir əzəmlə tutammadım
Bu dənyanın iki əzən.
Kəsər məni qəm tiyəsi, -
Mən bu qəmin iti əzə.

2016

Yığışdır qaranlığı,
Gənəşdən zər ələnir.
Metro salınır burda,
Yer bağırı zərbələnir.

Preslənir yer yerə,
Güy güyə pərzimlənir.
Fəhlələrin əlində
Toz-torpaq əlzimlənir.

Kezir binalar altdan,
Daraqlanır şpallar.
Beş ildir, yer eşirlər,
Bu il əzə zıxarlar.

2017

Həvəsim

Həvəsim əlini yanına salıb,
Təslim vəziyyəti alıb həvəsim.
Ana həvəsimi yadına salıb,
Sızlayır, inləyir bala həvəsim.

Dolayır qolunu boynuma gahdan,
Gahdan üpgr məni bala həvəsim.
Gürgr Şıltəğindən doymuram gahdan,
Düngr bir şirincə bala həvəsim.

«Ana» deyənimə əlim yetmədi,
«Nənə» deyənimi arayılm necə?!
Dava-dərmanına elm yetmədi,
Bu nənə yaşımı qarışım necə?!

Əcəl məyus-məyus durub sağımda,
Mən ona «buyur gəl» deyim-
deməyim?!
Boylanıb ümrğmən qğrub zağından,
«Yğyğr gəl», «yğyğr gəl», deyim,
deməyim?!

Ağlayıb-ağlayıb üzgm üzgməng,
Nəvə həvəsimi üldərgəm, gəlsin.
Sünən ulduzlara azım üzgməng,
Nənə nəfəsimi sündərgəm, gəlsin.

2016

Əsər

Bu zox güzəl kitabdı,
Yazılıb güzəl əllə.
Kühnə dərdlər buraya
Dğzğlğb təzə əllə.

Kələ-kütgr nəsnələr
Burda sığallı durub.
Susanlar, süz mışanlar
Zurna-qavallı durub.

Biri mələk sifətdə,
Biri şər əzlə gəlib.
Hamıñın yeri bəlli,
Gələn hər əzlə gəlib.

Nə süzə nırx qoyan var,
Nə əmələ mız qoyan.
Azıqdadı yaralar,
Yaralara duz qoyan.

Kəm-kəsiri ətgəlməş
Bir cani də əzdədi.
Bu süzğn gizlinci yox,
Ənvani da əzdədi.

Vərdişlərin ardınca
Daş atan da az deyil.

Süzlə üldgrglən var,
Yaşadan da az deyil.

Məqəddəslər eşqinə
Oxuyaq bu kitabı.

Ya da yozaq zin zıxan
Yuxuya bu kitabı.

Axı yaxşı məqsədlə
Yazılıbdı bu əsər.
Təkənməzdi söz eşqi,
Söz əmidi, məxtəsər...

2017

Xatirələrin

Sükdəm kğnc-bucağıın xatirələrin,
Qaladım ocağıın xatirələrin.
Bir ana qucağı xatirələrin
Bağrına basmadı kürpəliyimi.

Güzgməg azandan yetimmişəm ki,
Mən üzgm-üzgməg yetirmişəm ki.
Bəs, gürəsən, nə itirmişəm ki,
Güynədir həsrəti xatirələrin?!

Elə məndən-mənə söz incələnir,
Bir deyil, beş deyil, yəzincələnir.
Fərqi nə, əyri, ya dəz incələnir; –
Ğstəndə əsmədim xatirələrin.

Ümər-gən işidi... Ələkdən kezib,
Fərqi nə, şeytandan, mələkdən kezib.
Eh, mənə nə gəlib, fələkdən kezib,
Daha yol əstdədir xatirələrim.

2016

Qəlbim susuz səhra imiş,
Suladım səhərə kimi.
Bağlandım söz qapısına,
Uladım səhərə kimi.

Ata, ana, bacı süzlər,...
Dərdimin əlacı süzlər...
Şirin gəstdən acı süzlər...
Yaladım səhərə kimi.

Düngəb vaxtın qazağına,
Vurnuxdum kğnc-bucağına.
Qəlbimi söz ocağına
Qaladım səhərə kimi.

2016

Gəlir

Dərd gələndə qazılmır ki,
Şrək sindi, azılmır ki.
Ümğr elə acıdır ki,
Baş alıb qazmağın gəlir.

Atır kəməndi dərd-ələm,
Mənə gəlir sənə gələn.
Əlimdə titrəyir qələm,
Qələmə acımağın gəlir.

Nə deyirsən, de, fğrsətdi,
Tanrı – insan... Bir sıfətdi.
Hardan kezir ülğm xətti? –
Ülğmə daşmağın gəlir.

Yuxular da yatırımlı ta,
Bəxt əli də gətirmir ta.
Fğrsət güzdən ütgərmər ta, –
Əlində başmağın gəlir.

Yıxılıb ülmər ev yıxan,
“Yox”a nə ucuz, nə baha!
Baxırsan axşam-sabaha,
Üzğnər asmağın gəlir.

Cətləsən də, zər gətirmir,
Qış budağı bar gətirmir,
Xeyir olan şər gətirmir,
Şərlə savaşmağın gəlir.

2016

Zarafatyana

Bu payız balıq yemədik,
Bir kğtgm alıb yemədik.
Dğnyanın malın yemədik,
Havasın yedik bu payız.

Unutduq kababın, şışin,
Aşın, qarasın, kişmişin.
Ütən yazdakı bişmişin
Tavasın yedik bu payız.

Ağladıq qaz qiymətini,
Zənə-boğaz qiymətini.
Havayı söz qiymətinin
Sədasın yedik bu payız.

2009

*Dğnya bir pəncərədir,
Hər gələn baxar gedər.*
Mikayıl Mğşfiq

İzərim – həsrət ağaçι,
Yaşılı yox, őrək azım.
Duyğularım süzə acıb,
Dilimə qıfil vurulub.

Bağlanıb qələm dili də,
Məni yaxsırlı qəm dili də.
Zührəmdəki bəm dili də
Mühğrdə, qəfil vurulub.

Dərd elə axındı deyən,
Ülgəmdən yaxındı deyən.
Ümğr bir baxımdı deyən,
Sonuna qəbir vurulub.

2013

Qarı

Odur, gəlir asta-asta bir qarı;
Ötən illər addımını gəmirib.
Arxasınca zorla çəkib aparır
Bir ömürün sevincini, qəmini.

Təngişdikcə, darıxdıqca nəfəsi
Xəstəliyi, nasazlığı qarşıyır.
Hələ dünən deyib-gülən həvəsi
Bu gün çöküb iliyində ağriyır.

Öləziyir yoxsa ömür çeşməsi,
Gecə çökür gözlərinə sərasər.
Dünənidən bu gününə keçməsi -
Sərhədləri adlamağa bərabər.

Səbiridir, təmknidir obanın,
Bir nəslin əvvəlidir gəncliyi.
Bu gün iftar namazına yubanıb;
Ən balaca nəvəsindən inciyib.

Yola getmir qaş-gözüylə qızların,
Oğlanların saçlarına dariılır.
Hamı üçün o utanıb-qızarır,
Hamı üçün - keçmişinə sarılı.

1984

Bu mən idim

Xəbərsizdim bu yolların dolaylarından,
Xəbərsizdim duracaqdan, yaşıl işıqdan.
O mən idim arzuların alaylarından
Dəstə tutub, "qoşun çəkib", yürüşə
çıxan.

Xəbərsizdim düşmən himi, dost
xəbisindən,
Xəbərsizdim qohum-qonşu
soyuqluğundan.
Xəbərsizdim dar günümün cib
xəsisindən,
O mən idim - arzuya - qol, ümidi -
qundaq.

O mən idim - zirvə yolu daşlı-tikanlı,
O mən idim - gələcəyi qarda, boranda.
Mən idimsə, aşacaqdım onu təkəlli,
Mən idimsə, ötəcəkdir onu bir anda.

Tale özü öz hökmünü möhürləmişdi;
Yolum üstdə sərtlikləri çapmalı idim.
Bu yol məni cadulamış, sehrləmişdi;
Bir baş ola, yüz daş ola -çırpmalı idim.

Hər gecəmdə bir dünyalıq işığım
vardı,
Fikirlərim, xəyallarım - arzuya çapar.

Qismətimə dördyarpaqlı yonca çıxardı,
O mən idim, kor-koranə ümidə çapan.

...Təngnəfəs yollarımın üzü bozardı,
Əllərimi soyuq-soyuq hovxurdu zaman.
Bəlkə kimsə ilk zərbədən yolu
azardı...
Bu mən idim, bu mən idim - ümidə
çapan.

1984

Danışan qayalar

Bir qaya öündə düşüncəliyəm;
Öküzlər, adamlar, oxlar, qayıqlar...
Orda bir aslanı salıb tələyə,
Tülkülər rahatca parçalayırlar.

Orda - iki barmaq, tək bircə çiçək,
İki cüt arxayın, bəxtiyar ləpir.
Bir cüt göz, bir nizə, ulduzlu gecə, -
Keşikçi yolları gözünə təpir...

Bir qədər kənarda - ucuq bir məzar,
Başdaşı yerində - bir quru kəllə.
Kim imiş, nə imiş, görünmür gözə.
Gömülüb ürəklə, qazılıb əllə.

Durmuşam qayayla kəllə-kəlləyə,
Durmuşam kəlləylə dabən-dabana,
Durmuşam çiçəklə burun-buruna,
Durmuşam istəklə dodaq-dodağa.

Bu günə gəlmışəm - ciyni yabalı,
Babamın çuxası - başımın üstdə.
Babamın əlində əsrin qabarı,
Babamın əcəli - qaşının üstdə.

Macalı olmadı "otuz yeddi dən",
Bakılı, şüşalı, gəncəli oldu,
Sürüldü keçmişə, qayaya, daşa

otuz yeddiðən.

Bu qaya özünü atardı bəlkə,
Bu kəllə ömrünü kəsərdi bəlkə,
Bu çiçək bu əldən küsərdi bəlkə
otuz yeddiðə...

1984

Başqa jür olammıram

Küvrək budaq kimiyəm,
Sınmağa meyilliyəm.
Hər gənəgm imhatandır,
Sınağa meyilliyəm.
Gənahımı qanımla
Yumağa meyilliyəm.
Mən belə yaranmışam,
Başqa cər olammıram.

Ata-ana duyğusu...
O bir sığaldi, getdi,
Ümrən zal-zağırından
Hamı dağıldı getdi.
Arzu, əmid, məhəbbət
Xoş bir nağıldı, getdi.
İndi gedənlərimin
Başına dolanıram,
Başqa cər olammıram.

Yuxularım – əzəngət, -
Ümrə didib-tükər vaxt.
Deyəsən qundaqdayam,
Məni azıb-bığışır vaxt.
Anamsan, üvladımsan,
Şığışır zaman, şığışır vaxt, -
Ağrıların mənlədir,
Vallah lovğalanmıram.

Küvrək budaq kimi yəm,
Başqa cər olam mırıram.

2014

Allah, eşidirsən?

Zəkisin zıxarıb qul bazarına,
Kəsib qram-qram satır bu qadın.
Azala-azala gedir abırı,
Deyən əstgəndən yığk atır bu qadın.

Nə əldən eksilir, nə dildən, fəqət,
Çəzdən-güzdən salır ütğəb kezəni.
Tutur ah-zara qəfildən, fəqət,
Ovcuna on qəpik atıb kezəni.

Sığınıb bir kğncə, yorğan əvəzi,
Qaranlıq gecəni zəkir əstgənə.
Süngr güzlərində yuxu həvəsi,
Hovxurur, zükdəyğ səki isinə.

Hovxurur izinin son istisini,
İsinmir, səkinin ərəyi yoxmuş.
Tükər gənlərinin ən istisini
Ələsin, xatırə ələyi yoxmuş.

Yada dəşməyini, ya dəşəni var,
Edib ürpəyini səngər, ağlayır.
Gürəni, biləni, dost-dəşməni var,
Allah, eşidirsən? Bəndən ağlayır.

2010

Tüfəng səsi

İndi bu ev yaxasını cırası,
İndi bu ev hayqırası dərdini.
Başa çatıb orda bir toy xinası,
Burda isə gözləyirlər gəlini.

Sehrlənib, bəyin gözü yol çəkir,
Şam tuturlar, toy tuturlar gecəyə.
Xırda bacı bədirlənmiş Ay təki,
Hey boylanır, hey uçunur küçəyə.

Hecalanır bir tarixin əvvəli,
Gəlin gəlir, nağıl belə başlanır.
El dağılır, - toy dağılır, nöqtələr,
Toy dağılır? Toy ki, hələ başlanır...

Darıxırlar,
bu gecədən xəbər yox,
Əsəbləri, dözümləri xof alır.
Dillənməyə, danışmağa təpər yox,
Sükuta bax, gəzir başıhavalı.

Sükuta bax, ətək salıb oturub
Qızbacının, Gülbadamin dizində.
Sükuta bax, bir maraqdan ötürü
Mürgüləyir nənələrin gözündə.

Gecə keçir, dan yerinə nə qaldı?!
Narahatlıq indi cilov gəmirir.

Bu toy-mağar olmaya bir nağıldı? -
Tapan yoxmu bu tilsimin çəmin? -

Talan oldu qanadların həvəsi,
Talan oldu könüllərin sevinci.
Neçə günlük rəqslərin əvəzi
Tövşüyürdü eşik indi, ev indi.

Tövşüyürdü gözlərdəki cəsarət,
Səsi, sözü tövşüyürdü sağdışın.
Gecə keçir, bəyi saran xəcalət
Əllərində titrəyirdi soldışın.

Ana özü saç yolurdu bu dərdə,
Cadu-pitik qanad açıb uçurdu.
Quru çırpı qalmamışdı çəpərdə,
Hürzad qarı həyətdə fal açırdı.

Fal açırdı o yan, bu yan qonşular,
Fal açırdı ən zirəyi qızların.
Baş bəzəyən, paltar biçən, qas alan
Ayçıçeyin çöhrəsi də qızarıb.

Kənd qulaqda, tüfəng səsi susurdu,
Uzaq evlər nə düşünür, nə duyur?
Tüfəng səsi açılmasa, qüsurdı,
Tüfəng səsi - son nöqtəsi hər toyun.

Tüfəng səsi açılmasa, - qəbahət,
Qız evinin - tənə yükü, qəm yükü.
Tüfəng səsi açılmasa, - əsarət,
Qız günahkar, qız müqəssir, qız -
nökər ...

Amma indi...
Oğlan özü qəm yeyir,
Ovsunlanıb toy evinin hasarı.
Geçə keçir, ağarışan dan yeri
Bir ananın gözlərində qızarır.

İndi bu ev yaxasını cırası,
İndi bu ev hayqırası dördini.
Əllərində qızaran toy xinası
Çöhrəsini kölgələyib gəlinin.

1985

Ömür yolу

O kimdir - əlindən güzgüsü düşüb?
Saçını küləklər darayır indi.
Bulanır, durulur, - özgəsi üçün,
Özündə özgəni arayır indi.

Çatıb gündüzünün günortasına,
Şirin bir röyadan ayılıb sanki.
Hər şey öz rəngində görünüb ona,
Hər şey öz ömründən ayrılib sanki.

Doğmaya yad olub, yadasa doğma,
Bu da bir ömrün qazancı imiş.
Uzaq gördükleri düşüb yaxına,
Yaxın bildikləri yalançı imiş.

Gözünün istisi payızdan ötür,
Üzündə kəsişir Ay şırımları.
Yoxsa bir qış boyu ayazdan ötrü
Çatıb bir-birinə aşırımları?!

Onun da hamı tək baharı varmış,
Yayına ümidli gəlibmiş o da.
Bəxtinin gəliri-çıxarı varmış,
İndi payız gəlib -əliboş o da.

Kim deyir, qəlbini sıxacaq kədər,
Kim deyir, əlində qəm əsəcəkdir!
Tapdığı, düzdüyü, qoşduğu - hədər,

O yenə tənhadır, o yenə təkdir.

Daşa hiss vermedi, - fələyə bir bax!
Demə sinəsinin daşı ocaqmış!

Onunla bir evdə, taleyə bir bax,
Məhsəti, Natəvan yaşayacaqmiş.

O özgə doğulan ona doğmadır, -
Sevinci, kədəri bölməyə hazır.
Bu qış da ömründə gümüş nəğmədir, -
Qəlbindən ağrını silməyə hazır.

1985

Bir azdan

Bir azdan yolları güzgüm dələcək,
Hər şeyə marağım sanki üləcək.
Ev-eşik əynimə damdar gələcək,
Darıxacağam.

Bir azdan bilmirəm, yol tapıb hardan,
Qəlbimə, küksqmə batacaq tikan.
Güzləyə-güzləyə nəsə, bir azdan
Darıxacağam.

Əlim getməyəcək bircə işə də,
Yoxam indiyə də, lap kezmişə də.
Ətimi zəkələr belə şışə də,
Darıxacağam.

1971

Qorxu

Dizini qatlayıb bu qorxu daha,
Açılır, bükülür, dikələ bilmir.
Deyən ələ keçib quyruğu daha,
Zəhərə əl atsim, şəkərə, - bilmir.

O kimin gözündən baxdı ilk dəfə?
Kimin qamətində bükdü qəddini?
Kimi üzüqoylu yıldırı ilk dəfə?
Kimin əllərində bildi həddini?

O kimin dilində çasdı, dolaşdı,
O kimin yanında qısıldı görən?
Caniyə, haqsızə kimdən yol açdı,
Kimdə cəsarətə yozuldu görən?

Bu qorxu kimdə ki sözünü yedi,
Əyrini saxladı, düzünü yedi.
And yeri, fənd yeri qoymadı, yedi,
Bu qorxu içində dözümü yedi.

Axır, nifrətinə hopdu kiminsə,
Hiylə təbəssümü tapdı bu qorxu.
Kimdəsə özünə arxa aradı,
İşinə, gücünə darğa aradı.

Yerimək, yürümək keçdi könlündən,
Tapdamaq, sürümək keçdi
könlündən...

Qorxu əl uzatdı, - fələklər ətək.
Baxdı və...
Hamının gözündə özünü gördü,
Hamının dilində sözünü gördü.

İndi həm qorxandı, həm də qorxudan,
Gah ağsaqqaldı o, gah kiçikdi o.
Gah öndə çapırdı, gah da arxada,
"Ağadan - nökərə", yol keçirdi o.

Dizini qatlayıb bu qorxu daha,
Açıılır, bükülür, dikələ bilmir.
Deyən ələ keçib quyruğu daha,
"Ağaya" tapınsın, "nökərə", -bilmir.

1987

Bu qar deyil, yağış deyil,
Ümğr-gğndğ, yağır fələk.
Min il, milyon il beləcə
Gürdğyğndğ, yağır, fələk.

Gah sığaldı sazımıza,
Gah ağıldı, yaşıımıza.
Qismət olub qarşımıza
İndi-indi yağır, fələk.

Yetdim süzğn bahasına,
Gür nə düzğm bahasına.
Mənə güzğm bahasına
Verdiyindi, yağır, fələk.

2016

Ürəyimin əlindən,
Başım salamat deyil.
Məni məndə əridən,
Yaşım salamat deyil.

Yıxılram, qalxıram,
Sağa-sola darixıram.
Hər nəsnədən karixıram,
İşim salamat deyil.

Ütğb kezib yay əzəm,
Şırımlanıb Ay əzəm.
Uralanıb payızım,
Qışım salamat deyil.

2016

*70-ci illərin
dəlixanalarından*

Ağıllılar burada
nə ölü, nə diriydi.
Qasımın əynində
bir toxunma
köynək vardı,
qolları – ayağının üzündən.
Həbibin gözündə
gah döyənək,
gah dəyənək vardı.
Əlləri qopmurdu
Həbibin gözündən.
Qasım onsuz da
əlini belə tərpədən deyildi.
Buraya da
dilinin ucundan
düşmüştü.
Əllərini
niyə bağlamışdılar? –
Bilmək olmurdu.
Əlləri açılsın deyə
özü-öz dilini
bağlamışdı Qasım.
Dilinin ucunda
qıfil deyib saxlamışdı Qasım
qəlbində kükrəyən
üsyanı.
Həbib

Əllərinin ucundan
düşmüdü
bu «ağillıxanaya».
Gördüyünü yazmışdı,

yazdığını göstərincə
olmamışdı, –
əlləri gözündə,
gözləri
başına qaldırılan
dəyənəkdə qalmışdı
Həbibin.
Həbib heç nə etmirdi
xilası üçün.
Dünya
cəngavər dünyası
deyildi,
hərə bir ədalət qılınçı
qurşaya.
İstəyirsən,
İki yüz əlli milyon ol,¹
istəyirsən,
üç yüz milyon.
Bu rəngbərəng milyonların,
bircə başı olmalıydı, –
keyfi barmağında.
İstəsəydi, keyfinə,
istəsəydi, barmağına

¹ ССРИ-нин ящалисинин сайы 250 миллион иди.

dolayacaqdı
boynunda oturduğu
xalqı.
Qasımın əli bağlıydı,
Həbibin dili.
Qasımın dili varydı,
Həbibin əli.

Qasım Həbibin əlinin
paxılı oldu,
Həbib Qasımın dilinin.
Bunun dili
onun əlini daladı,
onun əli
bunun dilini.
Və...
Üç nöqtə...

1971

Dilək

Bir olan Allahdan diləyim budur, -
Arzumu gözümdə qoymasın mənim.
Ömrüm bir həsrətin ümid yoludur,
Odunda, közündə qoymasın məni.

Bir uğur sevincə əlim açılı,
Uddum təhqir yükü, tənə acını.
Ayağı altına sərdim saçımı,
Yarımçıq izində qoymasın məni.

Neçə qara gecə düşdü bəxtimə,
Obası, elatı, köcdü bəxtimə.
O Ayın, Ulduzun eşqi xətrinə,
Əlimi üzümdə qoymasın mənim.

İlahi, gündüzdən doğan gecənəm,
Bağladım sidqimi qalan gücümə.
Bu dağ çətinliyi yarib keçərəm,
Qupquru düzündə qoyma sən məni.

1990

Serimə

Ən ağır günlərdə də sən məni tərk
etmədin,
Zamanın tilsimində səninlə birgə idik.
Bu tənha birgəliyi kimsəyə görk etmədin,
Zaman elə zamandı, bızsə qasırğa idik.

Qasırğa idik onda gələn qana-qadaya,
Nə qorunmaq, nə qaçmaq...
O biz idik, bu meydan.
Bu firtına qoynunda bənzeyirdik adaya,
Od-alov püşkürüdü onda sudan və
göydən.

Biz səninlə xoş idik, səninlə məsud idik,
Ağlayırdıq, gülürdük, dirilirdik, ölürdük.
Bir dünya sel də, su da söndürməzdi, - od
idik,
Düz dünya sərvət bölür, biz isə dərd
böldük.

Dərd böldük səninlə dünyanın
ağrısından,
Ürəyimdən, gözümdən axırdın söz-sov
olub.
Keçirdik bir sınağın dostundan,
yağışından,
Hissimdən, ağlımdan çıxırdın kösəv olub.

Bu kösövün istisi - canımda ağrı-agrı,
Bu kösövün alovu gözümde şimşəyimdi.
Hardasan, gözüm nuru, səni ömrüm
çağırir,
Hardasan? Kefsizmisən? Canım-gözüm,
nəyindi?

Gəl ki, sənsiz günüm yox, həyata bir
yükəm mən,
Gəl ki, bu gəlmişinə açıqdı könül qapım.
Həmişə tək olmuşam, elə yenə təkəm
mən,
Gəl ki, ya mənimlə qal, ya get, məni də
apar.

2000

Susdum

Qayğıların əzgəndən
Yenə bir şeir susdum.
Kiməsə zərər susdum,
Kiməsə xeyir susdum.

Susdum «sağ başım» deyə,
Səbrimdən daşım deyə.
Dilimi azım deyə
Mən Yeri, Güyğ susdum.

Kimlərin acığına

Qalandım ocağına? –
Olub-olacağına
Güzğmğ düyğb susdum.

2014

Gələ bilmirəm

*“Gəl” deyirəm, mənə şeir
yazdırın.*

Məğəllif

Deyirlər, –
güzğnən küçə
Məndən ütrəg saralıb.
Mənə həsr elədiyin
Şeirin sətri saralıb.
Mən saldığım bağzanın
Zizək ətri saralıb.
Yolların əzə-dünək, –
Neynim, gələ bilmirəm?..
Hazansa gələrəmmi?..
Vallah, hələ bilmirəm.

Deyirlər, –
Məndən sonra
Başın qıylığ qaldadı.
Xatırə kezmişlərin
Susmur, güzə yoldadı.
Əl gütgr o xəlyadan,
Gür zaman nə haldadır.
Dərd-sərdən azılmır
Eynim, gələ bilmirəm.
Hazansa gələrəmmi?..

Vallah, hələ bilmirəm.

Taleyin gələr əzə
Olmadı da bir gələk.
Vurulmadı bu ərək
Bir tikana, bir gələ.
Yetmiş illik canımda –

Doxsan illik mərgələr,
Yer ayağımdan zəkir,
Güylə gələ bilmirəm.
Hazansa gələrəmmi?..
Vallah, hələ bilmirəm.

2016

Olmadı

Ömür keçdi dan yerinə yürüşdə,
Mən yoruldum bir zülmətlə vuruşda.
Görən elə işlərimi soruşdu, -
Bir halımı soruşanım olmadı.

Göz açınca yarıladı yaş məni,
Ümidlərdən araladı yaş məni.
Hara döndüm, qaraladı daş məni, -
Qayıtmaga yarı canım olmadı.

Arzuları yaritmağa vaxt hanı! -
Aylar, illər - qayğılarla noxtalı.
Qayna, çalxan bunnan belə, - baxt
hanı?!
Bir yaxşıma danışanım olmadı.

Kölgəsində çox ümidi lər göyərən
Taleləri tarazladı dəyərə.
Min ağızdan bircə avaz gəyirən
Beyinlərə daraşanım olmadı.

Yığdı-tökdü bu harını, hərisi;
Qara pula dəyməzdi heç birisi.
Tamah vurdu, cavanlaşdı qarısı, -
Bəxt işiydi, qarışanı olmadı.

Dağ ünvanlı keçəl təpə, qart qaya
Nəyi vardı, qoyayıdı da ortaya?!

Üzündəki o təbəssüm örtüyə
Mənim kimi alışanı olmadı.

Küyə düşüb bir ümidsiz hənirdən,
Çiçək gördüm, tutub qalxır çamırdan.
Mən nə gördüm bu sadəlövh
ömürdən?!
Təsəlliyün çalışanı olmadı.

1987

Qoy getsin

*Uğursuz taleyindən
şikayatlənən qızlarımıza,
gəlinlərimizə.*

Dolaşır qoluna gecənin saçı,
Əlin bu saçlardan üzülmür, niyə?
Niyə dodağında sözün dolaşır,
Gecəyə sıxarsan gözünü, niyə?

O alqış axtaran, o tərif gəzən
Səni bir baxışa dəyişdi, yoxsa?!
Bir sehrə, bir mehrə, bir nurlu səsə
Vurulub, ömrünə gəlmışdı, yoxsa?!

Sən onu o anda talemi sandın?
Kölgəsi önündə əydin başını?
O səni adicə kələyə saldı, -
İndi o kələkdir, səndən daşınır.

Sevin, sıyrılırsan əsəbdən, kindən,
Sevin, indən belə doğulacaqsan.
Əlin əsməyəcək qəzəbdən gündə,
Gözün qıpıq deyil oğul-uşaqtan.

Sevgimi, nifrətmi səni göynədən?
Səni ağrıdanı dön özün ağrit!
Səni bu duyguya, hissə öyrədən
Gedir öz xoşuya ağrıya doğru.

Hərcayı bir ömrün duracağı yox,
Bu gediş bu ömrün sonunacandır.
Onun bu gecədən umacağı yox,
Qoy getsin, gedənin yoluna şam tut!

Dolaşır qoluna gecənin saçı,
Niyə bu saçlardan üzülmür əlin?
Dönüklər səadət gətirmir, bacım,
Dönüklər taleyə əliboş gəlir.

1987

Xəyalpərəst

Açar qanadını səmalara o,
Uzağa zillənər, yaxını görməz.
Yumar gözlərini zamanlara o,
Yenə istədiyi yuxunu görməz.

Görməz əllərinə düşən anı da,
Hürkündər fürsətin şahlıq quşunu.
Elə gözüqipiqliq, - bəxtin yanında,
Elə çeynəmədə ağlı huşunu.

Ağlından bir qarış ucalı bilməz,
Eşqi dünənlərin keşməkəşində.
Ay ötər, il ötər, qocala bilməz,
On altıca yaşı ağlar huşunda.

Ovutmaz əlibərk qisməti onu,
Döndərər Araza, döndərər Kürə.
Ağladar, güldürər həsrəti onu,
Qəlbində yıxılar, qəlbində durar.

Elə isti olar həzinliklərə,
Bir soyuq baxışdan dərdi üçunar.
Neçə yol ölümü gözüylə görər,
Neçə yol çevrilər dərd ağaçına.

1988

Köylü qızı Gülarə

Dəsmalın qəm dəsmalı -
Düşdü özünlə Vətənin arasına
ayrılıq olub.
Gedər-gelməz ayaqlarına sarına-sarına
götürüb apardı səni
körpələrin damdabaca qorxularına.
Qəlbinin sınıqlıq yarasına
ötən günlərinin
şəhdini-şirəsini sıxdıqca sıxdın.
Sən öz vicdanın önündə
saf çıxdın.
Əməllərin gələcəyinə
göz dağı olmamalıydı, ey qadın.
Sənin kişi iradən,
kişi inadın
ər kimi getdi
namərd üstünə.
Yatdın, özünündün,
qalxdın - cəmiyyətin.
Dişinlə-dırnağınlə
qururdun onu.
Ona görə yox ki,
səni düşmən tutsun,
özünü sənin kimi canıyananlardan
"təmizləsin".
Nə yaxşı ki, bu gün
şəklinin gözünü
düz baxa bilirik...

Bəli, biz yeri gələndə
gülləni,

yeri gələndə
gözümüzü
sıxa bilirik
qəlbimizə.

1988

Qələmindən alışanlar

*İlk azərbaycanlı rəssam
qadın
Qeyşər Kaşıyevaya*

O bizim alnimizə
əlini də qoya bilərdi,
qəlbini də.
Amma alnimizi
əlinə çəkdi, qəlbinə çəkdi,
sonra qəlbini qələminə çəkib,
özümüzü,
özümüzdə alnimizi, qəlbimizi çəkdi.
Onun qələmindən sonra
biz bir az da gözəlləşdik.
Lakin
hürkütdü bizi
bu kamillik,
bu gözəllik.
Biz də hürkütməyi bacarırdıq;
özü də necə!
Bir də gözünü açıb
özünü
məhkumlar və
məhrumlar sırasında addımlayan gördü
uzaq-uzaq ellərə.
Qum səhralarından keçdi -
quma çəkdi bizi.
Qar düzlərindən keçdi -
qara çəkdi bizi.

O unutmadı bizim alnímızı, qəlbimizi.
Neçə illər sonra
bizi çekən qələminə
söykənə-söykənə

qayıdır gəldi Vətənə.
Gəldi atasız-anasız yetimlərin
alnímını və qəlbini
oxşamağa,
əzizləməyə.
Biz qayıdır yenidən
onu tapınca,
heç kəsi incitməmiş,
heç kəsdən inciməmiş
bir övliya ilə rastlaşınca
içimiz quru budaq kimi
xincim-xincim oldu.
Əlimizi atıb
qəlbimizi axtardıq içimizdə.
Fəqət qəlbimizi
içimizdə yox,
onun çəkdiklərində tapdıq.
(O bizi necə də sevirmiş!)
Bizə təkcə ovcumuzu
alnímiza çırpıb
ayılmaq qalırdı...

1988

Yuxu

Bu qəfil gəlişin mətləbi - sual,
Gəldin, pir çöhrənin nurunu gördüm.
Əlində sür təsbeh, dilində dua,
Qədd-qamətini qururlu gördüm.

Gəldin, baba mehri, səbri gətirdin,
Söyüylə-sehrilə təbərrük babam.
De kimi haylayım, kimə yetirim
İndi bu müştuluq xəbəri, babam?

Dayım, əmilərim, bibilərim, hey,
Şirin yuxunuzun gözündə gəlin.
Babam gözlərimə qonaq gəlib, hey,
Toxtayıñ, riqqətli, dözümlü gəlin.

Anamın anası, nənəm gəlini,
Siz də gəlin çıxın, ulumuz gəlib.
Atam, babam oğlu, gel öp əlini,
Sibirdən qayıdır yolumuz gəlib.

Gəlin, siz də gəlin, bacım, qardaşım,
Baba ülfətinə, mehrinə gəlin.
Ataca, babaca uca qardaşım,
Babam görüş alıb şerimə, gəlin.

Gəldi hacı babam, gəldi pir babam,
Gəldi bəy babamdan əli üzülü.
Gördüm yuxumdasa çox şükür, babam,

Mübarək üzünü, mömin üzünü.

Çıxdıq pişvazına, öpdük əlini,
Nəvə-nəticədən cəlallı durdu.

Gördü, qarşılıamır oğlu, gəlini,
Baxışı xiffətli, məlallı durdu.

Mən deyə bilmədim yixılan evlər,
Sökülən bayraqlar nahaqmış, demə.
Ay baba, deyəsən qapanıb çevre,
Zaman təzə hoqqa çıxarmış yenə.

Köhnə hava çalır, təzə darğalar,
Darthadart, qovhaqov, alhaal artıb.
Siyasət mülkündə təzə qarğalar,
Rəyasət üstündə qalmaqla artıb.

Bildim nədir səni çəkib gətirən,
Yad yerdə məzara alışmaq olmur.
Taleyin sirridir, baba, xatirən,
Belə gəlişlə də barışmaq olmur.

Gəldin, pir çöhrənin nurunu gördüm,
Bu qəfil gəlişin mətləbi - aydın.
Küskün qamətini qürurlu gördüm,
Gedirsən, barı bir ünvan qoyaydın.

1990

Qorxuram

Özümlə qalmağa, qorxuram, Allah,
Qorxuram özümün dönüklüyündən.
Qorxuram, zərrəmdən yıxılam, Allah,
Qorxuram, yıxılam böyüklüyümdən.

Qorxuram qəm olub gözlərə dolam,
Yük olam qohuma, qardaşa birdən.
Ruhum yad sözlərə, izlərə qona,
Təklənəm qapımı dərd aça birdən.

Qorxuram, gülməyə bəhanə gəzəm,
Qorxuram, qəhqəhəm sına içimdə.
Bu xof dəhlizində şahanə gəzəm,
Qorxuram, hənirim dona içimdə.

Saçımda ağrıyan dən oyanmaya,
Ağlayana baxıb güləm, qorxuram.
İçimdə bir təzə "mən" oyanmaya,
Qorxuram, ilahi, elə qorxuram.

Çaşib partlamaya qəhərdən ürək,
Qorxuram, əlimdən xata çıxmaya.
Məni öz içinde gəbərdə ürək,
Kövrələm, sızlayam, sədam çıxmaya.

Qartılmış hisslərin əlində qalam,
Bir təzə arzuya istilənməyəm.
Qorxuram ayımda, ilimdə qalan

Bir "uf'a, bir "aha" itilənməyəm.

Daşqalaq ümidlər cançəkişində
Çəpərlər dayana kürək-kürəyə.

Qorxuram qeyrətin qan çəkişində
Qılınclar sıyrıla duza-çörəyə.

Özümlə qalmağa qorxuram, Allah,
Qorxuram qorxuya yabançı olam.
Keyliyim gözümdən oxuna, Allah,
Oxuna-oxuna yalançı olam...

1992

Dilənçi

O ötdü yanından fikirlərilə,
Dərdli gözlərilə ötdü yanından.
Gözümə uzalı ovcuyla ötdü,
Rəhmimə uzalı ovcuyla ötdü,
Özü öz əlilə ötdü yanından.

Sökülmüş səddini sürdü, ötdü,
Bükülmüş qəddini sürdü, ötdü,
Dilənçi həddini sürdü, ötdü,
Qıfıllı dililə ötdü yanından.

Ötdü dinməzliyi, görməzliyilə,
Gözə, qəlbə, cibə girməzliyilə.
Ötdü ölümüylə, ölməzliyilə,
Sonuncu yoluya ötdü yanından.

Haçansa kəkliyi yerişi vardı,
Nazında xoşbəxtdi kiminsə ərki.
Ömrünün arğacı, ərişi vardı,
Ümid becərərdi, arzu əkərdi.

Ata qayğısıydı, ana istəyi,
Haçansa bacıydı, bibi, xalaydı.
Haçansa yaşmanıb, gəlinlik geyib,
Xanımdı, xatındı, o da anaydı.

Bəs niyə ömründən qara yel əsdi? -
Bu nə tale idi, bu nə bəxt idi?
Hanı oğlu, qızı? - Ona pay versin,

Qaytarsın qaynana, ana taxtını.

O ötdü yanımdan ümidlərilə,
Dərdilə, qəmilə ötdü yanımdan.
Uzandı, uzandı ovcu gözümə,
Uzandı, uzandı ovcu rəhmimə,
Minnətçi əlilə ötdü yanımdan.

1992

Nə gündüzdü, nə də gecə,
Qələm dönmüşdü qılınca.
Əl atdım, əlimə keçə,
Qaldım əlimin altında.

Dərdim, qəmim üzə durdu,
Bir hayıma yüzü durdu.
Dedim yazım, susub durdu
Əlim qələmin altında.

Tanrım məndən üz gizlədi,
Neçə-neçə iz gizlədi.
Ən gərəkli söz gizlədi
Mənim dilimin altında.

1995

Çiçəklər açanda
Yaşamaq çətinləşir.
Yaşadığını bilə-bilə
Ölmək çətinləşir.
İçdiyin su da
Ağlayır səni.
Bir Allah bilir
Necə saxlayır səni
Çiçəklər açanda.
Arılar uçub
Çiçəklərə qonur.
Çiçəklər uçub
Bala qonur.
Bal uçub nəvələrin
yanağına,
Nənələrin laylasına
qonur.
Vay mənim halıma, -
Əlim arıdan üzülü,
Əlim ciçəkdən üzülü,
Əlim baldan üzülü...

1996

Neyləyim, Allah, neyləyim,
Düz sözə qanım qaynayıb,
Dinim-imanım qaynayıb,
Mən ondan keçə bilmirəm.

Haçan sıñib, haçan yenib? -
Haqdan enəndə düz enib.
Boyuma biçilib mənim,
Bu dondan keçə bilmirəm.

Nə olsun ki, ləp acıdır,
Gözümdə fikrin tacıdır.
Düz söz bir dar ağaçıdır,
Boyundan keçə bilmirəm.

1997

Bu günü də başımdan
Götürdüm papaq kimi.
Atdım ömrün gözünə
Bir ovuc torpaq kimi.

Yer verdi öz yanında
Basdırğıım dərd mənə.
Onu çox nazlamışdım
Üz tutanda hər mənə.

Açıb ovçunu qismət -
Ac gözləri doyura.
Mənsə dilənçi bilib
Ovcuna pay qoyuram.

1998

Çıxdım ömür yoluna,
Tale girdi qoluma.
Dost adından qurulan
Kələk öldürdü məni.

Daşa döndü yastığım,
Dosta dəydi atdığım.
Minnətini daddığım
Çörək öldürdü məni.

Nifaq düşüb araya,
Az axtarıb arayın.
Təkəri dərd sarıyan
Fələk öldürdü məni.

1998

Quzu

Nə papaqlıq dərisi var!
Gör nə qədər hərisi var.
Bu quzunun mərəzi var,
Boğazı başından qaçacaq.

Qıvrımında göz qıvrılıb,
Nəfs qıvrılıb, söz qıvrılıb.
Bir gün deyən düz qıvrılıb
Əyin-başından qaçacaq.

Dünyaya bir bağla gəlib,
Əlində bıçaqla gəlib.
Bir gün özü agıla gəlib
Körpə yaşından qaçacaq.

1998

Qaçıb gəldim təngnəfəs,
Çatınca qalmadı həvəs.
İlahi, dünya bir qəfəs,
Aç qapını, çıxım gedim.

Ömür yol üstdə, yaş bitib,
Onda gedəydim kaş itib.
Yolum üstdə bir daş bitib,
Bəlkə vurub yıxım gedim!

Allahum, niyə tələsib,
Dolaşdırın bu kələfi?
Aç üzünün xoş tərəfin,
Bircə dəfə baxım gedim.

1999

Şerim mənim

Sənət tərif yazmadım,
Durub tərəf, yazmadım.
Bircə hərf yazmadım
Şəninə, şerim mənim.

Səndən gözüm çəkmişəm,
Yoxdu izim, çəkmişəm.
Özüm-özüm çökmüşəm
Mənana, şerim mənim.

Tərk edib, getdim səni,
Qoydum da yetim səni.
Vəsiyyət etdim səni
Qanana, şerim mənim.

2000

Sarı gəlin

Sarısını udan gəlin,
Qorxma, bu Dünya dar deyil.
Hər sevən gəlin olmayıb,
Hər sevilən də yar deyil.

Bir kimsə qılınc qurşamaz,
Yolunda ölüm qurşamaz.
Bu sevda gəlin xoşlamaz,
Bu sevda sənə ər deyil.

Neyləyək, sarı gəlinsən?!
Kiminsə yarı gəlinsən.
Ay zalim, hara gəlirsən? -
Bura sən deyən yer deyil.

2002

Yalan deyir

Yalan deyir gözlərinin qarası,
Qara gözdə elə bilmə yalan yox.
Bu qisməti daha qismət arasın,
Qismətindən hələ çöldə qalan yox.

Aşımıza bir də acı qatmayaq,
Qoy səngisin bu alışan od-oqaq.
Bu qovğaya ana-bacı qatmayaq,
Əvvəl-axır hər doğulan öləcək.

Sən ki, quzum, öz-özünün düşməni,
Özgəsində nə dost ara, nə yağı.
Bu fənd-fel çox oyunda işlənib,
Özün dikəl, büdrəyibsə ayağın.

Yıxılmağın qalxmağı var, unutma,
Özün oldun öz içinə qor salan.
Bu yaranı çox qaşıyb qanatma,
Qanadarsan, öz-özünü qarsalar.

Elə bilmə nə dil bilir, nə dodaq,
Əl içiydin, görənlərin gözüydün.
Bu yurd-yuva, bu ev-eşik, bu ocaq
Səninkiydi, anlayaydın, dözəyдин.

Ev dağıtməq, yurd sovurmaq asandır,
Sən də qaçdın, həftədə bir, ayda bir.
Bir qaytardıq, üç qaytardıq, usandıq,

Ata-baba üçdən deyib, qaydadır.

Dördüncüyə uzanası əlim yox,
Yıxan özün, quran özün, ağlama.

Vallah, billah, sən ağılda dəli yox,
Bəs əvvələdən nə gəlmışdi ağlına?

İtirdiyin gün dedinmi qazandım?
Bir pələngdin, caynaqların qınında.
Təəsüf ki, bəxt yatandı, azandı,
Nahaq yerə oynaqladın onunla.

İndi daha etibar yox, inam yox,
Tövbələr də inandırmır, ovutmur.
Bu sevdanı isidəcək ünvan yox,
Bu soyuqluq niyə səni soyutmur?

Dözümlü öл, gəzmə əli qoynunda,
Sən həmişə bəxtə çapan olmusan.
İnan mənə, bu dəfə də oyunda
Bir itirib, iki tapan olmusan.

1994

Gündə bir sözə əyilir,
Gündə bir daşa bu qələm.
Salıb məni dərdə-sərə,
Dönüb qarğışa bu qələm.

Nə gün gördü, nə gün verdi,
Məndən qırpdı, məndən dərdi.
Elə yudu, elə sərdi,
Gəlmədi xoşa bu qələm.

Sözdü mizan - tərəzisi,
Xeyirxahı, qərəzlisi.
Haqdan gəlibdi yazısı,
Bəladır başa bu qələm.

1998

Yaddaşım
qara gecədir, –
künc-bucağı –
əl havası.

Axtardığını
tapmazsan.
Tapdığını gün
sevincindən
işıqlanar
künc-bucağı.

Çətinə düşəndə
yaddaşımıma
üz tuturam;
qazıntı işləri
yaman çox
vaxt aparır.

Qızıl dövründə
hər şey var
yaddaşımın, –
qızıldan başqa.

2009

Bir May səhəri
əlində bir dəstə
tər qızılıgğıl
imtahana gedən
məktəbli kimi
xatırlayıram
doğulduğum kəndi.

2014

Məktəb xatirələrim
qəlbimdən,
beynimdən
kühnə əlifba ilə
cızılır
ağ vərəqlərə.

2014

Təkliyin
gövdəsi olur.
Budağı olmur
təkliyin.
Əlini uzatsan,
sənə uzadası
əli yox
təkliyin.
Özündən qeyri
bir
əməli yox
təkliyin.
Bir ayağı
qonşuda olur
həmişə.
Təkliyin
ayağı olur, –
özündən
qaçmaq üçün.

2013

Təzə şeir
təzə əsgər kimidir,
ona
əvvəlcə
söz alışmalıdır,
sonra da
üz-göz.

2016

Qış gününün
donu açıldı
yeniyetmə bir qızın
çiçək təbəssümündə.
Allah qorusun
o çiçəyi.
Qorusun
qış gününün
donundan.

2014

*Orta məktəb yoldaşım
və qardaşım
Yəhya İsayev üçün*

Yaxınlıqdan
yol keçirdi,
körpü keçirdi,
çay keçirdi,
bir də mən keçirdim.
Körpü çaydan
keçirdi,
yol körpüdən
keçirdi,
mən yoldan
keçirdim,
yaxınlıq da
məndən keçirdi.
Sonra
əkinli-biçinli,
bostanlı-tərəvəzli
kənd gəlirdi,
xır daşlı
məktəb yolları
gəlirdi,
əli çantalı
məktəb gəlirdi,
və mən gəlirdim.
Hamımız bir yerdə
o vaxt idik.

«O vaxt» – biz idik,
İlahi!
Biz necə də çox idik! –

Siniflər dolusu!
İndi
mən qalmışam,
Yəhya
qalıb,
Ənvər
qalıb,
Kazım qalıb
Daha kim?
Daha kim?
Daha kim?..

2010

Bir mətləb
ardınca
gedəndə
əllərimi
üzğmlə aparmıram;
qorxuram,
iş dğzəlməz, –
əlimdən bir
xata zıxar.
Lap elə
barmaqlarım
mil olub,
güzğnə girər
qansızın.

2013

Evinin kişişi olmaq
istəsən,
öncə
sözünün kişişi ol.
Sonra
düzünün
kişisi ol,
ən sonda
dözümün
kişisi ol.

2009

Bu kəndin

«Kəndimiz» silsiləsinən

Enmək olmur qocaların huşuna,
Yoxsa şirin xatirələr tükəndi!
Dindirərsən, xeyalları uçunar, -
Yaddaşına qırov düşüb bu kəndin.

Tükəz xala qalxa bilmir yerindən,
Barmaqları – deyərsən bir ilmədir.
Elə dünən incimişdi şerimdən,
Bu gün məni xatırlaya bilmədi.

Nə düşmüşdü, niyə saldım şerimə,
Niyə açdım bu qadının dərdini?
Bir misrada həqiqətin yerinə
Yalan deyib, sindirmişdim qəlbini.

Küncdə qalıb təknə-tabaq kiflənib,
Sac qırılıb, təndir aşib şəhərə.
Kənd yoluna mağazalar yüklənib,
Pendir üçün kənd əl açıb şəhərə.

Hasarlanıb, yasaqlanıb yal-yamac,
Yaşılıqlar göz oxşamır, ovutmur.
Mal-davarı örökənlərdə yalavac,
Bulaqlar da ürəkləri soyutmur.

Darvazalar göz ağardır: «Gəlmə, ha,
Qalacaqsan nabələdlik əlində».

Qız-gəlini durub kəsməz kəlmə ha,
Tanımırəm, nə danışın mənimlə?!

Uzaqlaşıb, xatirəsi yadlaşıb,
Çəl-çəpərdən boyلانan yox, baxan
yox.
Heç deməzdim, həsrətimə qatlaşıb,
Neynim, mənə bu kənd qədər yaxın
yox...

Enmək olmur qocaların huşuna,
Yoxsa şirin xatirələr tükəndi!
Dindirərsən, xəyalları uçunar, –
Yaddaşına qirov düşüb bu kəndin.

2009

Daşına baş qoyacağım
Torpaq altı boşdu, bala.
Mən - dərd hürgüclü bir dəvə,
Mənə belə xoşdu, bala.

Ağrı-acı – əkiz-tayım,
Zaman gözümdə laxlayır.
Ayaqlarım ömrün sayır,
Demə ki, sərxoşdu, bala.

Dünən – sabahın dönüşü,
Yoxdu bu darın genişü.
Mən enən – zirvə enisi,
Sən qalxan – yoxuşdu, bala.

2005

Bu bahar

Bu bahar da bizə bir şey vermədi,
Solub getdi, gözə bir şey vermədi.
Çox görmüşdük, təzə bir şey vermədi;
Ötən ilki bahar oldu bu bahar.

Haçan gəldi, haçan getdi, bilmədik,
Mülayimdi, xoşdu, sərtdi, bilmədik.
Oyun idi, düşdük, şərti bilmədik,
Huşda mürgü bahar oldu bu bahar.

Bülbülləri ötdü elə uzaqda,
Çiçəkləri öpdük elə uzaqdan.
Salam-kəlam etdik elə uzaqdan,
İlin yükü bahar oldu bu bahar.

Gül-çiçəkdə batan kəndi olmadı,
Dadı, duzu, şəhdi, qəndi olmadı.
Yellənməyə şüvül, kəndir olmadı, -
Tay de, itki bahar oldu bu bahar.

Görünən tək yığışmağa tələsdi,
Dağda, düzdə yağışlara tələsdi.
Pəncərədə naxışlara tələsdi,
Qışın kürkü bahar oldu bu bahar.

Yığışmaqnan yay qapını haqladı.
Çimərliyə yol axını haqladı.
Yay da yaydı, öz vaxtını haqladı,

Demə bürkü bahar oldu bu bahar.

Bu bahar da bizə bir şey vermədi,
Solub getdi, gözə bir şey vermədi.
Çox görmüşdük, təzə bir şey vermədi,
Ötən ilki bahar oldu bu bahar.

2003

Dost küsəndə

Küsəndə
belə küsərlər sən demə.
Salam-kələmə kəsərlər, sən demə.
Birgə keçilən fəsillər, sən demə
Tənhalaşar,
qəribləşər küsəndə.

Xatirələr
qəfil sancar qəlbini,
Töhmət edər qara qançır qəlbini.
Dost itkisi dost tək açıb qəlbini,
Həzinləşər,
zərifləşər, küsəndə.

Dost küsübsə,
ayın, ilin yadlaşar.
Öz içində dinən dilin yadlaşar.
Üz döndərər,
doğma elin yadlaşar,
Dedi-qodu
dərinləşər küsəndə.

Yolun bitib izlərində görərsən,
Oxunursan gözlərində görərsən.
Elə yayın qızmarında görərsən
Aralar da
sərinləşər küsəndə.

Küsəndə
belə küsərlər, sən demə...

2004

Bu qızın

qız üçün

Bir müğənni

Dedi-qodu ayaq tutub yeridi,
Şübhələrdən dayaq tutub yeridi.
Qançanağı taya tutub yeridi,
Söz-söhbəti aşib-daşdı bu qızın.

Görə-görə hiyləsini, qəsdini,
Tanımadı düşmənini, dostunu.
Susdu, açıb-ağartmadı üstünü,
Ört-basdırı asanlaşdı bu qızın.

Yaz ağızıydı, don biçirdi bahar da,
Təravətdən bal dadırı zəhər də.
Düşüb qalmaq olmurdu ha şəhərdə,
Bir kənd eşqi alıb qaçdı bu qızı.

Əl-ətəkdə sübh şəhinə bulaşdı,
Çöl-çəməndə yaz mehinə dolaşdı.
Necə oldu - qanad açdı, qol açdı,
Dərdi-səri hara uçdu bu qızın?!

Kənddə kəndlilik nə gəzirdi, canım ta, -

Şəhərlini, elatlinı tanıda?!
İtib-batdı olan adı-sanı da, -
Çıxdaşı da başabaşdı bu qızın.

Ötüb-keçdi bahar daha, yaz daha,
Şəhər üçün darıxırkı qız daha.
Kar etməzdi qayğı daha, söz daha,
Vallah, deyən ağlı çəşdi bu qızın.

Yenə elə o günlərə qayıtdı,
O toyılara, düyünlərə qayıtdı.
Yerli-yersiz oyunlara qayıtdı,
Ömrü-günü nağıllaşdı bu qızın.

2006

«Vətən daşı» - yurd daşı

Bəri başdan hər üzünü görüb gəl,
Yıxılısan, qolumuza girib gəl,
Sən də elə gələnlərdən biri, gəl,
Qayıt gəl, ay «vətən daşı», yurd daşı.

Bəxt qaçaraq, nə çapırsan dalınca,
Çıxbı getdin, yarıçılpaq, yalınçaq.
Gecələri baş qoymayır balınca,
Ulamaqdan anan yazıq qurtlaşıb.

Əhdi varmış, toyun görə, neyləsin?!
Bəy vüqarda boyun görə, neyləsin?!
Bir bu qədər oyun görən neyləsin?! -
Bu ağrıya anadır ki, qatlaşıb.

Di sağmisan? - Bir anana soraq ver,
Ya tel göndər, bircə barmaq varaq ver,
Arzusuna, ümidiñə çıraq ver,
Gözlərində işiq yaman qıtlaşıb.

Qorxur, oğlu əcnəbiyə tuş ola,
Ya qaçağa, ya quldura qoşula.
Ana burda budarlanır boşuna,
Oğul orda gözgörəsi yadlaşır.

Yuxun daşşın, yuxularda görüb gəl,
Ya ananın yuxusuna girib gəl.

Sən də elə gələnlərdən biri, gel,
Qayıt gəl, ay «vətən daşı», yurd daşı.

2006

Bu kənd

Hələ ki, naxırı, naxırçısı var,
Doşab bişirəni, taxılçısı var,
Sərnici, nehrəsi, sağıcısı var,
Bu kənd yaşayacaq son örüşəcən.
Kimişə itirib, kimişə tapan,
Gecə dəhnə üstdə - su üstdə yatan,
Gündüz yorğunluğu, yuxusuzluğu
Bel kimi bir hovur çıyindən atan
Bir kənd yaşayacaq son örüşəcən.

Ancaq kənd uşağı
O uşaq deyil.
Ancaq kənd qarısı
O qarı deyil.
Kəndin qız-gəlini
Utancaq deyil.
İgidi igidlilik
Vüqarı deyil.
Gedəni-gələni
Darmacal olub.
Kəndin bir yarısı
Halvaçı olub,
Kəndin bir yarısı
Çalğıçı olub.
Toyda, mağardadı
Yeniyetməsi.
Çocuğu, körpəsi-
Komputerdə,

Bir əli göydədi,
Bir əli yerdə.
Yüz gedəni ola -
Əllisi dönür.

Olur ki, onun da
Ölüsü dönür.
Qız-gəlinin gözü
Yol çəkir elə.
Kəndə qayıdaşa,
Kəndə dönüşə
Nədənsə Əzrayıl
Qol çəkir elə.

Bir gün də hardansa birisi gəlir,
Boş qalan mülkləri hasara salır.
Dinirsen, ondan da irisi gəlir,
Qorxudub, hamını azara salır.

Amma ki...
Nə qədər naxırı, naxırçısı var,
Ölüb-itəninə ağıçısı var,
Bu kənd yaşayacaq
son örüşəcən.

2007

Məndən qabaqda
işıq idi.
İşıqdan arxada
mən idim,
məndən arxada
kölgəm.
İşıq qaranlığa qaçırdı,
mən işığa,
kölgəm mənə.
İşığı başımın üstə
qaldırdım,
kölgəm mənə
qovuşdu,
mən də işığa.

2008

Səbir mənə
cəsarətsiz möhrü
vurub,
dözüm
iradəsiz.
«Cəsarətsiz»liyimi,
«iradəsiz»liyimi
görürlər elə.
Səbrimi,
dözümümü
görən yox.

2008

Ağac
kökündən,
insan
budağından kök atar.
Kökü olmasa,
ağacın,
budağı olmasa,
insanın
kökü kəsilər.

2008

Quruyan ağacların

Payızın sarı simidir,
Qəribdir, ömrüm kimidir.
Doğranır, ağrı dəmidir
Quruyan ağacların.

Ağarası günü yoxdu,
Qılınc imiş, qını yoxdu.
Vur boynunu, qanı yoxdu
Quruyan ağacların.

Nə meyvəsi, nə dadı var,
Nə amılası adı var.
Dondun, isidən odu var
Quruyan ağacların.

2008

Varağını qatlama,
Yarağını seç günün.
Sıyır söz qılincını,
Qulağını deş günün.

Gəzmə taxça-boxçasın,
Yıgsın zərin, axcasın.
Gözlərini oxşasın
Bu dünyanın beş günü.

Bir gülə gəlməz başa,
Qılincını çal daşa.
Sən də bir bahar yaşa
Ömrünün bu qış günü.

2009

Belə bərəkətlə
olmaq
istəmirəm;
hər tərəfdən
daraşıb
yeyirlər
məni.

2009

Kim qararı ağı görüb,
Ağını alçaq görüb.
Hər təpəni dağı görüb,
Çıxmağa tələsməyin.

Yozmayın yuxuları,
Arayın yox olanı.
Allahdan yixilanı
Yixmağa tələsməyin.

Ağıllı da, dəli də
Hərə – bir cür tələdə.
Hər uzanan əli də
Sıxmağa tələsməyin.

2009

Sidqin düşdü, getdin pirə,
Hər şeyi birdən istəmə.
Ağlının bacardığını
Molladan, pirdən istəmə.

Əl saxlama əlin üstdə,
Mərhəmət umma bir kəsdən.
Bicliyi tülküdən istə,
Mərdliyi şirdən istəmə.

Ömür – fürsət, zaman – kəndir,
Nə çox feli, nə çox fəndi.
Dəryanı göylərdən endir,
Damlanı yerdən istəmə.

2009

Vaxtin çəkçevirində
Hər an – bir zərbə kimi.
Yamanlığın üzündə
Yaxşılıq – pərdə kimi.

Qismət mənə üz tutdu,
Əyri idi, düz tutdum.
Köhnə yaram köz tutdu
Bu təzə dərdə kimi.

Söz-söz ac oldu mənə,
Sirri açıldı mənə.
Dünya uçuldu mənə
Namərddən mərdə kimi.

2009

Elə axınla gedirlər,
Lap həzər etməyin gəlir.
Qapısını o dünyanın
Yüyürüb örtməyin gəlir.

Bir qəfil səslə gedirlər,
Tələs-tələslə gedirlər,
Elə həvəslə gedirlər,
Qoşulub getməyin gəlir.

Belə diri qalmaq olmur,
Tutub yeri qalmaq olmur,
Köçdən geri qalmaq olmur,
Gedəni ötməyin gəlir.

2009

Bu il mənim üzümə
Baxt qapını açmadı.
Keçdi üzün yan tutub.
Haqq qapını açmadı.

Bir məni pərt eylədi,
Dünyamı dərd eylədi.
Gözümüz dörd eylədi,
Vaxt qapını açmadı.

Ruhumla izlədiyim,
Qəlbimdə gizlədiyim,
Tacını gözlədiyim
Taxt qapını açmadı.

2010

Qara eynək arxasında
gözümdəki qəmi,
gündə bir az
məndən uzaqlaşan
məni,
vaxtsız dünyasını
dəyişən bacımı,
içimdən püskürüb
çıxış yolunu
gözümdə tapan
ağrını-acını
gizlədirəm.
Dost önungdə
ehtiyacımı,
düşmən önungdə
içimi gizlədirəm.

2010

Nədənsə

Tale məni döyə-döyə böyüdü,
Ad-san verdi – Yerdən-Göyə, böyüdü.
Şükür olsun, durub iyə, böyüdü,
Taxt-tacına çatammadım nədənsə.

Düşdüm elə ayağına haqq sözün,
İynə oldum oymağına haqq sözün.
Batıb qaldım qaymağına haqq sözün,
Ləzzətini dadamadım nədənsə.

Qaldım elə öz-özümlə döyüşdə,
Bir inadla, bir dözümlə döyüşdə.
Məğlub oldum düz sözümlə döyüşdə,
Çəkinmədim, utanmadım nədənsə.

Kimə dedim, elə məni qınadı,
Xəbis tutdu dilə, məni qınadı.
Anladım ki, bille-bilə qınadı,
Öz-özümü ötəmmədim nədənsə.

Bəxt nə imiş, bağlı qala qapısı,
Döyməmişdim, billah, hələ qapısın.
Açıq imiş demə bəla qapısı,
Yetirib də örtəmmədim nədənsə.

Mən qaldırdım o ağırlıq yaşıımı,
Ötüb keçdim bir nağılıq yaşıımı.
Firuzənin bu ahilliq yaşıının
Əllərindən öpəmmədim nədənsə.

2010

Deyən çəşib sırr verdiyim
«Sirdaşimdən» keçəmmirəm.
Ürəyimdə surğuclanan
Sırr daşimdən keçəmmirəm.

Gah sevib, gah tərk etdiyim,
Ömrü-günü sərf etdiyim,
Niyyət tutub ərk etdiyim
Pir daşimdən keçəmmirəm.

Nə nazlayan, nə dağlayan,
Daim göz altda saxlayan
Yurduma elə bağlıyam,
Bir daşından keçəmmirəm.

2010

İçimin can atlığı
Hər misra qan püskürür.
Dünya qaynar qazandır,-
Bir bax, hər yan püskürür.

Fikir – say, düşüncə – say,
Damla dəryaya – haray.
Ayı gün, ilisə ay,
Saatı an püskürür.

Kainatın qanadı
Yer cəfakesh anadır.
Günəş – gecə qanıdır,
Gündüzə dan püskürür.

2010

Çağırduğım ruhları
Bir-bir buraxdım, getdi.
Heç biri sırrı vermedi,
Boş yerə vaxtım getdi.

Qorxdum, gözlərim dola,
Ağlaram, günah olar.
Eləcə saldım yola,
Dumandı, axdı getdi.

Neçə ki sağ idilər,
Əziz qonaq idilər.
Süfrəmə şah idilər,
Hamısı ac çıxdı getdi.

Pambıqdı, ağıdı onlar,
Nurdu, yumaqdı onlar.
Yalandı, haqdı onlar,
Baxdım ki, yoxdu, getdi.

2010

Daha məhəbbət kimə,
Kin kimədir, bilinmir.
Hər şey baş-ayaq olub,
Kim-kimədir, bilinmir.

Birdi yad da, yaxın da,
Tikib, quran, yıxan da.
Sudan quru çıxan da
Cimcimədir, bilinmir.

Bəstədi, ya yiğmadı,
Yabançıdı, doğmadı,
Repdi, rokdu, nəğmədi,
Zülmədi, bilinmir.

2011

Adım adam balasıdır,
Hamıynan yola gedirəm.
Diri ilə işə-güçə,
Ölüynən gora gedirəm.

Tuşlayıb tuşuna gedir,
Gedən öz xoşuna gedir.
Düz-dünya işinə gedir,
Mən ora-bura gedirəm.

Gedirəm izimi tutub,
Yolun ən düzünü tutub.
Dərd-sər gözümü tutub,
Yıxıla-dura gedirəm.

2011

Qaçib dırmaşacağım
Nə təpə, nə dağ qalıb.
Təkcə ölən ümidlər,
Ölən çağlar sağ qalıb.

Şirinim də, acım da –
Fələyin saygacında.
Eh, ömür ağacında
Bir quru yarpaq qalıb.

Ömrü – bir gün, ya beş gün,
Ya pis gün, ya da xoş gün.
Təki olmasın boş gün,
Son səhifəm ağ qalıb.

2011

Heç kəs
başqasının çaldığına
oynamaq istəmirdi.
Yəni
hamı
çalğıçı olmuşdu, –
hərənin
ağzından
bir hava
gəlirdi.

2011

İndi
tüstü
bacalardan yox,
adamların
təpəsindən çıxır;
hamı
közü
öz qabağına
eşməklə məşğuldu.
Köz də ki...
Məlum məsələdi, –
yanmağı varsa,
yandırmağı da
var.

2011

Toy mərasimində
oxunan mahnılar
adamların
qulağından
yapışıb,
rəqsə
dəvət edirdi.

2011

Qocala-qocala
gedir
üzümün
dərdə söykəyi.

2011

Irəlidə
gözlərimdir,
ardınca –
mən, –
uzaqlaşırıq
Dünyadan.

2011

Gejə qapıları

Gecə qapıları—üzümə açıq,
Girirəm, çıxıram vaxt otağıma.
Qaranlıq vahimə doğurmur daha,
Fikrim çırraq tutub baxt otağıma.

Qaranlıq vahimə doğurmur daha, –
Küçə lampaları axır gecəyə.
Açıb gözlərini pəncərələr də,
Bərələ-bərələ baxır gecəyə.

Bütövü saxlayır para əməllər,
Ulduzlar gecədən doğulmur daha.
O qədər çoxalıb qara əməllər,
Qaranlıq vahimə doğurmur daha.

Yada salammıram, belədir, ya yox,
Qaranlıq vahimə doğurmur daha.
Gecələr beynimdə – gündüzdən ayıq,
Gecələr gündüzdən yorğundur daha.

Gecə qapıları – üzümə açıq,
Girirəm, çıxıram vaxt otağıma.
Qaranlıq vahimə doğurmur daha,
Fikrim çırraq tutub baxt otağıma.

2011

Çarmixa çekilmiş
ağrılar
İsadan sonra
doğuldu, –
Səlib yürüşlərində.

2011

Yoxdu maraqlı heç nə,
Ömrü varaqla, – heç nə.
İtir, ya saxla, – heç nə;
Xatirələr xoş deyil.

Min cür əzabdan keçib,
Dərddi, – əsəbdən keçib.
Haqdan-hesabdan keçib, –
Çözüləsi iş deyil.

Görən yoxdu şux daha,
Cılvelənmir çox daha.
Səmaları yox daha,
Uça bilmir, quş deyil.

2011

Dünyada adam az deyil.
Adama möhtacdı adam.
Bir zamanlar əşrəfiydi,
Dünyaya bir tacdı adam.

Dağını, daşını yeyir,
Min illik yaşını yeyir.
Dünyanın başını yeyir,
İndi gözüacdı adam.

Özcə adıyla öcəşir,
Boynu çatıyla öcəşir.
Şərlə, xatayla öcəşir,
Vallahi, çəş-basdı adam.

2011

Səsini eşidək

*Gözel şeirləri ilə seçilən
xanım şairlərə*

Səsini eşidək təzə şeirdən,
Təzə yol salasan sözə şeirdən.
Səni seçəmməyək gözəl şeirdən,
Səni misra-misra seviləsən, qız.

Mələkdi, şeytandı dindirən səni, –
Sözün qapısına göndərən səni.
Şeirdi ucaldan, endirən səni,
Hər təzə şerinlə sevinəsən, qız.

Eşqin də şeirdi, andın da şeir,
Tərifdi, qınaqdı adında şeir.
Yerdəsən, göydəsən; yadında – şeir,
Şeri ünvan elə evinə sən, qız.

Zamandan, məkandan daşşın sorağın,
Alışsin gözündə şerin çıraqı.
Qələmə çatınca, gəlsin varağı,
Sən şerin sözünə çevriləsən, qız.

Bir gözəl deyimlə sözə gələsən,
Hər təzə beytinlə təzə gələsən.
Gəlsən, şeir üstündə gözə gələsən,
Şeirdən-şerə kövrələsən, qız.

2011

Ərin
əlləri ağrıyırdı,
arvadın
üzündəki
qançırlar.
Və
arvad dözmədi;
ərinin əllərini
üzünə tutub
həkimə
getdi...

2012

Süfrəsində
bircə tikə
halal çörək
yox idi.
Odur ki,
yediyi
tez-tez
boğazında
qalırdı.

2012

Zaman

Keçmişin qulağında –
Ölənlərin sağ səsi,
Sinəsi ildirimli
Dərə səsi, dağ səsi.
Torpaq uyuda bilmir
Sabaha oyaq səsi.
Torpaq uyutmayanı
Uyuda bilməz zaman.

Ha quyla, ha torpaqla,
Həqiqət üzübozdu.
Tarix bir üfürümlük
Tüstüdü, küldü, tozdu.
Dünya – gözdə-qulaqda,
Nə yalansıt, nə azdır, -
Haqqı atıb, nahaqqı
Qayıda bilməz zaman.

Əli qana batana
Haqq verən dünyadı bu.
Zülmə məhbəs əvəzi
Taxt verən dünyadı bu.
Qızışdın, soyumağa
Vaxt verən dünyadı bu, -
Vaxtına göz yumanı
Ayılda bilməz zaman.

2012

Sevdirin mənə

Başımda çaxır bu ıldırım bəlkə,
Mən özüm-özümə düşmən olmuşam.
Vurub düşmənimi öldürüm bəlkə,
Ona ömür verib, peşman olmuşam,
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

Deyin qürurludur, ləyaqətlidir,
Bir ömür Cəhənnəm adlayıb keçib.
Deməyin kimdənsə xəcalətlidir,
Kim isə haqqını tapdayıb keçib.
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

Can bir qəlbədə ikən, düşmən olmuşuq,
Bu bədbəxt məndən nə umub keçər ta?!

Elə usanmışıq, peşman olmuşuq,
Yanımdan gözünü yumub keçər ta,
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

Vallah, bizlik deyil bu Yer qovğası, -
Birinə sığaldi, mininə cəza!
Dünya – şər biçimdə xeyir qovğası,
Nifrət qovğasıyıq elə biz bizə,
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

O, yaxşı olmaqdan bezib deyəsən,
İstəyir, pis ola, düşür gözümdən.
Eh, nəsə ayırır bizi deyəsən,

Lap çasıb qalmışıq – mən də, özüm
də,
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

Gözləmə zalıymış ömür-gün elə,
Keçən illəri də unutmaq – çətin.

Məni yaşatmaqçın ölürdü elə,
İndi məni onsuz ovutmaq – çətin.
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

Biz kimə gərəyik, dost deyiliksə,
Bizi ovlayarlar bəşərə qarşı.
Canla cəsəd kimi dəst deyiliksə,
Bir xeyir duramaz min şərə qarşı,
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

Bu yalvarış deyil, bu fəryad deyil,
İnsana inamın harayıdır bu.
Özünə qayıtmaq bizə yad deyil,
Deməyin, nahaqdır havayıdır bu.
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

O kür gəncliyimin dizləri üstdə
Bükülən qəddimi sevdirin mənə.
O sünbüл saçlımı, səma gözlümü, –
Yaşamaq həddimi sevdirin mənə.
Nə olar, özümü sevdirin mənə.

2012

Sözlər saz-birçəkdi yenə,
Duyğular səsdən qapanıb.
Haqq deyəni eşidən yox,
Qulaqlar qəsdən qapanıb.

Əyri düzə əvəz daha,
Baş aparır həvəs daha.
Yollar təngnəfəs daha,
Dünya qəfəsdən qapanıb.

Fürsət əldə bıçaq gəzir,
Qəfil ölüm bucaq gəzir.
Qohum-qardaş qaçaq gəzir, -
Hərə bir kəsdən qapanıb.

Qısırıq, itmir səsimiz,
Sədləri ötmür səsimiz.
Allaha yetmir səsimiz,
Göylər üst-üstdən qapanıb.

2012

«Dünyanın axırına
İyirmi beş gün qalır».
Deyən mənzil başına
Elə bircə tin qalır.

Yalaniq düzdən sonra,
Biz idik sözdən sonra.
Gedirik, bizdən sonra
Allah qalır, din qalır.

Olacağı haqq bilir,
Harda, necə?.. Vaxt bilir.
Olanda... Allah bilir
Kim gedəcək, kim qalır.

2012

Falçı

O heç kimə bağlı deyil,
Gözləri şüşə kimidir.
Tale yozub, bəxt aramaq
Onunçün peşə kimidir.

Nəyin var, deyir üzünə,
Çevirmir xeyir üzünə.
Gahdan da söyür üzünə,
Tilsimə düşən kimidir.

Nə düzü var, nə yalanı,
Ümidlərin xırpalanır.
İçin, çölün qurdalanır, –
Zalim goreşən kimidir.

2012

Fikirlər

Deyən darısqaldı fikrimin yolu,
Odur ki, dilimdən fişqırıb zixır.
Ahıl duyğuların əsarətindən
Deyərsən, kəlmə yox, müşduluq zixır.

Başımda təkğemdə, dayanır biz-biz,
Beynimdə, zehnimdə oyanır biz-biz.
Qızarır, bozarır, boyanır biz-biz,
Tixnaşır, tincixir, hızqırıb zixır.

Dil də tapammıram barı yaşımla,
Dərd-sər – yaribayarı yaşımla.
Didişə-didişə qarı yaşımla
Boş söz də, xoş söz də qışqırıb zixır.

Üldğrmğr, diriltmir, canım deyildir,
Damarda durası qanım deyildir.
Ay Allah, bu süzlər mənim deyildir,
Niyə güzlərimdən pəskərğb zixır?!

Dğşdğyğ torpaqdan dikəlməsi yox,
Dən kimi cəcərib yekəlməsi yox,
Dğşməni yendirən bir kəlməsi yox,
Üzğmğ üzğmdən kğsdgrğb zixır.

2013

MÜNDƏRİCAT

Hər tərəf əl yetəndi

O günlər	4
İnsan	7
Mələklik insana enirdi onda	8
İntiqamı sərt olacaq o günün	9
Cəngi çalın	11
Dünyada.....	12
İçərişəhər	13
Sizdə, dağlar	15
Hər tərəf əl yetəndi.....	17
Qobustan havaları	18
Bura – uzun ömürlülər ölkəsi.....	19
Bu yerdə	21
Azman qala.....	22
Azadlıq yollarında.....	23
Vətən	24
Dünyam	25
Narahat dünyam mənim.....	27
Bu gün Daşkənd	29
Laçın	30
Azadlıq əsgəri	31
Ata yurdum.....	33
Qəçrəş	35
"Qız hörüyü" şəlaləssi.....	36
Lal qayalar, sal daşlar.....	38
Bu yaz xəbərləri.....	39

Dost cibinə girən əli.....	41
Xaçmaza	44
Düzlərin	45
Adət öündə	47
Öz-özümü tanıdım	48
Ağlı.....	49
Qismət	51
Dünyanın	53
Sürgünlər əsri	54
20 Yanvar günü	56
Azadlıq, şahlıq quşu, müharibə	57
Qara şənbə, qamətimdə bükülmə.....	59
“Səhrada tufan”	60
Fövqəladə vəziyyət	62
Hayandan sizir bu işiq	64
Fikrim məni gülələyir	66
Dünyanın	68
Yaralı bayraq	69
Qafqaz lövhələri	70
Kabarda-Balkar lövhələri.....	71
Saxladım	72
Bulağım mənim	73
Səbr elə	74
Qanlı şənbə.....	75
İntiqamım “Şuşa” deyib haylayır.....	77
Qala harayı	78
Mən yaşayan yer	79
Mənim körpəliyimdən	80
Atəşgah.....	81
Sahillərin həsrəti	83

Gün düşdü üzümüzə	84
Əlim ona yetənmiş	85
Haray	87
Hırsıən, Allah eşqinə	88
Dəyişir	90
Köç	91
Bu türbənin tövbəsi yox	92
Təzədən	93
Şəhid məzarları	94
Ötən ilin son yuxusu	95
Az qala	97
Yurd yeri	98
Kəndimizdə	100
Haqqım Qarabağ	102
Şəhid həyatı	104
Qızbənövşə	105
Özbəkistan torpağı	106
Pirbəhyə dağı	108
Dünyanın	109
Müstəqil Azərbaycan	110
20 Yanvardan	113
2012	114
Xatırə	115
Bir xoş gən də gurmədi	116
Kişiləri	117
Yuxarıdan baxan şəhər	118
Zəhmət adamı	119
Bu uşaq ayaq açır	121
Divarın o üzünə məktublar	122
Kimimsən mənim	125

Səbrin ətəyi	127
Ağrısına	128
Tərs bağlanmış	129
Şəhidin başından.....	130
Uzaqdan gələn.....	131
Atalar	132
Bu gən.....	133
Çökmuş pəncərələrin.....	134
Dünya – savaş meydanı	135
«Ağ ulus»a daş atma	136
Yol.....	139
Hər gən qulağına	141
Təzə Bakı	142
Dəniz	143
Qobustan.....	144
Azıx mağarası.....	145
Kəndimiz	148
Gəlmışəm	149

Gəl ömrümə

Onda	152
Ürəyim sənə doğru.....	154
Ayrılıq	155
Gəl ömrümə	156
Qızlar	157
Bahardan – qışa	159
Sözə öygü.....	161
Ad günü.....	162
Bu qış	163

Sevgim.....	165
Çiçək bitirən yollar.....	166
Bahar fəslidir	167
Təzə il Novruzdur	168
Nostalji	170
Gördüm.....	171
Sənin telefon nömrən	172
Kənd axşamları.....	174
Yetkinlik yaşı.....	175
Mübarek	176
Vaxt geriyə dönərmiş	177
Bilmirəm.....	179
Görüş	180
Həvəs.....	181
Kəndimizin qızları	182
Bu yaz diriltdi hər nə var	184
Tilovda balıq dadı var	186
Fikirlərim cəm olmadı	187
Bir yağış, bir ümid	188
Paraşütçülər	189
Sənin ömrün	190
Nə gözəldir.....	192
Kürəyimi günəşə söykəyib.....	193
Sənə köynək tikirəm	194
Hardasan	195
Ağ günün ağ bayraqını	196
İndi bildin-bilmədin.....	197
Vaxtimı böldürdüm.....	198
İnşallah	199
Bir yaz xatirəsi	200

Çələng	201
Oxşayım tellərini	204
Qoy mənə dənizin havası dəysin	206
Bu qız	208
Dilində bir sözlü qıfil	210
Canım sevgi	211
Yağış istəyir	212
Lirik şeir	213
Qayıtsam o yerlərə	215
Bir mən ünvanlı sevdanın	217
Mən də elə bu dünyanın	218
Körpə	219
Həsrətin odunu gördüm	220
Yenə qəlbim	221
Sevgi məktubları	222
Nədəndi	225
Gündəliklər	226
Haçan gəlirsən	229
Son gedən elə mən olum	230
Səni bu oyunda	232
Kiminləsən	233
Xatırə	234
Bu yaz	237
Bu yay da	238
Bəlkə sevgi deyildi	240
Deyilsən	242
Məktub	243
A qızlar	245
Yoluma bahar düşüb	246
Gülə-gülə	247

Qış gözündən.....	248
Bir yarımcıq şerim ola	249
Gecənin altda gizlənib	250
Bu da ötən il oldu	251
Şeirlərim sizinlə	252
Sabah gözümü açıb	253
Əslinə qalsa, mən də	254
Səndən sonra yaz gəlir	255
Bahar ritmləri	256
Uzaqda yaxın kimiyik	257
Söz və məna	258
Göndərirəm	260
Bahar musiqi zalır	262
«Ön sözə» doğru	263
Mənə məktub gəlir şerin adından	264
İl kəpənək qanadında	265
Bu nə sualdı	266
Gən doğdu yaxasından	267
Kömək ol	268
Ona	269
Nə yaxşı	270
Ömür ritmləri	271
20-ci mərtəbə	273
Hələ də	274
Arxeoloq əlində	275
Sahil	276
Dğnyanın alt qatına	277
Qaradərili	278
Ğstğnə qol azıb gəlir	279
Şəlalələr hürğyğnə azacaq	280

Gəlir	281
Məhəbbət.....	282
Sakit gecələr	283
Sabah tezdən.....	284
Ac qağayılar	286
Günəş.....	287
Çimərlik.....	288
Yenə gözlərin	289
Atamın dizinin	290
Sabahın üzünə	291
Mən	292
Əllərimi	293
Sənin təbəssümünü	294
Üzümün	295
Çarhovuzda	296
Ağlamağa başlayanda	297
Bahar	298
Ayağına daş dəyibssə, çək geri	299
Bu gullə dəydi-dəymədi.....	300
Kənddə qış	301
Dənizçilər	302
Aylı gecə	304
Bu bağçanın	305
Burda bir dəli-dolu var	306
Bənövşə	307
Lövhə.....	308
Damla	309
Payız	310
Sevgilər.....	311
Gəl, deyirəm	312

Yağış, gəl	313
İşıqlı yuxular.....	315
İndi	316
Mirvari yetirən qız.....	317
Bu güllər.....	319
Bilmirəm.....	320
Bu məhəbbət bəlkə də.....	321
O sevirsə.....	323
Görüş	324
Bir dəfə	325
O gün.....	326
Və sonra	327
Salam sənə, ay işığı.....	329
Qələbə sevinci	331
Özbək qızı	332
Sənin ad günün.....	333
Mığmığa	334
İlk bahar	335
Dünəndən bugünə.....	336
Günəşin ünvanı.....	338
Çiçi xalısının göyərçinləri	339
Küçə	340
Bir xırda gölməçə.....	341
Ay işığı – süd kimi	342
Dilim.....	344
Söz.....	345
Bu istək	346
Yağışlı yay gecəsi	348
Allah, Allah, gör nələri	350
Yorulmuşam, yorgunluqdan.....	351

Məqam.....	352
Yolumla	353
Ana dərd ağacdı	354
Qayıdım gəlim.....	355
Həya – atam, qardaşım	357
Sələflərə	358

Dünyaya, sevgiyə, şəirə gəlişim

Mən buyam.....	360
Sorğu	362
Ruhum qaranquş yuvasına qayıdacaq	363
Şair qadınıq.....	366
Nə fayda	368
Analar, oğullar	369
Çəkildiyim künçdə	370
Fırladır bizi	372
Bəxt yükündə kiçilsəm də.....	373
İş adamları	374
Kəssəm	375
Görmədiyim günlərin	376
Tanrıım, yazmadığım elə	377
Səhər küçələri	378
Ələyini narin elə.....	379
Vaxtıdı	380
Bağá baxan, bağda nə var	382
Mən də o gözəl dünyanın	383
Qurban gedərəm	384
Mən atıram, yiğir, gəlir	385

Xatirələrdən fragmentlər	386
Bircə gediş etdin.....	388
Səni dağ bilmışdım.....	389
Neyləsin.....	390
Bir gecədə itən şəhər	391
Yuxu	393
Ovçu macəralarından	395
Əllərim var idi.....	396
Qonşuluq.....	397
Əməkçi gəncliyə	398
Sən məni dərdə salmışan	400
Bu qış, bu qar	401
Kimsə oturub beynimdə	403
Səbrimin ətəyilə.....	404
Əlim.....	405
Canım ağrı qışqırır.....	406
Gedim	407
Azadlığım	408
Yaralı çınar	410
Şükür	412
Tələbə evində.....	414
Borc	415
Sükutdan giley	417
Şeir bazarı.....	418
Dayanmışdı şair	420
Belə dost.....	422
İnsanın yeri	423
Bu yollarda	425
Dünya böyükdür	426
Ay inadım, nə yaxşı.....	427

Ay ana	428
Neyləyəydi Mələk qarı.....	429
Dəniz rahatlığı	430
Çiyninə	432
Yaş artdı, boy kiçildı	434
Babalar.....	435
Füzuli.....	436
Gecə işıqları	437
İllərin	438
Dilək yaxasına dönnəm yenidən	440
Dünya üzüyoladı.....	442
Zəkib bağladım qapısın.....	443
Barişdi	444
Xof.....	445
Azıqdı əl-ayağın	446
Hamı doğulub gəlir.....	447
Baxır	450
Bu adımlar nahaq niyə danışır.....	451
Duaların dodağında	452
Artır xarabalıqlar	453
Dağ enişli-yoxuşlu	454
Mən elə bir qəbristanam	456
Ümrən yarısı ülgəb.....	457
Zıxdım yola, yol aziq	458
Xatirən.....	459
Nə səbrimdə dözüm qalıb	461
Hər şey təzədən başlayır	462
Hər gün ölüm ayağıdır	463
Kəndimizin dastanı	464
Qocalar	466

O yollar, o məktəb	467
Mərkəzdənqəçma.....	469
Sərvətim	471
Fraqmentlər.....	473
Yığışdır qaranlığı	474
Həvəsim	475
Əsər	476
Xatirələrin	478
Qəlbim susuz səhra imiş	479
Gəlir	480
Bu payız balıq yemədik	481
İzərim – həsrət ağacı	482
Qarı	483
Bu mən idim.....	484
Danışan qayalar	485
Başqa cür olammiram	487
Allah, eşidirsən?	488
Tüfəng səsi	489
Ömür yolu	492
Bir azdan	494
Qorxu.....	495
Bu qar deyil, yağış deyil	497
Şräyimin əlindən	498
Ağillilar burada	499
Dilək	502
Şerimə	503
Susdum	504
Gələ bilmirəm	505
Olmadı	507
Qoy getsin	509

Xəyalpərest.....	511
Köylü qızı Gülarə	512
Qələmindən alışanlar.....	514
Yuxu	516
Qorxuram.....	518
Dilənçi	520
Nə gündüzdü, nə də gecə.....	522
Çiçəklər açanda	522
Neyləyim, Allah, neyləyim.....	524
Bu günü də başımdan	525
Çıxdım ömür yoluna	526
Quzu	527
Qaçış gəldim təngnəfəs	528
Şerim mənim	529
Sarı gəlin	530
Yalan deyir	531
Gündə bir sözə əyilir.....	533
Yaddaşım	534
Bir May səhəri	535
Məktəb xatirələrim.....	536
Təkliyin.....	537
Təzə şeir	538
Qış gənənqən	539
Yaxınlıqdan.....	540
Bir mətləb	542
Evinin kişişi olmaq	543
Bu kəndin	544
Daşına baş qoyacağım	546
Bu bahar	547
Dost küsəndə	549

Bu qızın	550
«Vətən daşı» - yurd daşı	552
Bu kənd	553
Məndən qabaqda	555
Səbir mənə	556
Ağac	557
Quruyan ağacların.....	558
Varağını qatlama.....	559
Belə bərəkətli	560
Kim qaranı ağ görüb.....	561
Sidqin düşdü, getdin pirə.....	562
Vaxtin çəkçevirində.....	563
Elə axınla gedirlər	564
Bu il mənim üzümə.....	565
Qara eynək arxasında	566
Nədənsə.....	567
Deyən çəşib sərr verdiyim	568
İçimin can atlığı.....	569
Çağırduğım ruhları	570
Daha məhəbbət kimə	571
Adım adam balasıdır.....	572
Qaçıb dırmaşacağım.....	573
Heç kəs.....	574
İndi	575
Toy mərasimində.....	576
Qocala-qocala	577
İrəlidə	578
Gecə qapıları	579
Çarmixa çəkilmiş.....	580
Yoxdu maraqlı heç nə	581

Dünyada adam az deyil.	582
Səsini eşidək.	583
Ərin.	584
Süfrəsində.	585
Zaman.	586
Sevdirin mənə.	587
Sözlər saz-birçəkdi yenə.	589
Dünyanın axırına.	590
Falçı.	591
Fikirlər.	592

“Qanun” nəşriyyatı

Dizayner:

Səhifələyici:

Texniki redaktor:

Montajçı:

Çapa imzalanmış: 15.10.2017

Şərti çap vərəqi: 38

Sifariş №

Kağız formatı: 60x84 1/16

Tirajı: 500

